

Vol. 5 No. 1 January-April 2023

ISSN [ONLINE] 2697-5211

Lawarath Social e-Journal

Lawarath Social E – Journal

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน/ ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม/ ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
2. เพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวารสาร Lawarath Social E – Journal:

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุเทน ประภากร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ: อาจารย์ปรียาภรณ์ ใจสะอาด อาจารย์เบญจพร นวลประเสริฐ
และผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภาศิริ แจ่มแสงทอง

ศิลปกรรม: นางสาวสุนทรี รื่นชู

ภาพปก: อาจารย์ปรียาภรณ์ ใจสะอาด และ อาจารย์ณฤทธิ ประจางแต่ง

สำนักงาน: ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
321 ถนนนารายณ์มหาราช อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000
โทร. 036-411150 โทรศัพท์มือถือ 064-332-7383
E-mail: lawarath.sej@yahoo.com

กองบรรณาธิการ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.กาสั๊ก เต๊ะชันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิชัย บุญส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
6. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนชนก พรหมณศิริ	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ศิลปาภิสันท์	วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
9. รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา เต๊ะชันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดั่งนภสร ณ ป้อมเพชร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจาร์ักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ขอนแก่น
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
15. ดร.จันทร์ฉาย จันทร์ลา	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.กาสั๊ก เต๊ะชันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.กนกพร นุ่มทอง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา เต๊ะชันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงคุณ จันทร์จร	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอชิชัย	มหาวิทยาลัยนเรศวร
8. รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย สมบูรณ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
9. รองศาสตราจารย์ ดร.นลินี ทองประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
10. รองศาสตราจารย์ ดร.นาตยา ปิณฑานนท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
11. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
12. รองศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ ศรีสมถวิล	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพร ตันณีกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
14. รองศาสตราจารย์ ดร.พยุ่ง ชีตาร์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
15. รองศาสตราจารย์ ดร.ยาใจ พงษ์บริบูรณ์	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

16. รองศาสตราจารย์ ดร.เมฆม เมธจิรนนท์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
17. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนชนก พราหมณ์ศิริ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
18. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ดา ศิลปาสันทน วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
19. รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ เหลือบุญชู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
20. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ อมรวิชศักดิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
21. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา คุณติลภณัฐวสา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
22. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
23. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
24. รองศาสตราจารย์ณัฏกอร์ ศรีตระการ Sydney Language Solutions
25. รองศาสตราจารย์ไทยโรจน์ พวงมณี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
26. รองศาสตราจารย์พัฒนา จันทนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
27. รองศาสตราจารย์อัจฉรา นิยมภา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ ภูริพงศ์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญใจ กิจชาลารัตน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิดหทัย ปุยะติ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุติรัช อนุกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภูมิ สุขประสงค์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณกร ไท้ประยูร องค์การบริหารส่วนตำบลบางสมบูรณ์ จังหวัดนครนายก
36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.ดร.ดิฐภัทร บวรชัย โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดั่งนภสร ณ ป้อมเพชร มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดานนท์ พุพวก มหาวิทยาลัยพะเยา
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจาร์ักษ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ อิมสำราญ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญพัทธ์ ไคร์วานิช มหาวิทยาลัยรังสิต
42. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นริศ วศินานนท์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
43. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอนแก่น
44. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัฐิกา สุนทรธนผล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
45. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิทย์ ประมาน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
46. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรเม แขวงเมือง มหาวิทยาลัยนครพนม
47. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพล สิมมา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นครสวรรค์
48. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ร่มพยอม วิชัยดิษฐ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
49. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศธร มหาวิจิตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

50. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ จันทราอุกฤษฏ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
51. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณราย ชาญศิริญ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
52. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมรินทร์ ภิรมย์เลิศอมร	มหาวิทยาลัยบูรพา
53. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริวรรณ วรานุสาสน์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
54. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
55. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
56. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
57. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญสม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
58. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิทย์ บุญส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
59. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิณัฐ พงษ์นิล	มหาวิทยาลัยนเรศวร
60. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ศรีสอาด	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
61. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วรชัยยุทธ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
62. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ต๊ะวิชัย	มหาวิทยาลัยศิลปากร
63. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
64. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
65. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
66. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
67. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ แซ่ไฉ่	มหาวิทยาลัยศิลปากร
68. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาสินี ศิริโกภาภิรมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
69. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช ไสยกิจ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
70. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ร้อยเอ็ด
71. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยศักดิ์ มังกรแก้ววิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
72. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
73. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เอี่ยมสมัย	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
พระพุทธบาท
74. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรตี ปรีชาปัญญากุล	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
75. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ วิเศษ	มหาวิทยาลัยนครพนม
76. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เหนือขวัญ บัวเผื่อน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
77. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
78. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
79. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิเศก ปันสุวรรณ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
80. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ สินธุภาค	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
81. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
82. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณิศา อรุณพัฒน์พงศ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
83. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิดา แสนวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

84. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภสมน นิจรัตน์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
85. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุหลัน กุลวิจิตร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
86. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิพัฒน์ กระแจะจันทร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
87. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเทพ คัชมาตย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
88. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สัญญาลักษณ์ ศุภนาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
89. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิวิมล สุทธิสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
90. พลตำรวจโท ดร.อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
91. พันตำรวจโท ดร.ธนพิพัฒน์ สุภาชิตลัทธ	โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
92. อาจารย์ ดร.เกวลิน งามพิริยกร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
93. อาจารย์ ดร.เขมิกา ทองเรือง	มหาวิทยาลัยนครพนม
94. อาจารย์ ดร.ชุติมา ไวยสุระสิงห์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
95. อาจารย์ ดร.พิชัย แก้วบุตร	เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
96. อาจารย์ ดร.พิชัย ตูรงคินานนท์	วิทยาลัยนานาชาติ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
97. อาจารย์ ดร.พรทิวา จุลสุคนธ์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
98. อาจารย์ ดร.เพ็ญผกา ปัญจนะ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
99. อาจารย์ ดร.ภัทราพร โชคไพบูลย์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ไร่เอ็ด
100. อาจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
101. อาจารย์ ดร.รัตนา ชุกซอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
102. อาจารย์ ดร.วศิน สุขสมบูรณ์วงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
103. อาจารย์ ดร.วรรณพร อารยะพันธ์	โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
104. อาจารย์ ดร.สาคร มหาหิงค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
105. อาจารย์ ดร.สุธินี วงศ์พัฒนานุกุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
106. อาจารย์ ดร.สุภาพร พงศ์ภิญโญโอภาส	วิทยาลัยพิษณุพนิต หนองบัวลำภู
107. อาจารย์ ดร.อาริตา สัมมาร์ตัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
108. อาจารย์ ดร.อภิสรพา พรรัตนานุกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
109. ดร.จรรยา กลัดล้อม	วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	นักวิชาการอิสระ

บทบรรณาธิการ

วารสาร Lawarath Social E-Journal ฉบับนี้เริ่มจากบทความของ วรพร วรรณสว่าง, และ ธานีพัทธ์ ไคร์วานิช เรื่อง “An Adoption of Digital Currency of Central Bank of Thailand”

บทความของ สุรัตดา ตาเสือ, มยุรี รัตนเสริมพงศ์, และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี”

บทความของ สุวรรณา คุณดิลกณัฐวิสา, เฉียงตะวัน ยอดดำเนิน, เอกลักษณ์ นาคพ่วง, สมญา อินทรเกษตร, ศิริวรรณ กมลสุขสถิต, และรัชต์ คุณดิลกณัฐวิสา เรื่อง “รูปแบบการเปี่ยงเบนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามความคิดเห็นของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม”

บทความของ อภิวัฒน์ สุริยศ เรื่อง “ค่าประสิทธิภาพของหนังสือ Trumpet Book สำหรับทักษะการบรรเลงทรัมเป็ต (Trumpet) ในระดับอุดมศึกษา ของนักศึกษาเครื่องมือนอก ทรัมเป็ต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ”

บทความของ สลิตา วิษณุวงศ์, กนกพร นุ่มทอง, และจตุวิทย์ แก้วสุวรรณ เรื่อง “การศึกษารากเหง้าแห่งชีวิตสัญลักษณ์ที่ปรากฏในนวนิยายจีน เรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง”

บทความของ ภาคภูมิ เชื้อสวຍ, บุญยานุช เฉียงหงส์, และภัสสร เลาสวัสดิกุล เรื่อง “ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1”

บทความของ Chen Yuanyuan, and Chatuwit Kaewsuan เรื่อง “A Comparative Analysis of Chinese "hao" and Thai "dee" —Take " HanYu JiaoCheng" Series of Textbooks as an Example”

บทความของ ยรรยง ลั่นลอด เรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา”

บทความของ Shen Ye, Nathakarn Thaveewatanaseth, and Warisa Asavaratana เรื่อง “A Study on the Metaphor of the Chinese Zodiac Rabbit Four-character Idiom and the Meaning of Teaching Chinese as a Foreign Language”

บทความของ วิโรจน์ ยัมขลิบ, วิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล, อัจฉรา วัฒนารงค์, และศักดิ์ชัย นิรัญทวิ เรื่อง “สมรรถนะการวิจัย: การวิจัยจากงานประจำ (Routine to Research: R2R)”

บทความชิ้นสุดท้ายโดย พิชยา เจริญสุขใส, เชาวฤทธิ์ เชาวแสงรัตน์, รัชยา ภักดีจิตต์, และสุพัตรา ยอดสุรางค์ เรื่อง “การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง”

ภูเทพ ประภากร
บรรณาธิการวารสาร

สารบัญ

	หน้า
ข้อมูลวารสาร	(1)
กองบรรณาธิการ	(2)
บทบรรณาธิการ	(5)
สารบัญ	(6)
บทความวิจัย:	
An Adoption of Digital Currency of Central Bank of Thailand : วรพร วรรณสว่าง, และฉันทย์พัทธ์ ไคร้วานิช	1
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี : สุรัตดา ตาเสือ, มยุรี รัตนเสริมพงศ์, และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง	15
รูปแบบการเปียงเบนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามความคิดเห็นของบุคลากร ในกระบวนการยุติธรรม : สุวรรณา คุณติลภณัฐวสา, เฉียงตะวัน ยอดดำเนิน, เอกลักษณ์ นาคพ่วง, สมญา อินทรเกษตร, ศิริวรรณ กมลสุขสถิต, และรัชต์ คุณติลภณัฐวสา	33
ค่าประสิทธิภาพของหนังสือ Trumpet Book สำหรับทักษะการบรรเลงทรัมเป็ต (Trumpet) ในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาเครื่องมือนอก ทรัมเป็ต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ : อภิวัฒน์ สุริยศ	53
การศึกษารากเหง้าแห่งชีวิตสัญลักษณ์ที่ปรากฏในนวนิยายจีน เรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” : ลลิตา วิษณุวงศ์, กนกพร นุ่มทอง, จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ	67
ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 : ภาควิณี เชื้อสวย, บุญยานุช เฉวียงหงส์, และภัสสร เลาสวัสดิกุล	93
A Comparative Analysis of Chinese "hao" and Thai "dee" —Take " HanYu JiaoCheng" Series of Textbooks as an Example : Chen Yuanyuan, and Chatuwit Kaewsuwan	115

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา	127
: ยรรยง ลั่นลอด	
A Study on the Metaphor of the Chinese Zodiac Rabbit Four-character Idiom and the Meaning of Teaching Chinese as a Foreign Language	143
: Shen Ye, Nathakarn Thaveewatanaseth, and Warisa Asavaratana	
บทความวิชาการ:	
สมรรถนะการวิจัย: การวิจัยจากงานประจำ (Routine to Research: R2R)	175
: วิโรจน์ ยิ้มขลิบ, วิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล, อัจฉรา วัฒนารงค์, และศักดิ์ชัย นิรัญทวี	
การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง	193
: พิทยา เจริญสุขใส, เชาวฤทธิ์ เชาว์แสงรัตน์, รัชยา ภักดีจิตต์, และสุพัตรา ยอดสุรางค์	
ภาคผนวก	209
แนะนำผู้เขียน	210
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพบทความวารสาร Lawarath Social E-Journal ของภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์	212
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสาร Lawarath Social E-Journal ของภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	213
คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ	214
การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสาร Lawarath Social E-Journal ของภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	217
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง	225

An Adoption of Digital Currency of Central Bank of Thailand

Woraporn Wannasawang

Master of Economics Program in Digital Economy, Rangsit University

Tanpat Kraiwanit

Assistant Professor, PhD, Lecturer, Faculty of Economics, Rangsit University

Corresponding Author: woraporn.w@rsu.ac.th

Received: June 26, 2022 Revised: August 8, 2022 Accepted: September 15, 2022

Abstract

This study aimed to investigate the public sector's behaviors of electronic money service usage and digital money holding during the digital economy age. The study also focused on the channels that provided information on the digital currency issued by the Central Bank of Thailand, and people's expectations of the benefits of the use of the currency. The study collected data using an online questionnaire via Google Forms which were closed-ended questions, with the 511 samples selected by a convenience sampling among the Thai population. The data were analyzed using the binary logistic regression analysis model with a statistical significance level of 0.05.

The results showed that 80.20% of the samples adopted a digital currency issued by the Central Bank of Thailand, but 19.80% rejected using it. There were the independent variables that had influences on the dependent variables included educational level, monthly income, e-wallet service provider platform, benefits of using an e-wallet, digital currency holding, recognition of information through YouTube and Facebook, the benefits from using the digital currency, convenience and privacy of users. According to the research findings, online media affected public adoption of the digital currency issued by the Central Bank of Thailand. Therefore, the government sector should use online media to create public awareness among people. They need to focus on those people who have never heard of the digital currency. This is to promote the country's strategies and policies to prepare itself for the digital age.

Keywords: Digital Currency of Central Bank of Thailand, Bank of Thailand, Electronic Wallet, Digital Money, Behavior of Electronic Money Service Usage

การยอมรับการใช้งานเงินสกุลดิจิทัลของธนาคารแห่งประเทศไทย

วรพร วรรณสว่าง

นักศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐกิจดิจิทัล มหาวิทยาลัยรังสิต

ธัญพัทธ์ ไกรวานิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Corresponding Author: woraporn.w@rsu.ac.th

ได้รับบทความ: 26 มิถุนายน 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 8 สิงหาคม 2565 ตอรับตีพิมพ์: 15 กันยายน 2565

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการยอมรับการใช้งานเงินสกุลดิจิทัลของธนาคารแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ และการถือสกุลเงินดิจิทัลในภาคประชาชนในช่วงเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล และศึกษาช่องทางการรับรู้ข้อมูลสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้งานสกุลดิจิทัลของธนาคารแห่งประเทศไทย การศึกษานี้ใช้วิธีการสุ่มตามความสะดวก (Convenience Sampling) จากกลุ่มประชากรในประเทศไทย จำนวน 511 คน และได้นำไปวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยโลจิสติกแบบไบนารี (Binary Logistic Regression Analysis Model) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า มีร้อยละ 80.20 ของการยอมรับการใช้สกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย และร้อยละ 19.80 ของการไม่ยอมรับการใช้สกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญต่อการอธิบายตัวแปรตาม คือ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน แพลตฟอร์มผู้ให้บริการกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ การถือสกุลเงินดิจิทัล การรับรู้ข้อมูลผ่านช่องทาง YouTube และ Facebook ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้สกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ความสะดวก และความเป็นส่วนตัวของข้อมูล ผู้ใช้บริการ จากผลการวิจัยสื่อออนไลน์ส่งผลต่อการยอมรับของประชาชนที่มีต่อสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนั้น ภาครัฐควรใช้สื่อออนไลน์ทำให้เกิดการรับรู้ของประชาชน และควรมุ่งเน้นไปที่กลุ่มคนที่ไม่เคยได้ยินหรือรู้จักสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อประชาสัมพันธ์ในเชิงกลยุทธ์และนโยบายของประเทศ เพื่อเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล

คำสำคัญ: เงินสกุลดิจิทัลของธนาคารกลาง, ธนาคารแห่งประเทศไทย, กระเป๋าเงินออนไลน์, สกุลเงินดิจิทัล, พฤติกรรมการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์

Introduction

The advancement of information and communication technologies (ICT), the spread of the Internet and mobile communications have all contributed to entering a qualitatively new stage of development. The computer and newly generated ICTs are the main technological attributes of the current stages of globalization, uniting the world into a single communication system, creating an integrated financial and information space. In addition, the economy is primed for new and emerging forms of consumption. This is the result of a convergence of technological, economic, and sociocultural phenomena that is currently altering traditional forms of commercial exchange. All of these occurrences highlight the significance of the new trend in the development of the society's socioeconomic structure (Limna, et al., 2022, pp. 1-11). Presently, technology is being used to develop the financial sector to provide efficiency, security, and ease of access to numerous financial services, including paying and receiving money via QR Payment, utilizing Internet Banking and Mobile Banking, using Prompt Pay, and buying train tickets. All of them are electronic money (E-Money). Many countries around the world are becoming a cashless society and digital money is now gaining widespread attention due to its many advantages; for example, digital money can be transferred without having to go through a third party or an intermediary. It operates like a bank and can be quite difficult to falsify transaction history, thus making it safe to use. As a result, cryptocurrencies have gained a lot of attention from investors worldwide. The central banks of many countries have studied and experimented with Central Bank Digital Currency (CBDC) as it increases the efficiency of their operations and reduces costs in various fields (Mancini-Griffoli, et al., 2018, pp. 1-39; Singhraul, &Garwal, 2018, pp. 54-63; Kraiwanit, et al., 2019, pp. 44-56).

Central Bank Digital Currency, or CBDC, is money regulated and produced by a legal central bank, which can be used to legally pay for goods and services, maintain value and be an accounting unit; Therefore, central banks around the world are turning to study the feasibility of using blockchain to enhance the efficiency of payment systems and the issuance of central bank digital currencies. As of May 2022, more than 80 countries have studied and started experimenting with Central Bank Digital Currency (CBDC), divided into four groups, following ongoing steps including the Official Launch Group, Pilot Project Group, Verification and Testing Process Group and Data Study Group. Thailand is in the process of reviewing and testing. There are two projects. The first project is digital baht, which is to improve the infrastructure of the payment system in Thailand and may use digital baht as a tool to promote government policies to reach people as quickly as possible, while the Bank of Thailand

sees digital baht as an alternative form of payment for the public. Another project is Inthanon-LionRock which is a development of digital currency issued by the central bank for international transfers in cooperation with the Central Bank of Hong Kong. From the second testing phase, the scope of use has been expanded to add support for multiple currencies of CBDC under a new project called Multiple Currency CBDC Bridge Project (Bank of Thailand, 2021, pp. 12 - 13; Kunaratsakul, &Kuhnprasert, 2019, pp. 12-15).

The researchers have realized the importance of technology in the field of finance that has been constantly evolving. In order to increase operational efficiency and reduce costs incurred by central banks, each country has to reserve cash and print banknotes for circulation in the country. Several countries have studied and tested the usage of the Central Bank Digital Currency of each country. The results of this research will be a guideline for developing communication channels for the government to reach the people appropriately so that people will be aware of the information and benefits of using the Central Bank Digital Currency issued by the Bank of Thailand during the digital era to be a potential force and an important role in the development of the country.

Objectives

1. To investigate the behavior of electronic money service usage and digital money holding in the public sector during the digital economy.
2. To study the information perception channels for the digital currency of the Central Bank of Thailand and the expected benefits from their use.

Concepts, Theories and Related Research

According to Somabut (2013), the innovation adoption process by Rogers (2003) is the process by which individuals study innovation and analyze it, process it, compare it with their needs, capabilities and contexts, discuss and seek opinions from people around them as well as experiment with innovations in their own context before making decisions. The process starts from the person's knowledge of the innovation to the acceptance or rejection of the innovation. Individuals may have different adoption decision-making processes, depending on their attitudes, experience, needs and necessities, and different innovation dissemination processes. The Innovation Adoption Process consists of five steps: knowledge, persuasion, decision-making, implementation, and confirmation.

Based on related research on the factors affecting the decision to use digital currency of the Bank of Thailand conducted by Tharathonrungruang (2020, pp. 2587-2603), the factors affecting the decision to use digital currency were gender, age, education, frequency of electronic money service, electronic money payment behavior, influence from friends, acquaintances, famous people including service organizations. Data and systems were overseen with a statistically significant level of 0.10. This research suggested the topic of marketing and building trustworthy partnerships between public and private organizations.

According to Kasemrat, &Kraiwanit (2022), adoption rates rise when media such as social networking apps, newspapers, and television are used. As a result, a greater number of these media with high-quality content should be developed in order to raise Thai citizens' awareness. Famous YouTubers or social media influencers, for example, may lead to a higher rate of adoption as the audience learns more about the CBDC and how it will soon help to accelerate the development of the country's financial technology. Newspapers could be a solution for isolated areas or elderly people. Thai CBDC news can be highlighted, as well as the benefits of using it. Citizens' E-money experience had a significant impact on CBDC adoption. Furthermore, once people start using E-money, they are more likely to start using CBDC as well. E-money applications could inform their members or users about the CBDC to raise awareness, for example, by explaining how secure the CBDC is and what innovations it will provide.

Conceptual Framework

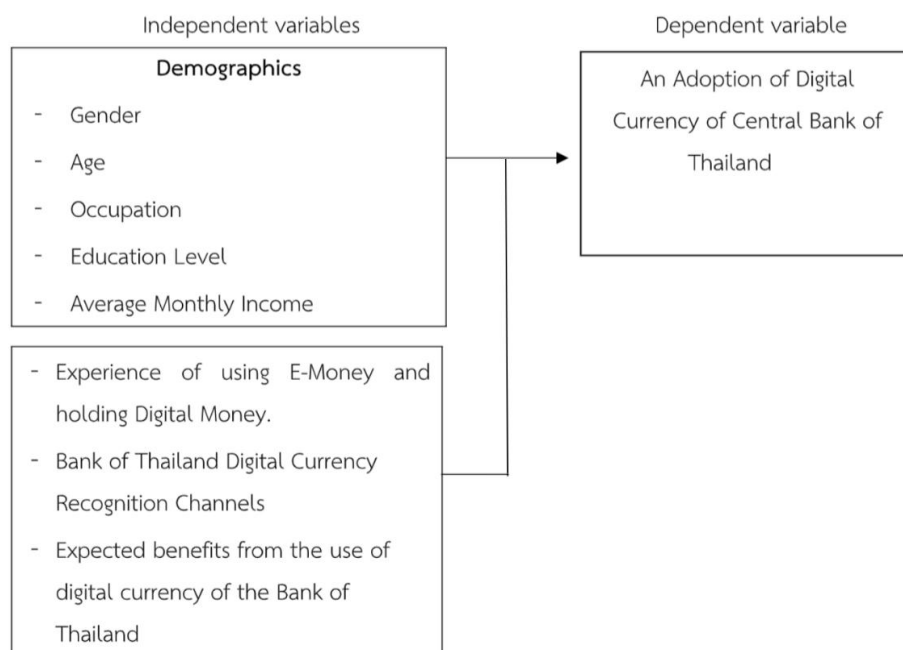

Figure 1 Conceptual Framework

Scope of Study

In the research titled “An Adoption of Digital Currency of Central Bank of Thailand,” the researchers have divided the research scope into individual areas as follows:

Population scope: The population used in this study was people in Thailand aged 18 years and over who used financial services through a smartphone application causing the exact number of population to be unknown. Therefore, it was necessary to select a representative of the user group. The sample size was determined based on the calculation according to W.G. Cochran's method (Tharathonrungruang, 2020, pp. 2587 - 2603) at 95% reliability level and gave an acceptable error of 5%, which from the calculation was 384.16. It can be said that the minimum sample required was 385 people. The total number of respondents in this study was 511.

Content Scope: This research examined those who adopted the Bank of Thailand's digital currency from people who had used electronic money, held digital currency and were aware of digital currency data issued by the Bank of Thailand.

Methods and Design

This study was conducted using convenience sampling. The data was collected by online questionnaires created by Google Forms and used various online media channels to collect information such as Facebook, Line, etc., by conducting data verification as follows:

1. The researchers conducted research studies and news releases related to central bank digital currency adoption by gathering information from domestic and international experts. Then, the information obtained was used to formulate the conceptual framework as a guideline for creating online questionnaires.

2. The data was designed to create an online questionnaire via Google Forms as a Closed-Ended Question. In the question, the sample group chose a single answer from the given answers for the information that meets the objectives of this study, in which the questionnaire was divided into three parts. Part 1 was demographics to explore the status of respondents consisted of five questions: gender, age, occupation, educational level and average monthly income. Part 2 was E-money and digital money experience information consisted of 5 questions: experience in using e-wallets, E-wallet provider platform, frequency of using electronic wallets, benefits of using an e-wallet and having the experience of holding digital money. Part 3 was information on the Bank of Thailand's digital currency recognition experience and expected benefits of using the Bank of Thailand's digital currency consisted of five questions: Bank of Thailand Digital Currency Recognition Experience, Bank of

Thailand Digital Currency Recognition Channel, Benefits that citizens can expect from using digital currency issued by the Bank of Thailand, Confidence in the privacy of the Bank of Thailand's digital currency, and the demand on using Bank of Thailand's digital currency.

3. For the review of the questionnaire that was designed, the researchers sought advice on how to properly modify the questionnaire data in order to obtain more accurate and consistent data. Reliability was checked by using a questionnaire on 50 people of different ages using the Alpha Coefficient formula according to Cronbach's method. The reliability value of the whole issue was 0.852, meaning that the questionnaire was reliable at a good level.

4. The questionnaire assessed for reliability was used in the research.

Data Analysis

The data obtained from the sample group were analyzed by a binary logistic regression analysis model, where the dependent variable was assigned to Y. There were 2 types of values: not happen, $Y = 0$ and happen $Y = 1$, where the correlation to the independent variable was replaced by X. The relationship between the independent variables was tested. Data analysis was done using a software package using the following tools:

1. Percentage and Frequency
2. Arithmetic Mean
3. Standard Deviation
4. Wald Statistic
5. Cox & Snell R Square Statistic
6. Nagelkerke R square statistic

Results

From the binary logistic regression analysis model, the dependent variable is the adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand. The independent variables included demographic characteristics (gender, age, occupation, educational level average monthly income), experience of using electronic wallets or financial applications (E-Money), experience of using digital currency (digital money) and channels for information perception and benefits from using digital currency of the Bank of Thailand.

Table 1 The adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand

Digital Currency Adoption	Frequency	Percent
NOT ADOPT	101	19.80
ADOPT	410	80.20
Total	511	100.00

From the table of demand for digital currency issued by the Bank of Thailand shown in Table 1, it was found that 410 people (80.20%) had adopted digital currency issued by the Bank of Thailand and 101 people did not adopt the digital currency issued by the Central Bank of Thailand.

Table 2 Demographic variable

Independent variable	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Gender	.252	.215	1.366	1	.242	1.286
Age	-.011	.141	.006	1	.940	.989
Occupation	-.080	.156	.262	1	.609	.923
Educational level	.946	.204	21.430	1	.000	2.575
Monthly income	-.498	.118	17.810	1	.000	.608
Constant	-.554	1.116	.246	1	.620	.575

According to table 2, education level and monthly income were the independent variables with statistical significance at the level of 0.05. This means that when the level of education changes by 1 unit, the impact on platform choice increases by 2.575 times. When the monthly income changes by 1 unit, the impact on platform choice decreases by 39.2% (calculated from $1 - 0.608 * 100$). Therefore, education level and income had a significant impact on an individual's adoption of digital currency by the Central Bank of Thailand.

From the binary logistic regression analysis model at the statistical significance level of .05, there were 9 significant independent variables. In terms of using electronic money services and holding digital money, there were 3 variables as follows: E-Money Service Platform, benefits from using electronic money, holding digital money. In terms of channels for digital currency information perception, there were 3 variables including YouTube, Facebook, and Twitter. In terms of benefits from using digital currency issued by the Bank of Thailand, there were 3 variables including

convenience, speed and privacy. All 9 independent variables were used to analyze the total binary logistic regression again, the following data were obtained:

Table 3 Tests for predictive coefficients by significant independent variables.

Independent variable	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Service Provider Platform	-.626	.181	11.997	1	.001*	.535
Benefits	-.404	.185	4.755	1	.029*	.667
Use of digital money services	2.293	.489	21.959	1	.000*	9.909
YouTube	.693	.217	10.230	1	.001*	2.000
Facebook	1.100	.186	35.119	1	.000*	3.005
Twitter	.244	.153	2.541	1	.111	1.276
Convenience	.831	.345	5.800	1	.016*	2.297
Speed	-.510	.343	2.209	1	.137	.600
Data Privacy	3.650	.517	49.826	1	.000*	38.473
Constant	-7.154	1.309	29.892	1	.000	.001

From Table 3, it was found that there were 7 independent variables at the statistical significance level of .05: e-money platform, benefits, holding digital money, channels for digital currency information perception, including YouTube, Facebook. In terms of expected benefits, convenience and data privacy affected the adoption of central bank digital currencies. This means that when the e-money platform is changed by 1 unit, the adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand will decrease by 46.50% (calculated from $1 - 0.535 * 100$). When the expected benefit is changed by 1 unit, the adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand will decrease by 33.300% (calculated from $1 - 0.667 * 100$). When the use of digital currency service is changed by 1 unit, the adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand will increase by 9.909 times.

When digital currency information perception via YouTube changes by 1 unit, it increases the adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand by 2.000 times. When digital currency information perception via Facebook changes by 1 unit, it increases the adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand by 3.005

times. When the expected benefit of using digital currency such as convenience is changed by 1 unit, the adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand increases by 2.297 times, and when the privacy is changed by 1 unit, the adoption of the central bank's digital currency increases by 38.473 times.

Table 4 Testing for the validity of the forecast equations with the Classification Table (a) with significant independent variables

Observation value		Forecast value		
		The adoption of digital currency		Validity Percentage
		Not adopted	Adopted	
Score Criteria	Not adopted	67	34	66.30
	Adopted	17	393	95.90
Total Validity Percentage				90.00

a. The cut value is .500

From Table 4, it was found that the test for the forecast value had a total validity percentage of 90.0. When the forecast value is greater than 0.5, a value of 1 means that the central bank digital currency is adopted. If less than 0.5, 0 means that the central bank digital currency is not adopted.

Table 5 Omnibus Tests of Model Coefficients

Statistical value	Chi-square (χ^2)	df	Sig.
Step	269.096	9	.000
Block	269.096	9	.000
Model	269.096	9	.000

with a statistical significance level of 0.05

From Table 5, the analysis results revealed that the Chi-square value (χ^2) in Step Block and Model were equal which was 269.096 and was statistically significant. This indicated that the predictor variable contained in the equation was appropriate.

Table 6 Model Conformity Tests by Significant Independent Variables

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	238.971	.409	.650

From Table 6, the Cox & Snell test R Square had a value of 0.409. This means that nine independent variables can describe a 40.90% likelihood of an event of interest, and a Nagelkerke R Square value of 0.650 means that 9 independent variables can describe a 65.00% likelihood of an event of interest.

Conclusion and Discussion

From collecting data from an online questionnaire of 511 samples, most of the population were women, aged 21-30 years, student careers, having a bachelor's degree or equivalent, and having an average income of less than 10,000 baht.

As for the E-Money experience factor, most of them used e-wallets, and often used Internet Banking and Mobile Banking. The frequency of use was daily due to its ease of use, and most of them never held digital money.

For the factors of digital currency information perception channels issued by the Bank of Thailand and the expected benefits from the use of digital currency of the Bank of Thailand, most of them were aware of the Bank of Thailand's digital currency information. Most of them used online media to access information. The expected benefits included ease of use, speed of use and privacy of use.

From the questionnaire of people who had been aware of digital currency information of the Bank of Thailand, the results showed that 80.20% accepted the use of digital currency issued by the Bank of Thailand and 19.80% of those rejected the usage of digital currency issued by the Bank of Thailand.

Both education level and monthly income were the independent variables with statistical significance at the level of 0.05. Thus, education level and income had a significant impact on an individual's adoption of digital currency by the Central Bank of Thailand. Moreover, seven independent variables were statistically significant at the 0.05 level: the e-wallet service provider platform, the benefits of using an e-wallet,, digital money holding, information recognition through YouTube and Facebook channels, and the benefits people expect from using digital currency issued by the Bank of Thailand, such as convenience, speed, and user data privacy. These factors affected the Bank of Thailand's adoption of digital currency meaning that when the e-wallet operator platform changed by one unit, the adoption of

digital currency issued by the Bank of Thailand would decrease by 46.50%. When the benefits of using electronic wallet services changed by 1 unit, the adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand would decrease by 33.30%. Moreover, when the holding of digital money changed by 1 unit, the adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand would increase by 9.909 units. When the recognition of digital currency information issued by the Bank of Thailand via YouTube channel changed by 1 unit, the adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand would increase by 2.000 units. When the recognition of digital currency information issued by the Bank of Thailand via Facebook channel changed by 1 unit, the adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand would increase by 3.005 units. When the expected benefits of using digital currency, such as convenience, changes by 1 unit, the adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand would increase by 2.297 units, and when the privacy of use changed by 1 unit, the adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand would increase by 38.473 units.

From this study, it was found that those who had experience in using electronic wallet services, holding digital money, recognizing the Bank of Thailand's digital currency through online media such as YouTube, Facebook, and expected benefits from using the Bank of Thailand's digital currency such as convenience and data privacy affected the adoption of the use of digital currency by the Bank of Thailand. This is consistent with the research on factors affecting the decision to use digital currency by the Bank of Thailand by Tharathonrungruang (2020), in accordance with the behavior of financial transactions through the platform of service providers on smartphones and the holding of digital money will affect the adoption of digital money issued by the Bank of Thailand. Kanoklertwong (2021) confirmed that the trend of digital money in Thailand would become more acceptable due to several factors, including advanced technological innovation, the current banking system, the bank that owns centric management styles, volatile currency exchange, and an increase in effective financial needs on the higher speed of responsiveness. In addition, the results of this study were found to be consistent with the research of Chua-am (2018), which found that in general, digital currency users had positive perceptions of digital currency in terms of the benefits, ease of use, high level of risk, and had a positive attitude toward digital currency, particularly their knowledge and understanding. Furthermore, it was discovered that they made extensive use of digital currency. Users primarily used digital currency for trading and speculative investment.

Novel Knowledge Gained from Research

The study found that people who had experience using electronic wallets, holding digital money and recognizing digital currency through online channels affected the adoption of Digital currency issued by the Bank of Thailand. The results of this test could be a guideline for developing digital currency communication channels issued by the Bank of Thailand to reach the people appropriately and effectively. It is a public relations campaign for the general public to know about the information and benefits of using digital currency issued by the Bank of Thailand, which is the key to driving the digital baht project and Inthanon-LionRock to be successful.

Recommendations

According to a study on the adoption of digital currencies issued by the Bank of Thailand, it was found that expected benefits, digital money holding experience, and perception of digital currency of the Bank of Thailand through social media affected its adoption. Therefore, the researcher recommends the following:

1. For policy recommendations, the public adoption of digital currency issued by the Bank of Thailand has been affected by online media. Therefore, the government should use these online media as the most convenient and economic channels for public awareness to make public relations strategies and national policies more effective.
2. For academic recommendations, as this study did not include opinions from respondents who were unaware of the digital currency issued by the Bank of Thailand; therefore, the future study should focus on those who have never heard of or know about the digital currency issued by the Bank of Thailand to promote the country's strategies and policies in preparation for entering the digital era.

References

- Bank of Thailand. (2021, May - June). Digital Currency Issued by the Bank of Thailand and International Extension. **BOT MAGAZINE**, 3(4), 12-13.
- Chua-am, M. (2018, September - December). People's Perceptions and Attitudes Towards the Use of Bitcoin Digital Currency (Bitcoin) in Thailand. **Journal of Business Administration and Social Sciences, Ramkhamhaeng University**, 1(3), 83-97.
- Kanoklertwong, P. (2021, September - December). Digital Money and Financial Freedom to the Thai Economy. **Journal of the Humanities and Social Sciences Research Network**, 4(3), 79 - 91.
- Kasemrat, R., &Kraiwanit, T. (2022). Potential Acceptance of Upcoming Thai Retail CBDC (Central Bank Digital Currency) in Thailand. **Proceeding in RSU International Research Conference**, April 30, 2022. Pathum Thani, Thailand.
- Kraiwanit, T., Panpon, P., &Thimthong, S. (2019). Cashless Society in Thailand. **Review of Integrative Business and Economics Research**, 8(s4), 44-56.
- Kunaratsakul, T., &Kunaprasert, T. (2019, May - June). Inthanon Project, Important Steps for Driving Innovation to Thai Financial Infrastructure. **BOT MAGAZINE**, 1(3), 12-15.
- Limna, P., Kraiwanit, T., &Siripipatthanakul, S. (2022, August). The Growing Trend of Digital Economy: A Review Article. **International Journal of Computing Sciences Research**, 6, 1-11. doi:10.25147/ijcsr.2017.001.1.106.
- Mancini-Griffoli, T., et al. (2018, November). Casting Light on Central Bank Digital Currency. **IMF Staff Discussion Note**, 8(18), 1-39.
- Rogers, E.M. (2003). **Diffusion of Innovations**. New York: Free Press.
- Singhraul, B. P., &Garwal, Y. S. (2018, March). Cashless economy–Challenges and opportunities in India. **Pacific Business Review International**, 10(9), 54-63.
- Somabut, A. (2013). **Innovation Adoption Process Based on Rogers Concepts (2003)**, Retrieved May 22, 2022, from <http://iteacherthai.blogspot.com/2013/02/rogers-2003.html>.
- Tharathonrungruang, J. (2020). Factors Affecting the Decision to Use Digital Currency of the Bank of Thailand. **The 4th UTCC Academic Day**, pages 2587 - 2603. Research Promotion Division, Research and Business Service Department, University of the Thai Chamber of Commerce, Thailand.

Factors Affecting Efficiency of the Management of the Saving Group for Production in Hua Pluak Subdistrict, Sao Hai District, Saraburi Province

Suratda Tasuea

Master of Public Administration Program in Public Administration

Mayuree Rattanasermphong and Waraporn Subruangthong

Assistant Professor, Dr. Department of Public Administration

Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: suratda123@gmail.com

Received: May 15, 2022 Revised: June 8, 2022 Accepted: June 20, 2022

Abstract

The study aimed to investigate: 1. the management of the saving group for production at Hua Pluak Subdistrict, Sao Hai District, Saraburi Province; 2. the efficiency of the management of the saving group for production and 3. the factors affecting the efficiency of the management. The samples were 281 members of the saving group for production who live in Moo. 1-12 in Hua Pluak Subdistrict, Sao Hai District, Saraburi Province. They were selected using stratified sampling. The research tool was a questionnaire, and the statistics used to analyze data included frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The findings showed that: 1. the management of the saving group for production, in overall, was at a high level. When considering individual aspects, it was found that the mean scores of each aspect were at high-level ordering as follows: the asset allocation, the participation, the operation, and the working outcomes, respectively; 2. the efficiency of the management, overall, was also at a high level. When looking at each aspect, it was found that the loan review and approval aspect, the expediting debt tracking, the supportive environment, and the planning aspect, were all at a high level; 3. for the factors affecting the efficiency of the management of the saving group for production, it found that the factors including the operation, the asset allocation, the members' participation, and working outcomes were related in the same direction with a statistically significant at .01 level.

Keywords: Factors, Efficiency Management of Saving Group for Production, Hua Pluak Sub-district

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสายบุรี จังหวัดกระบี่

สุรัตดา ตาเสื่อ

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มยุรี รัตนเสริมพงศ์ และ วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: suratda123@gmail.com

ได้รับบทความ: 15 พฤษภาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 8 มิถุนายน 2565 ตอรับตีพิมพ์: 20 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสายบุรี จังหวัดกระบี่ 2. ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอสายบุรี จังหวัดกระบี่ 3. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอสายบุรี จังหวัดกระบี่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมู่ที่ 1-12 ตำบลหัวปลวก อำเภอสายบุรี จังหวัดกระบี่ จำนวน 281 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสายบุรี จังหวัดกระบี่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดสรรเงินทุน อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ด้านผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากตามลำดับ 2. ประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอสายบุรี จังหวัดกระบี่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพิจารณาและอนุมัติเงินกู้ อยู่ในระดับมาก ด้านการเร่งรัดติดตามหนี้สิน อยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริม อยู่ในระดับมาก และด้านการวางแผน อยู่ในระดับมาก 3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสายบุรี จังหวัดกระบี่ ด้านการดำเนินงานด้านการจัดสรรเงินทุน ด้านการมีส่วนร่วมและด้านผลการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ปัจจัย, ประสิทธิภาพการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, ตำบลหัวปลวก

บทนำ

ภาครัฐได้มีนโยบายแก้ไขปัญหาค่าความยากจนหลายด้าน เช่น สนับสนุนการดำเนินงานแก้ไขปัญหานี้ในระบบและองค์การการเงินที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการให้ความรู้ การวางแผนการเงิน การออม และการสร้างความแข็งแกร่งให้กับสถาบันการออมในระดับชุมชนเพื่อเป็นเสาหลักทางการเงินให้กับประชาชนในระดับฐานราก ซึ่งการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันการออมในระดับชุมชนเป็นเรื่องสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและหนี้ในระบบได้ (พรินทร์ เพ็งสุวรรณ, 2561, หน้า 168) หนึ่งในหน่วยงานที่มีภารกิจเรื่องนี้ คือ กรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน สนับสนุนและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยให้ความสำคัญในการบริหารจัดการเงินทุนชุมชน ทำให้เกิดกองทุนในรูปแบบต่าง ๆ ขึ้นในหมู่บ้านและชุมชน และส่งเสริมระบบการจัดการทุนของชุมชนและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยวิธีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการสามารถพึ่งตนเองได้โดยในส่วนของการส่งเสริมและพัฒนาทุน กรมการพัฒนาชุมชนมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชนบท รวมตัวกันระดมเงินออมเพื่อจัดตั้งกองทุนของชุมชนในรูปแบบ “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเงินทุนประกอบอาชีพหรือใช้จ่ายยามเดือดร้อน จำเป็นโดยการบริหารจัดการของสมาชิกและช่วยเหลือแบ่งปันกันในชุมชน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจัดตั้ง ครั้งแรกเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2517 ที่ตำบลซำสูง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยยุวัฒน์ วุฒิเมธี อดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ภายใต้ปรัชญา “ใช้หลัก การออมทรัพย์ เป็นอุปกรณ์ในการพัฒนาคน” เพื่อให้เกิดการพัฒนา คุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจในหมู่สมาชิก และมีคณะกรรมการบริหารกองทุนมาจากคนในหมู่บ้านและชุมชน ในการบริหารจัดการและพัฒนากองทุนให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากกองทุนชุมชนเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ช่วยเหลือคนในชุมชนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจน สร้างงาน สร้างรายได้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและส่งผลให้ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม สำหรับการพัฒนาชุมชน “การพึ่งตนเอง ความพอเพียง และความเข้มแข็งของชุมชน: เป็นทางแก้ความยากจน” ซึ่งการลดรายจ่าย โดยการสร้างวินัยทางการเงิน และการออมเงินในชุมชน ในรูปแบบ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นหนทางการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนของประชาชนในชุมชนอีกทางหนึ่ง (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561, หน้า 21)

ตำบลหัวปลวก อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี มีกองทุนในชุมชนที่เกิดขึ้นโดยการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งภายใต้ระเบียบการดำเนินงานของกรมการพัฒนาชุมชน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเงินทุนช่วยเหลือคนในชุมชนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจน สร้างงาน สร้างรายได้ ปัจจุบันมีจำนวน 12 กลุ่ม มีสมาชิกรวม 936 คน มีคณะกรรมการบริหารมาจากคนในชุมชนโดยการคัดเลือกของสมาชิก ปัจจุบันมีเงินสะสมสะสมของสมาชิก รวม 10,950,874 บาท (สิบล้านเก้าแสนห้าหมื่นแปดร้อยเจ็ดสิบสี่บาทถ้วน) (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเส้าไห้, 2564) ดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางกลุ่มพบประเด็นปัญหาในเรื่องของเงินทุนไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก รวมถึงบางกลุ่มฯ สมาชิก

ไม่เข้าใจการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของกลุ่มฯ ด้านความน่าเชื่อถือและการยอมรับจากสมาชิก

จากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลห้วยปลวก อำเภอสายบุรี จังหวัดสงขลา เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพและเผยแพร่ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลห้วยปลวก อำเภอสายบุรี จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลห้วยปลวก อำเภอสายบุรี จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลห้วยปลวก อำเภอสายบุรี จังหวัดสงขลา

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1.แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ทฤษฎี POCCC ของ Henri Fayol วิศวกรเหมืองแร่และนักวิชาการชาวฝรั่งเศสที่มีชื่อเสียงที่สุดในอดีตและได้รับความนิยมมาจนถึงยุคปัจจุบัน โดย Henri Fayol ได้สรุปหลักทฤษฎีไว้ว่า หากวันหนึ่งคุณต้องอยู่ในสถานะที่ต้องใช้คนจำนวนมาก ๆ หัวใจของการบริหารจัดการเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายนั้นมียอดประกอบ 5 ปัจจัยด้วยกัน ซึ่งนั่นเป็นที่มาของทฤษฎี POCCC มาจากหน้าที่ 5 ประการที่ Henri Fayol กำหนดขึ้นสำหรับการบริหารจัดการองค์กร ในแต่ละหน้าที่นั้นต่างมีความสำคัญในตัวเอง ขณะเดียวกันก็มีการเชื่อมโยงและส่งผลในกันและกัน เพื่อให้การทำงานสมบูรณ์และประสบความสำเร็จอีกด้วย โดยรายละเอียดของหน้าที่ทั้ง 5 ประการนั้นมีดังนี้

P – Planning: การวางแผน หมายถึง การกำหนดแผนปฏิบัติการหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติงานไว้ตั้งแต่ต้นจนจบ ให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ เป็นแนวทางที่วางไว้สำหรับการทำงานในอนาคต

O – Organizing: การจัดองค์กร หมายถึง การกำหนดตำแหน่งงาน ภาระ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนจำนวนคน ให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกกระบวนการ รวมถึงการจัดโครงสร้างตำแหน่งโครงสร้างองค์กร เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการด้วย

C – Commanding: การบังคับบัญชาสั่งการ หมายถึง การจัดองค์กรตลอดจนจัดโครงสร้างการทำงานนั้นจะทำให้เราเห็นสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน เห็นลำดับความสำคัญ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ เพราะการทำงานหมู่จำเป็นต้องมีผู้บังคับบัญชาเพื่อให้การทำงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น มีคนคอยควบคุม สั่งการ ดูแลพรวน ตลอดจนสอดส่องปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขให้ไวที่สุด

C – Coordination: การประสานงาน หมายถึง ภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงงานตลอดจนการปฏิบัติการทุกอย่างรวมไปถึงกำลังคนที่หน่วยให้ทำงานเข้ากันได้ กำกับให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อำนวยให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้

C – Controlling: การควบคุม หมายถึง การควบคุมในที่นี้หมายถึงการกำกับ ตลอดจนบริหารจัดการทุกอย่างให้สำเร็จลุล่วงไปตามแผนที่วางไว้ ประครองการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนด ทั้งในเรื่องของกรอบเวลา มาตรฐานการปฏิบัติการ ขั้นตอนการทำงาน ไปจนถึงการประสานงานทุกฝ่ายให้เกิดความราบรื่น (จิตราพรรณ ภัทรพลกุล, 2559, หน้า 8)

ทฤษฎี POSDCoRB เป็นแนวความคิดของ Gulick, &Urwick ที่เน้นว่าบทบาทของผู้จัดการของทุกองค์กรต้องคำนึงถึงประเด็นข้างล่างนี้ เพื่อทำให้องค์กรของตนก้าวหน้าไปได้อย่างต่อเนื่อง แนวคิดนี้มีองค์ประกอบ ดังนี้

P (Planning) คือ การวางแผนสิ่งที่จะดำเนินการรวมทั้งวิธีการที่จะทำให้สัมฤทธิ์ผล เพื่อบรรลุถึงสิ่งที่ตั้งไว้

O (Organizing) คือ การจัดตั้งโครงสร้างอำนาจการบริหารจัดการขององค์กรเพื่อจะแบ่งย่อยบทบาทหน้าที่ออกไปได้โดยไม่ซ้ำซ้อนกันและสามารถดำเนินการไปได้อย่างคล่องตัว

S (Staffing) คือ เป็นขบวนการสรรหา จัดจ้าง ฝึกอบรมและมอบหมายอำนาจหน้าที่ตามโครงสร้างที่จัดตั้งขึ้นมาให้กับบุคลากรเพื่อดำเนินงานตามที่กำหนด

D (Directing) คือ เป็นการอำนวยการให้ภารกิจที่ตกลงกันเป็นไปได้อย่างราบรื่น โดยอาจจะใช้ออกคำสั่งหรือชี้แนะตามบทบาทของคนที่เป็หัวหน้าในองค์กร

Co (Coordinating) คือ เป็นการประสานให้หน่วยงานภายในองค์กรร่วมกันทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

R (Reporting) คือ เป็นการติดตามการดำเนินงานของฝ่ายและองค์กรภายในต่าง ๆ และผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้ทราบผลการดำเนินการภายในองค์กรตลอดเวลาเพื่อจะได้ประสานงานและดำเนินงานด้วยกันได้ดียิ่งขึ้น

B (Budgeting) คือ เป็นการจัดตั้งหรือกำหนดงบประมาณรายรับรายจ่ายและการจัดทำรายงานค่าใช้จ่าย รวมทั้งรายรับที่ได้ เพื่อควบคุมดูแลและใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Gulick, &Urwick, 1937, p.195)

2. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงาน

Peterson, &Plowman (อ้างถึงใน ศาธุธร พรหมาน, 2545, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของคำว่าประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านทางธุรกิจในความหมายอย่างแคบว่าหมายถึง การลดต้นทุนในการผลิตและความหมายอย่างกว้าง หมายถึง คุณภาพของการมีประสิทธิภาพ (Quality of Effectiveness) และความสามารถในการผลิต (Competence and Capability) และในการดำเนินงานทางด้านธุรกิจที่จะถือว่ามีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อสามารถผลิตสินค้า หรือบริการในปริมาณและคุณภาพที่ต้องการที่เหมาะสมและต้นทุนน้อยที่สุดเพื่อคำนึงถึงสถานการณ์และข้อผูกพันด้านการเงินที่มีอยู่ ดังนั้นแนวความคิดของคำว่าประสิทธิภาพในด้านธุรกิจมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ ต้นทุน (Cost) คุณภาพ (Quality) ปริมาณ (Quantity) เวลา (Time) และวิธีการ (Method) ในการผลิต

Millet (อ้างถึงใน สถิต คำลาเลียง, 2544, หน้า 13) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่มวลมนุษย และได้รับผลกำไรจากการปฏิบัติงานนั้น (Human Satisfaction and Benefit Produced) ซึ่งความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจในการบริการให้กับประชาชน โดยพิจารณาจาก

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียม (Equitable Service)
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วและทันเวลา (Timely Service)
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service)
4. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progression Service)

Simon (อ้างถึงใน สถิต คำลาเลี้ยง, 2544, หน้า 13) ได้ให้ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพไว้ว่า กล่าวคือ ถ้าจะพิจารณาว่างานใดจะมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ให้ดูความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลผลิต (Output) ที่ได้รับเพราะฉะนั้นตามทฤษฎีนี้จึงหมายถึง ผลผลิตลบด้วยปัจจัยนำเข้า และถ้าเป็นการบริหารราชการ องค์การของรัฐก็วัดความพึงพอใจของผู้รับบริการ (Satisfaction) เข้าไปด้วยซึ่งอาจเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$E = (O-I) + S$$

E = Efficiency คือ ประสิทธิภาพของงาน

O = Output คือ ผลผลิตหรืองานที่ได้รับออกมา

I = Input คือ ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากร

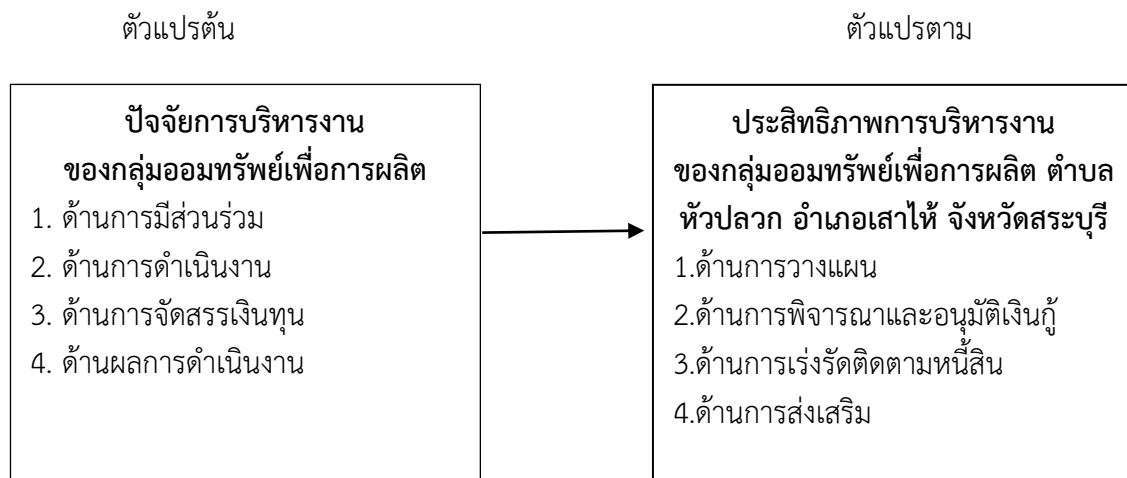
S = Satisfaction คือ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

3. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นแนวความคิดตั้งแต่เริ่มมีกระบวนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ครั้งแรก เนื่องจากในสมัยก่อนประชาชนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน การกู้เงินจากธนาคารเพื่อนำมาใช้จ่ายในครอบครัวหรือลงทุนในการประกอบอาชีพทำได้ยาก มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ซับซ้อนและมักจะไม่ได้รับการการอนุมัติให้กู้ยืม แนวคิดในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในปัจจุบัน จึงเน้นที่การจัดตั้งเพื่อลดรายจ่ายของครัวเรือน และลดรายจ่ายของชุมชนในเรื่องของดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการใช้เงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การรวมตัวของประชาชนด้วยความสมัครใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อออมเงินอย่างสม่ำเสมอ และใช้เป็นเงินในการลงทุนประกอบอาชีพ และใช้จ่ายเพื่อสวัสดิการของตนเองและครอบครัว บริหารและจัดการโดยสมาชิกกลุ่มกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, 2555, หน้า 2)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดในการบริหารจัดการ (Principles of Management) ตามแนวคิดของ Fayol (1916) และแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หลักการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (กรมการพัฒนาชุมชน, 2557) และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สรุปได้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลห้วยปลาก อำเภอสายไให้ จังหวัดสระบุรี จำนวน 12 กลุ่ม จำนวน 936 คน (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2564) (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสายไให้, 2564)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลห้วยปลาก อำเภอสายไให้ จังหวัดสระบุรี จำนวน 12 กลุ่ม กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 281 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม มีคำถามชนิดปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบบสำรวจ (check List) ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตำแหน่งในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) เป็นมาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และเรียงลำดับ (Ordinal Scale)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลห้วยปลาก อำเภอสายไให้ จังหวัดสระบุรี จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วม 2) ด้านการดำเนินงาน 3) ด้านการจัดสรรเงินทุน 4) ด้านผลการดำเนินงาน ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าจัดลำดับเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดมาตราวัดของ Likert's Scale มีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	ระดับการบริหารงานมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ระดับการบริหารงานมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ระดับการบริหารงานปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ระดับการบริหารงานน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ระดับการบริหารงานน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านเงินทุน 3) ด้านการเร่งรัดติดตามหนี้สิน 4) ด้านการส่งเสริม ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าจัดลำดับเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดมาตรวัดของ Likert's Scale มีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุรินทร์

งานวิจัยนี้มีการกำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนตามแนวคิดของ Best (1997, p.190) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 -5.00	หมายถึง	การบริหารงาน/ประสิทธิภาพการบริหารงาน อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50- 4.49	หมายถึง	การบริหารงาน/ประสิทธิภาพการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50- 3.49	หมายถึง	การบริหารงาน/ประสิทธิภาพการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50- 2.49	หมายถึง	การบริหารงาน/ประสิทธิภาพการบริหารงาน อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.50- 1.49	หมายถึง	การบริหารงาน/ประสิทธิภาพการบริหารงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้าง

แบบสอบถาม

2.2.2 กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถาม

ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถาม ให้สมบูรณ์

2.2.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 ถ้าต่ำกว่า 0.67 ควรตัดออกหรือปรับปรุงข้อคำถามใหม่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 0.77

2.2.4 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทำการทดสอบใช้ (Try Out) กับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านพะเยา หมู่ที่ 2 ตำบลศาลาไทย อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สูตรของ Cronbach's Alpha (Cronbach, 1984, p.161 อ้างถึงใน วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง, 2558) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.987 ถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

2.2.5 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม (Field Data Collection and Compilation) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 281 ชุดแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ระดับการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 การวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ด้วยวิธีทางสถิติโดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regressing Analysis)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 281 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 55.87 มีอายุ 51-60 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 43.06 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 46.62 การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 43.77 มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 42.76 และมีตำแหน่งในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 88.25 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ในภาพรวม

การบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านการมีส่วนร่วม	4.14	0.66	มาก
2. ด้านการดำเนินงาน	4.13	0.72	มาก
3. ด้านการจัดสรรเงินทุน	4.15	0.69	มาก
4. ด้านผลการดำเนินงาน	4.05	0.79	มาก
รวม	4.12	0.71	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการจัดสรรเงินทุน ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.69) ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.66) ด้านการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.72) และด้านผลการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสระบุรี

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสระบุรี ในภาพรวม

ประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสระบุรี	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านการวางแผน	4.14	0.71	มาก
2. ด้านการพิจารณาและอนุมัติเงินกู้	4.36	0.62	มาก
3. ด้านการเร่งรัดติดตามหนี้สิน	4.21	0.71	มาก
4. ด้านการส่งเสริม	4.17	0.73	มาก
รวม	4.22	0.69	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$, SD. = 0.69) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านเงินกู้ ($\bar{x} = 4.36$, SD. = 0.62) ด้านการเร่งรัดติดตามหนี้สิน ($\bar{x} = 4.21$, SD. = 0.71) ด้านการส่งเสริม ($\bar{x} = 4.17$, SD. = 0.73) และด้านการวางแผน ($\bar{x} = 4.14$, SD. = 0.71) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสระบุรี

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสระบุรี

ตัวแปร	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	.523	.121		4.317	.000**
ด้านการมีส่วนร่วม	.038	.048	.036	.799	.425**
ด้านการดำเนินงาน	.309	.056	.345	5.542	.000**
ด้านการจัดสรรเงินทุน	.518	.053	.525	9.691	.000**
ด้านผลการดำเนินงาน	.029	.037	.039	.781	.436

$R^2 = .813$, $F = 299.009$, Sig of $F = .000^b$

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสระบุรี โดยมีตัวแปรต้น คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสระบุรี ส่วนตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ตำบลหัวปลวก อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี ด้วยสถิติการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ส่วนที่ 1: $R^2 = 0.813$ ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร มีปัจจัยที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม คิดเป็นร้อยละ 81.30

ส่วนที่ 2: $F = 299.009$, Sig of $F = .000^b$ ค่าสถิติ F ค่า P -Value ของ F มีค่าน้อยกว่า .05 และยังมีค่าน้อยกว่า .01 แสดงให้เห็นว่าโมเดลของสมการมีนัยสำคัญ อย่างน้อยต้องมีตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปร ที่มีปัจจัยที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม

ส่วนที่ 3: การส่งผลของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม ด้านการมีส่วนร่วม Sig = .425 ซึ่งมีค่าไม่แตกต่าง .05 (Beta = .036) มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี คิดเป็นร้อยละ 3.60 ในด้านการดำเนินงาน Sig = .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า .01 (Beta = 0.345) มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี คิดเป็นร้อยละ 34.50 ในด้านการจัดสรรเงินทุน Sig = .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า .01 (Beta = 0.525) มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี คิดเป็นร้อยละ 52.50 และด้านผลการดำเนินงาน Sig = .436 ซึ่งมีค่าไม่แตกต่าง .05 (Beta = 0.039) มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี คิดเป็นร้อยละ 3.90 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์สถิติถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) สรุปได้ว่าตัวแปรต้นมีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ด้านการดำเนินงาน ด้านการจัดสรรเงินทุน ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี แต่ในด้านการมีส่วนร่วมและด้านผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี มีปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี

อภิปรายผล

จากการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. การบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ 1) ด้านการมีส่วนร่วม สมาชิกเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบและขั้นตอนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่กำหนดไว้ 2) ด้านการดำเนินงาน คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการดำเนินการตามระเบียบและแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน มีระบบการตรวจสอบและควบคุมสถานะทางการเงิน 3) ด้านการจัดสรรเงินทุน คณะกรรมการบริการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการพิจารณาและอนุมัติเงินกู้ได้ทันตามกำหนดระยะเวลาและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้ 4) ด้านผลการดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้บริหารเงินทุนเพื่อสนับสนุนการประกอบอาชีพของสมาชิกได้อย่างเหมาะสม และมีการส่งเสริมให้เกิด

การเรียนรู้ประสบการณ์ในการบริหารเงินทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูษณิศ สุวงศ์ (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ วีรชัย โชคลาภานันต์ (2559) ได้ศึกษาตัวแบบการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิผล: กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ มีความสำเร็จในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอุมา แก้วเกิด (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดปัตตานี จากการศึกษางานวิจัย พบว่า ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดปัตตานี จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความสามารถเข้าถึงแหล่งทุนอื่น และด้านการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านกลุ่มมีความสามารถเข้าถึงแหล่งทุนอื่น

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอเสาให้ จังหวัดสระบุรี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ 1) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถทำงานเสร็จก่อนกำหนดหรือภายในระยะเวลาที่กำหนด มีการวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนสิ้นเปลืองทรัพยากร 2) ด้านการพิจารณาและอนุมัติเงินกู้ คณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอกู้และอนุมัติเงินกู้เสร็จก่อนหรือระยะเวลาที่กำหนด สมาชิกได้รับเงินกู้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด 3) ด้านการเร่งรัดติดตามหนี้สิน ผลการติดตามเร่งรัดหนี้สินของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีหนี้เสียจำนวนน้อยหรืออยู่ในระดับที่กลุ่มออมทรัพย์ฯ ยอมรับได้ 4) ด้านการส่งเสริม สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต นำเงินที่กู้ไปใช้เพื่อประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์การพัฒนาอาชีพและรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นหนี้จากแหล่งอื่น ๆ ลดลงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงนภา เพชรแท้ (2559) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านทับซุง ตำบลห้วยเหินยว อำเภอนาทม จังหวัดน่าน จากการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านทับซุง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ ภูษณิศ สุวงศ์ (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ วีรชัย โชคลาภานันต์ (2559) ได้ศึกษาตัวแบบการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิผล: กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ มีประสิทธิภาพในระดับมาก

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอเสาให้ จังหวัดสระบุรี ด้านการดำเนินงาน ด้านการจัดสรรเงินทุน มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ยกเว้น ด้านการมีส่วนร่วมและด้านผลการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูษณิศ สุวงศ์ (2559) ได้ศึกษาปัจจัย

ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ และพิจารณารายด้านมีรายละเอียด ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านผู้นำมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตชุมชนบ้านโคกเมือง ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านบุคลากร ด้านการควบคุม ด้านการสั่งการ ด้านงบประมาณ และด้านการรายงานผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตชุมชนบ้านโคกเมืองด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านบุคลากร ด้านการควบคุม ด้านการสั่งการ ด้านงบประมาณ และด้านการรายงานผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 3) ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตชุมชนบ้านโคกเมือง ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านบุคลากร ด้านการควบคุม ด้านการสั่งการ ด้านงบประมาณ และด้านการรายงานผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้พบองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยนี้ คือ การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหัวปลวก อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ควรมีการส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยของการบริหารงานของกลุ่มฯ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารของกลุ่มฯ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินงาน ด้านการจัดสรรเงินทุน และด้านผลการดำเนินงาน ประเด็นที่สำคัญ คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วม คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความรู้ ความเข้าใจระเบียบข้อตกลงและขั้นตอนการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ 2) ด้านการจัดสรรเงินทุน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ แต่เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์ฯ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก ควรส่งเสริมให้สมาชิกมีการออม โดยการเพิ่มเงินฝากสัจจะ และมีการรับสมัครสมาชิกใหม่ เพื่อให้มีการระดมเงินเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพของผู้ที่มีโอกาสทางการเงินน้อยให้สามารถมีรายได้เพิ่มขึ้น 3) ด้านการดำเนินงาน คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการดำเนินงานตามระเบียบและแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชนอย่างเคร่งครัด ควรเพิ่มบทบาทของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเสนอแนวทางในการพัฒนาและการบริหารงาน รวมถึงการแก้ปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ 4) และด้านผลการดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้บริหารเงินทุนเพื่อสนับสนุนการประกอบอาชีพและสวัสดิการของสมาชิกและชุมชนอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. คณะกรรมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรส่งเสริมให้สมาชิกมีการออมโดยการเพิ่มเงินฝากสัจจะ และมีการรับสมัครสมาชิกใหม่ เพื่อให้มีการระดมเงินเพิ่มขึ้น อีกทั้งเป็นเงินทุนช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพของผู้ที่มีโอกาสทางการเงินน้อยให้สามารถมีรายได้เพิ่มขึ้น

2. ควรมีการกำหนดให้คณะกรรมการติดตามการใช้จ่ายเงินของสมาชิก และกำหนดเกณฑ์เพื่อวัดความสำเร็จในการใช้จ่ายเงินของสมาชิก ภายหลังจากได้กู้ยืมเงินไปเพื่อประกอบอาชีพ

3. สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเสนอแนวทางในการพัฒนาและการบริหารงาน รวมถึงการแก้ปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ เนื่องจากจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และช่วยสร้างประสบการณ์การในการบริหารเงินทุนให้กับสมาชิกฯ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและมีการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2557). รายงานประจำปี 2557 กรมการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2561). รายงานประจำปี 2561 กรมการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- คฑาทูธ พรหมายน. (2545). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจกองตรวจคน
เข้าเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจฝ่าย 1 ฝ่าย 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิตรพรพรรณ ภัทรวลกุล. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการของพนักงาน:
กรณีศึกษา ฝ่ายซ่อมบำรุง บริษัท เค็งหงษ์ทอง จำกัด. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกริก.
- ดวงนา เพชรแท้. (2559). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านทึบขง
ตำบลห้วยเหนียว อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรินทร์ เพ็งสุวรรณ. (2561). ระบบการขนส่งรถพิกัดในประเทศมุสลิม กรณีศึกษาเฉพาะประเทศ
อิหร่านและอียิปต์. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.
- ภูษนิศา สุวงศ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง. (2558). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. นครสวรรค์: ริมปีง
การพิมพ์.
- วีระชัย โชคลาภานันต์. (2559). ตัวแบบการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ที่มีประสิทธิผล: กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาดุขบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สถิต คำลาเลี้ยง. (2544). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของช่างอากาศ: ศึกษาเฉพาะกรณี
กองการบินทหารเรือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเส้าไห้. (2564). รายงานผลการประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล ประจำปี พ.ศ.2564. สระบุรี: ผู้แต่ง.
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (2555). แนวทางการดำเนินงาน
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- อรอุมา แก้วเกิด. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่ม
ออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- Best, John W. (1997). **Research in Education**. Boston MA.: Allyn and Bacon.
- Gulick, Luther, & Lindon Urwick. (1937). **Paper on the Science of Administration**.
Clifton: Augustus M. Kelley.
- Fayol, Henri. (1916). **General and Industrial Management**. London: Sir Isaac Pitman
and Son.
- Yamane, T. (1967). **Statistics an Introductory Analysis** (2nd ed.). New York:
Harper & Row.

The Pattern of Deviation for Children and Youth who Commit Drug Offenses Out of the Criminal Justice System According to the Opinions of the Personnel in the Justice System*

Suwanna Khundiloknattawasa

Chiangtawan Yoddamnoen

Akka Nakphoung

Somya Intarakaset

Siriwan Kamolsuksatit

Lecturer at Faculty of Humanities and Social Sciences

Nakhon Sawan Rajabhat University

Rachata Khundiloknattawasa

Administrative Inspector Nakhon Sawan Provincial Police

Corresponding Author: suwanna6605@gmail.com

Received: July 17, 2022 Revised: August 5, 2022 Accepted: August 26, 2022

Abstract

This research aimed to study the patterns of deviance of children and youth who commit crimes involving drug cases, to be taken out from the judicial process based on the opinions of the judicial personnel. This qualitative research determined the samples by purposive sampling to select the sixty persons who had experience dealing with children and youth who were involved with drugs. An in-depth interview and content analysis were used to collect the data.

The results showed that the deviance of the cases involving children and youths who commit drug-related offenses so that the cases were to be taken out from the justice system, several issues needed to be emphasized. The important issues include: 1. the investigating officers suggested that evidence gathering process needed to be done quickly with the use of technology, and the regulations related to the publication of the prosecutor's case needed to be revised; 2. according to the prosecutor's suggestion, the penalty rate criteria for children and youth was needed to be adjusted. This is for their behaviors improvement stage, and this process needed cooperation from those children and their guardians; 3. the judges of the Juvenile and Family Court

* This article is part of the research on "Integrating Performance Standards for the Network of Officials in Dealing with Child and Youth Offenders for Drug Offenses"

suggested that the pattern of a trial in which the accused confesses their offenses and the investigating officer could immediately verbally prosecute the accused (red card) could be used in this case, while the remedial process will be carried out after the court orders and 4. other support agencies suggested that the evidence gathering support system needed to be developed together with the investigating officers.

Keywords: Case Deviation Patterns, Children and Youth Committing Drug Offenses, Criminal Justice, Personnel in the Justice System

รูปแบบการเปี่ยงเบนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามความคิดเห็นของบุคลากร ในกระบวนการยุติธรรม**

สุวรรณา คุณดิลกณัฐธสา

เฉิงตะวัน ยอดดำเนิน

เอกลักษณ์ นาคพ่วง

สมญา อินทรเกษตร

ศิริวรรณ กมลสุขสถิต

อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

รชต คุณดิลกณัฐธสา

สารวัตรฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์

Corresponding Author: suwanna6605@gmail.com

ได้รับบทความ: 17 กรกฎาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 5 สิงหาคม 2565 ตอรับตีพิมพ์: 26 สิงหาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเปี่ยงเบนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดออกจากกระบวนการยุติธรรมตามความคิดเห็นของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่กระทำเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่าการเปี่ยงเบนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดออกจากกระบวนการยุติธรรมจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ 1. กลุ่มพนักงานสอบสวน มีความเห็นว่า การรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ต้องทำด้วยความรวดเร็ว นำเอาเทคโนโลยีมาใช้และต้องแก้ไขระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการรับสำนวนของพนักงานอัยการ 2. กลุ่มพนักงานอัยการ มีความเห็นว่า ต้องกำหนดเกณฑ์อัตราโทษในการจัดกลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อนำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและต้องมีส่วนร่วมจากเด็กและเยาวชนและผู้ปกครอง 3. กลุ่มผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว มีความเห็นว่านำเอารูปแบบการพิจารณาคดีที่ผู้ต้องหาได้รับสารภาพแล้วพนักงานสอบสวนสามารถฟ้องผู้ต้องหาด้วยวาจา (ใบแดง) ได้ทันที ส่วนมาตรการแก้ไขฟื้นฟูเป็นการดำเนินการภายหลังที่ศาลมีคำสั่ง และ 4. กลุ่มหน่วยงานสนับสนุน มีความเห็นว่าต้องพัฒนาระบบสนับสนุนการรวบรวมพยานหลักฐานกับพนักงานสอบสวนโดยตรง

คำสำคัญ: รูปแบบการเปี่ยงเบนคดี, เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด, กระบวนการยุติธรรมทางอาญา, บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

** บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการมาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับเครือข่ายเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”

บทนำ

ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมหรือลักษณะนิสัยที่แตกต่างไปจากในอดีต เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ หรือเทคโนโลยีส่งผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายตามมา ทั้งโดยตรงและทางอ้อมต่อเด็กและเยาวชน ครอบครัว ชุมชนรวมถึงสังคมไทย เห็นได้จากอาชญากรรมทางอาญาที่ผู้กระทำความผิดยังเป็นเด็กและเยาวชนเพิ่มจำนวนมากขึ้น ซึ่งการกระทำความผิดเหล่านั้นล้วนเป็นความผิดร้ายแรง ไม่ว่าจะเป็นความผิดเกี่ยวกับชีวิต ความผิดเกี่ยวกับร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ ฯลฯ แต่ในการลงโทษเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิด ประเทศไทยใช้แนวคิดการลงโทษที่เน้นการเยียวยาแก้ไข ซึ่งเป็นแนวคิดที่ใช้มาอย่างยาวนานต่อเนื่องเพื่อให้เด็กกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อีกครั้งโดยเร็ว โดยแนวคิดดังกล่าวถูกนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทุกคนและในทุกฐานความผิด (อรุณรัตน์ อารังศรีสุข, 2563, หน้า 48)

สถานการณ์ปัจจุบันเด็กและเยาวชนมีการกระทำความผิดและต้องถูกดำเนินคดีเพิ่มสูงขึ้น สาเหตุที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนเหล่านั้นกระทำความผิดมีหลากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาจากตัวเด็กเอง ปัญหาครอบครัว ปัญหาความยากจนหรือสภาพแวดล้อม ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไป ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมเกเร ก้าวร้าวชอบความรุนแรง มั่วสุมและเสพยาเสพติด จากสาเหตุดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้เกิดการกระทำความผิดได้ ไม่ว่าจะเป็นความผิดเล็กน้อยจนถึงขั้นร้ายแรง การที่จะแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนนั้นจำเป็นต้องแก้ที่สาเหตุและหาแนวทางวิธีการแก้ไขที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและป้องกันไม่ให้เกิดกลับมากระทำความผิดซ้ำ (สุปราณี สุวรรณทรัพย์, และสุนทรี บุชิตชน, 2565, หน้า 225)

เด็กเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติในอนาคต หากต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาย่อมจะต้องได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม (สุธีรักษ์ วชิรโชติ, 2554, หน้า 1) การลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นไม่ได้มุ่งเน้นการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาสาเหตุแห่งการกระทำความผิด สภาพแวดล้อมและสภาพของเด็กและเยาวชนที่เป็นเหตุให้กระทำความผิด และใช้วิธีการที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนโดยการเยียวยาบำบัดฟื้นฟูแทนการลงโทษที่ใช้กันอยู่ (พงศ์จิรา เชิดชู, 2558 หน้า 5; วรภัทร รัตนพาณิश्य, 2562, หน้า 366-394)

หากพิจารณาตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กในคดีอาชญากรรม จะพบว่าข้อกำหนดอัตราโทษของเด็กจะขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะของเด็กในแต่ละช่วงวัย เนื่องจากเด็กในแต่ละช่วงอายุมีความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีที่ต่างกัน วิธีการที่จะลงโทษจึงต้องแตกต่างกันด้วยสุดท้ายแล้วแม้เด็กจะกระทำความผิด และต่อมาศาลพิพากษาว่ามีความผิด แต่ศาลจะลงโทษไม่ได้เนื่องจากมีประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 ให้ความคุ้มครองอยู่แต่ศาลยังคงมีอำนาจในการใช้วิธีการสำหรับเด็ก ตั้งแต่ว่ากล่าวตักเตือนไปจนถึงวิธีการที่หนักที่สุดสำหรับเด็กคือ ส่งตัวไปฝึกอบรมที่สถานฝึกและอบรมตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่ไม่เกินกว่าเด็กนั้นจะมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกฎหมายเกี่ยวกับเด็กฉบับใด ทั้งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ล้วนแล้วแต่ตราขึ้นมาบนพื้นฐานของทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู โดยเป็นการมุ่งเน้นศึกษาทำความเข้าใจสาเหตุแห่งการกระทำความผิดโดยเน้นตัวบุคคลผู้กระทำความผิดและสภาพแวดล้อมเพื่อที่จะหาทางแก้ไขตัวบุคคลผู้กระทำความผิด

มากกว่าที่จะลงโทษ เป็นการให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับตัวเป็นคนดีและสามารถเข้าสู่สังคมได้ด้วย ความปกติสุข ซึ่งเจตนาธรรมแห่งการตรากฎหมายสำหรับเด็กนั้นมองว่าเด็กเป็นผู้หย่อนความสามารถ เมื่อมีการกระทำความผิดจึงควรได้รับโอกาสในการแก้ไขปรับปรุงตัวเอง (สุธิดา ใจสำริด, 2561, ย่อหน้าที่ 3) สถานการณ์เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเป็นปัญหาสำคัญที่ควร ได้รับการแก้ไขโดยปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศเป็นสำคัญ (สุนทีย พิทย จิตสว่าง, 2556, หน้า 3)

ดังนั้น จะเห็นว่ากฎหมายให้โอกาสเด็กและเยาวชนกลับตัวเป็นคนดีเพื่อที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ไม่ว่าเด็กและเยาวชนจะกระทำความผิดร้ายแรงหรือไม่ก็ตาม เด็กและเยาวชนจะได้รับโอกาสให้กลับตัวเป็นคนดีของสังคม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาประเด็นรูปแบบการเบี่ยงเบนในการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่เหมาะสมและรวดเร็วไม่ต้องรอให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีความสลับซับซ้อน เพื่อนำมาใช้ดำเนินการกับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะคดียาเสพติดที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการเบี่ยงเบนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดออกจากกระบวนการยุติธรรม ตามความคิดเห็นของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แนวคิดอันเป็นพื้นฐานของความจำเป็นที่จะต้องให้ความคุ้มครองเด็กในการดำเนินคดีอาญาในเบื้องต้น เพื่อมุ่งเน้นที่จะให้ความคุ้มครองผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก ซึ่งมีผลให้การดำเนินคดีอาญาที่เด็กก็เป็นผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับการปฏิบัติที่เป็นพิเศษโดยมีหลักการว่าเด็กควรต้องได้รับการดูแลด้วยความเมตตาและได้รับการบำบัดแก้ไขจิตใจมากกว่าการลงโทษโดยการจำคุก (ณรงค์ ใจหาญ, 2543, หน้า 358 - 359)

แนวความคิดเกี่ยวกับการสอบสวนเด็กและเยาวชน ได้กำหนดแนวทางในการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมไว้ในกฎหมายหลายฉบับ โดยเริ่มตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยกฎหมายแต่ละฉบับได้มุ่งคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบัญญัติเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับการคุ้มครองปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่ไม่ได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้ และได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ แต่การใช้สิทธิและเสรีภาพต้องไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรม และต้องไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น และบุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการตามที่กฎหมาย

ที่ใช้อยู่ ในเวลาที่กระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้น จะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำไม่ได้

2. ประมวลกฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิเหนือชีวิตร่างกาย และเสรีภาพของเด็ก ทั้งนี้การลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นจึงใช้วิธีการที่แตกต่างจากกรณีผู้ใหญ่กระทำความผิด

3. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้นักวิชาชีพร่วมในการสอบสวนเด็กที่เป็นผู้เสียหาย พยานและผู้ต้องหา จึงเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการยุติธรรมไทยให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายไทย ทั้งเป็นแนวทางการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ โดยมุ่งคุ้มครองเด็กให้สามารถให้การได้โดยเสรีในสภาพที่อบอุ่น และปราศจากการข่มขู่หรือบังคับโดยตรงหรือโดยปริยายจากเจ้าพนักงานในกระบวนการค้นหาความจริงในคดีอาญา รวมถึงการที่ไม่ต้องให้การซ้ำซ้อน

4. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เป็นกฎหมายที่กล่าวถึงวิธีการปฏิบัติหรือขั้นตอนดำเนินคดีและลงโทษเด็กและเยาวชนไว้โดยเฉพาะและเป็นบทบัญญัติที่บ่งชี้ให้เห็นถึงการดำเนินคดีสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดแตกต่างจากการดำเนินคดีสำหรับผู้ใหญ่โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินคดีสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรมแตกต่างไปจากผู้ใหญ่

5. ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ได้กำหนดแนวทางในการเข้ารับการบำบัดรักษาตามประมวลกฎหมายยาเสพติดไว้ในมาตรา 113-117 แทนพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 โดยผู้เสพที่สมัครใจขอเข้ารับการบำบัดรักษา สามารถเดินทางเข้ามารับการบำบัดรักษาด้วยตนเองในสถานพยาบาลยาเสพติด ก่อนที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ จะตรวจพบ หรืออาจจะเป็นผู้เสพ หรือผู้ที่มียาเสพติดในความครอบครองเพื่อเสพที่ไม่เกินกว่าปริมาณที่กฎหมายกำหนด ที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจตรวจพบ และสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาเมื่อถูกส่งตัวไปสถานพยาบาลยาเสพติด และได้ปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ก็จะถือว่าไม่มีความผิด ช่องทางการนำผู้เสพเข้าสู่การบำบัดมี 3 รูปแบบ (1) ผู้เสพสมัครใจเข้าบำบัด (2) เจ้าหน้าที่พบผู้ต้องสงสัยที่สมัครใจบำบัด และไม่มีลักษณะต้องห้าม และ (3) เจ้าหน้าที่พบผู้ต้องสงสัยที่ไม่สมัครใจบำบัดหรือมีลักษณะต้องห้าม (ราชกิจจานุเบกษา, 2564, หน้า 57-59)

6. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Right of the Child) ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างประเทศที่มีประเทศตกลงเข้าร่วมมากถึง 196 ประเทศทั่วโลก เพื่อเป็นการสัญญาและตกลงว่าเด็กทุกคนจะได้รับการคุ้มครองและดูแลโดยเท่าเทียมกัน ประเทศไทยได้ทำการเซ็นสัญญาอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โดยมีสาระสำคัญคือ รัฐบาลไทยจะต้องมีภาระผูกพันที่จะดำเนินการให้เด็กทุกคนในประเทศไทยได้รับสิทธิตามอนุสัญญา และรายการความคืบหน้าของการดำเนินการต่อคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ ตามระยะเวลาที่กำหนด อนุสัญญาฯ ทั้งหมด 54 ข้อ จะประกอบไปด้วยสาระสำคัญเรื่องสิทธิของเด็ก 4 ด้าน ได้แก่ (UNICEF Thailand, 2019, ย่อหน้า 1)

6.1 สิทธิที่จะมีชีวิตรอด เริ่มตั้งแต่เมื่อแรกเกิด เด็ก ๆ มีสิทธิที่จะมีชีวิตรอด ได้รับการจดทะเบียนเกิด มีสิทธิที่จะมีชื่อ ได้สัญชาติ และได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาของตนไม่ถูกแยก

จากครอบครัว รวมทั้งได้รับการปกป้องคุ้มครองอย่างเหมาะสม โดยรัฐมีหน้าที่ประกันสิทธิเหล่านี้ และจัดหาบริการพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อให้เด็ก ๆ ได้มีชีวิตรอดและเติบโตขึ้นอย่างแข็งแรง ไม่ว่าจะเป็นการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานในยามเจ็บป่วย ในด้านโภชนาการก็ต้องมีอาหารที่มีประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก มีน้ำดื่มที่สะอาด ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนที่สะอาด ตลอดจนโอกาสเข้าถึงการพัฒนาต่อไปในอนาคต ฯลฯ

6.2 สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง คือ ได้รับความคุ้มครองจากการใช้ความรุนแรง ทั้งร่างกายและจิตใจ และยังรวมถึงการคุ้มครองจากการใช้แรงงานผิดกฎหมาย การทำงานอันตราย หรือขัดขวางการศึกษา ในเรื่องสารเสพติดก็เช่นกัน เด็ก ๆ จะต้องได้รับการคุ้มครองจากสารอันตราย สารมีพิษ และสิ่งเสพติดต่าง ๆ อีกหนึ่งการให้ความคุ้มครองที่สำคัญยิ่ง ก็คือ คุ้มครองจากการค้ามนุษย์ การขาย และการลักพาเด็ก การล่วงละเมิดทางเพศ และการแสวงประโยชน์กับเด็กในทุกรูปแบบ โดยรัฐจะมีหน้าที่ต้องฟื้นฟูทั้งร่างกายและจิตใจได้กลับคืนสู่สังคมอย่างมีศักดิ์ศรีอีกด้วย

ในแง่ของกระบวนการกฎหมาย แม้จะเป็นเด็กก็มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากกระบวนการยุติธรรมเช่นกัน และมีลักษณะเฉพาะตัวอีกด้วย นั่นคือ ในทุกขั้นตอนตั้งแต่การให้ปากคำ ตลอดจนถึงการพิจารณาคดีจะต้องถือประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ สำหรับเด็กที่ถูกพรากจากครอบครัว จะต้องได้รับการคุ้มครองดูแลอย่างเหมาะสม ตามภูมิหลังทางชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนาและวัฒนธรรมของเด็ก ในภาวะสงครามเด็ก ๆ ต้องได้รับการคุ้มครองจากภัยสงคราม ไม่ถูกเกณฑ์เป็นทหาร หรือมีส่วนร่วมในการสู้รบในกรณีที่เกิดเป็นผู้ลี้ภัยจะได้รับการช่วยเหลือและได้รับการปกป้องคุ้มครองเป็นกรณีพิเศษ

6.3 สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา เด็ก ๆ จะต้องได้รับการพัฒนาปฐมวัย และได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่หลากหลาย โดยมีพ่อแม่เป็นผู้คอยช่วยแนะนำ ขณะเด็กที่มีความจำเป็นพิเศษ เช่น เด็กพิการ ต้องได้รับการดูแลให้มีชีวิตที่ปกติสุข ได้รับโอกาสพัฒนาและการศึกษาที่เหมาะสม ให้สามารถเติบโตพึ่งพาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนมีส่วนร่วมในชุมชน การพัฒนาความสามารถทั้งด้านร่างกายและจิตใจจะทำให้เด็ก ๆ ได้ก้าวไปสู่อนาคตที่สดใส และมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไปในอนาคต

6.4 สิทธิที่จะมีส่วนร่วม เด็ก ๆ มีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัว ทั้งการแสดงความคิดเห็น ได้อย่างเสรี หรือเข้ามามีบทบาทในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะกับเรื่องที่ส่งผลกระทบหรือมีส่วนโดยตรงกับตัวเด็ก และเยาวชนเอง โดยความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะต้องได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังตามสมควรแก่อายุ และวุฒิภาวะของเด็กคนนั้น

แนวความคิดในการเบี่ยงเบนคดีหรือการหันเหคดี (Diversion) เป็นแนวคิดที่ต้องการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกมาช่วยแบ่งเบาภาระด้านคดีที่มีอยู่ในกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก (ดารีณ ดรุณกานต์, 2553, หน้า 7) การเบี่ยงเบนคดีอาจทำได้ในหลายวิธี เช่น การระงับคดีชั่วคราว ในระหว่างการศึกษาของศาลและส่งตัวผู้กระทำความผิดเข้ารับการศึกษารักษาหรือบำบัดฟื้นฟู พฤติกรรมหรือการระงับคดีอย่างเป็นทางการภายใต้เงื่อนไขว่าผู้กระทำความผิดจะต้องดำเนินการอย่างไร แทนหรือการใช้วิธีอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดความยุติธรรม เป็นต้น (บดีนทร วียาภรณ์, 2552, หน้า 18-19) สำหรับประเด็นที่ศึกษานี้จะได้กล่าวถึงขั้นตอนและกระบวนการหันเหคดีในชั้นก่อนฟ้องตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 รายละเอียดปรากฏดังนี้

การกระทำผิดของเด็กหรือเยาวชนอาจเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ อาทิ ความอ่อนต่อวัยอ่อนด้อย ประสบการณ์ หรืออาจเกิดจากพฤติกรรมเลียนแบบ ตลอดจนอิทธิพลด้านสังคมและครอบครัว (Andrew

Ashworth, 2016, p.399) การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายของเด็กหรือเยาวชนที่เรียกว่า พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม” (Delinquency) วัตถุประสงค์ในการดำเนินคดีกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้กระทำความผิด จึงมุ่งเน้นที่การแก้ไข บำบัดฟื้นฟู ความประพฤติของเด็กและเยาวชน ยิ่งกว่าการมุ่งเอาผิดลงโทษโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นแก่เด็กเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 กำหนดวิธีในการดำเนินการของการเปี่ยงเบนคดีในชั้นสอบสวนในคดีที่เด็กเป็นผู้กระทำความผิดไว้ในมาตรา 69/1 ไว้ว่า “ในกรณีเด็กกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดโดยความผิดนั้นกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจเปรียบเทียบของพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานอื่น หากเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานนั้นเรียกเด็ก บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การ ซึ่งเด็กนั้นอาศัยอยู่ด้วย มาว่ากล่าวตักเตือน ถ้าเด็กสำนึกในการกระทำและบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือองค์การ ซึ่งเด็กนั้นอาศัยอยู่ด้วย สามารถดูแลเด็กได้ ก็ให้งดการสอบสวนและปล่อยตัวไป ให้น้ำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา 73 แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วย เว้นแต่บุคคลนั้นกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดอื่น นอกจากวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวบุคคลนั้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วย การคุ้มครองเด็กเพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นในโอกาสแรกที่กระทำได้ แต่ต้องภายในเวลาไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่บุคคลนั้นมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบ ภายใต้บังคับวรรคหนึ่งและวรรคสอง ห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา 73 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเป็นคดีอาญาต่อศาลใด” (พพนธีร์ ชีระพันธ์, 2561, หน้า 373-374)

สำหรับมาตรการพิเศษแทนการฟ้องคดีอาญา ตามมาตรา 86 ได้กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสามารถเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการว่า ไม่ควรฟ้องเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด แต่นำเอามาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในรูปแบบของการจัดทำแผนแก้ไขฟื้นฟูมาใช้แทนที่การดำเนินคดีอาญาโดยเปิดโอกาสให้เด็กหรือเยาวชนได้สำนึกผิดและกลับตัวเป็นคนดีโดยมิต้องมีตราบาปติดตัว ตลอดจนได้มีโอกาสปรับความเข้าใจและชดเชยเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย อันเป็นการยุติข้อพิพาทโดยนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) มาปรับใช้ ซึ่งมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังต่อไปนี้ (ภัทรวรรณ ทองใหญ่, 2563, หน้า 727-753)

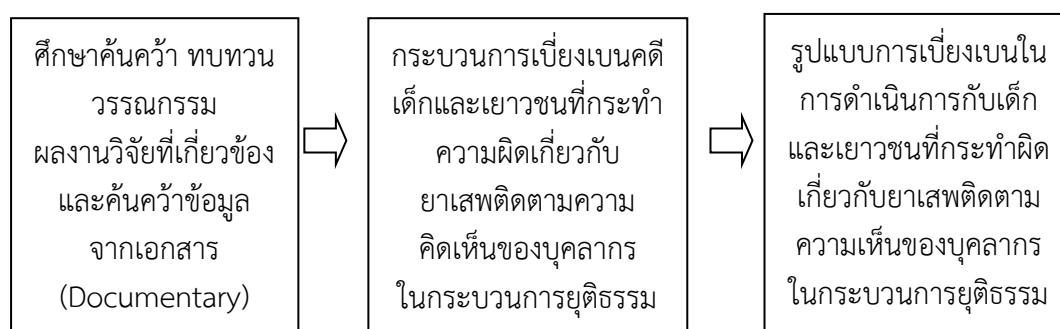
1. เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่าได้กระทำความผิดที่มีโทษอย่างสูงให้จำคุกไม่เกิน 5 ปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม
2. เด็กหรือเยาวชนนั้นต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือลหุโทษ
3. เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำก่อนฟ้องคดีและยินยอมให้จัดทำแผนฟื้นฟู
4. ผู้เสียหายยินยอมให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ส่วนคดีที่ไม่มีผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหาย
5. เด็กหรือเยาวชนต้องให้ความยินยอมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูด้วย

ดังนี้ จะเห็นได้ว่าเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่าได้กระทำความผิดจะได้รับการเห็นเหตุหรือไม่ ขึ้นอยู่กับอัตราโทษตามกฎหมายในข้อหาความผิดที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด กล่าวคือ ต้องเป็นคดีที่มีโทษ

อย่างสูงให้จำคุกไม่เกิน 5 ปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม โดยมีได้มีการนำพฤติการณ์ประกอบการกระทำผิดหรือเหตุสุดโทษต่าง ๆ มาพิจารณาประกอบนอกจากนี้ เด็กหรือเยาวชนนั้นต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือลหุโทษ นั้นหมายความว่าหากเด็กหรือเยาวชนเคยได้รับโทษจำคุกแม้เป็นโทษจำคุกกระยะสั้น ในการกระทำผิดครั้งปัจจุบันแม้จะสำนึกผิดในการกระทำไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูได้ตั้งแต่โอกาสแรก ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแต่กลับต้องถูกดำเนินคดีอาญาตามระบบปกติ

ดังนั้น ในส่วนของเงื่อนไขตามมาตรา 86 ที่ว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือลหุโทษ อาจส่งผลให้การนำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้องมาใช้กับเด็กและเยาวชนได้ลดน้อยลง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาประกอบกับประมวลกฎหมายอาญามาตรา 56 เงื่อนไขในการที่ศาลจะพิพากษารอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ นอกจากจะปรากฏว่าผู้กระทำผิดไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือได้รับโทษจำคุกมาก่อนในคดีความผิดที่เกิดจากการกระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ กฎหมายยังขยายกรอบให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการรอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษได้ในกรณีที่จำเลยแม้เคยรับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษจำคุกแต่ไม่เกิน 6 เดือน หรือเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่า 5 ปี แล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) เนื่องจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่กระทำเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 60 คน ประกอบด้วย พนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 1-9 และ กองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 20 คน ตัวแทนบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ประกอบด้วย พนักงานอัยการคดีเด็กและ

เยาวชน จำนวน 5 คน ศาลเยาวชนและครอบครัว จำนวน 5 คน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 5 คน กองทะเบียนประวัติอาชญากร (ทว.) จำนวน 5 คน พิสูจน์หลักฐานตำรวจ จำนวน 5 คน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด จำนวน 5 คน ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวน 5 คน และกลุ่ม ตัวแทนที่ปรึกษากฎหมาย จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีประเด็นคำถามกำหนดขึ้นไว้ในการสนทนาอย่างกว้าง ๆ เพียงประเด็นหลัก ๆ ส่วนประเด็นอื่น ๆ มักจะมีเพิ่มเติมขึ้นระหว่างการสนทนา โดยไม่มีการเรียงลำดับคำถามไว้แน่นอนตายตัวจะปิดการสัมภาษณ์เมื่อไหร่ก็ได้ ตามที่ผู้สัมภาษณ์เห็นว่าได้ข้อมูลเป็นที่เพียงพอแล้ว ประเด็นที่กำหนดไว้มีดังนี้

2.1 การดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดในปัจจุบันเป็นอย่างไร

2.2 ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีหรือไม่อย่างไร

2.3 รูปแบบที่เหมาะสมตามความคิดเห็นของท่านในการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอย่างไร

2.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ในการดำเนินการจัดทำประเด็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก คณะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะกรณีที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยตรง ช่วยในการพัฒนาเครื่องมือให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มีความเหมาะสมก่อนลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำและประเด็นการสัมภาษณ์ให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย นอกจากนี้ยังได้ช่วยให้คำแนะนำในการวางโครงสร้าง และทำการประเมินผลคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับเครือข่ายเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีช่วงอายุแตกต่างกันที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้สามารถพัฒนาในการจัดเก็บข้อมูล และจัดทำคู่มือฯ ดังกล่าวให้แล้วเสร็จทันตามระยะเวลาที่กำหนด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) ที่ได้ทำการนัดหมายไว้ล่วงหน้าทำการของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในประเด็นข้อรูปแบบการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่เหมาะสมใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย โดยบรรยายเป็นเนื้อหาตามที่ปรากฏในข้อความและเนื้อหาโดยผู้วิจัย ไม่มีอคติหรือความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปพัวพัน (Babbie, 2001; Cooper, & Schindler, 2001)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในกระบวนการพิจารณาคดีนั้น เด็กและเยาวชนจะต้องอยู่ในกระบวนการขึ้นสอบสวนของพนักงานสอบสวนในบางรายนานถึง 90 วัน จึงจะถูกส่งตัวไปยังพนักงานอัยการเพื่อที่จะฟ้องต่อศาล ในบางรายหากไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว จะถูกควบคุมอยู่ที่สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือบางรายมีพ่อแม่ผู้ปกครองแต่ผู้ปกครอง ต้องการให้ควบคุมเด็กไว้ในสถานพินิจฯ เนื่องจากทนายความของเด็กไม่ไหว ซึ่งกระบวนการดังกล่าว ต่างเห็นพ้องต้องกันระหว่างพนักงานสอบสวน อัยการ ศาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าการควบคุม หรือระยะเวลาที่เด็กถูกจำกัดในระหว่างการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานนั้นนานเกินไปสำหรับเด็ก และไม่เป็นผลดีต่อตัวเด็ก แทนที่เด็กจะได้รับการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็วแล้วเข้าสู่กระบวนการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสม การสร้างอาชีพ การให้ความรู้ต่าง ๆ ที่เด็กควรจะได้รับ ซึ่งกรณีนี้ สังคมจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องและรับผิดชอบร่วมกันอย่าลืมว่าการนำเด็กไปควบคุมไว้ในที่ใดที่หนึ่งไม่ว่า จะถูกควบคุมก็กี่ตามหากสังคม ชุมชน สภาพแวดล้อมไม่เปลี่ยนแปลงไม่มีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมย่อมทำให้เด็กนั้นมีอันหันกลับไปมีพฤติกรรมแบบเดิม ปัญหานี้จะวนเวียนไม่สามารถแก้ไข ได้อย่างยั่งยืน

ในกระบวนการพิจารณาคดีทางอาญาในความผิดเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันจะเริ่มที่ จับกุมเด็กและนำตัวส่งพนักงานสอบสวน แล้วพนักงานสอบสวนนำเด็กส่งศาลเพื่อตรวจสอบการจับและ มีคำสั่งให้สถานพินิจฯ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ส่วนพนักงานสอบสวนก็ดำเนินการรวบรวมพยาน หลักฐานเพื่อมีความเห็นในการรวบรวมพยานหลักฐานนั้นต้องประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กองทะเบียนประวัติอาชญากร (ทว.) พิสูจน์หลักฐานจังหวัด ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งจะให้เวลามากน้อยแตกต่างกัน ระหว่างนี้จะผิดฟ้องไปเรื่อย ๆ และเมื่อได้เอกสารครบถ้วนจะมีความเห็นสรุปสำนวนการสอบสวนนำส่งสำนักงานอัยการ เพื่อส่งฟ้อง หรือไม่ฟ้องต่อศาลต่อไป

จะเห็นได้ว่าขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรมกับเด็กนั้นยาวนานเด็กและ เยาวชนไม่ได้รับความคุ้มครองแต่อย่างใด ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองเด็กและเยาวชนเกิดประสิทธิภาพ อย่างยั่งยืนและสามารถกลับคืนสู่สังคมและใช้ชีวิตปกติสุขได้นั้นรัฐควรมีการแก้ไขกลไกในกระบวนการ พิจารณาคดีที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน โดยการเปียงเบนเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการพิจารณา คดีแบบปกติ ซึ่งเป็นการนำไปสู่การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายบางประเด็น หรือมีการจัดทำบันทึกข้อตกลง ในการดำเนินคดีในชั้นสอบสวนระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานอัยการที่จะทำให้ กระบวนการดำเนินคดีเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพและเป็นการคุ้มครองเด็กอย่างแท้จริง

รูปแบบการเปียงเบนในการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีช่วง อายุแตกต่างกัน ตามความคิดเห็นของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สามารถแบ่งออกได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่ 1 ตัวแทนพนักงานสอบสวน มีความเห็นดังนี้

การดำเนินการกับเด็กและเยาวชนในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ควรลดขั้นตอนบางอย่างที่ ไม่จำเป็นที่ต้องดำเนินการในชั้นพนักงานสอบสวนลง เพื่อจะได้ดำเนินการสรุปสำนวนการสอบสวนนำส่ง พนักงานอัยการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด 30 วัน โดยไม่จำเป็นต้องขอผิดฟ้องต่อศาลด้วยเหตุผล เล็กน้อย เช่น อยู่ระหว่างรอผลการตรวจประวัติผู้ต้องหาจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร หรือรอผล

รายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงเด็กฯ จากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นต้น ซึ่งในส่วนที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติสามารถดำเนินการได้เป็นกรณีเร่งด่วน พนักงานสอบสวนมีความเห็นดังนี้

1.1 ให้มอบอำนาจให้พิสูจน์หลักฐานจังหวัดดำเนินการตรวจสอบประวัติได้เช่นเดียวกับผู้ต้องหาที่กระทำความผิดในอำนาจศาลแขวง (ฟ้องด้วยวาจา)

1.2ให้นำระบบเทคโนโลยีมาใช้แทนระบบเดินรายงานด้วยเจ้าหน้าที่ ระหว่างศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์กับสถานีตำรวจ (เน้นส่งตรงพนักงานสอบสวน)

1.3 ประสานสำนักงานอัยการแก้ไขระเบียบการรับสำนวนการสอบสวน กรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดไม่จำเป็นต้องรอผลรายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงเด็กฯ ให้ทางผู้อำนวยการสถานพินิจส่งรายงานไปยังพนักงานอัยการได้โดยตรง

หากดำเนินการได้ตามข้อเสนอข้างต้น จะสามารถสรุปสำนวนการสอบสวนนำส่งพนักงานสอบสวนได้ตามกำหนด 30 วัน เป็นการสอบสวนที่ใช้ระยะเวลาพอสมควร เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะได้รับการคุ้มครองตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายกำหนด

2. กลุ่มที่ 2 ตัวแทนพนักงานอัยการ มีความเห็นดังนี้

จากการสัมภาษณ์พบว่า การดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ถ้าเด็กและเยาวชนถูกส่งเข้ามาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้วไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาด้วยวิธีที่เหมาะสมกับเด็ก อย่างไรก็ตาม เด็กและเยาวชนจะถูกตีตราว่าเป็นผู้กระทำความผิดและมีโอกาสกลับตัวเป็นคนดีในสังคมค่อนข้างยาก ดังนั้นรูปแบบการเปี่ยงเบนเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามความเห็นของพนักงานอัยการ มองว่าต้องมีการจัดกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและทำการแก้ไขเยียวยาให้ถูกต้อง พร้อมทั้งสร้างเครื่องมือให้เด็กและเยาวชนสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้ สามารถสรุปความคิดเห็นได้ดังนี้

2.1 ต้องกำหนดเกณฑ์อัตราโทษที่ทำการคัดแยกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดออกจากแนวทางเดิมที่ปฏิบัติ

2.2 เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะต้องสำนึกผิดและพร้อมที่จะแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

2.3 พนักงานอัยการต้องให้ความสำคัญกับมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญากับเด็กและเยาวชน (เน้นแก้ไขเยียวยาไม่เน้นฟ้องร้องดำเนินคดี)

2.4 ผู้ปกครอง เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดควรมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการพิเศษอย่างจริงจัง

3. กลุ่มที่ 3 ตัวแทนผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว มีความเห็นดังนี้

จากการสัมภาษณ์พบว่า แนวทางที่ศาลเยาวชนและครอบครัวใช้สำหรับเด็กและเยาวชนกระทำความผิดนั้น จะเป็นการใช้มาตรการจากเบาไปหาหนัก เพราะศาลมองว่าเด็กยังเป็นวัยที่สามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ การลงโทษเป็นขั้นตอนหรือมาตรการสุดท้ายที่จะนำมาใช้สำหรับเด็กและเยาวชน และเมื่อสอบถามถึงความคิดเห็นในการเปี่ยงเบนเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรม สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ควรให้เด็กและเยาวชนอยู่ในระบบศาลเช่นเดียวกับกรณีฟ้องด้วยวาจาศาลแขวง (รับสารภาพฟ้องใบแดง) แล้วนำเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทันที

3.2 มีหน่วยงานรองรับสำหรับการแก้ไขฟื้นฟูหลังจากศาลมีคำสั่งให้ดำเนินการ

3.3 มีหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักในการแก้ไขปัญหานี้ และทุกหน่วยงานต้องให้ความร่วมมืออย่างแท้จริงไม่ใช่ต่างคนต่างทำแค่ภารกิจของตนเอง

3.4 เปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานมาร่วมกันรับผิดชอบในการแก้ไข
 ฟื้นฟูเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กและเยาวชน

3.5 ต้องมีพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์

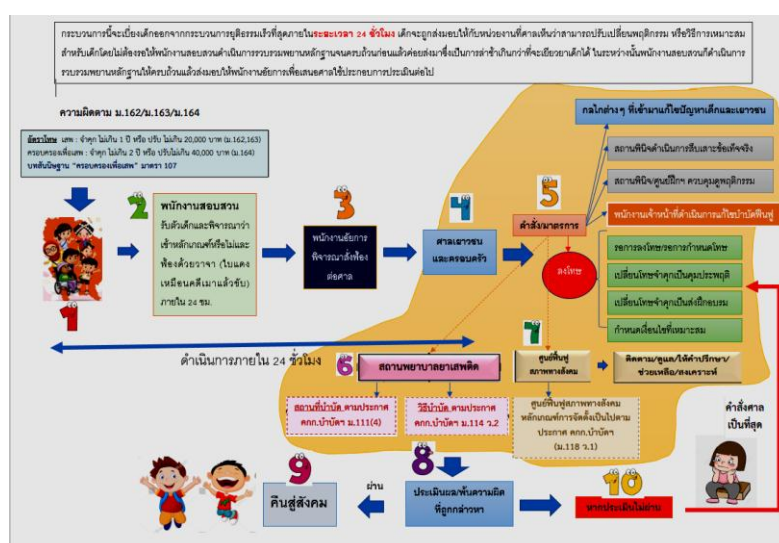
4. กลุ่มที่ 4 ตัวแทนหน่วยงานสนับสนุน เช่น ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ กองทะเบียนประวัติ อาชญากร พิสูจน์หลักฐานจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน ฯลฯ เป็นต้น มีความเห็นดังนี้ สำหรับหน่วยงานสนับสนุนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การรวบรวม พยานหลักฐานต่าง ๆ ในคดีเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่ล่าช้า มีความเห็นในการเปี่ยงเบนเด็ก และเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรม สามารถสรุปได้ดังนี้

4.1 สนับสนุนในการจัดทำรายงานต่าง ๆ ให้สามารถส่งผลได้อย่างรวดเร็วภายใน 14 วันทำการ หากมีกรณีเร่งด่วนให้ทำการประสานโดยตรงจะเร่งรัดดำเนินการให้

4.2 พัฒนาระบบการเข้าถึงแหล่งข้อมูลระหว่างพนักงานสอบสวนกับหน่วยงานโดยตรง
ไม่ต้องรอรายงานเป็นเอกสาร สามารถโหลดได้ทันที

4.3 สนับสนุนให้มีการเป็ยงเบนเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรมโดยเร็วที่สุดเท่าที่สามารถทำได้

แนวทางที่เหมาะสมตามความคิดเห็นของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม มีความคิดเห็นว่าการกำหนดแนวทางมุ่งเน้นการแก้ไขพฤติกรรมเด็กให้กลับเป็นคนดีของสังคม มากกว่าการลงโทษให้หลบจำอย่างเด็ดขาด จากการสัมภาษณ์พบว่า การเบี่ยงเบนเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรมแบบปกติ โดยอาจมีรูปแบบของการนำเด็กบางกลุ่มที่ต้องไปดำเนินการเร่งรัดโดยแยกออกจากกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันนี้ให้เร็วที่สุด แต่การดำเนินการขึ้นตอนแก้ไขและเยียวยานั้นจะขึ้นอยู่กับคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินการ ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยหลายหน่วยงาน ปรากฏดังภาพ 2

ภาพ 2 แสดงขั้นตอนการเปียงเบนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดของจากระบบการยุติธรรม
(ที่มา: สวรรณา คณดิลกณัฐสา, 2564)

จากภาพ 2 จะเห็นได้ว่าการดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1-3 เป็นการดำเนินการตั้งแต่เด็กและเยาวชนถูกนำตัวมาส่งให้กับพนักงานสอบสวน เพื่อนำไปพิจารณาดำเนินการและทำสำนวนการสอบสวน ในลักษณะการฟ้องด้วยวาจาผู้ต้องหาได้รับสารภาพนำตัวส่งพนักงานอัยการ จากนั้นพนักงานอัยการร่างคำฟ้องพร้อมนำตัวไปส่งศาลเพื่อฟังคำพิพากษา ในกระบวนการที่กล่าวมาจะใช้เวลาทั้งสิ้นไม่เกิน 48 ชั่วโมง เมื่อศาลได้รับตัวพร้อมสำนวนการสอบสวนก็จะนัดฟังคำพิพากษาทันทีเพื่อมีคำสั่งให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ศาลอาจมีคำสั่งหรือมาตรการ เช่น มอบให้สถานพินิจ/ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ดำเนินการควบคุมดูแลพฤติกรรม หรือดำเนินการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชน หรือมอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู หรือนำกลไกต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชน หรือส่งไปยังสถานพยาบาลยาเสพติดเพื่อทำการบำบัด หรือส่งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม จากนั้นศาลจะมีคณะกรรมการเพื่อทำการประเมินว่าเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการแล้วนั้นผ่านการประเมินหรือไม่ผ่านการประเมิน หากผ่านก็จะส่งเด็กและเยาวชนคืนสู่สังคมต่อไป หากเข้าสู่กระบวนการแล้วไม่ผ่านการประเมินต้องย้อนกลับไปดำเนินการพิพากษาลงโทษ ส่วนการลงโทษขึ้นอยู่กับศาลเยาวชนและครอบครัวจะพิจารณาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ รอการลงโทษ/รอการกำหนดโทษ เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นคุมประพฤติ เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งฝึกอบรม หรือกำหนดเงื่อนไขที่เหมาะสม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่าบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ต่างก็มีความคิดเห็นว่าการมีกระบวนการเบี่ยงเบนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยต้องการให้เด็กและเยาวชนอยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในระยะเวลาอันน้อยที่สุดเท่าที่สามารถกระทำได้แต่ต้องไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด (30 วัน) แบ่งการอภิปรายผลออกเป็นกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนพนักงานสอบสวน จากการวิจัยพบว่า ไม่สามารถสรุปสำนวนการสอบสวนส่งพนักงานอัยการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด 30 วัน เนื่องจากอยู่ระหว่างรอผลการตรวจประวัติผู้ต้องหาจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร หรือรอผลรายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงเด็กฯ จากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และมีความเห็นว่าควรมอบอำนาจให้พิสูจน์หลักฐานจังหวัดดำเนินการตรวจสอบประวัติได้เช่นเดียวกับผู้ต้องหาที่กระทำความผิดในอำนาจศาลแขวง (ฟ้องด้วยวาจา) นำระบบเทคโนโลยีมาใช้แทนระบบเดินรายงานด้วยเจ้าหน้าที่ และประสานสำนักงานอัยการแก้ไขระเบียบการรับสำนวนการสอบสวน กรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดไม่จำเป็นต้องรอผลรายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงเด็ก สอดคล้องกับระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2554 ข้อ 3 ที่ได้กำหนดหน้าที่ให้กับศูนย์พิสูจน์หลักฐาน และพิสูจน์หลักฐานจังหวัดที่มีอำนาจในการตรวจประวัติแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือได้เฉพาะที่บันทึกคำว่า “รับสารภาพศาลแขวง” ให้รีบตรวจสอบแจ้งผลโดยเร็วที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.2563 ข้อ 191 ว่าต้องมีรายงานการสืบเสาะอยู่ในสำนวนการสอบสวนด้วย ทำให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถส่งสำนวนการสอบสวนไปยังสำนักงานอัยการได้ เป็นสาเหตุที่ทำให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถสรุปสำนวนการสอบสวนได้ทันตามกำหนด

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนพนักงานอัยการ พบว่า รูปแบบการเปี่ยงเบนเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องมีการกำหนดเกณฑ์อัตราโทษที่ทำการคัดแยกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พนักงานอัยการต้องให้ความสำคัญกับมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญากับเด็กและเยาวชน และผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างจริงจัง สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะพร ตันณีกุล (2558) เรื่องกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนในประชาคมอาเซียน พบว่า ประเทศในอาเซียนเกือบทั้งหมดมีกระบวนการในการเปี่ยงเบนหรือหันเหคดี ให้เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เช่น ฟิลิปปินส์ มีกฎหมายกำหนดแนวทางในการเปี่ยงเบนหรือหันเหคดีให้แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซึ่งมีกำหนดโทษในการคุมขังไม่เกิน 6 เดือน ตำรวจสามารถดำเนินการเปี่ยงเบนหรือหันเหคดีเด็กและเยาวชน หากโทษที่คุมขังเกิน 6 เดือน การเปี่ยงเบนหรือหันเหคดีจะกระทำโดยศาล และสิงคโปร์ การเปี่ยงเบนหรือหันเหคดีสามารถกระทำได้ตั้งตั้งแต่ขั้นตอนการจับกุมของตำรวจ รวมทั้งตำรวจให้คำแนะนำต่ออัยการเพื่อให้เข้าร่วมโปรแกรมคำแนะนำ ปกศึกษาภายในระยะเวลา 6 เดือน เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 ตัวแทนผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว พบว่า ในการเปี่ยงเบนเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรม ได้เสนอแนะว่าควรดำเนินการด้วยความรวดเร็วโดยนำเอาระบบการพิจารณาคดีเช่นเดียวกับกรณีฟ้องด้วยวาจาศาลแขวง (รับสารภาพฟ้องใบแดง) แล้วนำเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทันที และมอบให้หน่วยงานรองรับสำหรับการแก้ไขฟื้นฟู หลังจากศาลมีคำสั่งให้ดำเนินการเปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานมาร่วมกันรับผิดชอบในการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กและเยาวชน และต้องมีพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งกรณีนี้สอดคล้องกับประเทศอังกฤษ ที่มีมาตรการหันเหคดีที่เด็กหรือเยาวชนถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญากระแสหลักมีทั้งในกระบวนการขึ้นก่อนฟ้องโดยเจ้าพนักงานตำรวจและในชั้นพิจารณาของศาลซึ่งศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนจะเรียกว่า “Youth Court” โดยมีอำนาจพิจารณาคดีที่ผู้กระทำผิดอายุไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์ โดยมีการจัดตั้ง “คณะกรรมการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน” เพื่อทำหน้าที่ในการกำกับติดตามการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน โดยในแต่ละท้องที่จะมีการจัดตั้ง “ทีมสหวิชาชีพท้องถิ่น” มีหน้าที่หลักในการประสานความร่วมมือกับภาครัฐในการป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนกระทำผิด ตลอดจนดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่ได้รับการหันเหคดีจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญากระแสหลัก (Ashworth, 2016) และสอดคล้องกับกระบวนการหันเหคดีตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ตามมาตรา 86 ได้กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสามารถเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการว่าไม่ควรฟ้องเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด แต่นำเอามาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในรูปแบบของการจัดทำแผนแก้ไขฟื้นฟูมาใช้แทนที่การดำเนินคดีอาญา โดยเปิดโอกาสให้เด็กหรือเยาวชนได้สำนึกผิดและกลับตัวเป็นคนดีโดยมีต้องมิตราบบติดตัว ตลอดจนได้มีโอกาสปรับความเข้าใจและชดเชยเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายอันเป็นการยุติข้อพิพาท (ภัทรวรรณ ทองใหญ่, 2563)

กลุ่มที่ 4 ตัวแทนหน่วยงานสนับสนุน มีความเห็นว่าสำหรับหน่วยงานสนับสนุนเป็นสำคัญที่ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ในคดีเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่ล่าช้า มีความเห็นในการเปี่ยงเบนเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรม ต้องดำเนินการส่งรายงานผลให้ได้ภายใน

14 วันทำการ หากมีกรณีเร่งด่วนให้ทำการประสานโดยตรงจะเร่งรัดดำเนินการให้ทันที และต้องพัฒนาระบบการเข้าถึงแหล่งข้อมูลระหว่างพนักงานสอบสวนกับหน่วยงานโดยตรงไม่ต้องรอรายงานเป็นเอกสารสามารถโหลดได้ทันที สอดคล้องกับการศึกษาของ พรชัยพร สุวรรณากาศ (2565) เรื่องการสืบเสาะและพินิจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา พบว่า กระบวนการยุติธรรมควรพัฒนาการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีต่อการสร้างระบบฐานข้อมูลในการบันทึกข้อเท็จจริงผู้กระทำผิดและพฤติการณ์ทางคดีตั้งแต่ชั้นพนักงานสอบสวน โดยผู้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้คือ พนักงาน อัยการ ศาล และงานราชทัณฑ์เพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาฟ้องคดีและพิจารณากำหนดโทษ ตลอดจนเพื่อใช้วางแผนการควบคุมคนผู้ชุมนุม สำหรับหน่วยงานราชทัณฑ์รายงานสืบเสาะและพินิจควรอยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถตรวจสอบได้และมีชั้นความลับ ควรมีการกำหนดข้อมูลที่เป็น อาชีพ ประวัติ ผู้กระทำผิด และภูมิหลังผู้กระทำผิดสภาพแวดล้อม ประวัติอาชญากรรม พฤติการณ์การกระทำผิด เพื่อให้หน่วยงานเกี่ยวข้องทั้งพนักงานสอบสวน พนักงานคุมประพฤติ พนักงานอัยการ ศาล และงานราชทัณฑ์ สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้อย่างประหยัดเวลา การดำเนินการลักษณะนี้จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้ทุกฝ่ายมีข้อมูลที่เที่ยงตรงและมีข้อมูลชุดเดียวกัน

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การเบี่ยงเบนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในคดียาเสพติดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ยังคงใช้ระยะเวลานานสำหรับเด็กและเยาวชนแล้วการอยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสิ้นสุดย่อมดีต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จึงมีแนวคิดที่จะนำเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยนำรูปแบบมาแล้วข้ามมาปรับใช้ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 48 ชั่วโมงที่ต้องนำตัวส่งศาลเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาในความผิดนั้น ๆ และส่งตัวเข้าสู่กระบวนการต่าง ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควร ไม่จำเป็นต้องควบคุมเด็กและเยาวชนไว้ในระหว่างรอการพิจารณาจะทำให้เด็กและเยาวชนไม่ถูกตีตราจากกระบวนการยุติธรรม และมีโอกาสกลับตัวเป็นคนดีสู่สังคมได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรประสานกับสำนักงานอัยการสูงสุดในเบื้องต้นควรมีบันทึกข้อตกลงระหว่างกันเกี่ยวกับการรับสำนวนการสอบสวนในคดีเด็กและเยาวชนในประเด็นของข้อกำหนดเกี่ยวกับการสรุปสำนวนการสอบสวนจะต้องมีรายงานผลการสืบเสาะข้อเท็จจริงเด็กและเยาวชนส่งมาพร้อมด้วยนั้น ให้สามารถส่งในภายหลังหรือให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนส่งให้กับพนักงานอัยการโดยตรง
2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรแก้ไขระเบียบในการตรวจประวัติลายพิมพ์มือให้กับพิสูจน์หลักฐานจังหวัดมีอำนาจตรวจสอบได้จะได้ไม่ต้องรอผลจากกองทะเบียนประวัติอาชญากรรม (ทว.)
3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมีหนังสือการส่งให้หัวหน้าสถานีตำรวจประสานศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เพื่อขอรหัสเพื่อติดตามรายงานผลการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดผ่านระบบที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ได้กำหนดไว้

4. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรพัฒนาระบบที่สามารถเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศาลเยาวชนและครอบครัว สำนักงานอัยการ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ พิสูจน์หลักฐานจังหวัด กองทะเบียนประวัติอาชญากร (ทว.) เพียงระบบเดียวใช้สำหรับประสานการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. พนักงานสอบสวน ต้องประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อติดตามผลการตรวจพิสูจน์ต่าง ๆ และมีช่องทางการติดต่อสื่อสารที่สามารถประสานงานได้โดยตรง

2. พนักงานอัยการ ให้การสนับสนุนพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนการสอบสวนเด็กและเยาวชนเพื่อให้เกิดความถูกต้องสมบูรณ์ และรวดเร็ว

3. ศาลเยาวชนและครอบครัว จัดช่องทางการประสานงานระหว่างพนักงานสอบสวนกับเจ้าหน้าที่ของศาลโดยตรงเพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจสอบการจับ การติดต่อขอรับการสนับสนุนที่ปรึกษากฎหมาย เป็นต้น

4. สำหรับหน่วยงานสนับสนุน เช่น ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ กองทะเบียนประวัติอาชญากร พิสูจน์หลักฐานจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ฯลฯ ต้องให้การสนับสนุนพนักงานสอบสวนด้วยการส่งรายงานผลการตรวจพิสูจน์ต่าง ๆ ให้กับพนักงานสอบสวนด้วยความรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยในประเด็นของการวิเคราะห์มาตรการกำหนดในการแก้ไขเยียวยาขั้นตอนระหว่างพิจารณาชั้นอัยการและศาล

2. ควรทำการวิจัยในประเด็นการติดตามเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวว่ามีการกระทำความผิดซ้ำขึ้นหรือไม่เพื่อหาแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหามาตรการปล่อยตัวที่เหมาะสม

3. ควรจัดทำฐานข้อมูลการปล่อยตัว การได้รับมาตรการเยียวยา และการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนเพื่อนำมาวิเคราะห์หามาตรการที่เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์ ใจหาญ. (2543). การคุ้มครองเด็กในการให้ปากคำในคดีอาญา. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลยุติธรรม.
- ดาริน ดรณกานต์. (2553). กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: ศึกษากรณีการเบี่ยงเบนคดีอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี มหาวิทยาลัยพายัพ.
- บดีนทร วียาภรณ์. (2552). การไม่ดำเนินคดีโดยพนักงานสอบสวนโดยใช้ดุลยพินิจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปพนธ์ ธีระพันธ์. (2561, มิถุนายน). แนวทางการพัฒนาการเบี่ยงเบนคดีในชั้นสอบสวนที่ได้เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิด. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 47(2), 365-381.
- ปิยะพร ตันณีกุล (2558, มกราคม-ธันวาคม). กระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนในประชาคมอาเซียน. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 18(2), 96-114.
- พรรษพร สุวรรณากาศ. (2565, มกราคม-มิถุนายน). การสืบเสาะและพินิจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. วารสารวิชาการอาชีวศึกษาและนิติศาสตร์, 8(1), 137-149.
- พงศ์จิรา เชิดชู. (2558). ปัญหาการบังคับใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาแก่เด็กและเยาวชน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภัทรวรรณ ทองใหญ่. (2563, ธันวาคม). การหันเหผู้กระทำความผิดออกจากระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ศึกษากรณีการหันเหในชั้นก่อนฟ้องในประเทศไทย. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 49(4), 727-753.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2564). พระราชบัญญัติประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564. เล่มที่ 138 ตอนที่ 73 ก ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2564.
- วรภัทร รัตนพาณิษฐ์. (2562, มกราคม-มิถุนายน). กระบวนการติดตามเด็กและเยาวชนกระทำความผิดภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 45(1), 366-394.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2554). ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2554. ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2554. สืบค้น เมษายน 5, 2565, จาก <https://agotopic.ago.go.th/>.
- สำนักงานอัยการสูงสุด. (2563). ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.2563. ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2563. สืบค้น เมษายน 5, 2565, จาก <https://agotopic.ago.go.th/>.
- สุจิตา ใจสำริด. (2561). การลงโทษเยาวชนในคดีอาญา: เยาวชนแก้ไขหรือจงใจให้กระทำความผิดซ้ำ. สืบค้น เมษายน 5, 2565, จาก <https://law.mfu.ac.th/law-news/law-detail/detail/News/5587.html>.

- สุธีรักษ์ วชิรโชติ. (2554). การสอบสวนเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พุทธศักราช 2553. หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง. (2556). กระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. กรุงเทพฯ: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.
- สุปราณี สุวรรณทรัพย์, และสุนทรี บุชิตชน. (2565, มกราคม-มิถุนายน). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาของเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553. วารสารปัญญาปณิธาน, 7(1), 233-236.
- สุวรรณ คุณดิลกณัฐสา. (2564). รายงานวิจัยเรื่อง การบูรณาการมาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับเครือข่ายเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อรุณรัตน์ อารังศรีสุข. (2563, มกราคม-มิถุนายน). ข้อพิจารณาการลงโทษให้ได้สัดส่วน (Just Deserts) กับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในฐานความผิดซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเรา. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 11(1), 46-63
- Ashworth, A. (2016). *Sentencing and Criminal Justice* (6th ed.). United Kingdom: Cambridge University Press.
- Babbie, E. (2001). *The Practice of Social Research* (9thed). Belmont: Wadsworth.
- Cooper, D. R., & Schindler, P. S. (2001). *Business Research Methods*. New York: McGraw-Hill Companies.
- UNICEF Thailand. (2019). *What is the Convention on the Rights of the Child?*. Retrieved January 24, 2022, from <https://www.unicef.org/thailand/th/what-is-crc>.

The Efficiency of Trumpet Exercises Book for Trumpet Performance in the University Level of Rajabhat University

Apiwat Suriyos

Lecturer in the Department of Music Education

Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: Apiwat.s@lawasri.tru.ac.th

Received: July 20, 2022 Revised: September 15, 2022 Accepted: November 9, 2022

Abstract

The research on the efficiency of a Trumpet Exercises Book for trumpet performance at the university level aimed to 1. improve the quality of the Trumpet Exercises Book; 2. study the effectiveness index on the development of the book and 3. study the students' satisfaction toward the book. The samples were trumpet instrument major students who are studying at the higher education level from four Rajabhat Universities all over the country divided by the four regions. The samples were selected using purposive sampling including 10 students from the central region; 10 students from the eastern region; 10 students from the northern region and another 10 from the southern region. The research tools included: 1. Trumpet Exercises Book; 2. trumpet performance achievement test; 3. performance assessment form and 4. students' satisfaction assessment form.

The results found that: 1. the Trumpet Exercises Book had an efficiency value of 82.06/81.85; 2. the effectiveness index of the development of the Trumpet Exercises Book was at 0.70 and 3. the students' satisfaction toward the exercises book was at the highest level with mean and S.D. at ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.49).

Keywords: Trumpet, Brass instrument, Music Exercises Book, University Level

ค่าประสิทธิภาพของหนังสือ Trumpet Book สำหรับทักษะการบรรเลง ทรัมเป็ต (Trumpet) ในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาเครื่องมือเอกทรัมเป็ต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

อภิวัฒน์ สุริยศ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: Apiwat.s@lawasri.tru.ac.th

ได้รับบทความ: 20 กรกฎาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 15 กันยายน 2565 ตอรับตีพิมพ์: 9 พฤศจิกายน 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องค่าประสิทธิภาพของหนังสือ Trumpet Exercises Book สำหรับทักษะการบรรเลง ทรัมเป็ต (Trumpet) ในระดับอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาคุณภาพของหนังสือ Trumpet Exercises Book 2. ศึกษาดัชนีประสิทธิภาพของการพัฒนาหนังสือ Trumpet Exercises Book 3. ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้ หนังสือ Trumpet Exercises Book กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่เรียนเครื่องมือเอกทรัมเป็ตในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 แห่ง จากทั่วประเทศแยกตามภูมิภาคของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศไทย ได้แก่ ภาคกลาง 10 คน ภาคตะวันออก 10 คน ภาคเหนือ 10 คน และภาคใต้ 10 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1. หนังสือ Trumpet Exercises Book 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการบรรเลง 3. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการบรรเลง 4. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสือ Trumpet Exercises Book

ผลการวิจัยพบว่า 1. หนังสือ Trumpet Exercises Book มีค่าประสิทธิภาพ 82.06/81.85 2. ดัชนีประสิทธิผลที่เกิดจากใช้หนังสือ Trumpet Exercises Book มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.70 3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสือ Trumpet Exercises Book อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.49)

คำสำคัญ: ทรัมเป็ต, เครื่องลมทองเหลือง, ตำราทักษะปฏิบัติดนตรี, ระดับอุดมศึกษา

บทนำ

การบรรเลงดนตรีคือ การสร้างความสุนทรีให้แก่ผู้ฟังโดยผ่านการสื่อสารจากนักดนตรีที่เป็นผู้บรรเลงไปยังผู้ฟัง ในรูปแบบของการได้ยินจากเสียงเป็นหลักและทำให้ผู้ฟังเกิดการรับรู้ของอารมณ์ในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่ความไพเราะของบทเพลงที่สวยงาม ความโศกเศร้าของบทเพลง รวมไปถึงความตื่นเต้นเร้าใจ ทั้งหมดที่ทางผู้วิจัยได้กล่าวมาจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าหากผู้บรรเลงไม่มีความรู้ความสามารถทางด้านการบรรเลงดนตรีที่มีความชำนาญในการสร้างเสียงและสื่ออารมณ์ออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมาจากการฝึกซ้อมอย่างเคร่งครัดถูกวิธีเพื่อทำให้เกิดความชำนาญและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บรรเลงได้ถ่ายทอดบทเพลงออกมาอย่างมีคุณภาพ (วีระศักดิ์ อักษรถึง, 2559, หน้า 9)

เครื่องดนตรีทรัมเป็ตเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลืองที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบันเพราะสามารถบรรเลงร่วมกันกับบทเพลงหลากหลายประเภท สิ่งสำคัญสำหรับการบรรเลงคือ พื้นฐานของการฝึกซ้อม สำหรับเครื่องดนตรีทรัมเป็ตจะประกอบไปด้วย 1. การหายใจ (Breathing) 2. การลากเสียงยาว (Long Tone) 3. ความต่อเนื่องของลม (Air Flow) 4. การออกเสียง (Air Attack) 5. ความคล่องตัวของนิ้ว (Fingering) 6. การยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อริมฝีปาก (Lip Flexibilities) 7. ช่วงคู่ (Intervals) 8. ความคงทนของกล้ามเนื้อ (Endurance) 9. การบังคับลิ้น (Tonguing) 10. บันไดเสียง (Scale) รวมทั้งสิ้น 10 ด้าน (อลงกรณ์ เหล่าสายเชื้อ, 2564, หน้า 6) ซึ่งจะครอบคลุมการฝึกซ้อมให้แก่ผู้บรรเลงได้สามารถพัฒนาทักษะการบรรเลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบการฝึกทั้งหมดนี้จะรวมอยู่ในตำรา Trumpet Exercises Book ที่ผู้บรรเลงสามารถนำมาฝึกซ้อมทักษะการบรรเลงทรัมเป็ต เพื่อพัฒนาแนวคิดการบรรเลง รวมไปถึงแนวทางการใช้ลมในการควบคุมเสียง (อภิวัฒน์ สุริยศ, 2564, หน้า 4) เนื่องจากเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลืองผู้บรรเลงจำเป็นต้องควบคุมการใช้ลมให้หนึ่งเพื่อที่จะได้ทำให้เสียงที่บรรเลงออกมามีความไพเราะและกังวาน การศึกษาและการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะด้านการบรรเลงดนตรีโดยใช้ตำราส่วนใหญ่มักจะใช้ตำราของต่างประเทศนำมาใช้ในการฝึกซ้อม (ณฐกรณย์ ทฤษฎีคุณ, พงษ์พิทยา สัพโส, และนิพัทธ์ กาญจนะหุต, 2562, หน้า 31-45) ซึ่งคำอธิบายส่วนใหญ่จะเป็นภาษาอังกฤษ อาจจะทำให้ผู้บรรเลงยังไม่สามารถเข้าใจถึงเป้าหมายของการฝึกอย่างถ่องแท้ ทั้งนี้เมื่อผู้ฝึกสามารถฝึกซ้อมการบรรเลงโดยตำราที่มีคำอธิบายแนวทางการพัฒนาทักษะการบรรเลง เป็นภาษาไทย จะช่วยให้ผู้ฝึกเข้าใจถึงเป้าหมายของการฝึกซ้อมได้อย่างชัดเจน (อลงกรณ์ เหล่าสายเชื้อ, 2564, หน้า 6)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ทางผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างหนังสือ Trumpet Exercises Book ขึ้นมาเพื่อเป็นองค์ความรู้ให้แก่ผู้บรรเลงได้เข้าใจในรายละเอียดขั้นตอนสำหรับการฝึกซ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาค่าประสิทธิภาพหนังสือ Trumpet Exercises Book
2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการใช้หนังสือ Trumpet Exercises Book
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้หนังสือ Trumpet Exercises Book

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ค่าประสิทธิภาพของหนังสือ Trumpet Exercises Book สำหรับทักษะการบรรเลงทรัมเป็ต (Trumpet) ในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดการฝึกซ้อมทักษะการบรรเลงดนตรี รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันล้วนแล้วแต่มีความพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ตั้งแต่การเข้ามาของเทคโนโลยีที่จะคอยช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนเกิดความเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น เช่นเดียวกันกับรูปแบบของหนังสือและตำราที่จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้นและยังสามารถอธิบายเนื้อหาสาระได้อย่างครบถ้วน ทั้งนี้การฝึกซ้อมเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลืองจำเป็นต้องใช้ทักษะในการฟังเสียงและจังหวะเพื่อให้การบรรเลงมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้นผู้เรียนดนตรีจำเป็นที่จะต้องทำการฝึกการสอนทักษะการฟัง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544, หน้า 63)

แนวคิดในการใช้สื่อการสอนกับผู้เรียน การที่ผู้สอนนำหนังสือแบบฝึกเข้ามามีกับผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถได้ทดลองฝึกปฏิบัติจริงโดยจะต้องทำการจัดเรียงลำดับขั้นตอนการฝึกให้เริ่มตั้งแต่ง่ายไปยากจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจในรูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาทักษะการบรรเลงได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน (วีระ ฉิมพลี, 2559, หน้า 234-244)

ทฤษฎีในการบรรเลงดนตรีขั้นพื้นฐาน มักจะมีองค์ประกอบที่ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องคำนึงเป็นหลัก คือ การที่ผู้เรียนสามารถบรรเลงได้อย่างเป็นธรรมชาติรวมถึงสามารถสื่ออารมณ์ของบทเพลงได้อย่างลึกซึ้ง ทั้งนี้จะต้องแลกมากับการฝึกซ้อมทักษะการบรรเลงที่ถูกวิธี สำหรับเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลืองผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงการใช้ลมเป็นหลัก เนื่องจากเป็นเครื่องดนตรีที่สร้างจากการสั่นสะเทือนของริมฝีปากโดยใช้วิธีเป่าลมออกมาจากร่างกาย รวมไปถึงการฝึกซ้อมการลากเสียงยาวเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างเสียงที่มีคุณภาพได้ และเทคนิคในการบังคับลิ้น เพื่อให้เสียงที่บรรเลงมีความชัดเจน ฉะฉาน และแข็งแรง ก็จะช่วยให้การบรรเลงของผู้เรียนมีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น (อลงกรณ์ เหล่าสายเชื้อ, 2564, หน้า 10)

หนังสือ หมายถึง งานวิชาการที่เกิดจากการค้นคว้าศึกษาองค์ความรู้อย่างลึกซึ้ง แล้วจึงนำมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ ใช้ภาษาที่เป็นมาตรฐานทางวิชาการ ในทัศนะของผู้เขียนที่เสริมสร้างแนวความคิดทางวิชาการให้แก่สาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยที่เนื้อหาในหนังสือไม่จำเป็นที่จะต้องสอดคล้องตามข้อกำหนดของหลักสูตรรวมถึงไม่จำเป็นต้องใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง (สัญญา เคนาภูมิ, นพคุณ คุณาชีวะ, และบุศรา นิยมเวช, 2563, หน้า 361-377)

ทฤษฎีการสร้างหนังสือ เนื่องจากการติดต่อสื่อสารไม่มีเพียงแค่การพูดคุยอย่างเดียว มนุษย์ได้ใช้หนังสือเพื่อเป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างกัน ดังนั้น หนังสือจึงเปรียบเสมือนชุมทรัพย์ทางปัญญา ทั้งนี้เพื่อให้หนังสือเกิดประสิทธิภาพต่อผู้ที่นำไปใช้มากที่สุด ผู้สร้างหนังสือควรที่จะต้องคำนึงถึงการทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจให้ได้ง่ายที่สุด ไม่ซับซ้อน และสามารถทำให้เกิดการพัฒนาได้อย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับ (สัญญา สอนบุญทอง, โกชัย สาริกบุตร, และสนธิ สัตโยภาส, 2560, หน้า 169)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

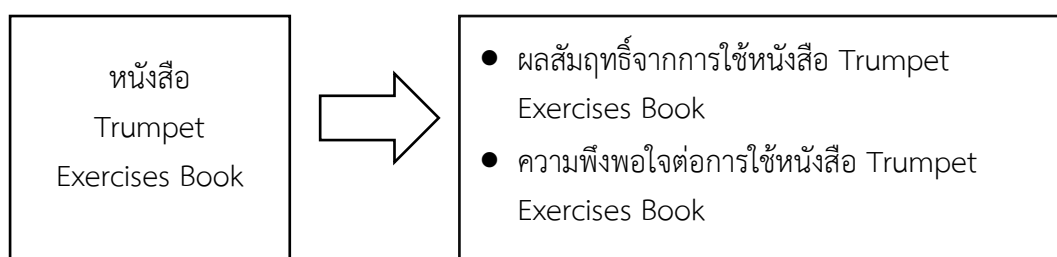
วีระ ฉิมพลี (2559, หน้า 234-244) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง (ทรัมเป็ต) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคสำหรับนักศึกษา

ระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 83.02/83.94 ซึ่งผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ที่ระดับ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของผู้วิจัย และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.19 คิดเป็นร้อยละ 83.94 สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.88 คิดเป็นร้อยละ 42.92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.4 ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้

ชาญชัย ศุภอรรถกร, และไชยเชษฐา ยังมีสุข (2561, หน้า 206-215) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหนังสือเครื่องดนตรีไทยพื้นบ้านสามมิติด้วยเทคโนโลยีออกเมนต์เรียลลิตีบนระบบแอนดรอยด์ ผลการวิจัยพบว่า ได้แบ่งกลุ่มของผลการศึกษาความพึงพอใจออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.33 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 และกลุ่มผู้ใช้ ค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.53 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.48

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับการพัฒนาทักษะทางด้านการบรรเลงทรัมเป็ต (Trumpet) ผู้วิจัยได้สร้างหนังสือแบบฝึกทักษะการบรรเลงทรัมเป็ต โดยมีหนังสือที่เป็นแบบอย่างสำหรับการฝึกทักษะการบรรเลงทรัมเป็ต ดังนี้ 1) Complete Conservatory Method for Trumpet ของ Arban (1982) 2) หนังสือ Technical Studies for the Cornet ของ Clarke (1984) 3) หนังสือ Twenty-Seven Groups of Exercises for Cornet and Trumpet ของ Iron (1938) และ 4) หนังสือ Warm-Ups and Studies for Trumpet or Other Brass Instruments ของ Stamp (1995) ซึ่งเป็นหนังสือแบบฝึกที่รวบรวมรูปแบบการบรรเลงทรัมเป็ตสำหรับผู้ฝึกที่มีการแนะนำตั้งแต่ง่ายไปจนถึงการฝึกทักษะการบรรเลงขั้นสูงขึ้นไป รวมทั้งยังเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งทักษะดังกล่าวทางผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาต่อยอดให้กลายเป็นหนังสือ Trumpet Exercises Book เพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริมทางด้านทักษะการบรรเลงของผู้เรียน

ภาพ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น คือ หนังสือ Trumpet Exercises Book ได้ทำการจัดพิมพ์ขึ้นเมื่อ 2564 มีจำนวนทั้งสิ้นทั้งหมด 10 บท ได้แก่ 1. การหายใจ (Breathing) 2. การลากเสียงยาว (Long Tone) 3. ความต่อเนื่องของลม (Air Flow) 4. การออกเสียง (Air Attack) 5. ความคล่องตัวของนิ้ว (Fingering) 6. การยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อริมฝีปาก (Lip Flexibilities) 7. ช่วงคู่ (Intervals) 8. ความคงทนของกล้ามเนื้อ (Endurance)

9. การบังคับลิ้น (Tonguing) 10. บันไดเสียง (Scale) เป้าหมายของผู้ใช้หนังสือนี้ ได้แก่ ผู้เรียนที่อยู่ในระดับอุดมศึกษา

2. ตัวแปรตาม คือ

2.1 ผลสัมฤทธิ์จากการใช้หนังสือ Trumpet Exercises Book

2.2 ความพึงพอใจต่อการใช้หนังสือ Trumpet Exercises Book

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง เป้าหมายหรือการทำให้กิจกรรมที่ได้ผลผลิตตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะต้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงและเป็นที่พึงพอใจ

ความพึงพอใจ หมายถึง ภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกร่วมของบุคคลที่มีต่อการเรียนรู้ที่เกิดแรงจูงใจซึ่งเป็นพลังที่มีความสัมพันธ์ ระหว่างเป้าหมายที่คาดหวังและความต้องการ

หนังสือ หมายถึง งานวิชาการที่เกิดจากการค้นคว้าศึกษาองค์ความรู้อย่างลึกซึ้ง แล้วจึงนำมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ ใช้ภาษาที่เป็นมาตรฐานทางวิชาการ ในทัศนะของผู้เขียนที่เสริมสร้างแนวความคิดทางวิชาการให้แก่สาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรี แขนงเครื่องลมทองเหลือง เครื่องมือทรัมเป็ต (Trumpet) ที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งเป้าไปที่มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศไทย จำนวน 38 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาเครื่องลมทองเหลืองเครื่องมือทรัมเป็ต (Trumpet) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 40 คน โดยทำการคัดเลือกจากนักศึกษาเครื่องมือเอกทรัมเป็ตของแต่ละแห่งที่มีทักษะการบรรเลงทรัมเป็ต จากนักศึกษาจำนวน 4 ชั้นปี แห่งที่ 1 มีนักศึกษาเครื่องมือเอกทรัมเป็ตรวมทั้งสิ้น 14 คน แห่งที่ 2 มีนักศึกษาเครื่องมือเอกทรัมเป็ตรวมทั้งสิ้น 13 คน แห่งที่ 3 มีนักศึกษาเครื่องมือเอกทรัมเป็ตรวมทั้งสิ้น 15 คน และแห่งที่ 4 มีนักศึกษาเครื่องมือเอกทรัมเป็ต รวมทั้งสิ้น 11 คน แล้วคัดเลือกด้วยการบรรเลงบันไดเสียงเมเจอร์ สเกล 2# และ 2b ให้เหลือจำนวน 10 คนของแต่ละแห่ง ให้ฝึกตามหนังสือ Trumpet Exercises Book แล้วจึงประเมินก่อนและหลังใช้หนังสือ Trumpet Exercises Book

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หนังสือ Trumpet Exercises Book จะประกอบไปด้วยทั้งหมด 10 บท ได้แก่

1. การหายใจ (Breathing) 2. การลากเสียงยาว (Long Tone) 3. ความต่อเนื่องของลม (Air Flow) 4. การออกเสียง (Air Attack) 5. ความคล่องตัวของนิ้ว (Fingering) 6. การยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อริมฝีปาก (Lip Flexibilities) 7. ช่วงคู่ (Intervals) 8. ความคงทนของกล้ามเนื้อ (Endurance) 9. การบังคับลิ้น (Tonguing) 10. บันไดเสียง (Scale) โดยแต่ละบทจะมีแบบฝึกหัดที่ทำการเก็บคะแนน บทละ 10 คะแนน รวมทั้งหมด 100 คะแนน

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการบรรเลง หนังสือ Trumpet Exercises Book จำนวน 10 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ 1. การหายใจ (Breathing) 2. การลากเสียงยาว (Long Tone) 3. ความต่อเนื่องของลม (Air Flow) 4. การออกเสียง (Air Attack) 5. ความคล่องตัวของนิ้ว (Fingering) 6. การยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อริมฝีปาก (Lip Flexibilities) 7. ช่วงคู่ (Intervals) 8. ความคงทนของกล้ามเนื้อ (Endurance) 9. การบังคับลิ้น (Tonguing) 10. บันไดเสียง (Scale) ศึกษาโดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาการเรียนการสอนเครื่องลมทองเหลืองและด้านหลักสูตร นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50-1.00

2.3 แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการบรรเลง โดยใช้หนังสือ Trumpet Exercises Book ศึกษา โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาการเรียนการสอนเครื่องลมทองเหลืองและด้านหลักสูตร นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50-1.00

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้นหนังสือ Trumpet Exercises Book ศึกษา โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาการเรียนการสอนเครื่องลมทองเหลืองและด้านหลักสูตร นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00

3. ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย

3.1 ผู้วิจัยประสานกับหัวหน้าสาขาวิชาดนตรี ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 ภาค โดยแบ่งตามภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคอีสาน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง โดยมุ่งเป้าหมายไปที่มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีนักศึกษาเครื่องมือเอก เครื่องลมทองเหลือง แล้วจึงชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนในการนำหนังสือ Trumpet Exercises Book มาใช้สำหรับการทำวิจัยครั้งนี้

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ จากการใช้นหนังสือ Trumpet Exercises Book มาหาค่า (T-Test Dependent) จากกลุ่มเป้าหมาย

3.3 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์จากการใช้นหนังสือ Trumpet Exercises Book และผลของความพึงพอใจต่อการใช้นหนังสือ Trumpet Exercises Book

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหนังสือ Trumpet Exercises Book ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร (E_1/E_2) และหาดัชนีประสิทธิผลของหนังสือ Trumpet Exercises Book โดยการใช้สูตรการคำนวณค่าดัชนีประสิทธิผล โดยใช้สูตร ($E.I.$)

4.2 เปรียบเทียบผลทักษะการบรรเลงโดยใช้นหนังสือ Trumpet Exercises Book ระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และทดสอบค่า t-test แบบ Dependent Samples

4.3 คะแนนที่ได้จากความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหนังสือ Trumpet Exercises Book โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของ สมศักดิ์ ภูวิภาดารวรรณ (2554, หน้า 137) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพหนังสือ Trumpet Exercises Book โดยการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ ปรากฏผลดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพหนังสือ Trumpet Exercises Book ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหนังสือ Trumpet Exercises Book

(n=40)					
จำนวนนักศึกษา (n)	ระหว่างเรียน (E ₁)		หลังเรียน (E ₂)		E ₁ /E ₂
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	
40	70	2878	30	3467	71.95/86.67

จากตาราง 1 พบว่า หนังสือ Trumpet Exercises Book ระหว่างเรียนและหลังเรียนมีค่าประสิทธิภาพ (E₁/E₂) เท่ากับ 71.95/86.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 แสดงว่าหนังสือ Trumpet Exercises Book ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

1.2 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิผลของหนังสือ Trumpet Exercises Book (E.I.) ปรากฏผล ดังนี้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิผลของหนังสือ Trumpet Exercises Book โดยวิธีการ Effectiveness Index (E.I.)

(n=40)				
จำนวนนักศึกษา (n)	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม		ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	
40	30	2878	3467	0.70

จากตาราง 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิผลของหนังสือ Trumpet Exercises Book โดยวิธีการ Effectiveness Index (E.I.) ก่อนเรียนได้คะแนน 2878 คะแนน และหลังเรียนได้คะแนน 3467 คะแนน เมื่อคำนวณโดยใช้สูตรดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ได้เท่ากับ 0.7 แสดงว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยหนังสือ Trumpet Exercises Book มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้หนังสือ Trumpet Exercises Book ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบก่อนและหลังใช้แบบประเมินทักษะฯ ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้หนังสือ Trumpet Exercises Book

(n=40)						
แบบประเมินทักษะการบรรเลงทรัมเป็ตขั้นพื้นฐาน	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	df	t	Sig.
ก่อนใช้แบบฝึกฯ	40	17.13	1.18	39	-109.71	0.00
หลังใช้แบบฝึกฯ	40	48.65	0.53			

จากตาราง 3 ทักษะการบรรเลงทรัมเป็ตขั้นพื้นฐานของนักศึกษาก่อนใช้แบบประเมินทักษะจะมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 17.13 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.18 ส่วนทักษะการบรรเลงทรัมเป็ตขั้นพื้นฐานของนักศึกษาก่อนใช้แบบประเมินทักษะ จะมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 48.65 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.53 ค่า t คำนวณได้เท่ากับ -109.71 และค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0 แสดงว่า ทักษะการบรรเลงทรัมเป็ตโดยการใช้นักศึกษาใช้แบบประเมินทักษะการบรรเลงทรัมเป็ตขั้นพื้นฐาน หลังใช้แบบประเมินทักษะฯ สูงกว่าก่อนใช้แบบประเมินทักษะฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสือ Trumpet Exercises Book ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสือ Trumpet Exercises Book

(n=40)			
รายการประเมินความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปลความหมาย
1. ความพึงพอใจด้านเนื้อหา	4.67	0.50	มากที่สุด
2. ความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรม	4.78	0.44	มากที่สุด
3. ความพึงพอใจด้านการวัดและประเมินผล	4.56	0.53	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.67	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหนังสือ Trumpet Exercises Book โดยภาพรวม ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ = 4.78, S.D. = 0.44) รองลงมา ความพึงพอใจด้านเนื้อหา ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.50) และ ความพึงพอใจด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.53) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของหนังสือ Trumpet Exercises Book พบว่า มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยมีค่าประสิทธิภาพอยู่ที่ 71.95/86.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 แสดงว่าหนังสือ Trumpet Exercises Book ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้หนังสือ Trumpet Exercises Book มีคะแนนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เนื่องจาก ผู้เรียนได้ทำการฝึกทักษะการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองเป็นไปตามขั้นตอนตามที่เนื้อหาในหนังสือได้กำหนดไว้ เริ่มจากการแนะนำ หนังสือ Trumpet Exercises Book ได้มีคำแนะนำที่เป็นภาษาไทยสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายพร้อมทั้งมีภาพประกอบที่ชัดเจน ด้านเนื้อหาได้มีการเรียงลำดับที่เริ่มจากการเรียนรู้ท่าทางการบรรเลงขั้นเบื้องต้น การหายใจรวมไปถึงทักษะการบรรเลงที่ยากขึ้นตามลำดับ รูปแบบการฝึกจะมุ่งเน้นไปที่การทำซ้ำ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญ สอดคล้องกับ ดิฐพงษ์ อุเทศธำรง (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการบรรเลงเดี่ยวสำหรับเครื่องลมทองเหลืองของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ได้กล่าวว่า รูปแบบการบรรเลงควรจะต้องมีตัวอย่างประกอบ นอกเหนือจากการคำอธิบาย เพื่อให้แต่ละหัวข้อการฝึกชัดเจนมากยิ่งขึ้น ปัจจัยดังกล่าวจึงทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจ รายละเอียดและเนื้อหาของหนังสือ Trumpet Exercises Book ได้อย่างลึกซึ้ง

ประสิทธิภาพของหนังสือ Trumpet Exercises Book มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.70 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนที่ใช้การฝึกทักษะการบรรเลงโดยใช้หนังสือ Trumpet Exercises Book ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในด้านทักษะการบรรเลงอยู่ที่ ร้อยละ 69.75 ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือ Trumpet Exercises Book เป็นหนังสือที่มีคำบรรยายอยู่ในรูปแบบภาษาไทย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงเป้าหมายในการฝึกซ้อมในหัวข้อต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้นแตกต่างกับหนังสือที่ใช้เรียนทักษะการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองในระดับอุดมศึกษาในสมัยก่อนที่จะมีคำบรรยายเป็นภาษาอังกฤษ ทำให้ยากต่อผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการแปลภาษาได้ไม่เก่ง ไม่สามารถเข้าใจในความหมายของเนื้อหาในหนังสือ ได้อย่างลึกซึ้ง กล่าวได้ว่าผู้วิจัยต้องการที่จะสร้างหนังสือ Trumpet Exercises Book ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถทำการฝึกทักษะการบรรเลงโดยการเรียนรู้ด้วยตนเองได้เช่นกัน ทั้งนี้หัวข้อในการฝึกจะเริ่มจากการเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของเครื่องดนตรี ท่าทางที่ใช้ในการบรรเลง รวมไปถึงการใช้ลมอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับ อภิวัฒน์ สุริยศ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติ Essential Element Band Method รายวิชา ดน 2107210 ปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองพื้นฐาน และ ดน 2107209 ปฏิบัติเครื่องลมไม้พื้นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้กล่าวว่า การบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าเครื่องลมทองเหลืองจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ทักษะการบรรเลงขั้นพื้นฐานได้อย่างลึกซึ้งรวมไปถึงการลากเสียงยาว (Long Tone) ซึ่งเป็นทักษะที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างเสียงที่มีคุณภาพสำหรับการบรรเลงได้อย่างไพเราะ หรือแม้กระทั่งการบังคับลิ้น (Tonguing) ซึ่งเป็นทักษะที่จะช่วยให้ทำนองในบทเพลงที่ผู้เรียนทำการบรรเลงออกมามีความ แข็งแรง และแม่นยำ จะช่วยให้สื่ออารมณ์ในบทเพลงนั้น ๆ ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผู้ที่เรียนทำการฝึกหนังสือ Trumpet Exercises Book มีผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 เนื่องมาจากหนังสือ Trumpet Exercises Book สามารถ

พัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการบรรเลงสูงขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสร้างหนังสือ Trumpet Exercises Book อย่างเป็นระบบ โดยศึกษาข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา แล้วจึงออกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้เริ่มต้นจากทักษะขั้นพื้นฐานของการบรรเลงทุกขั้นตอนได้ผ่านการตรวจสอบและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาทางด้านดนตรี ทำให้เกิดเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้สำหรับการบรรเลงดนตรีในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นทักษะการบรรเลงให้ผู้เรียนเริ่มต้นการศึกษาย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดหัวข้อรูปแบบการฝึกให้เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน รวมถึงอธิบายสิ่งที่ผู้เรียนจะได้รับเมื่อทำการฝึกแบบฝึกในหัวข้อต่าง ๆ สอดคล้องกับ สุขนิษฐ์ สะสมสิน (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือการปฏิบัติเสียงสูงของทอมโบน ได้กล่าวว่าการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายสำหรับการบรรเลง จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงรูปแบบการฝึกซ้อมที่มีขั้นตอนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการฝึกซ้อมพื้นฐานทางกายภาพ การหายใจ การใช้ลมและท่าทาง จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการบรรเลงได้อย่างถูกต้อง และจะช่วยให้เกิดความคล่องตัวขณะทำการบรรเลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสือ Trumpet Exercises Book หลังเรียนพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้นี้ Trumpet Exercises Book อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเกิดจากผู้เรียนได้สามารถเข้าใจถึงการพัฒนาทักษะการบรรเลงโดยสามารถเรียนรู้เข้าใจด้วยตนเองได้ เนื่องจากมีคำอธิบายที่เป็นภาษาไทยและรูปภาพประกอบอยู่ในหนังสือ Trumpet Exercises Book จึงส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเป้าหมายของการฝึกได้อย่างถูกต้อง จึงทำให้ผลที่เกิดหลังจากการฝึก ทั้งนี้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในด้านการจัดกิจกรรมให้เพิ่มเวลาของการฝึกซ้อมจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงผลของทักษะการบรรเลงได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการเรียนรู้ทางด้านทักษะการบรรเลงของผู้เรียนสามารถนำไปต่อยอดทางการศึกษาและการประกอบวิชาชีพครูได้ในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศกร พลอาษา, และธนกร เฟ่งศรี (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟน ในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ 3 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ได้กล่าวว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นผลมาจากรูปแบบของชุดกิจกรรมที่มีเนื้อหาสาระที่ครบถ้วนและเข้าใจง่าย จึงทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทักษะการบรรเลงได้อย่างลึกซึ้งและมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาผู้วิจัยได้พบ 1. รูปแบบการพัฒนาหนังสือที่ใช้สำหรับการฝึกทักษะการบรรเลงให้ผู้เรียนที่อยู่ในระดับอุดมศึกษาได้เข้าใจและสามารถเรียนรู้ขั้นตอนการพัฒนาทักษะการบรรเลงของตนเองให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. การจัดลำดับระบบความคิดให้แก่ผู้เรียนได้มองเห็นถึงเป้าหมายที่ผู้เรียนจะได้รับหลังจากทำการฝึกในแต่ละหัวข้อ 3. การสร้างองค์ความรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย 4) การที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ต่อได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื่องจากหนังสือ Trumpet Exercises Book มีคำบรรยายเป็นภาษาไทยเป็นหลัก ซึ่งอาจจะมี การใช้รูปแบบของคำทับศัพท์เฉพาะสำหรับดนตรีไม่มาก ควรที่จะต้องเพิ่มคำศัพท์เฉพาะที่เป็นภาษาอิตาลี และภาษาเยอรมันเข้ามาประกอบคำอธิบายในการบรรเลงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเมื่อผู้เรียนจำเป็นที่จะต้อง บรรเลงบทเพลงที่เป็นมาตรฐานสากล มักจะมีคำศัพท์ดนตรีที่เป็นภาษาอิตาลี และภาษาเยอรมันกำกับ อยู่ในบทเพลงด้วย

2. ผู้วิจัยควรที่จะต้องให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนว่าหนังสือ Trumpet Exercises Book สามารถ นำไปใช้กับการพัฒนาทักษะการบรรเลงในกลุ่มผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงให้มีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น

3. ผู้วิจัยจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหนังสือ Trumpet Exercises Book ไปใช้ในการฝึก ทักษะการบรรเลงว่าผู้เรียนมีความสามารถในการบรรเลงขั้นพื้นฐานที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้อง ทำการแก้ไขปัญหามาจากการตรวจสอบและทบทวนแบบฝึก เนื่องจากอาจจะมาบางหัวข้อที่อาจจะมี ความยากจนเกินไปจึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถทำการฝึกในระยะเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำงานวิจัยไปพัฒนาต่อยอดเพื่อที่จะได้นำไปปรับใช้กับกลุ่มเครื่องดนตรีทองเหลือง ประเภทอื่นได้ รวมไปถึงการนำรูปแบบไปทดลองปรับใช้กับผู้เรียนที่อยู่ในระดับอุดมศึกษา โดยที่ไม่ใช่ เครื่องมือเอกทรมเป็ต จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบเพื่อที่จะศึกษาผลที่เกิดขึ้นต่อไป

2. ควรมีการพัฒนาต่อยอดให้เป็นหนังสือแบบฝึกสำหรับบุคคลทั่วไป เพื่อสามารถทำการฝึก ทักษะการบรรเลงทรมเป็ตได้ด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- ชาญชัย ศุภอรรถกร, และไชยเชษฐา ยังมีสุข. (2561, พฤษภาคม-สิงหาคม). การพัฒนาหนังสือเครื่องดนตรีไทยพื้นบ้านสามมิติด้วยเทคโนโลยีออกเมนเตดเรียลลิตีบนระบบแอนดรอยด์. **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**, 20(2), 206-215
- ณัฐศรีณย์ ทฤษฎีคุณ, พงษ์พิทยา สัพโส, และนิพัทธ์ กาญจนะหุต. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). การสร้างรูปแบบการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. **วารสารดนตรีรังสิต มหาวิทยาลัยรังสิต**, 14(2), 31-45.
- ดิฐพงษ์ อุเทศอารง. (2560, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาทักษะการบรรเลงเดี่ยวสำหรับเครื่องลมทองเหลืองของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**, 8(1), 257-269.
- ณรุทธ์ สุทนต์จิตต์. (2544). **พฤติกรรมการสอนดนตรี**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศกร พลอาษา, และธนกร เฟ่งศรี. (2561, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟน ในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ 3 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด**, 12(2), 46-54.
- วีระ ฉิมพลี. (2559, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง (ทรัมเป็ต) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์**, 11(1), 234-244.
- วีระศักดิ์ อักษรถึง. (2559). **ภูมิทักษะสำหรับทรัมเป็ต**. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ. (2554). **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง**. เชียงใหม่: โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สัญญา เคนาภูมิ, นพคุณ คุณาชีวะ, และบุศรา นิยมเวช. (2563, มกราคม-กุมภาพันธ์). แนวทางและเทคนิคการเขียนตำรา: สัมภาษณ์และสารัตถภาพ. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์**, 8(1), 361-377.
- สัญญา สอนบุญทอง, โกชัย สาริกบุตร, และสนธิ สัตโยภาส. (2560, มกราคม-มิถุนายน). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดมารยาทไทยสำหรับผู้อ่านภาษาไทยแบบข้ามวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาปีที่ 6. **พินเนศวรสาร**, 13(1), 193-205.
- สุชนิษฐ์ สะสมสิน. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนาคู่มือการปฏิบัติเสียงสูงของทอมโบน. **วารสารสารสนเทศ**, 18(2), 105-116.

- อภิวัดน์ สุริยศ. (2564, กันยายน -ธันวาคม). การพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภท
เครื่องเป่าโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติ Essential Element Band Method รายวิชา
ดนตรี 2107210 ปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองพื้นฐาน และ ดน 2107209 ปฏิบัติเครื่องลมไม้
พื้นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. วารสารวิชาการ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 12(3), 1-15.
- อลงกรณ์ เหล่าสายเชื้อ. (2564). **Trumpet Warm-up Routine**. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Arban, J. B., Goldman, E. F., & Smith, W. M. (1982). **Complete Conservatory Method
for Trumpet**. New York: Carl Fischer.
- Clarke, H. L. (1984). **Technical Studies for the Cornet**. New York: Carl Fischer.
- Irons, E. D. (1938). **Twenty-Seven Groups of Exercises for Cornet and Trumpet**.
San Antonio, TX: Southern Music Company.
- Stamp, J. (1995). **Warm-Ups and Studies for Trumpet or Other Brass Instruments**.
Vuurmarens: Editions Bim.

The Study of Roots of Life Symbolism in the Chinese Novel “Red Sorghum”¹

Lalida Wissanu Wong

Chinese Section, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

First Author: lalida.wis@ku.th

Kanokporn Numtong and Chatuwit Keawsuwan

Chinese Section, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Corresponding Author: kanokporn.n@ku.th, chatuwit.k@ku.th

Received: July 29, 2022 Revised: August 23, 2022 Accepted: September 1, 2022

Abstract

This article aimed to study the symbols representing the roots of life that appear in the Chinese novel "Red Sorghum" (红高粱家族) by Muo Yan (莫言). The study methodology is to collect data from the novel text; after that, take data for analysis, and write the results in descriptive analysis.

The study has found symbols that represent the roots of life appearing in the story consisting of 2 categories. First category is natural and geographical symbols, including 1. The red sorghum and 2. The black soil and The Black River. The second category is the sociological and cultural symbols, including 1. The red sorghum liquor, 2. The spring pancake, and 3. The grandmother. Each of these symbols conveys its own symbolic and cultural meaning that expresses the root of life, with a relationship that cannot be separated. At the same time, these symbols represent the roots of life, one of which has a common meaning that needs to be communicated is to survive. The roots of life reflect the basis of the existence of life and the struggle for the survival of human life. These symbols convey more than the words they appear. The roots of life appear in symbolic forms in this Chinese novel to convey the meaning of culture, the way of life. This is a part of a cultural system that readers and researchers are involved in determining the implications of the symbols appearing in the literature.

Keywords: Red Sorghum, Muo Yan, Roots of Life, Symbols in the Novel, Tamnan Rak
Thung Si Phloeng

¹ The article is a part of the PhD thesis entitled “The Study of Symbolism Appeared in Chinese Novel “Red Sorghum”, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University with Assoc. Prof. Dr. Kanokporn Numthong as the main advisor and Assoc. Prof. Dr. Chatuwit Keawsuwan as the coordinate advisor.

การศึกษารากเหง้าแห่งชีวิตสัญลักษณ์ที่ปรากฏในนวนิยายจีน เรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง”²

ลลิตา วิษณุวงศ์

สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

First Author: lalida.wis@ku.th

กนกพร นุ่มทอง และ จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ

สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Corresponding Author: kanokporn.n@ku.th, chatuwit.k@ku.th

ได้รับบทความ: 29 กรกฎาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 23 สิงหาคม 2565 ตอรับตีพิมพ์: 1 กันยายน 2565

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง “หงเหาเหลียงจยาจู” (红高粱家族) ของมั่วเหยียน (莫言) ใช้วิธีการศึกษาด้วยการเก็บข้อมูลจากตัวบทนวนิยาย นำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์ และเขียนบรรยายเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า สัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในเรื่องประกอบด้วย สัญลักษณ์ 2 ประเภท ประเภทแรก คือ สัญลักษณ์ทางธรรมชาติและภูมิศาสตร์ ประกอบด้วย 1. ต้นข้าวฟ่างแดง 2. ดินดำและแม่น้ำดำ และประเภทที่สอง คือ สัญลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 1. เหล้าข้าวฟ่าง 2. ขนมอบ่งม้วน และ 3. คุณย่า สัญลักษณ์แต่ละข้อต่างสื่อความหมายทางสัญลักษณ์และวัฒนธรรมของตนเองที่ล้วนแสดงออกถึงรากเหง้าแห่งชีวิต ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ สัญลักษณ์ที่แสดงถึงความหมายถึงรากเหง้าแห่งชีวิตเหล่านี้มีความหมายสำคัญที่ต้องการสื่อสารร่วมกัน ประการหนึ่งคือการเป็นไปเพื่อความอยู่รอด รากเหง้าแห่งชีวิตเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานของการดำรงอยู่ของชีวิตและการดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของชีวิตมนุษย์ สัญลักษณ์เหล่านี้สื่อความมากกว่ารูปคำที่ปรากฏ รากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในรูปแบบสัญลักษณ์ในนวนิยายจีนเรื่องนี้ จึงสื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมและการดำรงชีวิต ซึ่งถือเป็นส่วนประกอบของระบบวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ ที่ผู้อ่านและผู้ศึกษามีส่วนในการพิจารณาสร้างความหมายให้กับสัญลักษณ์ที่ปรากฏในตัวบทวรรณกรรม

คำสำคัญ: ข้าวฟ่างแดง, มั่วเหยียน, รากเหง้าแห่งชีวิต, สัญลักษณ์ในนวนิยาย, ตำนานรักทุ่งสีเพลิง

²บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาสัญลักษณ์ที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมี รศ.ดร.กนกพร นุ่มทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ รศ.ดร.จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทนำ

นวนิยายจีนเรื่อง “หงเกาเหลียงจยาจู”³ (红高粱家族) เป็นผลงานของมั่วเหยียน (莫言) นักประพันธ์ชื่อดังของจีน ผลงานเขียนของมั่วเหยียนได้รับความนิยมและเป็นที่จดจำในแวดวงผู้อ่าน เนื่องจากเป็นผลงานวรรณกรรมสร้างสรรค์ที่แตกต่างจากนวนิยายอื่น ๆ ด้วยกลวิธีการแต่งและการสื่อสารแนวคิดที่ต้องการนำเสนอได้อย่างแปลกใหม่น่าสนใจ ผลงานของมั่วเหยียนได้รับการแปลและได้รับการตีพิมพ์เป็นภาษาต่าง ๆ มากมาย ปัจจุบันรวมผลงานเรื่องสั้นและนวนิยายของมั่วเหยียนได้ทั้งหมด 92 เรื่อง ในปี ค.ศ. 1987 นวนิยายเรื่อง “หงเกาเหลียงจยาจู” ของมั่วเหยียนได้รับรางวัลนวนิยายความยาวขนาดกลางดีเด่นแห่งชาติจีนครั้งที่ 4 (第四届全国中篇小说奖) นวนิยายเรื่องนี้ถือว่าเป็นหนึ่งในผลงานที่ทรงพลังและดีที่สุดของมั่วเหยียน (Wang, 2015, pp. 142-143)⁴ จากผลงานที่โดดเด่นทำให้มั่วเหยียนเป็นนักเขียนชาวจีนคนแรกที่ได้รับรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม (Nobel Prize in Literature) ในปี ค.ศ. 2012

เมื่อได้รับอิทธิพลจากแนวคิดสมัยใหม่ทางฝั่งตะวันตกในศตวรรษที่ 20 ผลงานส่วนใหญ่ของมั่วเหยียนเต็มไปด้วยความร่วมมือสมัย วรรณกรรมของมั่วเหยียนจะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักคือ การสื่อสารภายในจากตัวละคร แนวคิดสัจนิยมมายาที่เน้นความสมจริงของภาพลวงตาที่สร้างขึ้น และอารมณ์ขันสีดำ (Black Humor) ซึ่งเป็นอารมณ์ขันเสียงหัวเราะที่ได้จากการเสียดสี ถากถางดูถูก เยาะเย้ย และประชดประชัน วรรณกรรมเรื่อง “หงเกาเหลียงจยาจู” (红高粱家族) ถือเป็นนวนิยายของมั่วเหยียนที่ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งสามประการอย่างครบถ้วน (He, 2020, p.60)⁵ นอกจากนี้วรรณกรรมเรื่องนี้ยังมีลักษณะเป็นวรรณกรรมแนวตามหาราก (สวินเกินเหวินเสวี่ 寻根文学)⁶ ซึ่งมีมั่วเหยียนเป็นหนึ่งในผู้ริเริ่มและเป็นต้นแบบของวรรณกรรมแนวตามหารากของจีนที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงกลางทศวรรษที่ 1980 รูปแบบงานวรรณกรรมแนวนี้ผู้เขียนสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อมุ่งสะท้อนถึงจิตวิญญาณของชาชนบท และเป็นหนึ่งในประเภทของนวนิยายที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน เพราะถึงแม้ในปัจจุบันมนุษย์จะมีชีวิตที่สมบูรณ์พร้อมไปด้วยวัตถุและความสะดวกสบายแตกต่างจากอดีตเป็นอย่างมาก แต่สิ่งนี้กลับทำให้มนุษย์ยังรู้สึกว่ามีบางสิ่งบางอย่างได้ขาดหายไปจากชีวิต จนเกิดเป็นความโหยหาอาลัยอาวรณ์อดีต โหยหาจิตวิญญาณของผู้คนในอดีตที่ประกอบไปด้วยความเข้มแข็ง เรียบง่าย และความอบอุ่นเอื้อเฟื้อ วรรณกรรมประเภทนี้สามารถช่วยเติมเต็มความรู้สึกที่ขาดหายไปในชีวิตประจำวัน วรรณกรรมแนวตามหารากมักปรากฏสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตในเนื้อเรื่อง รากเหง้ามีตามหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2556) ว่า (น.) ต้นเหตุ และ (น.) เหง้า, ลำต้นที่อยู่ในดินของพืชบางชนิด โดยแม่คำของ “รากเหง้า” คือ ราก (น.) ต้นเดิม, คำเดิม, เช่น รากศัพท์ ความหมายของคำว่า “ชีวิต” (น.) ความเป็น, ตรงข้ามกับความตาย ดังนั้นรากเหง้าแห่งชีวิต คือ ต้นเหตุและแก่นสารในการดำรงชีวิตซึ่งเป็นไปเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์

นวนิยายเรื่องนี้เป็นวรรณกรรมร่วมสมัยของจีน เนื้อเรื่องเป็นการบอกเล่าเรื่องราวผ่านคนรุ่นที่สามของวีรชนคนเถื่อนแห่งดินแดนเกาหมี่ตงเป่ย์ (高密东北乡) บริเวณแถบภาคอีสานของประเทศจีน ซึ่งเป็น

³ นวนิยายจีนเรื่อง “หงเกาเหลียงจยาจู” มีชื่อฉบับแปลภาษาไทยว่า “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” แปลโดยประทีปพร วิรัชโกศล

⁴ แปลและสรุปความโดยผู้วิจัยจาก 王小曼. (2015). 《中国现当代文学》. 北京: 北京大学出版社..

⁵ อ่านเพิ่มเติมใน 何文琴. (n.d.). 《浅谈〈红高粱〉的叙事魅力》. 读·闻·观: 西安, 60.

⁶ สวินเกินเหวินเสวี่ (寻根文学) เป็นรูปแบบงานวรรณกรรมที่ผู้เขียนสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อมุ่งสะท้อนถึงจิตวิญญาณดั้งเดิมของชาชนบท แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของกลุ่มชนที่ปรากฏขึ้นพร้อมกับแนวคิดจิตวิทยาชุมชน ผู้เขียนสร้างกระแสความโหยหาต่อสิ่งเหล่านี้และสื่อสารออกมาผ่านตัวบทวรรณกรรม (แปลโดยผู้วิจัย จาก Li, 2021, pp.1-2)

บ้านเกิดของทั้งผู้เขียนและตัวละครเอกในเรื่องดินแดนแห่งนี้มีทุ่งข้าวฟ่างสีแดงเพลิงทอดยาวสุดลูกหูลูกตา ตัวละครได้ถ่ายทอดวีรกรรมอันเหลือเชื่อของทั้งปู่ ย่า และพ่อของผู้เขียนที่มีชีวิตอยู่ในยุคสาธารณรัฐของจีน ในช่วงที่เกิดสงครามต่อต้านญี่ปุ่น (抗日战争 ปี ค.ศ. 1931 – 1945) จากเรื่องราวและวีรกรรมในเรื่องนี้ พิสูจน์ให้เห็นว่าผู้คนที่อาศัยอยู่ในดินแดนแห่งนี้เต็มเปี่ยมไปด้วยความรักและจิตวิญญาณอันแรงกล้า ไม่ต่างจากสีแดงเพลิงของทุ่งข้าวฟ่างที่ชูช่อสวยงาม ด้วยเนื้อหาที่แปลกใหม่ น่าติดตาม ประกอบกับตัวละครที่สมจริงและเต็มเปี่ยมไปด้วยจิตวิญญาณอันแรงกล้า ตัวละครโดดเด่นอยู่ในฉากชนบทซึ่งเต็มไปด้วยวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีสีสัน ผู้เขียนใช้จินตนาการสร้างฉากเหตุการณ์ในอดีตอันน่าตื่นตาตื่นใจ จนทำให้ผู้อ่านรู้สึกเพลิดเพลินและชื่นชมความงดงามของเรื่องราวเหล่านั้น การวางโครงเรื่องและเขียนเนื้อเรื่องในลักษณะนี้ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการเขียนของวรรณกรรมแนวตามหาราก ซึ่งเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่น่าสนใจนำมาศึกษาวิเคราะห์ นัยนัพัศ อธิษฐ์พัส (2561, หน้า 36) กล่าวว่า นวนิยายของมั่วเหยียนได้รับการยกย่องในด้านคุณค่าจากนักวิชาการตั้งแต่มานานที่เขาจะได้รับรางวัลโนเบล ยืนยันได้จากปริมาณและงานวิจัยจำนวนมากไม่น้อยที่นำเอานวนิยายของมั่วเหยียนมาเป็นตัวบทในการศึกษา

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2522, หน้า 15) ได้อธิบายคำว่าสัญลักษณ์ไว้ดังนี้ สัญลักษณ์เป็นศัพท์ที่ไทยเรานิยมใช้ โดยให้ความหมายตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Symbol คำนี้ในภาษาอังกฤษมีความหมายว่า เครื่องหมายเล็ก ๆ ที่เป็นสัญญาณบอกกล่าวไปถึงสิ่งหรือเรื่องที่กว้างขวาง การใช้สัญลักษณ์ในวรรณกรรมนั้นมีมานานแล้ว การใช้สัญลักษณ์มีอิทธิพลทั้งในบทละคร งานเขียนร้อยแก้วและร้อยกรอง นวนิยาย และแม้กระทั่งดนตรี โดยบุญยงค์ เกศเทศ (2536, หน้า 100-101) ได้กล่าวถึงเรื่องการใช้สัญลักษณ์ในการเขียนงานวรรณกรรมไว้ว่า การเสนอเรื่องโดยการใช้สัญลักษณ์ถือเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งในการแต่งวรรณกรรม การเสนอเรื่องโดยการใช้สัญลักษณ์ หมายถึง การใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งที่ต้องการ วิธีนี้เป็นที่นิยมในหมู่นักเขียนนวนิยายและเรื่องสั้นปัจจุบัน นักเขียนบางคนคิดสัญลักษณ์ขึ้นใช้เองโดยเฉพาะบางคนใช้สัญลักษณ์ที่เข้าใจโดยทั่วไป ผู้อ่านต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนจึงจะสามารถตีความได้ เมื่อผู้เขียนใช้สัญลักษณ์เป็นกลวิธีหนึ่งในการเขียนงานวรรณกรรมแนวตามหารากโดยกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สื่อความหมายในการดำรงชีวิตของผู้คน ณ ที่แห่งหนึ่ง สัญลักษณ์เหล่านั้นจึงแสดงให้เห็นถึงรากเหง้าแห่งชีวิตของผู้คน ณ ที่แห่งนั้น ในดินแดนเกาหลีมั่งเป่ย์ซึ่งเป็นฉากของนวนิยายจีนเรื่อง “หงเหาเหลียงจายจู” ผู้เขียนมีการใช้สัญลักษณ์ที่เกี่ยวพันกับการใช้ชีวิตของผู้คนที่นั่นตั้งแต่เกิดจนตายและปรากฏขึ้นซ้ำ ๆ ในเนื้อเรื่อง ซึ่งสัญลักษณ์เหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงรากเหง้าแห่งชีวิตของผู้คนที่อยู่อาศัย ณ ที่แห่งนี้ อนึ่ง ยังไม่ปรากฏการศึกษาการใช้สัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับรากเหง้าแห่งชีวิตในนวนิยายจีนเรื่องนี้ การตัดสินคุณค่าของงานวรรณกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หาความหมายและการวิจารณ์ ซึ่งการศึกษารากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในรูปแบบสัญลักษณ์จากการเล่าเรื่อง บทสนทนาและเหตุการณ์ในเนื้อเรื่อง พร้อมหาความเชื่อมโยงของสัญลักษณ์เหล่านี้จะนำเสนอข้อมูลชุดใหม่ที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์หาความหมายและตีความตัวบทวรรณกรรมตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน

จากมูลเหตุข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องรากเหง้าแห่งชีวิตสัญลักษณ์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยเลือกศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่ได้อธิบายถึงคำจำกัดความของสัญลักษณ์และแนวคิดเกี่ยวกับสัญลักษณ์ที่ปรากฏในงานวรรณกรรม ประกอบกับภูมิหลังของผู้เขียนและตัวบท เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และตีความสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” โดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. คำนิยามและทฤษฎีเกี่ยวกับสัญลักษณ์

สัญศาสตร์แนวโครงสร้าง (Structural Semiotics) เน้นย้ำหลักการเรื่อง “โครงสร้าง” ที่ว่าค่าสื่อความหมายของสัญลักษณ์แต่ละตัวเกิดจาก “ความสัมพันธ์” ที่สัญลักษณ์นั้น ๆ มีกับสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่อยู่ร่วมในระบบเดียวกัน มิใช่ว่าสัญลักษณ์แต่ละตัวจะสื่อความหมายได้ด้วยตัวของมันเองโดด ๆ (นพพร ประชากุล, 2552, หน้า 320) เห็นได้ชัดว่าสัญศาสตร์แนวโครงสร้างเน้นศึกษาและให้คำจำกัดความความเชื่อมโยงระหว่างตัวสัญลักษณ์หรือสัญลักษณ์ที่อยู่ร่วมกัน กาญจนา แก้วเทพ (2552, หน้า 94-97) ได้กล่าวถึงการแบ่งแยกประเภทของความหมายที่อยู่ในสัญลักษณ์ของแฟร์ดินันด์ เดอโซซูร์ (Ferdinand de Saussure) สรุปได้ว่าประเภทและระดับของความหมายที่บรรจุอยู่ในสัญลักษณ์สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ประเภทแรกคือ ความหมายโดยอรรถ (Denotive Meaning) อันได้แก่ความหมายที่เข้าใจกันตามตัวอักษร ประเภทที่สองคือ ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) ได้แก่ ความหมายทางอ้อมที่เกิดจากข้อตกลงของกลุ่ม หรือเกิดจากประสบการณ์เฉพาะบุคคล ซึ่งโรลันด์ บาร์ตส์ (Roland Barthes) นักทฤษฎีวรรณกรรมและทฤษฎีสังคมชาวฝรั่งเศส เป็นคนแรกที่ริเริ่มประยุกต์แนวคิดของสัญศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นมาจากภาษาศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์ภาพต่าง ๆ บาร์ตส์ได้กล่าวไว้ว่า “มายาคติเป็นระบบสื่อความหมายซึ่งมีลักษณะพิเศษตรงที่มันก่อตัวขึ้นบนกระแสนการสื่อความหมายที่มีอยู่ก่อนแล้ว” (วรรณพิมล อังคศิริสรรพ, ผู้แปล, 2544, หน้า 11)

เถกิง พัฒโนภาษ (2551, หน้า 35-50) ให้ความเห็นเกี่ยวกับสัญศาสตร์ไว้ว่า แต่ละคนอาจจะเข้าใจภาพเดียวกันแตกต่างกัน นอกจากนี้ความหมายที่เราให้แก่ภาพย่อมเชื่อมโยงกับปัจจัยทางวัฒนธรรม ทั้งนี้การสื่อความหมายในตัวบทวรรณกรรมนั้นอิงอยู่กับระบบความหมายแฝงที่รับรู้กันในสังคม ซึ่งเมื่อผู้อ่านนำความรู้ ความหมายเชิงสัญลักษณ์และมายาคติมาหาความหมายแฝงในวรรณกรรม จึงได้รหัสวัฒนธรรมที่ซ่อนทับบนรหัสภาษา (สายวรุณ สุนทโรทก, 2559, หน้า 1-3) สำหรับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แล้ว สัญศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ จารีตปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมในเรื่องนั้นๆ หรือในงานวรรณกรรมที่ต้องการการสืบค้นและทำความเข้าใจ เห็นได้ว่าวัตถุที่ปรากฏและแสดงให้เห็นความหมายเบื้องต้น ต่อมาจะค่อย ๆ แปรเปลี่ยน ถูกเพิ่มเติมหรือลดทอนความหมาย กลายมาเป็นรูปแบบสัญลักษณ์ การใช้สัญลักษณ์ และการสื่อความหมายที่ปรากฏอยู่ในงานวรรณกรรม ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมประเพณี แบบแผนการดำรงชีวิต แนวคิดและแก่นที่ยึดเหนี่ยวความคิดและจิตใจของตัวละครในเรื่อง และสื่อความหมายถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ

2. แนวคิดเกี่ยวกับสัญลักษณ์ที่ปรากฏในงานวรรณกรรม

ดวงมน จิตรจาง (2527, หน้า 184) ได้อธิบายว่า “สัญลักษณ์ คือ สิ่งหนึ่งซึ่งกำหนดสมมติให้หมายถึงอีกสิ่งหนึ่ง เช่น รูปหัวใจเป็นสัญลักษณ์ของความรัก สีดำเป็นสัญลักษณ์ของความเศร้า มลทินหรือความชั่วร้าย เสียงพูดของมนุษย์เป็นสัญลักษณ์แทนความหมายที่ต้องการสื่อสาร เหล่านี้เป็นต้น” กุหลาบ มลลิกะมาส (2522, หน้า 128) อธิบายคำว่าสัญลักษณ์ไว้ในหนังสือวรรณคดีวิจารณ์ไว้ว่า สัญลักษณ์คือ สิ่งแทน (Symbol) ในความหมายกว้างที่สุด และสัญลักษณ์ในลักษณะของภาพพจน์นั้นอาจเป็นการเปรียบเป็น (Metaphor) ด้วยก็ได้การใช้สัญลักษณ์ (Symbol) บางอย่างแทน เพื่อให้ความเข้าใจ ความประทับใจ ตลอดจนความรู้สึกซึ่งได้ดีกว่าการอธิบายต่างๆ และการใช้สัญลักษณ์ที่ปรากฏในนวนิยายยังให้ความกระจ่างเกี่ยวกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม ตลอดจนการดำรงชีวิตของคนทั้งในอดีตและปัจจุบันอีกด้วย (อมรา เทศกรณ์, 2520, หน้า 3) ผู้อ่านนอกจากการอ่านเพื่อรับรู้แล้ว ยังต้องแปลความ

และตีความเพื่อให้เข้าถึงสิ่งที่เขียนต้องการสื่อไว้ในเนื้อความหรือตัวบทของวรรณกรรมอีกระดับหนึ่ง ดังนั้นสัญลักษณ์ จึงหมายถึง สิ่งแทน เป็นการใช้สิ่งหนึ่งซึ่งหมายถึงอีกสิ่งหนึ่ง อาจมีความหมายกว้างกว่าหรือแคบกว่ารูปสัญลักษณ์ก็ได้ นอกจากนี้การใช้สัญลักษณ์ในงานวรรณกรรมยังนำไปเพื่อการเพิ่มความลุ่มลึก ความรู้สึกลึกซึ้งซึ่งเป็นการเพิ่มความประทับใจและความงามทางวรรณศิลป์⁷

เมื่อผู้เขียนต้องการสื่อสารความหมายของเนื้อความหรือตัวบทของวรรณกรรมมายังผู้อ่าน ผู้อ่านนอกจากการอ่านเพื่อรับรู้แล้ว ยังต้องแปลความและตีความเพื่อให้เข้าใจถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสาร เช่น เมื่อพบสัญลักษณ์ควรพิจารณาให้กระจ่างว่า ผู้เขียนต้องการใช้สัญลักษณ์นั้นเพื่อสื่อความถึงอะไร เชื่อมโยงได้กับอะไร หรือว่ามีความหมายเชิงลึกอะไรที่ซ่อนอยู่ในสัญลักษณ์นั้นหรือไม่ การใช้สัญลักษณ์ในงานวรรณกรรมจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อการพิจารณาความหมายของสัญลักษณ์จนเกิดเป็นความเข้าใจร่วมกันของผู้เขียนกับผู้อ่านโดยไม่จำเป็นต้องใช้กลวิธีในการเปรียบเทียบโดยตรง นอกจากนี้การใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อถึงความหมายโดยกว้างหรือความหมายในเชิงนามธรรมของภูมิหลัง ฉาก เนื้อเรื่อง และตัวละครที่ปรากฏในนวนิยายจะช่วยให้ความกระจ่างเกี่ยวกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม ตลอดจนการดำรงชีวิตของคนในเรื่องนวนิยายได้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

3. ประวัติและผลงานของผู้เขียน

มั่วเหยียน (莫言) มีชื่อจริงว่ากวนหมั่วเย่ (管谟业) เกิดในปี ค.ศ. 1955 ในเมืองเกามัณฑลซานตง มั่วเหยียนเป็นนักเขียนร่วมสมัยที่มีชื่อเสียงของประเทศจีน สำเร็จการศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีจากมหาวิทยาลัยครุศาสตร์ปักกิ่ง (北京师范大学, Beijing Normal University) และได้รับปริญญาเอกกิตติมศักดิ์สาขาวรรณกรรมจาก The Open University of Hong Kong (香港公開大學) ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษให้กับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงหลายแห่งในประเทศจีน มั่วเหยียนเริ่มมีผลงานเขียนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 และได้เขียนเรื่อง “หงเหาเหลียงจยาจู” (红高粱家族) เสร็จในปี ค.ศ. 1986 นวนิยายเรื่องนี้ถูกเขียนขึ้นโดยอาศัยจินตนาการในสร้างเนื้อเรื่องและความรู้สึกนึกคิดของตัวละครผสมผสานไปกับเรื่องราวความเป็นอยู่พื้นบ้านในชนบท ออกมาเป็นผลงานที่มีการพรรณนาตัวละคร แนวสมจริง (ซึ่งในภาษาจีนได้ให้คำนิยามไว้ว่า เป็นการใช้นวนคิดสำนึกนิยายมาผสมผสานกับเรื่องเล่าพื้นบ้าน ประวัติศาสตร์ และความร่วมสมัย จนกลายเป็นความสมจริงของภาพลวงตา “以幻觉现实主义融合了民间故事、历史与当代”) ด้วยลีลาการเขียนที่โดดเด่นแสดงออกถึงความสมจริงและจิตวิญญาณอันแรงกล้า ทำให้มั่วเหยียนได้รับรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรมในปี ค.ศ. 2012

มั่วเหยียนมีลีลาการใช้ภาษาที่โดดเด่นผสมผสานทั้งภาษาชาวบ้านและภาษาวรรณกรรมในตัวบทวรรณกรรม มีการใช้สัญลักษณ์เชิงเปรียบเทียบในงานเขียน ทำให้เกิดเป็นงานเขียนที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและรากเหง้าของผู้คนออกมาได้อย่างชัดเจนมั่วเหยียนมีผลงานที่โดดเด่น ได้แก่ เรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (หงเหาเหลียงจยาจู 《红高粱家族》), เรื่องลำนํ้ากระเทียม (เทียนถึงชวนไถจื่อเกอ 《天堂蒜薹之歌》), เรื่องกบ (วา 《蛙》), เรื่องความเหนียวแน่นแห่งชีวิตและความตาย (เซิงสือผีเหลา 《生死疲劳》), เรื่องทัณฑ์ไม้จันทน์ (ถานเซียงสิง 《檀香刑》), เรื่องออกโตสะโพกใหญ่ (เฟิงหู่ฝยถุน 《丰乳肥臀》), เรื่องป่าชายเลน (หงซู่หลิน 《红树林》), เรื่องจิ้งกัว (《酒国》), เรื่องโหว่ หมิงเตอะหงหลัวปัว

⁷ วรรณศิลป์ มีความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ว่า ศิลปะในการแต่งหนังสือ, ศิลปะทางวรรณกรรม, วรรณกรรมที่ถึงขั้นวรรณคดี, หนังสือที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี

(《透明的红萝卜》) เป็นต้น รวมผลงานนวนิยายและเรื่องสั้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1986 จนถึง ค.ศ. 2009 ทั้งสิ้น 92 เรื่อง (Lin, & Xiao, 2011, pp. 182-186)

4. เนื้อเรื่องย่อ นวนิยายจีนเรื่อง “หงเกาเหลียงจยาจู” (红高粱家族)

เนื้อเรื่องนวนิยายเป็นเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียนเล่าถึงวีรกรรมของรุ่นปู่ย่าและพ่อแม่ของตนเองที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านชนบทบนดินแดนเกาหมี่ตงเป่ย์ (高密东北) ในยุคสมัยสงครามต่อต้านญี่ปุ่นของจีนระหว่างปี ค.ศ. 1931-1945 โครงเรื่องหลักเกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1939-1941 โดยผู้เขียนจะเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตประกอบเสริมไปกับโครงเรื่องหลักที่ดำเนินเรื่องโดยการกล่าวถึง “ยา” ที่มีชื่อว่า “ไต้เฟิงเหลียน” (戴凤莲) วัยเด็กมีฐานะค่อนข้างยากจน เพียงเพราะพ่อของเธอต้องการแลกเธอกับล่อคำหนึ่งตัว เธอจึงถูกพ่อแม่บังคับให้แต่งงานกับลูกชายที่เป็นโรคเรื้อนของเจ้าของโรงกลั่นเหล้าข้าวฟ่าง (高粱酒) สกุลซัน (单家) ตอนนั้นสกุลซันนับได้ว่าเป็นเศรษฐีของหมู่บ้าน ตั้งแต่วันแต่งงานเธอไม่ยอมให้สามีได้แตะเนื้อต้องตัว จนกระทั่ง 3 วันให้หลัง เธอต้องกลับไปเยี่ยมบ้านพ่อแม่ตนเองตามธรรมเนียมปฏิบัติ ขณะเดินทางกลับไปถึงบ้านเธอได้พบกับ “ปู่” หรือ “อู๋จิ้นเอ๋อ” (余占鳌) คนแบกเกี้ยวที่เคยแบกเกี้ยวพาเธอมาส่งแต่งงาน ไต้เฟิงเหลียนได้มีความสัมพันธ์อันลึกซึ้งกับอู๋จิ้นเอ๋อกลางทุ่งข้าวฟ่างสีแดงเพลิง และอีก 2 วันต่อมาได้เกิดเหตุร้ายขึ้นที่บ้านสกุลซัน พ่อลูกสกุลซันซึ่งเป็นพ่อสามีและสามีของเธอถูกฆ่าตายก่อนที่เธอจะเดินทางกลับมาถึงหลังจากกลับไปเยี่ยมบ้าน ในเนื้อเรื่องเล่าว่าเป็นฝีมือของอู๋จิ้นเอ๋อ ชาวบ้านก็รำลึกกันจนทำให้อู๋จิ้นเอ๋อต้องหนีไปกบดานที่อื่นอยู่ระยะหนึ่ง แต่สุดท้ายไม่มีใครหาหลักฐานเพียงพอที่จะจับเขามาลงโทษได้ชะตาชีวิตของไต้เฟิงเหลียนพลิกผันจากหน้ามือเป็นหลังมือตั้งแต่เธอได้มีความสัมพันธ์กับอู๋จิ้นเอ๋อ บ้านสกุลซันซึ่งไม่มีทายาทสืบทอดทำให้ไต้เฟิงเหลียนกลายเป็นเจ้าของกิจการโรงกลั่นเหล้าข้าวฟ่างและต้องสานต่อธุรกิจของสกุลซันไปโดยปริยาย ต่อมาเธอให้กำเนิดทายาทที่เกิดจากอู๋จิ้นเอ๋อเป็นบุตรชายชื่อ “ไต้ว่กวน” (豆官) ซึ่งในเนื้อเรื่องคือ “พ่อ” ของตัวละครที่ผู้เขียนให้แทนตัวเอง ทั้งไต้เฟิงเหลียน อู๋จิ้นเอ๋อ และไต้ว่กวนทั้งสามคนใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านสกุลซันโดยไต้เฟิงเหลียนให้ไต้ว่กวนเรียกอู๋จิ้นเอ๋อว่าเป็นพ่อบุญธรรม

ด้วยฝีมือในการกลั่นเหล้าของลุงหลวฮั่น (罗汉) คนงานเก่าแก่ของโรงกลั่นเหล้าที่บ้านสกุลซันและภายใต้การกำกับดูแลของไต้เฟิงเหลียน ธุรกิจโรงกลั่นเหล้าข้าวฟ่างกลับมารุ่งเรืองประสบความสำเร็จอีกครั้ง แม้ในการดำเนินชีวิตประจำวันจะมีปัญหาต่าง ๆ วนเวียนเข้ามาบ้าง เช่น ปัญหาจากกองโจรกลุ่มต่าง ๆ ในเกาหมี่ ไต้เฟิงเหลียนเคยถูกกองโจรจับตัวไปเรียกค่าไถ่ แต่ก็รอดชีวิตมาได้ด้วยปฏิภาณไหวพริบและความช่วยเหลือของอู๋จิ้นเอ๋อ หรือปัญหาภายในบ้านที่ไต้เฟิงเหลียนทะเลาะกับอู๋จิ้นเอ๋อ เพราะอู๋จิ้นเอ๋อไปได้เสียกับเด็กกำพร้าในบ้านที่ชื่อเลี่ยนเอ๋อร์ (恋儿) ทั้งยังตั้งเลี่ยนเอ๋อร์ขึ้นมาเป็นภรรยาอีกคน แต่ชีวิตยังดำเนินต่อไปได้ จนกระทั่งเมื่อกองทัพญี่ปุ่นบุกเข้ามารุกรานและยึดแผ่นดินบางส่วน of จีนโดยเริ่มบุกเข้ามาในพื้นที่ชนบทแถบมณฑลซานตงจนถึงดินแดนเกาหมี่ซึ่งฉากสถานที่หลักของเนื้อเรื่อง และเมื่อสงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่สอง^๘ ได้ปะทุขึ้น ทั้งในช่วงนี้ยังมีสถานการณ์ความแตกแยกภายในประเทศระหว่างพรรคก๊กมินตั๋ง (国民党) กับพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่เกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนหน้า เมื่อทหารญี่ปุ่นเข้ามารุกรานจับเชลยแรงงานและปล้นทรัพยากรไปเป็นจำนวนมาก ลุงหลวฮั่นและล่อของบ้านสกุลซันก็ถูกทหารญี่ปุ่นจับตัวไปใช้แรงงาน ต่อมาลุงหลวฮั่นถูกทหารญี่ปุ่นลงโทษตกหนั่งทั้งเป็นเพราะคิดจะหนี

^๘ สงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่สอง เป็นสงครามที่เกิดขึ้นก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง แต่ต่อมาได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่สอง เรียกว่า “สงครามมหาเอเชียบูรพา”

อึ้งจิ้นเอ๋อได้จัดตั้งกองกำลังอิสระที่ประกอบด้วยกำลังคนจากกองโจรของตนและชาวบ้านในเกามี่ เพื่อช่วยทางการปราบกลุ่มโจรที่ขายชาติ กลุ่มทหารจีนหุ่นเชิดของทหารญี่ปุ่น และต่อสู้กับภัยคุกคามต่างชาติ จนกองกำลังของอึ้งจิ้นเอ๋อกลายเป็นศูนย์กลางที่ทำให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มคนจีนที่แตกแยก ซึ่งช่วยยุติความขัดแย้งของคนในเกามี่ลงได้และทำให้ทุกคนหันมาร่วมมือกันช่วยกันต่อต้านกองทัพทหารญี่ปุ่น ทุกคนร่วมมือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการปกป้องเกามี่ ตงเป่ย์ดินแดนแห่งทุ่งข้าวฟ่างแดงอันเป็นบ้านเกิดของพวกเขาจากศัตรูต่างชาติ ได้เฟิงเหลียนหรือย่าก็มีส่วนช่วยเหลือในการต่อต้านทหารญี่ปุ่น เท่าที่บทบาทและหน้าที่ของสตรีคนหนึ่งจะทำได้ ย่าลงทุนกำลังทรัพย์เพื่อจัดหาเสบียงและอาวุธให้กองกำลังของปู่ และช่วยปลูกขวัญกำลังใจรวมพลังกลุ่มสตรีในเกามี่ให้เข้มแข็งพร้อมลุกขึ้นเผชิญหน้าต่อสู้ไปพร้อมกับกองกำลังของบุรุษ

ทุกคนในหมู่บ้านไม่ว่าจะเป็นโจร ชาวบ้าน คนพิการ ผู้หญิง และเด็กรวมกำลังกันต่อสู้กับกองทัพญี่ปุ่นที่เข้ามารุกราน อึ้งจิ้นเอ๋อในฐานะหัวหน้ากองกำลังต่อต้านญี่ปุ่น นำกองกำลังต่อสู้กับทหารญี่ปุ่นในรูปแบบกองโจรหรือการซุ่มโจมตี ได้เฟิงเหลียนเป็นแกนนำของผู้หญิงในหมู่บ้านจัดหาเรื่องเสบียงอาหาร และเป็นผู้ออกอุบายความคิดต่าง ๆ เช่น ให้ใช้คราดวางขวางกั้นรถของทหารญี่ปุ่น จนต่อมาได้เฟิงเหลียนถูกยิงเสียชีวิตขณะเดินทางไปส่งเสบียงอาหารให้กับกองกำลังชาวบ้านที่กำลังยังต่อสู้กับทหารญี่ปุ่น เนื้อเรื่องบรรยายรายละเอียดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่แสดงออกถึงความโหดเหี้ยมของทหารญี่ปุ่นไว้อย่างชัดเจน หลังจากการต่อสู้กันอย่างรุนแรงและกินเวลายาวนาน ชาวบ้านเสียชีวิตจากการสู้รบไปเป็นจำนวนมาก ทำให้กำลังคนของกองกำลังชาวบ้านเหลือไม่มาก แต่อึ้งจิ้นเอ๋อและไต้กวนยังพยายามรวบรวมกำลังคนเพื่อมาต่อสู้ปกป้องหมู่บ้านจากกองทัพทหารญี่ปุ่นต่อไป ไต้กวนได้ช่วยชีวิตเซียนเออร์ (倩儿) เด็กสาววัยใกล้เคียงกันขึ้นมาจากบ่อน้ำที่ซ่อนตัวอยู่ ซึ่งต่อมาเซียนเออร์ก็ได้กลายมาเป็น “แม่” ของตัวละครที่ผู้เขียนใช้แทนตัวเอง ไต้กวน เซียนเออร์ และเด็ก ๆ ที่เหลือรวมพลังกันปกป้องศพของชาวบ้านที่เสียชีวิตในสงครามจากกองทัพสุนัขหลาเกสที่ต้องการจะเข้ามากัดกินศพเหล่านั้น ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ที่เหลือรอดต่างก็พยายามต่อสู้ดิ้นรนประคับประคองชีวิตให้อยู่รอดต่อไปในช่วงภาวะสงคราม

จากการตรวจเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ แม้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับสัญลักษณ์ในนวนิยายเรื่องนี้อยู่บ้าง เช่น การศึกษาลักษณะสีแดงในนวนิยายเรื่อง “หงเหาเหลียงจยาจู” (红高粱家族) (Wen, 2007)⁹ และการศึกษาภาพลักษณ์ของสัตว์ที่ปรากฏในนวนิยายของมั่วเหยียน (莫言) (Li, W., 2018)¹⁰ เป็นต้น แต่ไม่พบงานที่ศึกษาเกี่ยวกับสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตในนวนิยายเรื่อง “หงเหาเหลียงจยาจู” (红高粱家族) ของมั่วเหยียน (莫言) โดยตรง งานวิจัยฉบับนี้จึงเป็นงานวิจัยที่ให้ความสนใจและความสำคัญกับการศึกษาสัญลักษณ์ที่สะท้อนถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในนวนิยายจีน เรื่อง “หงเหาเหลียงจยาจู” ของมั่วเหยียน

⁹ อ่านเพิ่มเติมใน 文丹. (2007). 《红高粱家族中红色原型解读》. 文学硕士学位论文, 湖南科技大学: 湖南.

¹⁰ อ่านเพิ่มเติมใน 李婉娟. (2018). 《莫言小说的动物意象》. 中国现当代文学硕士学位论文, 喀什大学: 喀什.

2. เพื่อหาความสัมพันธ์ของสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง “หงเกาเหลียงจยาจู” ของมั่วเหยียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลจากเนื้อเรื่องในวรรณกรรมต้นฉบับ
2. แยกแยะข้อมูลเชิงสัญลักษณ์ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในวรรณกรรมต้นฉบับ
3. ศึกษาสัญลักษณ์ที่ปรากฏในนวนิยายที่สื่อความหมายถึงรากเหง้าแห่งชีวิตและตีความสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตเหล่านั้นจากการเล่าเรื่อง บทสนทนา และเหตุการณ์ในเนื้อเรื่อง พร้อมหาความเชื่อมโยงของสัญลักษณ์เหล่านั้น
4. นำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) พร้อมสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การถอดเสียงเป็นภาษาไทยโดยยึดตามเกณฑ์การถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธียไทย ของคณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารภาษาจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ปีพุทธศักราช 2543 เป็นหลัก แต่ปรับให้ง่ายลงตามข้อ 3.2 ในเกณฑ์ดังกล่าว ซึ่งอนุโลมให้ถอดเสียง zh ch sh เป็น จ/ช/ฉ; ส/ซ โดยไม่ขีดเส้นใต้ก็ได้ ส่วนคำที่ใช้แพร่หลายแล้วในภาษาไทยใช้ตามความนิยมเดิม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้อักษรจีนไว้ในวงเล็บเมื่อปรากฏเป็นครั้งแรกเพื่อให้เป็นการสะดวกต่อการค้นคว้า

2. ศึกษาตัวบทจากต้นฉบับภาษาจีน ทั้งนี้ใช้สำนวนแปลไทยจากนวนิยายฉบับแปลไทยเรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” ของ ประเทืองพร วิรัชโกศล ฉบับตีพิมพ์ปี พ.ศ. 2557 ของสำนักพิมพ์เอโนเวล เพื่อประกอบการยกตัวอย่าง เนื่องจากเป็นสำนวนแปลที่ผู้วิจัยเห็นว่าแปลได้ตรงตามต้นฉบับภาษาจีน โดยการถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินที่ปรากฏในฉบับแปลภาษาไทยเป็นไปตามเงื่อนไขและรูปแบบของสำนักพิมพ์เอโนเวล และกรณีที่ตัวบทบางตัวบทไม่ปรากฏในสำนวนแปลไทย ผู้วิจัยจะแปลเพิ่มเติม

ผลการวิจัย

จากการศึกษานวนิยายจีนเรื่อง “หงเกาเหลียงจยาจู” (红高粱家族) พบสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตปรากฏ ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง

สัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในเรื่องประกอบด้วยสัญลักษณ์ 2 ประเภท ประเภทแรก คือ สัญลักษณ์ทางธรรมชาติและทางภูมิศาสตร์ ประกอบด้วย

1.1 ต้นข้าวฟ่างแดง (红高粱)

ข้าวฟ่างเป็นอาหารที่สำคัญของมนุษย์ในหลายประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในทวีปแอฟริกา ประเทศอินเดีย และจีน มนุษย์อาจบริโภคข้าวฟ่างโดยตรงเป็นอาหารหลัก โดยหุงต้มคล้ายข้าวหรือบริโภคในรูปของผลิตภัณฑ์ทำจากแป้งข้าวฟ่าง นอกจากนี้ยังใช้ทำเป็นอาหารสัตว์ได้ดีอีกด้วย โดยเฉพาะพันธุ์ข้าวฟ่างที่ดีจะมีคุณค่าอาหารใกล้เคียงกับข้าวโพด ซึ่งข้อได้เปรียบของข้าวฟ่าง

ก็คือ มีราคาถูกกว่า (ชยุตม์ อินตะยะ, 2557, หน้า 12) ข้าวฟ่างเป็นหนึ่งในพืชออกรวงของประเทศจีนสามารถเรียกอีกอย่างได้ว่าข้าวฟ่างแดง ข้าวฟ่างเป็นพืชสกุล (Sorghum Bicolor (L.) Moench) (ณรงค์ศักดิ์ เสนาณรงค์, 2533) เมล็ดข้าวฟ่างมีคุณค่าทางโภชนาการสูงและไม่เพียงแต่ใช้สำหรับการบริโภคโดยตรงเท่านั้น แต่ยังสามารถให้เป็นวัตถุดิบในการผลิตน้ำตาล เหล้า และไวน์ คุณสมบัติของข้าวฟ่างสามารถช่วยกำจัดการสะสมความร้อน และความผิดปกติในลำไส้และกระเพาะอาหาร มีผลในการทำให้กระเพาะอาหารทำงานประสานกัน และยังเป็นวัตถุดิบในการผลิตยาพื้นบ้านประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ได้เห็นผลชัดเจนคือยารักษาอหิวาตกโรค (Qianongwang, 2017, para.3)

ต้นข้าวฟ่างแดง หรือเรียกสั้น ๆ ในนวนิยายว่าต้นข้าวฟ่าง หรือ ข้าวฟ่าง เป็นคำที่ปรากฏบ่อยในเนื้อเรื่อง นอกจากจะเป็นพืชประจำถิ่นของเกามี่ตงเป่ย์แล้ว ผู้เขียนนำเสนอต้นข้าวฟ่างแดงในฐานะที่เป็นสิ่งที่ช่วยให้ชีวิตทุกชีวิตในดินแดนเกามี่ตงเป่ย์ดำรงอยู่ได้ ผู้เขียนใช้ต้นข้าวฟ่างแดงเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงออกถึงจิตวิญญาณอันแรงกล้าของผู้คนที่อาศัยอยู่ ณ ดินแดนแห่งนี้ ซึ่งต้นข้าวฟ่างแดงล้วนมีความเกี่ยวพันกับชีวิตของผู้คนที่นั่นตั้งแต่เกิดจนตาย

(1) **ต้นข้าวฟ่างแดงเป็นจุดกำเนิดของชีวิต** ผู้เขียนนำเสนอว่าต้นข้าวฟ่างแดงเป็นปัจจัยที่ทำให้การกำเนิดชีวิตทั้งปวงในดินแดนแห่งนี้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและเป็นวัฏจักรหมุนเวียนตรงกับความหมายของรากเหง้าแห่งชีวิตเพราะเป็นต้นเหตุและแก่นสารในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นไปเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ ในเนื้อเรื่องต้นข้าวฟ่างแดงมีความเกี่ยวข้องกับท้องฟ้า ผืนดิน แม่น้ำ และผู้คนอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เมื่อต้นข้าวฟ่างแดงเจริญเติบโตภายใต้ภูมิอากาศที่เหมาะสมอยู่บนผืนดินและแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ จึงกลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อชีวิตผู้คนที่นี่ ต้นข้าวฟ่างแดงเป็นฉากจุดกำเนิดของชีวิตและเป็นปัจจัยช่วยเหลือเลี้ยงชีวิต ดังตัวอย่างที่ 2 ฉากความสัมพันธ์อันที่สามภรรยาของปู่ (อู๋จั้นเอ๋อ) และย่า (ไต้เฟิงเหลียน) เริ่มต้นขึ้นกลางทุ่งข้าวฟ่างแดงเป็นความสัมพันธ์ชายหญิงที่เป็นไปตามธรรมชาติและความสมัครใจจนกลายมาเป็นจุดกำเนิดชีวิตของพ่อ (ไต้ว๊ากวน) ต้นข้าวฟ่างแดงปรากฏขึ้นซ้ำ ๆ ในจิตสำนึกหรือมโนภาพของผู้คนที่นั่นทุกช่วงขณะของชีวิตแม้กระทั่งขณะที่ชีวิตกำลังจะจบสิ้นลงก็ปรากฏการพรรณนาให้เห็นถึงความผูกพันที่มีต่อต้นข้าวฟ่างแดงอย่างเด่นชัด ต้นข้าวฟ่างแดงจึงเป็นพืชที่มีความผูกพันกับการใช้ชีวิตของผู้คนที่นั่นตั้งแต่เกิดจนตาย กล่าวได้ว่าต้นข้าวฟ่างแดงเป็นรากเหง้าแห่งชีวิตของดินแดนเกามี่ตงเป่ย์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 父亲恍然大悟，明白了它们都是活生生的灵物。它们根扎黑土，受日精月华，得雨露滋润，上知天文下知地理。(Mo, Y., 2003, p.6) ในที่สุดพ่อก็ประจักษ์ว่า แท้จริงแล้วรวงข้าวฟ่างนั่นคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีชีวิต ข้าวฟ่างหยั่งรากลงในดินดำได้รับแสงตะวัน แสงจันทร์ น้ำค้าง และน้ำฝนหล่อเลี้ยงอยู่เสมอ พวกมันหยั่งรูกำดิน (ประเทืองพร วีรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 15)

ตัวอย่างที่ 2 奶奶幸福地看着在高粱阴影下，她与余司令共同创造出来的、我父亲那张精致的脸，逝去岁月里那些生动的画面，像奔驰的走马掠过了她的眼前。(Mo, Y., 2003, p.52) ยามมองใบหน้าได้รูปของพ่อ ใบหน้าที่ตนเองและหัวหน้าอู๋ร่วมกันสร้างขึ้นได้ร่มเงาต้นข้าวฟ่าง ภาพเหตุการณ์ชีวิตในอดีตพุ่งทะยานออกมาราวกับควมบ้า (ประเทืองพร วีรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 76)

ตัวอย่างที่ 3 飞散的高粱米粒在奶奶脸上弹跳着，有一粒竟落到她微微翕开的双唇间，搁在她清白的牙齿上。父亲看着奶奶红晕渐褪的双唇，哽咽一声娘，双泪落胸前。在高粱织成珍珠雨里，奶奶睁开了眼，奶奶的眼睛里射出珍珠班的彩虹。(Mo, Y., 2003, pp.51-52) เมล็ดข้าวฟ่างหล่นลงบนใบหน้าของย่า ข้าวเมล็ดหนึ่งกระดอนผ่านริมฝีปากที่เผยออก ลงไปตกบนฟันขาว ๆ ของย่า พ่อมองปากซิด ๆ นั้นพลางสะอื้นให้น้ำตาไหลเป็นสายลงไปทอที่ท่ามกลางเมล็ดข้าวฟ่างที่กระเด็นกระดอนลงมาดุจสายฝน ย่าลืมหูลืมตาขึ้น นัยน์ตาเป็นประกายแวววาวราวไข่มุก (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 75)

ตัวอย่างที่ 4 奶奶听到了宇宙的声音，那声音来自一株株红高粱。奶奶注视着红高粱，在她朦胧的眼睛里，高粱们奇谲瑰丽，奇形怪状。……奶奶觉得天与地、与人、与高粱交织在一起，一切都在一个硕大无朋的罩子里罩着。(Mo, Y., 2003, p.57) ย่าได้ยินเสียงของจักรวาลจากต้นข้าวฟ่างสีแดงแต่ละต้น ย่าจ้องมองข้าวฟ่างแดงด้วยสายตาพราวเลื่อน ต้นข้าวดูสวยงามและแปลกประหลาด มีรูปร่างแตกต่างกันไป... ย่ารู้สึกว้างทั้งฟ้าและพื้นดิน ทั้งฟ้าและคน ทั้งฟ้าและต้นข้าวฟ่างเกี่ยวกระหวัดกันไปมาภายใต้ฝากรอบกว้างใหญ่ไร้ขอบเขต (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 82)

ตัวอย่างที่ 5 爷爷摸了一下父亲的头，从屁股后掏出一柄小剑，砍倒高粱，把奶奶的身体遮起来。(Mo, Y., 2003, p.62) ปู่ลูบหัวลูกชาย หยิบกระบี่เล่มเล็กที่เหน็บสะโพกออกมาตัดต้นข้าวฟ่าง ลงคลุมร่างไว้วิญญานของย่า (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 90)

(2) ต้นข้าวฟ่างแดงเป็นแหล่งอาหาร ต้นข้าวฟ่างแดงเป็นอาหารและแหล่งพลังงานชั้นดีที่มีให้กินให้ใช้ไม่มีหมดทั้งยังเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เปรียบเสมือนผู้ให้ที่มีแต่ความเมตตากรุณาในดินแดนเกมมีตงเป่ยก ยกตัวอย่าง จากเนื้อเรื่องที่กล่าวว่าเมื่อได้รับประทานข้าวฟ่างเข้าไปแล้วร่างกายจะแข็งแรงเข้มแข็ง สมอดี แสดงให้เห็นว่าข้าวฟ่างแดงเป็นอาหารสำคัญซึ่งถือเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ของมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตและเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงรากเหง้าของชีวิตของผู้คนที่นี่ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6 父亲告诉过我，王文义的妻子生了三个阶梯式的儿子。这三个儿子被高粱米饭崔得肥头大耳，生动茂盛。(Mo, Y., 2003, p.51) พ่อบอกผมว่าเมียของหวังเหวินอี้คลอดลูกชายอายุห่างเท่าๆ กันทุกคน ลูกชายทั้งสามคนถูกเลี้ยงด้วยข้าวฟ่างหุงจนตύνนุ่ม สดใสแข็งแรง (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 75 และแปลเพิ่มเติมโดยผู้วิจัย¹¹)

ตัวอย่างที่ 7 生存在这块土地上的我的父老乡亲们，喜食高粱，每年都大种植。八月深秋，无边无际的高粱红成洗洋的血海。高粱高密辉煌，高粱凄婉可人，高粱爱情激荡。(Mo, Y., 2003, p.2) พ่อแม่พี่น้องผู้ดำรงชีวิตอยู่บนผืนแผ่นดินนี้นิยมปลูกและกินข้าวฟ่างกันมาก ปลายฤดูใบไม้ร่วงในเดือนสิงหาคมของทุกปี หุ่นข้าวฟ่างไกลสุดลูกหูลูกตาจะกลายเป็นสีแดงคล้ายทะเลเลือด สีสนของมันเจิดจ้า ดูหมองเศร้าแต่น่าสงสาร ทว่าเปี่ยมด้วยความรัก (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 8)

¹¹ ผู้วิจัยแปลคำว่า 生动茂盛 ว่า สดใสแข็งแรง

(3) ประโยชน์ของต้นข้าวฟ่างแดงในชีวิตประจำวัน ต้นข้าวฟ่างแดงปรากฏอยู่ในเกือบทุกกิจกรรมการดำเนินชีวิตของผู้คนที่นี่ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในกิจวัตรประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการกินอยู่ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี ยกตัวอย่างเช่น การใช้ต้นข้าวฟ่างทำเป็นอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ การใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นข้าวฟ่างทำเป็นยารักษาโรค การใช้ต้นข้าวฟ่างทำเป็นสัญลักษณ์เพื่อการสื่อสาร และการใช้ต้นข้าวฟ่างแดงเป็นวัตถุดิบหลักในการฝังศพ เป็นต้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 8 父亲的好友们挤在最前边，举着高粱秸子扎成、顶端绑着破絮、蘸了豆油的火把。(Mo, Y., 2003, p.103) เพื่อน ๆ ของพ่อยึดเบียดกันอยู่ข้างหน้า คบเพลิงในมือทำจากก้านข้าวฟ่างมัดรวมกัน ตรงปลายเป็นก้อนนุ่นน้ำมันเมล็ดถั่ว (ประเทืองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 146)

ตัวอย่างที่ 9 爷爷把沾满人血的手放在他的唇边，还能感到从他的鼻孔里，喷出焦灼干燥的气息。方七的肠子已经塞进肚子，伤口处堵着一把高粱叶子。他还省人事，…… (Mo, Y., 2003, p.74) ปู่เอามืออ้อมจมูก จึงรู้ว่ายังมีลมหายใจอยู่ ลำไส้ของฟ่งเจ็ดกลับเข้าไปอยู่ในท้องแล้ว บริเวณบาดแผลมีใบข้าวฟ่างอุดเอาไว้ น่าจะพอมีหวังรอด (ประเทืองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 105)

ตัวอย่างที่ 10 他反应迟钝，不分左右，在操场练习步伐时，不知道挨了任副官多少揍。他妻子帮他出了个主意，让他在右手里握着一节高粱秆，听到向右转地口令时，就往握着高粱秆的手这边转。(Mo, Y., 2003, p.47) แกตอบสนองช้า แยกซ้ายขวาไม่ออก เวลาฝึกที่ลานดินถูกรองหัวหน้าเหินทำโทษทุกที เมียของหวังเหินอ้อเลยคิดหาวิธีแก้คือ ให้สามีถือก้านข้าวฟ่างไว้ในมือขวา เวลาได้ยินคำสั่งขวาหัน ก็ให้หมุนตัวไปทางมือข้างที่ถือก้านข้าวฟ่าง (ประเทืองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 69)

ตัวอย่างที่ 11 人们在火光下开掘墓穴，半夜方成。爷爷又令人砍来高粱秸子，垫在墓穴里，尸首放好后，再盖高粱秸子，然后填土成丘。……那一颗颗高粱，又一次严密地包裹了她地身体。稀疏的大颗粒黑土打在高粱秸子上。(Mo, Y., 2003, p.106) ชาวบ้านช่วยกันขุดหลุมฝังศพ กว่าจะครบก็เที่ยงคืน ปู่สั่งให้คนจำนวนหนึ่งตัดต้นข้าวมาปูลองไว้ที่ก้นหลุม หลังจากวางศพลงไปแล้วก็ให้ปูต้นข้าวทับอีกชั้น แล้วกลบฝังด้วยดิน... ต้นข้าวฟ่างห่อหุ้มตัวยาไฉ่แน่นหนา ดินสีดำก้อนใหญ่ ๆ ร่วงกระหนาบต้นข้าวฟ่าง (ประเทืองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 150)

(4) ต้นข้าวฟ่างแดงสร้างแรงบันดาลใจ ข้าวฟ่างแดงเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คนบนดินแดนแห่งนี้ จิตวิญญาณของต้นข้าวฟ่างแดงช่วยกระตุ้นให้ผู้คนมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความกล้าหาญในการดำรงชีวิต และช่วยสร้างแรงบันดาลใจ ต้นข้าวฟ่างแดงยืนต้นเป็นทิวแถวเรียงรายท่าแดดลมฝนอย่างสง่างาม ไม่แข่งกระด้างแต่ก็ไม่ยอมศิโรราบ ยืนหยัดพลีชีพไม่ลู่กลืนกลนกระวนกระวาย ช่วยทำให้มนุษย์ได้หยุดคิด ลองมองลึกเข้าไปในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต ค่อยๆ พินิจพิเคราะห์พยายามมองทุกอย่างเป็นสัจธรรมของชีวิต นอกจากสร้างแรงบันดาลใจแล้วต้นข้าวฟ่างแดงยังแสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง ความสมบูรณ์พูนสุข และความรุ่งโรจน์ของชีวิตผู้คนบนดินแดนแห่งนี้ ในตัวอย่างที่ 14 ต้นข้าวฟ่างแดงยังแสดงให้เห็นว่าเพราะสัญลักษณ์การเอาตัวรอด ซึ่งเป็นปัจจัยกระตุ้นทำให้ยาไฉ่ (ได้ฟังเสียง)

เลือกปู (อีวี่จั้นเอ๋อ) ชายหนุ่มหนึ่งในคนแบกเกี้ยว ให้มาเป็นผู้ปลดปล่อยและช่วยเหลือตนออกจากสถานการณ์ที่ยากลำบากเพราะถูกพ่อแม่บังคับให้แต่งงานกับคนเป็นโรคเรื้อน

ตัวอย่างที่ 12 正胡思乱想着，奶奶听到从初秋的原野上，从漾着酒味儿的高粱地里，飘来一声声凄婉的、美丽的蝈蝈鸣叫。奶奶仿佛看到了那嫩绿的小虫儿，伏在已经浅红的高粱穗子上，抖动着两根纤细的触须剪刀翅膀。一个大胆新颖的构思，跳出了奶奶的脑海。(Mo, Y., 2003, p.102) ระหว่างที่ความคิดกำลังฟุ้งซ่านก็ได้ยินเสียงตักแตนที่แสนเศร้าแต่สวยงามลอยมาจากทุ่งข้าวฟ่างอวลกลิ่นเหล้ายามต้นฤดูใบไม้ร่วง ยารู้สึกว่าตนเห็นตักแตนสีเขียวเกาะอยู่บนรวงข้าวฟ่างสีแดง จริงๆ มันกำลังขยับหนวดและปีก ทันใดนั้นความคิดอาจหาญก็ผุดขึ้นในสมอง (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 145)

ตัวอย่างที่ 13 奶奶和爷爷在生机勃勃的高粱地里相亲相爱，两颗蔑视人间法规的不羁心灵，比他们彼此愉悦的肉体贴得还要紧。他们在高粱地里耕耘翻雨，为我们高密东北乡丰富多彩的历史上，抹了一道酥红。(Mo, Y., 2003, p.55) ยากับปู่ของผมร่วมรักกันในดงข้าวฟ่างซึ่งเต็มไปด้วยชีวิตชีวา หัวใจเสรีที่ดูหมิ่นกฎเกณฑ์ของสังคม ทั้งสองดวงแนบสนิทกันเสียยิ่งกว่าเนื้อหนังมังสา ทั้งสองช่วยกันแต่งแต้มสีแดงสุกปลั่งไว้ในประวัติศาสตร์อันรุ่งโรจน์ของเกามี่ตงเป่ย์ (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 80)

ตัวอย่างที่ 14 一只有力的胳膊挟着她，向高粱深处走去。奶奶无力挣扎，也不愿挣扎。三天新生活，如同一场大梦惊破，有人在一分钟內成了伟大的领袖，奶奶在三天中参透了人生禅机。她甚至抬起一只胳膊，揽住了那人的脖子，以便他抱得更轻松一些。高粱叶子嚓嚓响着。(Mo, Y., 2003, p.54) แขนแข็งแรงข้างหนึ่งโอบตัวแกเข้าไปในทุ่งข้าวฟ่าง ย่าไม่มีปัญญาขัดขึ้น จะว่าไปแล้วย่าไม่คิดจะขัดขึ้นแม้แต่น้อย เพราะชีวิตใหม่สามวันที่ผ่านมาเปรียบได้กับฝันร้าย มืดมนคนนี้ไม่ต่างอะไรจากวีรบุรุษที่ช่วยปลดปล่อยแกให้เป็นอิสระ สามวันนี้อารู้สึกเหมือนตนเองมองเห็นสัจธรรมของชีวิต ย่าถึงกับโอบคอเขาไว้เพื่อให้อุ้มสบายขึ้นด้วยซ้ำไป ข้าวฟ่างส่งเสียงแซ่ๆ (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 79)

ตัวอย่างที่ 15 天哪！天赐我情人，天赐我儿子，天赐我财富，天赐我三十年红高粱般充实的生活。天，你既然给了我，就不要再收回，你宽恕了我吧。(Mo, Y., 2003, p.56) สวรรค์! สวรรค์ประทานผู้รักและลูกชายมาให้ ประทานความมั่งคั่งและชีวิตอันสมบูรณ์พูนสุขเหมือนข้าวฟ่างแดงมาให้ สวรรค์ ในเมื่อท่านมอบให้ฉันแล้ว เหตุใดจึงต้องเรียกกลับคืนด้วยได้โปรดเมตตาปล่อยฉันไปเถิด! (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 81)

ต้นข้าวฟ่างแดงบนดินแดนเกามี่แห่งนี้เป็นส่วนประกอบของสัจธรรมของชีวิตมนุษย์และสรรพสิ่งบนโลกที่ว่าทุกสรรพสิ่งในโลกล้วนมีสองด้านเสมอ เปรียบเช่นดินแดนเกามี่ตงเป่ย์ที่ผู้เขียนพรรณนาไว้ว่าเป็นทั้งดินแดนที่ชั่วร้ายโสมม ชุกชุมไปด้วยกลุ่มโจร การพนัน และยาเสพติด และในขณะเดียวกันมีความบริสุทธิ์สวยงามซ่อนอยู่ด้วย ผู้เขียนยังเปรียบเปรยทุ่งข้าวฟ่างกับทะเลอันอุดมสมบูรณ์ ทะเลถือเป็นแหล่งทรัพยากรหลักและเป็นที่อยู่อันแสนกว้างใหญ่ของสิ่งมีชีวิตนานาชนิดบนโลก ทุ่งข้าวฟ่างแดงเปรียบเสมือนแหล่งทรัพยากรหลักและเป็นสถานที่ที่ใช้พึ่งพิงอาศัยและเป็นแหล่งหลบภัยสำหรับผู้คนในดินแดนเกามี่ตงเป่ย์ ยกตัวอย่าง ตอนที่กองทัพทหารญี่ปุ่นบุกเข้ามาเมื่อผู้ชายต้องไปสู้รบกับทหารญี่ปุ่น ลูกเด็กเล็กแดง ผู้หญิง และคนชราจะหลบเข้าไปซ่อนตัวอยู่ในทุ่งข้าวฟ่างแดง

ตัวอย่างที่ 16 高密东北乡无疑是地球上最美丽最丑陋、最超脱最世俗、最圣洁最龌龊、最英雄好汉最王八蛋、最能喝酒最能爱的地方。他们杀人越货，精忠报国。(Mo, Y., 2003, p.2) เกมมีตงเป่ย์เป็นทั้งดินแดนแสนสวยงามและสุดอัปลักษณ์ เป็นโลกุตระและโลกียะที่สุดบริสุทธิ์และโสมม เปี่ยมคุณธรรมและเลวทรามในขณะเดียวกัน ... พวกเขาฆ่าคน ปล้นทรัพย์ แต่ก็จรรักษ์กดีและตอบแทนคุณมาตุภูมิ (ประทีองพร วิรัชโกศิ, ผู้แปล, 2557, หน้า 8)

ตัวอย่างที่ 17 他想，自己来到东北乡“婚丧嫁娶服务公司”当雇工不到两年，附近的人不会认识。去那村头酒店吃饱喝足，瞅个机会，干完了那事，撒腿就走，进了高粱地，就如鱼儿入了海，逍遥游。(Mo, Y., 2003, p.77) เขานึกในใจว่า ตนมาทำงานที่ “บริษัทในบริการงานแต่งและงานศพ” ที่เกมมีตงเป่ย์ไม่ถึงสองปี คนแถวนี้ยังไม่มีใครรู้จัก ถ้ากินข้าวที่โรงเตี๊ยมจนอ้วมหมี่พื้มนแล้วจัดการพ้อลูกนั้นให้เสร็จ จากนั้นก็หนีกลับไปกอบดานในทุ่งข้าวฟ่าง อีกครั้งก็คงจะรอดสบาย ๆ ไม่ต่างจากปลาหนีลงทะเล (ประทีองพร วิรัชโกศิ, ผู้แปล, 2557, หน้า 109-110)

1.2 ดินดำและแม่น้ำดำ

ดินดำ (黑土) และแม่น้ำดำ (墨河) เป็นคำที่ปรากฏบ่อยในเนื้อเรื่อง ผู้เขียนใช้ ดินดำ แม่น้ำดำ และดินริมแม่น้ำดำ เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรของท้องถิ่น บ้านเกิดอันน่าหวงแหน ซึ่งลักษณะสภาพแวดล้อมและลักษณะทางภูมิศาสตร์เหล่านี้ส่งผลทำให้คนที่อยู่ที่นี่เป็นผู้มีร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง และมีจิตวิญญาณอันแรงกล้า ดินดำและแม่น้ำดำเป็นที่มาและ เป็นบ่อเกิดแห่งชีวิต ดินดำเป็นแหล่งกำเนิดพืชพันธุ์ธัญญาหาร และเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาชนิด แม่น้ำดำเป็นแหล่งกำเนิดของสัตว์น้ำนานาชนิดและเป็นแหล่งที่อยู่อันอุดมสมบูรณ์ของสัตว์เหล่านั้น ทั้งพืชและสัตว์ล้วนเป็นแหล่งทรัพยากรอาหารที่สำคัญซึ่งถือเป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิตรอดของมนุษย์

ตัวอย่างที่ 18 故乡的黑土本来就是出奇的肥沃，所以物产丰饶，人种优良。民心高拔健迈，本是我故乡心态。墨水河盛产的白鲢鱼肥得像肉棍一样，从头至尾一根刺。(Mo, Y., 2003, p.5) ดินดำอันอุดมสมบูรณ์แห่งเกมมีตงเป่ย์ สร้างผลผลิตทาง เกษตรที่อุดมสมบูรณ์ ผู้คนที่นี่จึงมีลักษณะทางพันธุกรรมดี จิตใจเข้มแข็ง รูปร่างสูงใหญ่ ปลาไหล ในแม่น้ำดำตัวอวบอ้วนราวท่อนเนื้อ ทั้งตัวมีก้างเฉพาะตรงกลาง (ประทีองพร วิรัชโกศิ, ผู้แปล, 2557, หน้า 13)

ตัวอย่างที่ 19 父亲想，只要跟着罗汉大爷去墨水河，就没有空手回来的道理。父亲吃螃蟹吃腻了，奶奶也吃腻了。(Mo, Y., 2003, p.5) พ่อคิดว่าขอเพียงได้ ตามลุงหลัวฮั่นไปที่แม่น้ำดำ รับรองว่าไม่มีทางกลับบ้านมือเปล่าแน่นอน พ่อกินปูจนเอียน ยาก็ เหมือนกัน (ประทีองพร วิรัชโกศิ, ผู้แปล, 2557, หน้า 13)

ดินดำและแม่น้ำดำเกี่ยวข้องกับชีวิตผู้คนที่อยู่ในดินแดนเกมมีตงเป่ย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เฉกเช่นเดียวกับทุ่งข้าวฟ่างแดง ผู้คนที่นี่สามารถใช้ดินดำเป็นส่วนประกอบในการสร้างที่อยู่อาศัย ประยุกต์ใช้ดินดำเป็นวัตถุดิบในการปฐมพยาบาล ใช้เป็นส่วนประกอบของยารักษาโรค และใช้ดินดำเป็น วัตถุดิบหลักในการฝังศพผู้เสียชีวิต

ตัวอย่างที่ 20 余司令抓起一把土，冷酷地打在锃亮地棺盖上，砰然一响，人心动摇。几个持锹的人，扎起大块的黑土，填到墓穴里，棺材愤怒地叫着，渐渐隐没在黑土之中。黑土上长，填平了墓穴，隆出地面，凸成一个馒头状的大丘。(Mo, Y., 2003, p.45) หัวหน้าอิ้วหยิบดินมาปาโลงศพเงาวับอย่างเยือกเย็น เมื่อดินกระทบโลงดังต๊อบ อารมณ์ของทุกคนก็สั่นไหว หลายคนใช้จอบตักดินสีดำใส่ลงในหลุม โลงศพส่งเสียงราวกับเป็นเดือดเป็นแค้น ก่อนจะจมหายไปใตดินอย่างช้า ๆ ดินดำพอกพูนขึ้นจนกลายเป็นเนินดินรูปร่างเหมือนหมั่นโถว (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 67)

ตัวอย่างที่ 21 父亲从高粱根下抓起黑土，堵在奶奶的伤口上，血很快涌出，父亲又抓一把。奶奶欣慰地微笑着，看着湛蓝的、深不可测的天空，看着宽容温暖的、慈母般的高粱。(Mo, Y., 2003, pp. 54 - 55) พ่อโกยดินที่โคนต้นข้าวมาอุดแผลให้ย่า แต่เลือดก็ยังซึมออกมา พ่อทำอย่างนั้นอยู่หลายครั้ง ย่ายิ้มปลอบใจพ่อ ตามองท้องฟ้าสีครามล้าลึกสุดจะหยั่งและต้นข้าวฟางแดงแสนอารีราวกับแม่ผู้มีแต่ให้ (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 79 และแปลเพิ่มเติมโดยผู้วิจัย¹²)

ตัวอย่างที่ 22 他要父亲从高粱秸上刮下一些碱卤般的白色粉末放在纸上。父亲用双手托着放了一小堆高粱粉的黄表纸，献到爷爷面前。爷爷用牙齿拧开一颗手枪子弹，倒出一些灰绿色的火药，与白色高粱粉末掺合在一起，捏起一撮，要往伤口上撒，父亲小声问：“爹，不掺点黑土？”爷爷想了一会儿，说：“掺吧。”……爷爷活动了几下胳膊，说：“好多了，豆官，这样的灵丹妙药，什么样的重伤也能治好。(Mo, Y., 2003, p.138) และบอกให้พ่อกวาดผงสีขาวคล้ายแป้งจากต้นข้าวฟางแดง ใส่กระดาษ พ่อใช้กระดาษเช่นไ้วกวาดผงนั้นเป็นกองพูน ๆ แล้วยื่นให้ปู่ ปู่กัดปลอกกระสุนจนขาด เทดินปืนสีเขียวยอมเทาออกมาผสม จากนั้นโรยลงบนปากแผล พ่อถามปู่เสียงเบา “จะเอาดินผสมด้วยไหม” ปู่คิดครู่หนึ่งจึงตอบ “เอา” ... ปู่ลองขยิบแขนแล้วว่า “ดีขึ้นแล้วละ ยาวิเศษแบบนี้ไม่ว่าแผลหนักแค่ไหนก็รักษาได้ทั้งนั้น” (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 193 และแปลเพิ่มเติมโดยผู้วิจัย¹³)

ดินน้ำและป่าไม้คือ รากฐานของแผ่นดิน เกื้อกูลหล่อเลี้ยงวิถีเกษตรกรรมและการดำรงชีวิตของผู้คนทุกแห่งมาอย่างยาวนาน ในเกมี่ต่งเปยดินดำและแม่น้ำดำเป็นสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เป็นผืนแผ่นดินที่อยู่อาศัย และเป็นแหล่งทรัพยากรที่ทำให้ต้นข้าวฟางแดงและพืชพันธุ์ธัญญาหารอื่น ๆ เจริญเติบโต ดินดำและแม่น้ำดำจึงถือเป็นแหล่งกำเนิดชีวิตของผู้คนบนดินแดนแห่งนี้ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้คนที่นั่นตั้งแต่เกิดจนตายและดำรงสืบทอดกันไปรุ่นต่อรุ่น

2. สัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิต

ที่ปรากฏในเรื่องประกอบด้วยสัญลักษณ์ 2 ประเภท ประเภทที่สอง คือ สัญลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย

2.1 เหล้าข้าวฟาง

เหล้าเกี่ยวข้องกับวิถีความเป็นอยู่ประเพณีของชาวจีนอย่างแน่นแฟ้น ทั้งในงานเลี้ยงต้อนรับ งานเลี้ยงฉลอง วันเทศกาลต่าง ๆ รวมไปถึงงานศพล้วนต้องมีเหล้าเข้ามาเกี่ยวข้อง ประเทศจีน

¹² ฉบับแปลแปลคำว่า 高粱 ว่า ต้นข้าว, ผู้วิจัยแปลว่า ต้นข้าวฟางแดง ใส่เพิ่มเติม

¹³ ฉบับแปลแปลคำว่า 高粱 ว่า ต้นข้าว, ผู้วิจัยแปลว่า ต้นข้าวฟางแดง ใส่เพิ่มเติม

มีชื่อเสียงเกี่ยวกับเหล้ามาอย่างช้านาน รู้จักการกลั่นเหล้าเมื่อเกือบ 4,000 ปีมาแล้ว ในยุคสมัยวัฒนธรรมหลงชาน สมัยราชวงศ์ซัง (商朝, 1600 - 1046 ปีก่อนคริสตศักราช) เริ่มมีการใช้ธัญพืชกลั่นเหล้าอย่างแพร่หลายในสมัยราชวงศ์โจว (周朝, 1100 - 256 ปีก่อนคริสตศักราช) เหล้ากลายเป็นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวจีนมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นการดื่มเหล้าจึงถือเป็นศิลปะอย่างหนึ่งในชีวิตของคนจีน

เหล้าข้าวฟ่าง (高粱酒) เป็นคำที่ปรากฏบ่อยในเนื้อเรื่อง ผู้เขียนใช้เหล้าข้าวฟ่างเป็นสัญลักษณ์ของวิถีชีวิต รากเหง้าแห่งชีวิตและธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบทอดต่อกันมาของผู้คนบนดินแดนแห่งนี้ ผู้เขียนได้นำเสนอถึงประโยชน์ของเหล้าข้าวฟ่างที่ถูกนำมาใช้ในหลากหลายรูปแบบ นอกจากกลั่นหอมและรสชาติอันเข้มข้นของเหล้าข้าวฟ่างที่ฝังอยู่ในจิตวิญญาณของผู้คนที่นี่แล้ว ผู้เขียนยังนำเสนอถึงความสำคัญของเหล้าข้าวฟ่างในเกามี่ต่งเป๋ยว่าเป็นวัตถุดิบเศรษฐกิจที่สามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้มั่นคง

(1) ประโยชน์ของเหล้าข้าวฟ่าง ผู้เขียนกล่าวบรรยายถึงประโยชน์ของเหล้าข้าวฟ่างไว้หลายประการ ยกตัวอย่างเช่น เป็นเหล้ารสชาติดีที่ดื่มแล้วไม่ทำให้เมาค้างและไม่ทำลายเซลล์สมองสามารถนำมาใช้เป็นยาฆ่าเชื้อใช้สาดหรือพ่นเพื่อฆ่าเชื้อโรคได้ และยังสามารถใช้เป็นส่นประกอบของยารักษาโรคบางชนิดได้อีกด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 23 高密东北乡的红高粱怎样变成了香气馥郁、饮后有蜂蜜一样的甘饴回味、醉后不损伤大脑细胞的高粱酒? (Mo, Y., 2003, p.65) ข้าวฟ่างแดงแห่งเกามี่ต่งเป๋ยกลายเป็นเหล้าข้าวกลั่นหอม รสชาติเข้มข้น ดื่มแล้วมีรสหวานเหมือนน้ำผึ้งติดลิ้น และไม่ทำร้ายเซลล์สมองได้อย่างไร (ประเทืองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 93)

ตัวอย่างที่ 24 罗汉大爷和伙计们知道少东家有麻疯病，轻易不愿过院来，过院来必先喝几口酒往身上喷喷。罗汉大爷说高粱酒能消千种病毒。(Mo, Y., 2003, p.88) หลงหลัวฮั่นและคนงานต่างรู้ว่าเจ้าแก่น้อยเป็นโรคเรื้อน จึงไม่ค่อยอยากเดินไปทางห้องนั้น หากมีเหตุจำเป็นต้องไป เมื่อกลับออกมาจะต้องรีบเอาเหล้ามาพ่นตามตัวเพื่อฆ่าเชื้อ หลงหลัวฮั่นบอกว่าเหล้าข้าวฟ่างฆ่าเชื้อโรคได้นับพันชนิด (ประเทืองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 125)

(2) เหล้าข้าวฟ่างสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ นอกจากจิตวิญญาณของเหล้าข้าวฟ่างที่ฝังอยู่ในกระแสเลือดและในหัวใจของผู้คนที่นี่จนทำให้เป็นคนที่มีความกล้าหาญและมีจิตใจเข้มแข็งแล้ว ผู้เขียนยังได้นำเสนอถึงความสำคัญของเหล้าข้าวฟ่างแห่งเกามี่ต่งเป๋ยว่าเป็นวัตถุดิบเศรษฐกิจชั้นดีที่สามารถช่วยสร้างงานและรายได้ให้กับชาวบ้าน และสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้กับหมู่บ้านแห่งนี้

ตัวอย่างที่ 25 我家养着两头大黑骡子，开着烧高粱酒的作坊，是村子里的首富。罗汉大爷没走，一直在我家担任业务领导。(Mo, Y., 2003, p.5-6) บ้านเราเลี้ยงล่อสึด้าตัวใหญ่ไว้สองตัว กิจการของเราคือโรงกลั่นเหล้าข้าวฟ่าง เรียกว่าเป็นเศรษฐีอันดับหนึ่งประจำหมู่บ้านเลยก็ว่าได้ หลงหลัวฮั่นตัดสินใจรับหน้าที่ดูแลกิจการในบ้านต่อ และจะไม่จากไปไหน (ประเทืองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 14-15)

เหล้าข้าวฟ่างฝังอยู่ในสายเลือดของคนเกามี่ต่งเป๋ยเพราะผู้คนที่มีความผูกพันกับเหล้าข้าวฟ่างอย่างลึกซึ้ง เหล้าข้าวฟ่างเป็นหนึ่งในสิ่งที่ช่วยค้ำจุนชีวิตให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ตามขนบวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมา ทั้งยังช่วยสร้างสถานะทางเศรษฐกิจช่วยให้หาเลี้ยงครอบครัวได้ เหล้าข้าวฟ่างสื่อความหมายในเชิงสัญลักษณ์ให้เห็นแม้กระทั่งตอนที่คนเกามี่ต่งเป๋ยคนหนึ่งจะเสียชีวิต ขณะเลือดไหล

ออกมาจากร่างกายยังได้กลิ่นเป็นเหล้าข้าวฟ่างหอมอรลปนออกมากับเลือด ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างด้านล่าง บรรยายถึงตอนที่ยาโดนยิง มีเลือดไหลออกมาจากแผลเป็นจำนวนมาก และกำลังจะเสียชีวิต เพราะฤทธิ์บาดแผล จนทำให้เกิดกลิ่นหอมของเหล้าข้าวฟ่างที่ปนออกมาพร้อมกับกลิ่นเลือดลอยคลุ้งไปทั่วบริเวณ คำกล่าวที่ว่าเหล้าข้าวฟ่างอยู่ในสายเลือดคนเกามีต่งเป้ย จึงเป็นทั้งคำพูดเชิงอุปมาอุปไมยและเป็นเรื่องที่สามารถบรรยายให้เห็นได้จริง

ตัวอย่างที่ 26 父亲扑到奶奶身上，又叫一声娘。奶奶平卧堤上，脸贴着提边的野草。奶奶背上，有两个翻边的弹洞，一股新鲜的高粱酒的味道，从那洞里涌出来。(Mo, Y., 2003, p.50) พ่อพุ่งตรงไปที่ร่างของย่าก่อนจะเรียกแม่อีกครั้ง ย่านอนราบกับพื้น ใบหน้าแนบวชิพชีริมตลิ่ง หลังของย่ามีรอยกระสุน กลิ่นเหล้าข้าวฟ่างสดใหม่โชยออกมา (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 74)

ตัวอย่างที่ 27 父亲跪下，让奶奶的胳膊揽住自己的脖颈，然后用力站起，把奶奶也带了起来。奶奶胸前的血很快就把父亲的头颈弄湿了，父亲从奶奶的鲜血里，依然闻到一股浓烈的高粱酒味。奶奶沉重的身躯，倚在父亲身下，父亲双腿打颤趑趄趑趄，向着高粱深处走。(Mo, Y., 2003, p.52) พ่อคุกเข่า ยกแขนย่าพาดคอไว้แล้วลุกขึ้นยืน เลือดของย่าไหลออกมาจากอกของพ่อเปียก กลิ่นเหล้าข้าวฟ่างยังตลบอบอวล พ่อเดินขาสั่นลุกเข้าไปในทุ่งโดยมีร่างหนัก ๆ ของย่าพาดอยู่บนหัว (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 76)

2.2 ขนมแป้งม้วน

ขนมแป้งม้วน (抻饼) เป็นอีกคำที่ปรากฏบ่อยในนวนิยายเรื่องนี้ ขนมแป้งม้วนเป็นอาหารที่ทำจากแป้งที่มีกลูเตนต่ำ (低筋面粉) และแป้งข้าวสาลี (面粉) ผสมกันให้พลังงานและสารอาหารชั้นดีสำหรับชาวเกามีต่งเป้ย ตามที่ ประคอง นิมนานเหมินท์, และศิริพร ณ ถลาง (2551, หน้า 38) กล่าวเกี่ยวกับสัญลักษณ์ประเภทต่าง ๆ ที่ปรากฏในงานวรรณกรรมไว้สรุปได้ว่า อนุภาคที่ปรากฏในวรรณกรรมแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ ตัวละคร วัตถุสิ่งของ และเหตุการณ์หรือพฤติกรรม จึงอาจเป็นสัญลักษณ์ที่แฝงนัยยะต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนงานวรรณกรรมต้องการสื่อความหมายมายังผู้อ่าน ผู้อ่านต้องแปลความและตีความเพื่อให้เข้าถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อไว้ในเนื้อความหรือตัวบทของวรรณกรรม ขนมแป้งม้วนถืออนุภาคประเภทวัตถุสิ่งของที่ปรากฏอยู่ในงานวรรณกรรม และถูกสื่อความออกมาในรูปแบบสัญลักษณ์ที่เป็นพื้นฐานแห่งชีวิตของผู้คนเกามีต่งเป้ย ขนมแป้งม้วนเป็นอาหารที่ทานได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เป็นทั้งอาหารหลักและอาหารทานเล่น ทั้งยังเป็นอาหารที่ให้พลังงานสูง รับประทานได้ทุกเวลาและโอกาส แม้ในช่วงภาวะสงคราม หรือใช้รับประทานเพื่อประทังชีพในสภาวะหลังสงคราม

ตัวอย่างที่ 28 我父亲吃完了一张抻饼，脚踏着夕阳照得血淋淋得衰草，走下河堤，又踩着生满茵茵水草的松软的河滩，小心翼翼地走到河水边站定。(Mo, Y., 2003, p.71) พ่อกินขนมแป้งม้วนหมดก็เดินเหยียบหญ้าที่อาบแสงอาทิตย์ยามอัสดงจนเป็นสีแดงเหมือนเลือดลงไปตามตลิ่ง พ่อย่ำดินเลนนุ่มนิ่มริมฝั่งซึ่งมีพีชน้ำขึ้นหนา ก่อนจะหยุดนิ่งอย่างระมัดระวัง (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 102)

ตัวอย่างที่ 29 奶奶挑着一担抻饼，王文义的妻子挑着两桶绿豆汤，匆匆地往墨水河大桥赶。她们本来想斜穿高粱地，直插东南方向，但走进高粱地后，才发现挑着担子寸步难行。(Mo, Y., 2003, p.46) ย่าหาบกระจาดขนมแป้งม้วน ส่วนเมียของหว่งเหวินอี้หิ้วหม้อถั่วเขียวต้มสองหม้อเดินอย่างเร่งรีบไปที่สะพานข้ามแม่น้ำดำ เดิมทีทั้งสองตั้งใจ

จะลัดเลาะผ่านทุ่งนาไปทางตะวันออกเฉียงใต้ แต่เมื่อเดินเข้าไปในทุ่งก็รู้สึกว่ามีมาก ทำให้เคลื่อนตัวลำบาก (ประเทืองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 69)

ตัวอย่างที่ 30 “怎么回事？”奶奶问。父亲说：“擀抻饼。”“没听到打呀！”奶奶说。父亲说：“擀抻饼，多卷鸡蛋大葱。”奶奶问：“鬼子没有来？”“余司令让擀抻饼，要你亲自送去！”奶奶问：“乡亲们，回去凑面擀抻饼吧。”(Mo, Y., 2003, p.40) “เกิดอะไรขึ้น” ย่าถาม พ่อบอกว่า “แม่ช่วยทำขนมแป้งม้วนให้หน่อย” “ไม่เห็นได้ยินว่า มีใครสู้กันเลยนี้” ย่าเอ่ย พ่อบอกว่า “ทำเถอะแม่ ใส่ไข่กับต้นหอมเยอะๆ นะ” “ไยยุ่นไม่มาเธอ” ย่าถาม “หัวหน้าอีว์บอกให้แม่ทำขนมแล้วเอาไปส่งด้วยตัวเอง” ย่าเอ่ยขึ้นว่า “พี่น้องทั้งหลาย กลับไปนวดแป้งทำขนมแป้งม้วนกันเถอะ” (ประเทืองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 60 และแปลเพิ่มเติมโดยผู้วิจัย¹⁴)

จากเนื้อเรื่องบรรยายว่าขนมแป้งม้วนนั้นช่วยคลายความหิวโหย ทำให้ชาวบ้านที่รอดชีวิตจากสงครามมีชีวิตรอด ขนมแป้งม้วนเป็นอาหารพื้นบ้านที่หาง่าย ทำได้ทุกครัวเรือน ประกอบด้วยคุณค่าทางอาหารครบถ้วน เป็นอาหารหนึ่งนึ่งปัจจัยสี่ที่ช่วยให้ผู้คนที่ยากมีตังเปื่อยอยู่รอดในภาวะสงคราม

ตัวอย่างที่ 31 父亲从河提上捡起一张未跌散的抻饼，递给爷爷，说：“爹，您吃吧，这是俺娘擀的抻饼。爷爷说：“你吃吧！”父亲把饼塞到爷爷的手里，说：“我再去捡”。父亲又捡来一张抻饼，狠狠地咬了一口。(Mo, Y., 2003, p.64) พ่อเก็บขนมแป้งม้วนที่ยังพอกินได้แผ่นหนึ่งขึ้นจากพื้นแล้วส่งให้ปู่ “พอกินสิ ขนมนี้แม่เป็นคนทำเอง” ปู่ตอบว่า “เอ็งกินเถอะ” พ่อยึดขนมใส่มือปู่ “เดี๋ยวฉันไปเก็บมาอีก” พ่อเก็บขนมแป้งม้วนอีกชิ้นจากพื้นขึ้นมากัดแรง ๆ (ประเทืองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 92 และแปลเพิ่มเติมโดยผู้วิจัย¹⁵)

ตัวอย่างที่ 32 爷爷从黑土大地上捡起我奶奶亲手制造的抻饼，大口吞吃，焦黄的牙齿上，沾着饼屑和一个个血泡沫。父亲听到爷爷被饼噎得呕呕地叫，看到那些棱角分明的饼块从爷爷的喉咙里缓慢地往下蠕动。父亲说：“爹，你下河喝点水把肚子里的饼泡泡吧。”(Mo, Y., 2003, p.73) ปู่หยิบขนมแป้งม้วนที่ย่ำทำขึ้นจากพื้นมากินอย่างตะกุ่มตะกาม ฟันเหลืองๆ ของปู่มีเศษขนมและเลือดติดเต็ม พ่อได้ยินเสียงปู่สำลักคอกแฉก เหลี่ยมมุมของขนมแป้งม้วนเคลื่อนเข้าลำคอปู่อย่างช้า ๆ “พ่อไปดื่มน้ำในแม่น้ำสิ ขนมจะได้พองตัว” (ประเทืองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 104)

2.3 ย่า

“ย่า” เป็นคำที่ปรากฏบ่อยในนวนิยายเรื่องนี้ ผู้เขียนต้องการสื่อสารว่า “ย่า” (ได้เพ่งเหลียน) เป็นคุณย่าของตัวละครที่ผู้เขียนใช้แทนตัวเอง ภาพความเข้าใจต่อคำว่าย่าในนวนิยายเรื่องนี้สื่อความหมายพิเศษดังที่ โรลิ่งด์ บาร์ตส์ ได้กล่าวเกี่ยวกับภาพความเข้าใจต่อวัตถุที่ปรากฏขึ้นในเชิงสัญลักษณ์ไว้ว่า ความเข้าใจของเราต่อภาพใด ๆ ที่เราเห็น ไม่ได้เกิดขึ้นลอยๆ ชนิดที่เรากล่าวเหมารวมได้ว่าความหมายของสิ่งนั้นปรากฏอยู่แจ่มแจ้ง (Self-evident) และความเข้าใจที่แต่ละคนได้รับจากภาพใด ๆ ก็ไม่ได้เป็นสากล (Potts, 1996, p.31 อ้างถึงใน เถกิง พัฒโนภาส, 2551, หน้า 41) ประการแรกผู้เขียน

¹⁴ บางตัวบทในฉบับแปลใช้การแปลละความ เพื่อความเที่ยงตรงของตัวบทที่ต้องการนำมาศึกษา ผู้วิจัยจึงแปลเพิ่มเติม ดังนี้ แปลคำว่า 奶奶问 ว่า ย่าถาม , แปลคำว่า 父亲说 ว่า พ่อบอกว่า , และ แปลประโยค 奶奶问: “乡亲们，回去凑面擀抻饼吧。” ที่ถูกละว่า ย่าเอ่ยขึ้นว่า “พี่น้องทั้งหลาย กลับไปนวดแป้งทำขนมแป้งม้วนกันเถอะ”

¹⁵ ผู้วิจัยแปลคำว่า 爷爷说 ว่า ปู่

ใช้คำว่า “ย่า” เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าของชีวิตในฐานะผู้ให้กำเนิดชีวิตพ่อ (父亲 ซึ่งก็คือ ไต้ว่กววน) และในเวลาต่อมาพ่อได้ให้กำเนิดชีวิตตัวละครที่ผู้เขียนใช้แทนตัวเอง “ย่า” ในเนื้อเรื่องเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง ทนสมัยและเปิดกว้าง หลิวเสี่ยวซุน (Liu, 2020, p.58)¹⁶ กล่าวไว้ว่า มั่วเหยียนมักสร้างตัวละครในนวนิยายเป็นหญิงชาวบ้านและเน้นความเป็นแม่ของผู้หญิง การที่ตัวละครหญิงเหล่านี้ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องที่เข้มข้นของนวนิยายทำให้เราเห็นถึงความคับแค้นของผู้หญิงในสังคม และลักษณะนิสัยที่กล้าหาญไม่ยอมแพ้ของผู้หญิงเหล่านั้น ล้วนเป็นด้านที่ยิ่งใหญ่และน่านับถือของผู้หญิง ย่าจึงเป็นทั้งสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวของสตรี และเป็นเสมือนตัวแทนผู้หญิงแห่งดินแดนเกาหมิงตงเป่ย์ที่เป็นรากเหง้าแห่งชีวิต พวกเธอได้ให้กำเนิดของชีวิตวีรบุรุษ วีรสตรีและลูกหลานที่มีจิตวิญญาณนักสู้บนดินแดนแห่งนี้

คำว่า “ย่า” ในเนื้อเรื่องปรากฏทั้งหมดในชื่อของตัวละคร 3 ตัวด้วยกัน ได้แก่ คนแรก “ย่า” หรือไต้เฟิงเหลียนเป็นตัวเอกของเรื่อง ไต้เฟิงเหลียนเป็นย่าของตัวละครที่ผู้เขียนใช้แทนตัวเองและเป็นภรรยาคนแรกของปู่ (อู๋จิ้นเอ๋อ) ในเนื้อเรื่องผู้เขียนจะกล่าวถึง “ย่า” ที่สื่อความถึงไต้เฟิงเหลียนเป็นส่วนใหญ่ คนที่สอง “ยารอง” หรือเหลียนเอ๋อร์ (恋儿) เด็ก รับใช้ในบ้านสกุลซุน และเป็นภรรยาคนที่สองของปู่ คนที่สาม “ย่าสาม” หรือนางหลิวชื่อ (刘氏) ผู้รอดชีวิตเพียงไม่กี่คนในหมู่บ้านหลังจากเกิดการสู้รบกับทหารญี่ปุ่น นางหลิวชื่อมาช่วยดูแลปู่และพ่อ (ไต้ว่กววน) ตอนบาดเจ็บจนได้กลายมาเป็นย่าคนที่สาม ในเนื้อเรื่องผู้เขียนเล่าเรื่องโดยเขียนพรรณนาเชิงยกย่อง “ย่า” ทั้งสามคนของผู้เขียน ถึงแม้ปูมหลัง ลักษณะนิสัย และภาพที่ปรากฏออกมาของย่าทั้งสามคนจะแตกต่างกันอย่างมาก แต่ผู้เขียนเน้นสื่อความให้เห็นว่าย่าทั้งสามคนล้วนเป็นบุคคลที่มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ทั้งสามคนเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่โดดเด่นและมีจิตวิญญาณอิสระแห่งดินแดนเกาหมิงตงเป่ย์

(1) ย่าเป็นสัญลักษณ์ของความงามและสติปัญญา ไต้เฟิงเหลียนหรือ “ย่า” เป็นสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนบรรยายว่าเป็นผู้หญิงสวย ที่มีความโดดเด่นแตกต่างจากผู้หญิงคนอื่น เป็นคนหัวใหล มีสติปัญญาเฉียบแหลม พุดจาฉะฉานสามารถพูดชักจูงใจผู้อื่นได้ นอกจากนี้ยังเป็นคนที่มีความจินตนาการ บรรเจิดเพริศแพรว และยังคงทองแดงเต็มเหล้าแก่กว่าผู้ชาย ย่าเป็นคนที่รักกล้าเกลียด ผู้เขียนพยายามสื่อว่า “ย่า” คือวีรสตรีและเป็นอีกหนึ่งสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิต ณ ดินแดนเกาหมิงตงเป่ย์ ผู้เขียนใช้ “ย่า” เป็นตัวแทนภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่อาศัยอยู่ ณ ดินแดนแห่งนี้ ว่าต้องเป็นผู้หญิงที่รู้จักดิ้นรนเอาตัวรอด เข้มแข็งและกล้าหาญ มีความคิดเป็นของตัวเองและมีจิตวิญญาณเป็นอิสระ ผู้หญิงที่อาศัยอยู่ที่นี่พร้อมที่จะปลดแอกตนเอง เพื่อที่จะมีชีวิตรอด จะไม่ยอมตกอยู่ภายใต้การควบคุมของบุรุษ การบีบบังคับ และกรอบประเพณี

ตัวอย่างที่ 33 我深信，我奶奶什么事都敢干，只要她愿意。她老人家不仅仅是抗日的英雄，也是个性解放的先驱，妇女自立的典范。(Mo, Y., 2003, p.9) ผมเชื่อมั่นว่าย่ากล้าทำทุกอย่างที่ยินดีทำนั้นละ ไม่เพียงเป็นวีรสตรีต่อต้านญี่ปุ่น หากยังเป็นแบบอย่างของผู้หญิงรุ่นใหม่ที่ปลดแอกตนจากประเพณีล้าหลังแบบเดิมอีกด้วย (ประเทืองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 19)

¹⁶ อ่านเพิ่มเติมใน 刘晓春.《莫言小说中的女性形象赏析》. 苏州教育学院学报, 第23卷第1期, 2020年2月: 苏州.

ตัวอย่างที่ 34 我奶奶要是搞了文学这一行，会把一大群文学家踩出屎来。她就是造物主，她就是金口玉牙，她说蛐蛐出笼蛐蛐就出笼，她说鹿背上长树鹿背上就长树。奶奶，我孙子跟你相比，显得像个饿了三年的白虱子一样干瘪。(Mo, Y., 2003, p.102) ถ้าย่าเป็นนักเขียนเพื่อนร่วมอาชีพคนอื่น ๆ คงไม่ได้ผุดได้เกิดเป็นแน่ ย่าเป็นผู้สร้างสรรค์ เป็นผู้มีวาจาศักดิ์สิทธิ์ดังทองคำ ถ้าแกล้งให้ต๊กแตนออกจากกรง มันก็จะทำตามนั้น ถ้าสั่งให้ต้นไม้งอกออกจากหลังกวาง มันก็จะเกิดขึ้นจริงเช่นกัน ผมอยากบอกย่าว่า ถ้าเอาหลานคนนี้ไปเปรียบเทียบกับย่าแล้วละก็ หลานคงแคะแสร้งแห่งกรังไม่ต่างจากเหาที่ขาดอาหารมาสามปีเต็ม (ประทีองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 146)

นอกจากไหวพริบและสติปัญญาแล้ว “ย่า” ในตัวอย่างต่อไป ยังแสดงให้เห็นถึงความสวยงาม ที่เป็นสัญลักษณ์แห่งความสง่างามเด็ดเดี่ยวและเข้มแข็ง ดังตัวอย่างที่ 35-37

ตัวอย่างที่ 35 奶奶脚小脸俊，是当时的美女典范。——我觉得，在极长的一段历史时期里，女人的脚，异化成一种准性器官，娇小玲珑的尖脚使那时的男子获得一种包含着很多情欲成份的审美快感。(Mo, Y., 2003, p.69) ย่ามีเท้าเล็กและใบหน้าสวย ถือเป็นสาวงามพิมพ์นิยมในสมัยนั้น... เป็นเวลายาวนานเหลือเกินที่เท้าของสตรีจีนเปลี่ยนสถานะเสมือนหนึ่งอวัยวะเพศ เท้าแหลมเล็กกระจุ่มกระจิมทำให้บุรุษในสมัยนั้นบังเกิดความสุขสมทางสุนทริยภาพที่สอดแทรกความเย้ายวนทางเพศเอาไว้ในระดับหนึ่ง (ประทีองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 98)

ตัวอย่างที่ 36 我听说奶奶会吸大烟但不上瘾，所以始终面如桃花，神清气爽。用螃蟹喂过的罌粟花朵肥硕壮大，粉、红、白三色交杂，香气扑鼻。(Mo, Y., 2003, p.5) ผมเคยได้ยินว่าย่าสูบบุหรี่แต่ไม่ติด หน้าตาของย่าจึงสวยเหมือนดอกท้อ และสมองแจ่มใสอยู่เสมอ ต้นฝิ่นที่ได้น้ำปุ๋ยมองบารุงจะออกดอกโต ๆ สีขาว แดง และชมพูสลับกัน แฉมยังมีกลิ่นหอมแรงอีกด้วย (ประทีองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 13)

ตัวอย่างที่ 37 像凤凰展翅一样扑倒在河堤上的娘 …… 抻饼 …… 遍地打滚的抻饼 …… 纷纷落地的红高粱 …… 像英雄一样纷纷倒下的红高粱 …… (Mo, Y., 2003, p.75) นึกถึงย่าที่ล้มตัวลงบนตลิ่งอย่างสง่างามเหมือนหงส์ไฟสยายปีก...แป้งม้วน...แป้งม้วนกลิ้งเกลื่อนพื้น... ต้นข้าวฟ่างแดงล้มระเนระนาด...ไม่ต่างอะไรจากวีรชนผู้หาญกล้า... (ประทีองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 107)

(2) ย่าเป็นสัญลักษณ์ของความกล้าหาญและเข้มแข็ง “ย่า” ที่ผู้เขียนกล่าวถึงในอีก 3 ตัวอย่างด้านล่าง นำเสนอถึงย่ารอง (เลี่ยนเออร์) และย่าสาม (นางหลิวซื่อ) ผู้เขียนยกตัวอย่างให้เห็นถึงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวของย่ารองที่ออกมาปกป้องลูกสาว (หรืออาหญิงของตัวละครที่ผู้เขียนใช้แทนตัวเอง มีชื่อว่า เซียงกวน 香官) จากพวกทหารญี่ปุ่นโดยไม่หวังศักดิ์ศรีและชีวิตของตนเอง ตัวบทสื่อให้เห็นว่าย่ารองเป็นสัญลักษณ์แทนชีวิตอันแสนสั้นของมนุษย์ แต่ชีวิตกลับเต็มไปด้วยสีสันและเรื่องราว และตัวอย่างสุดท้ายผู้เขียนกล่าวถึงความคิดเปิดกว้างอิสระเสรี เพื่อความอยู่รอด ไม่ยึดตามกรอบประเพณีของย่าสาม ดังที่ นัยน์พัศ อธิษฐ์พัส (2561, หน้า 37) กล่าวว่าตัวละครในนวนิยายของมั่วเหยียน มักมีที่มาจากบุคคลจริงในประวัติศาสตร์ที่ใช้ชีวิตอยู่ในอำเภอเกามี่ หรืออาจเป็นตัวละครในตำนาน หรือเป็นตัวละครที่ผู้เขียนสร้างขึ้นอย่างเกินจริงเพื่อแสดงจุดมุ่งหมายบางประการ เช่นการต่อสู้เพื่อความอยู่

รอด เป็นต้น ตัวละครของมั่วเหียนถูกสร้างขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นทั้งความดีและความเลวในตัวมนุษย์ และเล่าถึงสาเหตุของพฤติกรรมต่าง ๆ

ตัวอย่างที่ 38 那柄刺刀几乎捅到小姑娘的嘴里去了。一阵锥心的痛楚、一种无私的比母狼还要凶恶的献身精神，使二奶奶清醒了。她脱掉裤子，脱掉裤头，脱掉上衣，脱得一丝不挂，还把那个塞进裤腰的包袱用力摔到炕下。二奶奶对着日本兵狂荡地笑着，眼泪汹汹地涌流。她平躺在炕上，大声说：

“弄吧！你们弄吧！别动我的孩子！别动我的孩子！” (Mo, Y., 2003, p.273 - 274) ดาบปลายปืนแทบจะกระทุ้งเข้าไปในปากอาหญิงอยู่แล้ว ความเจ็บปวดที่กักร้อนและความเสียสละที่ดูร้ายยิ่งกว่าแม่หมาป่าปลุกให้ยารองได้สติ แกล่อดกางเกง กางเกงใน และเสื้อชั้นในออกจนเหลือแต่ร่างเปลือยเปล่า ยารองแหม้มยิ้มให้พวกมันเหมือนผู้หญิงร้านราคะ น้ำตาเอ่อคลอเบา นอนลงบนเตียงพลาจร้องเสียงดัง “เอาเลย อยากทำอะไรก็เชิญ ขออย่างเดียว อย่าทำอะไรลูกฉัน” (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 378)

ตัวอย่างที่ 39 我是参拜了众多坟头之后才来参拜二奶奶的坟头的。二奶奶短促的绚丽多彩的一生，在我的故乡的“最英雄好汉最王八蛋”的历史上，涂抹了醒目的一笔。她以她诡奇超拔的死亡过程，唤起了我们高密东北乡人内心深处某种昏睡着的神秘感情。(Mo, Y., 2003, p.303) ผมมาคาราวะหลุมศพของยารองเป็นที่สุดท้าย ชีวิตอันแสนสั้นแต่เปี่ยมสีสันของแกถือเป็นเรื่องราวสำคัญบทหนึ่งในประวัติศาสตร์แห่งเกมี่ต่งเป้ยดินแดนซึ่ง “สูงส่งและสามัญที่สุด” แห่งนี้ การตายอันแปลกประหลาดของยารองปลุกความลึกกลับที่หลับใหลอยู่ในซอกหลืบแห่งจิตวิญญาณของคนแถบนี้ให้ตื่นขึ้นอีกครั้ง (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 418)

ตัวอย่างที่ 40 刘氏用那只大手摩挲着爷爷瘦骨嶙峋的身体，细语绵绵地说：“兄弟……你还行吗……还有劲吗……你别愁了，干干我，心里是不是轻快一点……” (Mo, Y., 2003, p.181) นางหลิวซื่อใช้มือใหญ่ๆ ลูบร่างผอมเกร็งของปู่พลาจเอ๋อด้วยน้ำเสียงแผ่วเบา “น้อง...ยังไหวไหม... มีแรงหรือเปล่า... ไม่ต้องเศร้าไปหรอก เอาฉันสักยกสองยกอาจจะโล่งใจขึ้นก็ได้...” (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 251)

ตัวอย่างสุดท้าย เป็นบทส่งท้ายที่ผู้เขียนบรรยายขึ้นโดยการสื่อถึงความรักความผูกพัน และการถวิลหาจิตวิญญาณอันแรงกล้า และความยิ่งใหญ่ดงามในอดีต ที่ถูกสื่อสารออกมาในตัวตนของนวนิยายเรื่องนี้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเป็นลักษณะสำคัญของวรรณกรรมตามหารากของจีน (寻根文学) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 41 这时，围绕着二奶奶坟墓的已经是从海南岛交配回来的杂种高粱了。……我痛恨杂种高粱。它们空有高粱的名称，但没有高粱挺拔的高杆；它们空有高粱的名称，但没有高粱辉煌的颜色。它们真正缺少的，是高粱的灵魂和风度。这就是我向往的、永远会向往着的人的极境和美的极境。(Mo, Y., 2003, p. 304 - 305) เดี๋ยวนี้ทุ่งข้าวฟ่างที่รายล้อมหลุมศพของยารองถูกแทนที่ด้วยข้าวฟ่างพันธุ์ผสมที่นำมาจากเกาะไหหลำทั้งหมด... ผมชิงชังข้าวฟ่างพันธุ์ผสมยี่นัก... พวกมันเป็นข้าวฟ่างแต่เพียงในนามเท่านั้น หากลำต้นไม่สูงใหญ่ไม่ออกรวงสีแดงเพลิงสุกใส มันจะเป็นข้าวฟ่างได้อย่างไร สิ่งที่พวกมันขาดไปคือ

จิตวิญญาณและความสง่างามอย่างข้าวฟ่างแท้... นั่นคือที่สุดแห่งความงามที่ผมถวิลหา และจะถวิลหาตลอดกาล (ประทีปพร วิรัชโกศล, ผู้แปล, 2557, หน้า 420-421)

จะเห็นได้ว่าต้นข้าวฟ่างแดง ดินดำและแม่น้ำดำ เหล้าข้าวฟ่าง ขนมแป้งม้วน และยาล้วนสื่อความออกมามากกว่าแค่รูปคำที่ปรากฏ ทั้งหมดสื่อความหมายในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ ความหมายของสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของระบบวัฒนธรรม ซึ่งทำหน้าที่เป็นรหัส กฎเกณฑ์ในการกำหนดความหมาย กล่าวคือสิ่งเหล่านี้มิได้มีความหมายสมบูรณ์พร้อมในตัวเอง แต่ผู้เสพ ผู้ใช้ ผู้พิจารณามีส่วนในการสร้างความหมายให้กับสิ่งเหล่านี้ด้วย (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2555, หน้า 95)

3. ความสัมพันธ์ของสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง

สัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง “หงเหาเหลียงจยาจู” ของ มั่วเหยียน ประกอบด้วยสัญลักษณ์ที่โดดเด่น 5 ประการ ได้แก่ 1. ต้นข้าวฟ่างแดง 2. ดินดำและแม่น้ำดำ 3. เหล้าข้าวฟ่าง 4. ขนมแป้งม้วน และ 5. ยา ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท ประเภทแรก คือ สัญลักษณ์ทางธรรมชาติและทางภูมิศาสตร์ อันประกอบด้วย 1. ต้นข้าวฟ่างแดง 2. ดินดำและแม่น้ำดำ และประเภทที่สอง คือ สัญลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม อันประกอบด้วย 1. เหล้าข้าวฟ่าง 2. ขนมแป้งม้วน และ 3. ยา

จากตัวบทนวนิยายปรากฏสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่คอยหล่อเลี้ยงเกื้อกูลให้ทุกชีวิตในดินแดนเกามิ่งตงเป่ย์ดำรงอยู่ได้ ผู้เขียนใช้ต้นข้าวฟ่างแดงเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงออกถึงกำลังกายกำลังใจอันเข้มแข็งและจิตวิญญาณอันแรงกล้าของผู้คนบนดินแดนแห่งนี้ ต้นข้าวฟ่างแดงแสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตของผู้คนในดินแดนแห่งนี้ที่มีความเกี่ยวข้องกับต้นข้าวฟ่างแดงตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น การนำสายรกไปฝังใต้ต้นข้าวฟ่างแดง การใช้ดินดำและต้นข้าวฟ่างแดงทำเป็นยารักษาโรค แม้กระทั่งวัตถุดิบในการฝังศพก็ใช้ต้นข้าวฟ่างแดงกับดินดำ ดินดำและแม่น้ำดำเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติที่เกามิ่งตงเป่ย์ ดินดำทั้งเป็นแหล่งอาหารของต้นข้าวฟ่าง ดินริมแม่น้ำดำซึ่งเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำนานาชนิด และแม่น้ำดำเป็นแม่น้ำสายหลักที่หล่อเลี้ยงชีวิตของผู้คนในเกามิ่ง ทั้งดินดำและแม่น้ำดำเป็นลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ส่งผลทำให้ผู้คนที่นี่เป็นผู้มีร่างกายแข็งแรงจิตใจเข้มแข็ง ดินดำและแม่น้ำดำและเป็นที่มาและเป็นบ่อเกิดแห่งสรรพชีวิต ทั้งนี้ดินดำเป็นแหล่งกำเนิดพืชพันธุ์ธัญญาหารนานาชนิด โดยเฉพาะต้นข้าวฟ่างแดงซึ่งเป็นพืชประจำถิ่นหรือเปรียบเสมือนเป็นผู้ให้ ผู้เมตตาแห่งดินแดนเกามิ่งตงเป่ย์ และเมื่อต้นข้าวฟ่างแดงแก่ชราและย่อยสลายลงก็จะกลับกลายเป็นดินดำอีกครั้ง ดินดำและต้นข้าวฟ่างแดงจึงมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นต่อกันโดยตรง แม่น้ำดำเป็นแหล่งกำเนิดของสัตว์น้ำนานาชนิดและเป็นแหล่งที่อยู่อันอุดมสมบูรณ์ของสัตว์เหล่านั้นซึ่งล้วนเป็นอาหารชั้นเลิศของมนุษย์ เห็นได้ว่าดินดำและแม่น้ำดำนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตผู้คนที่อยู่ในดินแดนเกามิ่งตงเป่ย์ตั้งแต่เกิดจนตายเฉกเช่นเดียวกับต้นข้าวฟ่างแดง ณ ที่แห่งนี้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ภูมิศาสตร์ และชีวิตมนุษย์ถูกเกี่ยวพันไว้ร่วมกันอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้

เหล้าข้าวฟ่างเป็นผลผลิตที่เกิดจากต้นข้าวฟ่างแดง ซึ่งเจริญเติบโตได้จากแร่ธาตุในดินดำและได้รับความชุ่มชื้นจากน้ำในแม่น้ำดำ จนออกรวงเป็นเมล็ดให้มนุษย์สามารถนำมากลั่นเป็นเหล้าข้าวฟ่าง ให้มนุษย์ได้ใช้ดื่มหรือใช้งานในลักษณะอื่น ๆ จนกลายเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง เหล้าข้าวฟ่างอยู่ในสายเลือดของคนเกามิ่ง พวกเขาล้วนมีความผูกพันกับเหล้าข้าวฟ่างอย่างลึกซึ้ง เพราะเหล้าข้าวฟ่างเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชีวิตที่นี่ดำเนินต่อไปตามขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมและประเพณีที่สืบทอด

กันมา ทั้งยังช่วยสร้างงานและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้กับคนในหมู่บ้าน เหล้าข้าวฟ่างปรากฏอยู่ในเกือบทุกกิจกรรมของผู้คนในเกามี่ นอกจากเหล้าข้าวฟ่างแล้วยังมีขนมแป้งม้วนซึ่งเป็นหนึ่งในอาหารที่ได้รับความนิยมของผู้คนที่นี่ ขนมแป้งม้วนเป็นอาหารที่ให้พลังงานและสารอาหารชั้นดี อีกทั้งเป็นอาหารที่ทำงานด้วยขนาดและลักษณะที่พกพาง่ายจึงทำให้ขนมแป้งม้วนเป็นอาหารที่สามารถพกพาไปกินได้ทุกที่ทุกเวลาแม้กระทั่งอยู่ในสมรภูมิรบหรือเพื่อประทังชีวิตให้อยู่รอดในสภาวะหลังสงคราม

คำเรียก “ยา” เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตอีกประการหนึ่งในตัวบทนวนิยายเรื่องนี้ “ยา” เป็นสัญลักษณ์ที่มีความเชื่อมโยงกับสัญลักษณ์ 4 ประการข้างต้นอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ยาทั้ง 3 ตัวละครที่ผู้เขียนกล่าวถึงล้วนเติบโตในดินแดนทุ่งข้าวฟ่างสีแดงเพลิง บริโภคและอุปโภคผลผลิตที่เกิดจากดินดำ แม่น้ำดำ และต้นข้าวฟ่างแดงจนเติบโตเป็นผู้หญิงที่มีร่างกายแข็งแรง โดยเฉพาะได้เฟิงเหลียน ซึ่งเป็นผู้หญิงที่โดดเด่น สง่างาม มีความคิดเป็นของตัวเอง มีจิตใจเด็ดเดี่ยวกล้าหาญ มีความคิดสร้างสรรค์ และเป็นผู้มีจิตวิญญาณอิสระ ยาเป็นเจ้าของกิจการโรงเหล้าข้าวฟ่าง ยาต้มเหล้าเก่ง ยาต้มเหล้าข้าวฟ่าง จนเรียกได้ว่าเหล้าในนั้นอยู่ในกระแสเลือดของยา และยาอย่างขนมแป้งม้วนอร่อย ชีวิตของยา ยารอง และยาสามล้วนแต่สะท้อนให้เห็นถึงรากเหง้าแห่งชีวิตประการอื่นๆ ที่ปรากฏอยู่ในเกามี่ต่งเป๋ย สัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตเหล่านี้เป็นทั้งสิ่งที่ครอบคลุม “ยา” ไว้และซ่อนเร้นอยู่ในตัวตนของ “ยา” ซึ่งแต่ละสัญลักษณ์จะปรากฏขึ้นในแต่ละช่วงชีวิตของทุกคนในเกามี่ต่งเป๋ย สัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตเหล่านี้สอดคล้องและเชื่อมโยงกันเสมือนทุกรากเหง้าแห่งชีวิตหลอมรวมกันและฝังลึกอยู่ในดินดำผืนใหญ่บนทุ่งข้าวฟ่างสีแดงเพลิงที่ชุ่มชื้น เป็นจุดกำเนิดแห่งชีวิตและเป็นที่พักพิงอาศัยร่วมกันบนผืนแผ่นดินที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนแห่งนี้

อภิปรายผลการวิจัย

มั่วเหยียน (莫言) เขียนนวนิยายจีนเรื่อง “หงเกาเหลียงจยาจู” (红高粱家族) โดยใช้สัญลักษณ์รูปแบบต่างๆ ตั้งแต่การตั้งชื่อเรื่องเป็นสัญลักษณ์ การใช้ตัวละครเป็นสัญลักษณ์ การใช้ฉากเป็นสัญลักษณ์ การใช้ความคิดคำนึงของตัวละครเป็นสัญลักษณ์ การใช้บทสนทนาเป็นสัญลักษณ์ และการใช้เหตุการณ์ในเนื้อเรื่องเป็นสัญลักษณ์ โดยมีสัญลักษณ์ที่ปรากฏขึ้นซ้ำ ๆ อยู่ในองค์ประกอบต่าง ๆ ของนวนิยาย อีกทั้งสัญลักษณ์เหล่านี้ต่างก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ร่วมกันนำเสนอบอกเล่าเรื่องราวตำนานแห่งดินแดนเกามี่ต่งเป๋ยและสะท้อนภาพการดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของชาวบ้านในสังคมชนบทจีน ผู้เขียนใช้สัญลักษณ์เป็นกลวิธีหนึ่งในการเขียนงานวรรณกรรมแนวมหารากโดยกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สื่อความหมายถึงการดำรงชีวิตของผู้คน ณ ที่แห่งหนึ่งตั้งแต่เกิดจนตาย สัญลักษณ์เหล่านั้นจึงแสดงให้เห็นถึงรากเหง้าแห่งชีวิตของผู้คน ณ ที่แห่งนั้น กล่าวคือ เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิต เป็นต้นเหตุและแก่นสารในการดำรงชีวิตซึ่งเป็นไปเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ สัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตจึงสะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ ลักษณะการดำรงชีวิต สภาพความสัมพันธ์ รวมถึงค่านิยมและความคิดของผู้คนในระบอบวัฒนธรรมนั้น

ทั้งนี้สัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง “หงเกาเหลียงจยาจู” ทั้ง 5 ประการ นำเสนอประเด็นความหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแจกแจงได้ดังนี้ 1.1 ต้นข้าวฟ่างแดง สื่อความหมายถึง แหล่งกำเนิดชีวิต ความรุ่งเรืองของชีวิต จิตวิญญาณอันแรงกล้า และความอยู่รอด 1.2 ดินดำ และแม่น้ำดำ สื่อความหมายถึง แหล่งกำเนิดชีวิต ความอุดมสมบูรณ์ การดำรงชีวิต และความอยู่รอด

2.1 เหล้าข้าวฟ่าง สื่อความหมายถึง วัฒนธรรมประเพณี การสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ และความอยู่รอด
 2.2 ขนมแป้งม้วน สื่อความหมายถึง วัฒนธรรมประเพณี อาหารการกิน และความอยู่รอด 2.3 ย่า สื่อความ
 หมายถึง ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ความคิดเปิดกว้างอิสระเสรี ไม่ยึดตามกรอบประเพณี และความอยู่รอด
 ล้วนแล้วแต่ตีความจากแง่มุมของวัฒนธรรมประเพณี การดำรงชีวิต ค่านิยมและความคิดของตัวละคร

สรุปได้ว่า สัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในเรื่องในนวนิยายจีนเรื่อง “หงเกาเหลียงจยาจู” ของมั่วเหยียน ชื่อฉบับแปลภาษาไทยว่า “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” ประกอบด้วยสัญลักษณ์ 2 ประเภท ประเภทแรก สัญลักษณ์ทางธรรมชาติและทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ 1. ต้นข้าวฟ่าง และ 2. ดินดำ และแม่น้ำดำ และ ประเภทที่สอง สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม ได้แก่ 1. เหล้าข้าวฟ่าง 2. ขนมแป้งม้วน และ 3. ย่า โดยสัญลักษณ์แต่ละประการจะสื่อความหมายทางสัญลักษณ์ที่ต้องการสื่อสารของตนเองออกมา แต่เป็นข้อย่อยได้หลายประการข้างต้น โดยสัญลักษณ์ทั้ง 5 ประการนี้มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน อย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ อนึ่ง สัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏทั้ง 5 ประการ มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นและมีประเด็นความหมายที่น่าเสนอร่วมกัน คือ การเป็นไปเพื่อความอยู่รอด สัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตเหล่านี้นั้นสะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานของการดำรงชีวิตและการดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ นวนิยายจีนเรื่องนี้ได้สื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมและการดำรงชีวิต ซึ่งถือเป็นส่วนประกอบของระบบวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ ที่ผู้อ่านและผู้ศึกษามีส่วนในการพิจารณาสร้างความหมายให้กับสัญลักษณ์ที่ปรากฏในตัวบทวรรณกรรม

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

รากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในรูปแบบสัญลักษณ์ในนวนิยายจีนเรื่องนี้สื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรม การดำรงชีวิต ที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และความนึกคิดของตัวละคร ซึ่งสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิต แต่ละประการล้วนสื่อความออกมามากกว่าแค่รูปคำที่ปรากฏ ความหมายของสัญลักษณ์เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของระบบวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ คล้ายกับเป็นรหัสและหรือเป็นแบบแผนความหมายในระบบใดระบบหนึ่ง ซึ่งมีได้มีความหมายสมบูรณ์พร้อมในตัวเอง ซึ่งผู้อ่านและผู้ศึกษามีส่วนในการพิจารณาสร้างความหมายให้กับสัญลักษณ์ที่ปรากฏในตัวบทวรรณกรรม โดยสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่องนี้มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันในระบบวัฒนธรรมของดินแดนเกาหลีมั่งเป่ย์ และสื่อความหมายให้เห็นถึงพื้นฐานของการดำรงอยู่ของชีวิตมนุษย์และการดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด

ข้อเสนอแนะ

นอกจากการศึกษาสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรากเหง้าแห่งชีวิตที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง “หงเกาเหลียงจยาจู” ผู้วิจัยเห็นว่านวนิยายจีนเรื่องนี้และงานประพันธ์อื่นของมั่วเหยียนยังมีหัวข้อที่น่าสนใจควรค่าแก่การศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ อีกมาก อาทิ การศึกษาความหมายของสุนัชลากสีที่ปรากฏในเรื่อง “หงเกาเหลียงจยาจู” ภาพสะท้อนสังคมชนบทจีนในเรื่อง “หงเกาเหลียงจยาจู” การศึกษาทิวทัศน์การเล่าเรื่องของมั่วเหยียน การศึกษาการใช้สัญลักษณ์และอุปมาอุปไมยในนวนิยายของมั่วเหยียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2552). การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- กุหลาบ มลลิกะมาส. (2538). **วรรณคดีวิจารณ์** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชยุตม์ อินตะยะ. (2557). การผลิตเอทานอลจากเมล็ดข้าวฟ่างโดยการเพาะเลี้ยงร่วมระหว่าง **จุลินทรีย์ที่ผลิตเอนไซม์อะไมโลไลติกและเอทานอล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2555). **สัณยวิทยา โครงสร้างนิยม หลังโครงสร้างนิยมกับการศึกษา รัฐศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- ณรงค์ศักดิ์ เสนาณรงค์. (2533). เรื่องที่ 7 ข้าวฟ่างและการใช้ประโยชน์จากข้าวฟ่าง. **สารานุกรมไทย สำหรับเยาวชน ฉบับเฉลิมพระเกียรติฯ เล่มที่ 14**. กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทย สำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.
- ดวงมน จิตรจำนง. (2527). **สุนทรียภาพในภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- เถกิง พัฒโนภาส. (2551, มกราคม-ธันวาคม). สันยศาสตร์กับภาพแทนความ. **วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**, 57(1), 35-50.
- นัยน์พัช อธิษฐ์พัช. (2561). ความย้อนแย้งแห่งเสรีภาพในนวนิยายเรื่อง **ความฝันในหอแดง และนวนิยายของมัวเซียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพร ประชากุล. (2552). **ยกอักษร ย้อนความคิด**. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2536). **ตลอดวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, หม่อมหลวง. (2522). **วิเคราะห์วรรณคดีไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประคอง นิมนานเหมินทร์ ,และศิริพร ณ ถลาง. (2551). **นิทานพื้นบ้านศึกษา**. กรุงเทพฯ: โครงการ ตีราคาณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเทืองพร วิรัชโกศล, ผู้แปล. (2557). **ตำนานรักทุ่งสีเพลิง**. กรุงเทพฯ: เอโนเวล.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- สายวรุณ สุนทโรทก. (2559). **มายาคติและรหัสวัฒนธรรมใน “ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต”**. เอกสาร เสนอต่องานประชุมเสนอบทความทางวิชาการด้านไทยศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง วันที่ 26 - 28 ตุลาคม 2559. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อมรา เทศกรณ์. (2520). **การวิเคราะห์คุณค่าหนังสือนอกเวลาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Potts, A. (1996). **Sign in Robert S. Nelson and Richard Shiff: Critical Terms for Art History**. Chicago: University of Chicago Press.
- Barthes, R. (2544). **มายาคติ/สรรพนิพนธ์=Mythologies**. วรรณพิมพ์ อังกฤษศิริสรพ, ผู้แปล. กรุงเทพฯ: คบไฟ.

- He, W. (2020, December). A Brief Discussion on the Narrative Charm of "Red Sorghum". **Yalujiang Literary Monthly Journal**, 2020(12), 60.
- Li, R. (2021, July). Interpretation of the Phenomenological Attitude of "Returning to the Thing itself" in Root-seeking Literature-Based on Han Shaogong "Papa" as an example". **Peony Periodical Journal Evaluation Column**, 2021, 38-40.
- Li, W.. (2018). **Animal Imagery in Mo Yan's Novels**. Master's thesis, Kashgar University.
- Lin, X., &Xiao, J. (2011). **"The Vault of Novellas"**. Guangzhou: Huacheng.
- Liu, X. (2020, February). Appreciation and Analysis of Female Images in Mo Yan's Novels. **Journal of Suzhou Institute of Education**, 23(1), 58-60.
- Mo, Y. (2003). **Red Sorghum Clan**. Beijing: Contemporary World Publishing House.
- Qiannongwang. (2017). **Efficacy and Function of Sorghum Rice**. Retrieved August 31, 2021, from <http://www.qnong.com.cn/jiankang/yingyang/17045.html>.
- Wang, X. (2015). **Modern and Contemporary Chinese Literature**. Beijing: Beijing University Press.
- Wen, D. (2007). **Interpretation of the Red Archetype in the Red Sorghum Clan**. Master's thesis, Hunan Science and Technology University.

The Morale of the Working Teachers under the Lopburi Primary Educational Service Area Office1

Phakphum Chuasuay

Master of Education, Educational Administration Program

Thepsatri Rajabhat University

Bunyanut Chawainghong and Phatsayakron Laosawatdikul

Lecturer of Education Faculty, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: Phakphum.ch@gmail.com

Received: July 10, 2022 Revised: July 25, 2022 Accepted: August 3, 2022

Abstract

The purposes of this research were; 1. to study the working teachers' morale and 2. to compare the morale level of the teachers classified by gender, working experiences, and school sizes. The samples were 302 teachers under the Lopburi Primary Educational Service Area Office1, in the academic year of 2021 who were selected by stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence value from 0.80 to 1.00 and a reliability value of 0.961. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and Scheffe's Method.

The results revealed that: 1. the morale of the teachers, as a whole, was at a high level. The factors influencing the teachers' morale, ranking from the highest mean scores to the lowest were: working achievement, job security, interpersonal relationship, career advancement, working conditions, and lastly, compensations and welfare and 2. the comparison of the teachers' morale level classifying by gender, working experiences, and school sizes, as a whole, were not different.

Keywords: Morale, The Working Teachers, The Lopburi Primary Educational Service Area Office1

ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

ภาคภูมิ เชื้อสววย

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บุญยานุช เฉวียงหงส์ และภัสสร เลาสวัสดิกุล

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: Phakphum.ch@gmail.com

ได้รับบทความ: 10 กรกฎาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 25 กรกฎาคม 2565 ตอปรับตีพิมพ์: 3 สิงหาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู 2. เปรียบเทียบขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 302 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.961 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ความสำเร็จในการทำงาน ความมั่นคงในการทำงาน ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ความก้าวหน้าในการทำงาน สภาพการทำงาน และลำดับสุดท้าย คือ ค่าตอบแทนและสวัสดิการ 2. ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ขวัญกำลังใจ, การปฏิบัติงานของข้าราชการครู, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิต เป็นแนวทางในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคม เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้เรียนรู้ ได้พัฒนาความคิด แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 4)

กล่าวได้ว่าหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูคือ ผู้มีบทบาทสำคัญอย่างมากที่สุดในการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ เพราะครูเป็นผู้นำนโยบายและหลักสูตรไปปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 30) ครูจึงเป็นบุคคลที่พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยหน้าที่และบทบาทหลักของครูคือ การส่งเสริมคุณสมบัติที่ดีงาม สร้างพัฒนาการของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาในทุก ๆ ด้าน อันจะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและการใช้ชีวิตในสังคม เพื่อที่จะได้เติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติ เป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป (ปฏิพัทธ์ ใจดี, 2558, หน้า 5) ดังนั้นการพัฒนาประสิทธิภาพครู การดูแลเอาใจใส่เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง อันจะก่อให้เกิดความพร้อมที่จะปฏิบัติงานอย่างดีและมีคุณภาพ ทำให้การจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (วนิดา อธิกิจไพบูลย์, 2552, หน้า 6)

โดยสถานการณ์ปัจจุบันปัญหาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา ได้แก่ จำนวนครูไม่สอดคล้องกับภาระงาน ครูบางส่วนต้องทำงานงานธุรการมากกว่าการทำหน้าที่สอน และแรงจูงใจของอาชีพครูโดยเปรียบเทียบกับอาชีพอื่นในภาคธุรกิจเอกชน เงินเดือนเริ่มต้นของครูบรรจุใหม่ การให้ค่าตอบแทน ความท้าทายและความก้าวหน้าในการทำงานของอาชีพครูถือว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ รวมทั้งการทำงานที่เป็นครูอยู่ภายใต้ระบบการบริหารแบบราชการรวมศูนย์ ที่เน้นเรื่องการทำตามกฎเกณฑ์ระเบียบมากกว่าเน้นผลงานไม่ได้เน้นประสิทธิภาพ ไม่ได้เป็นงานที่ให้อิสระในการพัฒนาการทำงานด้วยตนเองได้มากเท่าที่ควร และไม่ได้ปรับขึ้นเงินเดือนตามผลการทำงานของแต่ละคนอย่างเป็นธรรม ทำให้ครูไม่มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตัวเองทำงานให้ดีขึ้นและอุทิศตัวมากขึ้น (สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา, 2563, หน้า 56)

ปัญหาที่บั่นทอนขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูว่ามีภาระงานอื่น ๆ ของอาชีพครูในปัจจุบัน นอกเหนือจากการสอน ส่งผลให้ครูใช้เวลากับการเตรียมสอนและการอยู่ในชั้นเรียนน้อยลง เพราะต้องทำงานเอกสารและทำการประเมินผล ทำให้ในบางพื้นที่ครูหนึ่งคนต้องสอนมากกว่าหนึ่งชั้นเรียนและสอนไม่ตรงกับวุฒิ จะเห็นได้ว่าปัจจัยจุดรั้งที่เป็นอุปสรรคของการทำหน้าที่การทำงานครูนั้น มีทั้งปัจจัยที่มาจากครูผู้สอน และปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบ (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2557, หน้า 7)

สอดคล้องกับรายงานของกลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ประจำปี 2562 พบว่า ปัญหาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมีหลายสาเหตุ เช่น ค่าตอบแทนในการทำงาน สภาพแวดล้อมการทำงาน ความพึงพอใจในการทำงาน ความก้าวหน้าในอาชีพ

บทบาทของผู้บริหาร จำนวนครูในสถานศึกษามีปริมาณที่แตกต่างกันมากระหว่างสถานศึกษาขนาดใหญ่ กับสถานศึกษาขนาดเล็ก ในบางโรงเรียนมีจำนวนครูเกินเกณฑ์ที่กำหนด ในขณะที่บางโรงเรียนมีจำนวนครูต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้ในบางโรงเรียนครูหนึ่งคนต้องสอนมากกว่าหนึ่งชั้นเรียนเพราะครูไม่เพียงพอ เวลาอยู่ที่โรงเรียนครูใช้เวลากับการเตรียมสอนและการอยู่ในชั้นเรียนน้อยลง เพราะต้องทำงานเอกสาร และทำการประเมิน ซึ่งการประเมินครูโดยส่วนมาก มุ่งดูที่วิทยฐานะของครูเป็นหลัก จนละเลยการพิจารณาที่คุณภาพของตัวนักเรียน ความสัมพันธ์นี้เองจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องรับทราบ เพื่อนำไปกำหนดนโยบายต่าง ๆ สร้างให้ครูเกิดขวัญกำลังใจที่ดี และสามารถขับเคลื่อนนำโรงเรียนไปสู่จุดหมายที่ประสบความสำเร็จ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของครูต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2562, หน้า 85)

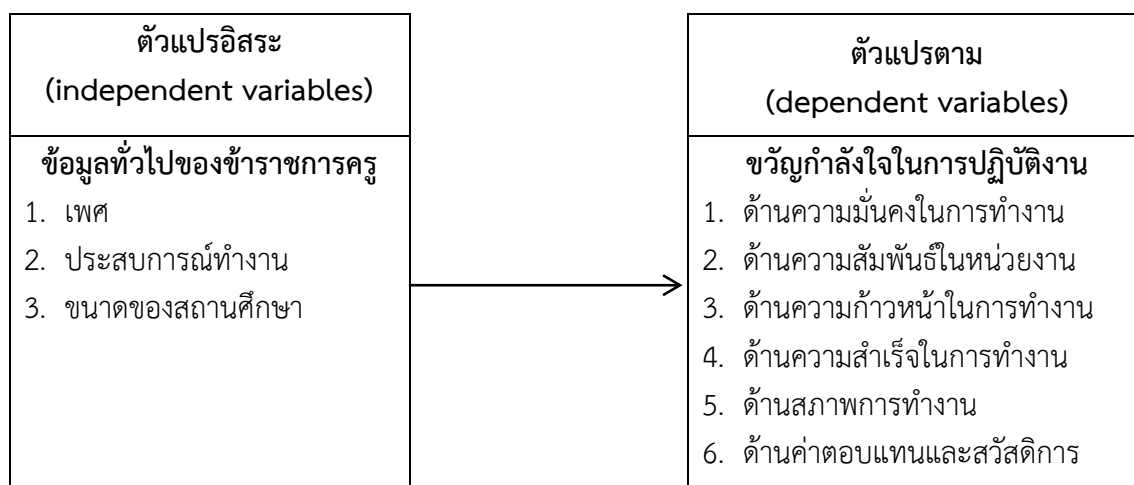
จากการที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ว่ามีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารงานด้านต่าง ๆ ในการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและส่งผลให้เกิดการพัฒนาหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้เป็นข้อมูลให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ประกอบในการวางแผนกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวปฏิบัติ โครงการตามขอบข่ายงานบริหารบุคคล ที่จะส่งเสริมและพัฒนาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (1970) ทฤษฎี X และทฤษฎี Y ของ McGregor (1960) ทฤษฎีแห่งการยอมรับและกฎความพึงพอใจของ Barnard (1972) ทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (1959) ทฤษฎีแรงจูงใจของ McClellan (1971) ทฤษฎีขวัญกำลังใจของ Wiles (1975) และ ทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงานของ Locke (1976) มาสรุปได้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้องค์ประกอบที่สะท้อนถึงขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกัน 6 ด้าน ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 1,239 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน จึงใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 302 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรข้าราชการครูจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามมีมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของข้าราชการครู โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความมั่นคงในการทำงาน 2) ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน 3) ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน 4) ด้านความสำเร็จในการทำงาน 5) ด้านสภาพการทำงาน และ 6) ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.2 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาสังเคราะห์ใช้เป็นกรอบแนวคิด โดยพิจารณาให้ครอบคลุมเนื้อหาของแต่ละด้านให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2.2.2 นำร่างแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา (IOC) พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.08 – 1.00

2.2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าเท่ากับ 0.961

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเชื่อมั่น และได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 สำหรับแนะนำตัวผู้วิจัยและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ใส่รหัสกำกับแล้วพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย จำนวน 302 ชุด จัดส่งสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือไปถึงกลุ่มตัวอย่างทุกคน และเก็บกลับคืนภายใน 1 เดือน

3.3 ดำเนินการติดตามเก็บรวบรวมรับแบบสอบถามกลับคืน ตรวจนับแยกจัดหมวดหมู่ ตรวจสอบความถูกต้องอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของข้าราชการครู โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 เมื่อจำแนกตามเพศโดยใช้สถิติทดสอบที (T-test) และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 302 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 80.79 มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 50.66 และขนาดของสถานศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 53.96

ตอนที่ 2 ข้อมูลกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวม ดังรายละเอียดปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวม

ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	ระดับความรู้สึก		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความมั่นคงในการทำงาน	4.14	0.74	มาก
2. ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน	4.13	0.72	มาก
3. ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน	4.09	0.70	มาก
4. ด้านความสำเร็จในการทำงาน	4.20	0.53	มาก
5. ด้านสภาพการทำงาน	4.00	0.68	มาก
6. ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	3.89	0.74	มาก
ภาพรวม	4.07	0.53	มาก

จากตาราง 1 ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.74) และด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.74)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังรายละเอียดปรากฏในตาราง 2 - 12

ตาราง 2 การเปรียบเทียบขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ

ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	เพศ				t	p
	ชาย (n=58)		หญิง (n=244)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความมั่นคงในการทำงาน	3.99	0.72	4.17	0.74	-1.702	0.090
2. ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน	4.00	0.83	4.17	0.69	-1.630	0.104
3. ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน	4.12	0.75	4.08	0.69	0.367	0.714
4. ด้านความสำเร็จในการทำงาน	4.17	0.59	4.20	0.51	0.141	0.719
5. ด้านสภาพการทำงาน	3.84	0.90	4.03	0.61	-1.585	0.118
6. ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	3.69	0.94	3.94	0.68	-1.899	0.062
ภาพรวม	3.97	0.69	4.10	0.49	-1.365	0.177

* มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (*p<.05)

จากตาราง 2 พบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ ภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านความมั่นคงในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	6.57	2	3.28	6.17	.002*
	ภายในกลุ่ม	159.28	299	.533		
	รวม	165.85	301			
2. ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน	ระหว่างกลุ่ม	5.44	2	2.72	5.38	.005*
	ภายในกลุ่ม	151.12	299	.505		
	รวม	156.57	301			
3. ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	.970	2	.485	.965	.382
	ภายในกลุ่ม	150.27	299	.503		
	รวม	151.24	301			
4. ด้านความสำเร็จในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	3.286	2	1.64	5.97	.003*
	ภายในกลุ่ม	82.19	299	.275		
	รวม	85.47	301			
5. ด้านสภาพการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.218	2	.609	1.30	.272
	ภายในกลุ่ม	139.26	299	.466		
	รวม	140.47	301			
6. ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	ระหว่างกลุ่ม	3.819	2	1.91	3.49	.032*
	ภายในกลุ่ม	163.27	299	.546		
	รวม	167.09	301			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.24	2	.623	2.15	.117
	ภายในกลุ่ม	86.25	299	.288		
	รวม	87.50	301			

* มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (*p≤.05)

จากตาราง 3 พบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ด้านความสำเร็จในการทำงาน และด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างของขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านความมั่นคงในการทำงาน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
		4.10	3.94	4.35
น้อยกว่า 10 ปี	4.10	-	-0.16	0.25*
10-20 ปี	3.94		-	0.41*
มากกว่า 20 ปี	4.35			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p \leq .05$)

จากตาราง 4 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน แตกต่างกัน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี แตกต่างจากประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ประสบการณ์ทำงาน 10 - 20 ปี แตกต่างจากประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
		4.22	3.87	4.17
น้อยกว่า 10 ปี	4.22	-	-0.35*	-0.05
10-20 ปี	3.87		-	0.30*
มากกว่า 20 ปี	4.17			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p \leq .05$)

จากตาราง 5 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงานแตกต่างกัน แตกต่างกัน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปีแตกต่างจากประสบการณ์ทำงาน 10 - 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ประสบการณ์ทำงาน 10 - 20 ปี แตกต่างจากประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านความสำเร็จในการทำงาน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
		4.11	4.38	4.23
น้อยกว่า 10 ปี	4.11	-	0.27*	0.12
10-20 ปี	4.38		-	-0.15
มากกว่า 20 ปี	4.23			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p \leq .05$)

จากตาราง 6 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านความสำเร็จในการทำงาน แตกต่างกัน 1 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี แตกต่างจากประสบการณ์ทำงาน 10 - 20 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
		3.81	3.84	4.07
น้อยกว่า 10 ปี	3.81	-	-0.03	0.26*
10-20 ปี	3.84		-	0.23
มากกว่า 20 ปี	4.07			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p \leq .05$)

จากตาราง 7 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ แตกต่างกัน 1 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี แตกต่างจากประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านความมั่นคงในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	5.447	2	2.72	5.07	.007*
	ภายในกลุ่ม	160.40	299	.53		
	รวม	165.85	301			

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา (ต่อ)

ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
2. ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน	ระหว่างกลุ่ม	10.09	2	5.04	10.30	.000*
	ภายในกลุ่ม	146.48	299	.49		
	รวม	156.57	301			
3. ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	3.93	2	1.96	3.99	.019*
	ภายในกลุ่ม	147.31	299	.49		
	รวม	151.24	301			
4. ด้านความสำเร็จในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.27	2	1.13	4.07	.018*
	ภายในกลุ่ม	83.20	299	.27		
	รวม	85.47	301			
5. ด้านสภาพการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	.48	2	.24	.52	.595
	ภายในกลุ่ม	139.99	299	.46		
	รวม	140.47	301			
6. ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	ระหว่างกลุ่ม	.08	2	.04	.07	.926
	ภายในกลุ่ม	167.00	299	.55		
	รวม	167.09	301			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.13	2	.56	1.96	.142
	ภายในกลุ่ม	86.36	299	.28		
	รวม	87.50	301			

* มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (*p≤.05)

จากตาราง 8 ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน และด้านความสำเร็จในการทำงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างของขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านความมั่นคงในการทำงาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.07	4.25	3.88
ขนาดเล็ก	4.07	-	0.18	-0.19
ขนาดกลาง	4.25		-	-0.37*
ขนาดใหญ่	3.88			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p \leq .05$)

จากตาราง 9 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน แตกต่างกัน 1 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดกลาง แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.22	4.20	3.70
ขนาดเล็ก	4.22	-	-0.02	-0.52*
ขนาดกลาง	4.20		-	-0.50*
ขนาดใหญ่	3.70			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p \leq .05$)

จากตาราง 10 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน แตกต่างกัน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สถานศึกษาขนาดกลาง แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.01	4.19	3.90
ขนาดเล็ก	4.01	-	0.18	-0.11
ขนาดกลาง	4.19		-	-0.29*
ขนาดใหญ่	3.90			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p \leq .05$)

จากตาราง 11 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน แตกต่างกัน 1 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดกลาง แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านความสำเร็จในการทำงาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.17	4.16	4.40
ขนาดเล็ก	4.17	-	-0.01	0.23*
ขนาดกลาง	4.16		-	0.24*
ขนาดใหญ่	4.40			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p \leq .05$)

จากตาราง 12 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านความสำเร็จในการทำงาน แตกต่างกัน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สถานศึกษาขนาดกลาง แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จากการได้รับโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ต้นสังกัดจัดให้มีการอบรมเสริมความรู้ในวิชาชีพ มีการประเมินผลทั้งภายใน

และภายนอกจนเป็นที่ยอมรับ ข้าราชการครูได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ จากการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนต่าง ๆ อีกทั้งผู้บังคับบัญชามอบหมายงานปฏิบัติงานตรงตามความรู้ความสามารถ การพิจารณาความดีความชอบแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม เป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับข้าราชการครูตื่นตัวในการทำงานมากขึ้น ส่วนเพื่อนร่วมงานต่างให้การสนับสนุนช่วยเหลือเกื้อกูลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ด้วยความจริงใจ ทุกคนต่างปฏิบัติงานให้เกียรติซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ข้าราชการครูยังได้รับความคุ้มครองในด้านสวัสดิการความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภาวะดังกล่าวจึงส่งผลให้ข้าราชการครูเกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชิวสาธน์ กิ่งแก้ว (2561) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประไพเพชร วงศ์หาญ (2559) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านความมั่นคงในการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ด้วยความมั่นคงปลอดภัยและยั่งยืน ได้รับความเป็นธรรมปราศจากการเลือกปฏิบัติทั้งการจัดสรรผลประโยชน์หรือการลงโทษ รวมถึงได้รับการคุ้มครองในการทำงานอันเป็นหลักประกันที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของ วรวรรณ เพิ่มทรัพย์ (2558) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจกับความผูกพันต่อองค์กรในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ด้านความรู้สึกรับประกันปลอดภัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ ศรีวรรณ ศรีสวัสดิ์ (2559) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความมั่นคงในอาชีพอยู่ในระดับมาก

1.2 ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูปฏิบัติงานด้วยความเป็นมิตร เป็นกันเองและอบอุ่นใจ บุคลากรในสถานศึกษามีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกัน เพื่อนร่วมงานคอยช่วยเหลือเกื้อกูล ผู้บริหารให้ความสำคัญยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างจริงจัง ได้รับการยอมรับในการทำงานว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร สอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงพร ว่องสุนทร (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ พรทิพย์ ไกลสิทธิ์ (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

กลุ่มอาเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูด้านความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูได้รับการสนับสนุนให้แสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนางานในหน้าที่อย่างต่อเนื่อง จากการเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานหรือ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เกิดการพัฒนาตนเองให้เพิ่มพูนคุณวุฒิทางวิชาชีพให้มีวิทยฐานะที่สูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนส่งเสริมโอกาสสร้างความก้าวหน้า จากการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งและสถานภาพในการทำงานที่สูงขึ้นตามความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับการศึกษาของ ญัฐพงษ์ จรรย์ (2563) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ จินตนา เทวา (2564) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ขวัญกำลังใจของครูในสถานศึกษา ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน อยู่ในระดับมากและเมื่อแยกพิจารณาในรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.4 ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านความสำเร็จในการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูได้ใช้ความรู้ความสามารถ ตรงตามความถนัด ความชำนาญหรือประสบการณ์ที่มีอยู่ ปฏิบัติงานได้ลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้ไปได้เสร็จสิ้นอย่างราบรื่น ผลงานมีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับจากผู้บริหาร และเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ วิทยา โพธิ์ (2557) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอโคกสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ด้านความรู้สึกระบบความสำเร็จ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับการศึกษาของ วรณธนา หงสกล (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมโรงเรียนกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความรู้สึกระบบความสำเร็จ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.5 ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านสภาพการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูได้มอบหมายงานที่สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ และความถนัด มีระยะเวลาจำนวนชั่วโมงในการปฏิบัติงาน และการหยุดพักที่เหมาะสม สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย สภาพของห้องทำงานและห้องเรียนในโรงเรียน สะอาด มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ สนับสนุนเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับการศึกษาของ กนกวลี สุขปลั่ง (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลการศึกษาพบว่า ขวัญกำลังใจในการทำงานของครูด้านสภาพการทำงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ อริสรา จันทกรลั่น (2561)

ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านสภาพการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.6 ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะค่าตอบแทนและสวัสดิการยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจตามความคิดเห็นของข้าราชการครู เงินเดือนยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพตามความเหมาะสม และยิ่งขาดสวัสดิการต่าง ๆ ตามสิทธิที่ควรจะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ เช่น บ้านพักครูสำหรับครูที่มาจากต่างภูมิลำเนา เงินค่าเดินทางไปราชการ เป็นต้น รวมถึงการไม่ได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาความดี ความชอบ เพื่อเลื่อนเงินเดือนเท่าที่ควร สอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจมาภรณ์ สอนวัฒนา (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านเงินเดือน ค่าจ้าง หรือผลตอบแทน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ ฐิภรณ์ สมสมัย (2557) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา อำเภอสนมชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ด้านเงินเดือนค่าจ้างที่เป็นธรรมเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษามีดังนี้

2.1 ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสภาพปัจจุบันข้าราชการครูทั้งเพศชายหรือเพศหญิงต่างก็มีสิทธิเสรีภาพและอิสรภาพในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อันเท่าเทียมกัน ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพได้ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งการได้รับโอกาสในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้เพิ่มพูนความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานและสถานภาพในการทำงานที่สูงขึ้น ตามกำลังความสามารถที่ตนเองมีอยู่อย่างเสมอภาค ส่งผลให้ได้รับการยอมรับจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ก่อให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานของตนเอง ภาวะดังกล่าวจึงส่งผลให้ข้าราชการครูเพศชายและเพศหญิงมีระดับความรู้สึก ความพึงพอใจหรือความคิดเห็น สะท้อนถึงการมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ เอกพงศ์ วงศ์สุริยวรรณ (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจของบุคลากรกับประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรในโรงเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อขวัญกำลังใจโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ พเยาว์ หมอเล็ก (2560) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่างของระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จำแนกตามเพศ ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูทุกคนล้วนมีหน้าที่การจัดการเรียนการสอนเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ดังนั้นไม่ว่าจะมีประสบการณ์ในการทำงานมากหรือน้อย ต่างๆ ก็มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน เอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้ความรู้ความสามารถของตนที่มีในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ อันจะส่งผลต่อความก้าวหน้าในวิชาชีพครู สามารถเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น จึงทุ่มเทในการทำงานให้ประสบความสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย สอดคล้องกับการศึกษาของ นินท์ธลดา ปานเย็น (2560) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลนครยะลา ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ในด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของ สุมาลี สิประโคน (2557) ได้ศึกษาสภาพขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูอำเภอกระสัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยรวม และด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะงานที่ทำ ด้านเงินเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านนโยบายและการบริหาร มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 แต่ละแห่งมีมาตรฐานการดำเนินงานที่เหมือนกัน มีนโยบายและการบริหารงานสถานศึกษาในสังกัดเป็นแบบเดียวกัน ซึ่งบุคลากรระดับปฏิบัติงานจะต้องปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้ข้าราชการครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ไม่ว่า จะปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ต่างก็อยู่ในบรรยากาศขององค์การของแต่ละโรงเรียนไม่ต่างกันมากนัก ภาวะดังกล่าวจึงส่งผลให้ข้าราชการครูมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ วรรัตน์ จันทาโสม (2563) ได้ศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูอัตราจ้างในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 ผลการศึกษการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพนักงานราชการและครูอัตราจ้าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ในด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน และ ด้านความสำเร็จในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของ พยงค์ บุญเพ็ง (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหาร ด้านความพอใจในหลักสูตร ด้านความพอใจในเงินเดือน ด้านปริมาณงาน ด้านความพอใจในสถานภาพของครู ด้านความรู้สึกต่อชุมชน ด้านการสนับสนุนการศึกษา ด้านความพอใจในอาคาร

สถานที่และบริการ และด้านภาวะกดดันของสังคม มีขวัญกำลังใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้พบองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ได้แก่ ความรู้สึก ความพึงพอใจหรือความคิดเห็นที่สะท้อนถึงขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูนั้น เป็นพลวัตที่แปรเปลี่ยนไปได้ตามปัจจัยสถานะทางสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมบริบทต่าง ๆ รวมทั้งนโยบายการบริหารของผู้บริหารการศึกษาทั้งในระดับหน่วยงานต้นสังกัดและผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งต่อผลสำเร็จขององค์กร ซึ่งผู้บริหารทุกระดับจำเป็นต้องให้ความสำคัญและคำนึงถึงการเสริมสร้างขวัญแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในองค์กรอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ด้านความมั่นคงในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำรงอยู่ในความยุติธรรม ปฏิบัติต่อครูในสถานศึกษาอย่างเสมอภาค พิจารณาความดีความชอบให้เป็นไปอย่างโปร่งใส ลงรายละเอียดขยายความให้เห็นภาพมากกว่านี้
2. ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงถึงการยอมรับฟังผู้อื่น ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการของสถานศึกษา
3. ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรได้แสวงหาความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เข้ารับการอบรม สัมมนาศึกษาดูงาน ให้เกิดการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพให้มีวิทยฐานะที่สูงขึ้น
4. ด้านความสำเร็จในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติให้ตรงกับความรู้ความสามารถของครู เพื่อที่ครูจะมีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ด้านสภาพการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมบริเวณภายในสถานศึกษา ให้สะอาดน่าอยู่ ปราศจากอันตราย มีการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยให้เพียงพอับความต้องการของบุคลากร
6. ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการจัดสรรสวัสดิการให้เท่าเทียมกับอาชีพอื่น ๆ ด้วยความเหมาะสม เช่น บ้านพักอาศัยสำหรับครูและบุคลากรที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
3. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและคุณภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กนกวลี สุขปลั่ง. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร กับขวัญกำลังใจใน การทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: ศูรสภา.
- จินตนา เทวา. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ชีวะสาธน์ กิ่งแก้ว. (2561). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการ ปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ฐิภรณ์ สมสมัย. (2557). ขวัญกำลังใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา อำเภอสนมชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ณัฐพงษ์ จรรย์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจกับคุณภาพการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ดวงพร ว่องสุนทร. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี.
- นรินทร์ลดา ปานเย็น. (2560). ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเทศบาลสังกัด เทศบาลนครยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เบญจมาภรณ์ สอนวัฒนา. (2561). ภาวะผู้นำที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปฐิพัทธ์ ใจดี. (2558). การศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนดัดดรุณี จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประไพเพชร วงศ์หาญ. (2559). ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พยนต์ บุญเพ็ญ. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พเยาว์ หมอเล็ก. (2560). ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- พรทิพย์ ไกลสิทธิ์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับขวัญกำลังใจ
ในการปฏิบัติงานของครูกลุ่มอำเภอนิคมน้ำอ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วนิดา อธิกิจไพบูลย์. (2552). ความพึงพอใจต่อนักเรียนนักศึกษาต่อคุณภาพการสอนของครู
วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรรณธนา หงสกล. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมโรงเรียนกับขวัญกำลังใจ
ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรวรรณ เพิ่มทรัพย์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจกับความผูกพันต่อองค์กร
ในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปราจีนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรัตน์ จันลาโสม. (2563). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครู
อัตราจ้างในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิทยา โพทร. (2557). ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา
ในอำเภอโคกสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรียรรณ ศรีสวัสดิ์. (2559). แนวทางการส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1. (2562). แผนการปฏิบัติการ ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1.
สืบค้น มิถุนายน 21, 2563, จาก <https://www.lopburi1.go.th>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.
กรุงเทพฯ: พรินทวนกราฟฟิค.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2557). อภิวัตน์การเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยน
ประเทศไทย: เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ (6-8 พฤษภาคม 2557). กรุงเทพฯ:
พิมพ์ลักษณ์.
- สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา. (2563). สถานะการศึกษาไทย 2561-2562 การปฏิรูป
การศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

- สุมาลี ลีประโคน. (2557). สภาพขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู อำเภอกะสัง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อริสรา จันทกรลั่น. (2561). ความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน
ของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- เอกพงศ์ วงศ์สุริยวรรณ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจของบุคลากรกับประสิทธิผล
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Barnard, Chester I. (1946). *The Functions of the Executives*. Boston: Harvard
University.
- Herzberg, F. (1959). *The motivation to work*. New York: Wiley.
- Locke, Edwin A. (1976). *The Nature and Causes of Job Satisfaction*. *Handbook of.*
Industrial and Organizational Psychology. Chicago: Rand McNally.
- Maslow, A. M. (1970). *Motivation and personality*. New York: Harper and Row.
- McClelland, David C. (1971). *The Achieving Society*. New York: IR Vington Publishers.
- McGregor, D. (1960). *The Human Side of Enterprise*. New York: Free Press.
- Wiles, R. (1975). *Supervision for Better School*. New York: Prentice Hall.

A Comparative Analysis of Chinese "hao" and Thai "dee" —Take " HanYu JiaoCheng" Series of Textbooks as an Example

Chen Yuanyuan

Department of Mordern Eastern Languages, Faculty of Arts, Silpakorn University

First Author: 573467190@qq.com

Chatuwit Kaewsuwan

Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Corresponding Author: Chatu_wits@hotmail.com

Received: August 8, 2022 Revised: September 26, 2022 Accepted: October 17, 2022

Abstract

The Chinese word "hao" and the Thai word "dee" have both correspondences and differences in terms of lexical properties, and Thai students or teachers who know Thai usually ignore the differences at the initial stage of teaching. This paper adopts the literature method, statistical method and qualitative research method, combined with the series of textbooks " HanYu JiaoCheng", which is mainly used by universities in Thailand, to compare the Chinese word "hao" and the Thai word "dee" in terms of their meanings, part-of-speech usage and grammatical function, and found that that the meaning items of "hao" and "dee" are very different from each other in terms of number and meaning, except for the meaning of "good", "healthy", "cured", etc.; although they can be used as adjectives and adverbs, they are also different in terms of part-of-speech usage and grammatical functions. Based on their characteristics, the author finally puts forward corresponding teaching suggestions and methods to help Thai students solve some of the problems they encounter in learning the word "good" and enable them to use it correctly in daily life.

Keywords: “hao”, “dee”, Comparative Analysis, "Chinese Course" Series of Textbooks

汉语“好”和泰语“ดี”的对比分析 —以《汉语教程》系列教材为例

陈圆圆

泰国艺术大学、文学院、现代东方语言系

First Author: 573467190@qq.com

顾雄伟

泰国农业大学、人文学院、东方语言系

Corresponding Author: Chatu_wits@hotmail.com

文章收到日期: 2022 年 8 月 8 日 修订日期: 2022 年 9 月 26 日 发表回复: 2022 年 10 月 17 日

摘要

汉语“好”和泰语“ดี”在词性上既有对应又有区别,泰国学生在学习或者是懂泰语的老师在教学的起步阶段,一般都把它们直接对应起来而忽略了它们的区别。本文采用文献法、统计法和定性研究法,结合泰国高校主要使用的对外汉语教材《汉语教程》系列教材,从义项、常见的词类用法和语法功能等方面,对汉语“好”和泰语“ดี”进行比较,发现它们的义项除了在表示优良、良好、健康、痊愈等方面差别不大,其他的义项在数量上和意义上都存在较大差异;虽然它们都能做形容词和副词,但是在词类用法和语法功能上也是同中有异的。基于它们的特点,笔者最后也结合实际的汉语教学提出相应的教学建议和方法,以期帮助泰国学生解决学习“好”字时所遇到的一些问题,使他们能够在日常生活中正确的使用这个常用词。

关键词: “好”, “ดี”, 对比分析, 《汉语教程》系列教材

引言

“好”是汉语基本词汇系统中的一个高频词，义项众多，词性多样，用法广泛。（Ba, 2019, p.1）“ดี”同样是泰语中的一个高频词，也是一个多义词。在《汉语教程》系列教材中，“好”这个词常常出现，泰国学生在学习或者是懂泰语的老师在教学的起步阶段，一般都把“好”和“ดี”直接对应起来，不去过多的考虑它们的区别，所以泰国学生在学“好”时难免会常常出现译错用错的情况。本文通过汉泰多义词“好”与“ดี”的对比分析，结合泰国高校主要使用的对外汉语教材《汉语教程》中的语料，可以比较清晰地地区分汉泰语中这对词语的异同，帮助泰国学生解决学习“好”字时所遇到的一些问题，也提醒教师在上课的过程中要注意区别“好”的汉泰差别。

研究目的

1. 结合泰国高校常用的对外汉语教程《汉语教程》系列教材中涉及到的汉语“好”的语料，分析学生学习过程中会用到的汉语“好”的义项，再研究各个义项对应的泰语翻译，为学生的学习和教师的教学提供清晰的思路；

2. 通过对比分析汉语“好”和泰语“ดี”的常见词类用法和语法功能，使学生能够更好的掌握汉语“好”的用法。

3. 通过对比汉语“好”和泰语“ดี”的义项异同，再结合对《汉语教程》系列教材中出现的“好”的语料进行分析，提出相应的教学建议，以期帮助泰国学生解决学习“好”字时所遇到的一些问题，使他们能够在日常生活中正确的使用这个常用词。

研究现状

1. 汉语“好”的研究现状

关于汉语“好”的研究，笔者在 CNKI 上以“汉语‘好’”为关键词进行搜索，其中学位论文有 86 篇，学术期刊有 141 篇。笔者对这些文章进行整理后发现，关于汉语“好”的研究主要分为三个大类：

第一类是关于“好”的语义研究，其中比较有代表性的有：《“好”的核心语义和词义系统探讨》一文中通过“好”字的构形，分析了“好”概念的基本内涵和“好”词义的核心，梳理“好”语义和用法的发展，分析归纳“好”的词义系统（Kong, 2018, p. 103）；《“好”的语义研究》一文中从历时层面和动态语义及静态语义探讨“好”的内部语义桥和语义自由度，给出了“好”的语义优选序列（Yu, 2008, p. 1）。

第二类是关于“好”的语用和句法研究，比如《主观量标记“好”、“大”、“不”、“没”研究》一文中对主观标记“好”进行语用分析，认为

“好”作为主观增量标记，所标示的是概约性的量 (Jiang, 2015, p.1)；《“好”的话语功能及其虚化轨迹》一文中对“好”的虚化轨迹和话语功能进行了研究，将“好”的话语功能分为三大类，积极应对功能、消极应对功能和话语衔接功能 (Shao, 2005, p. 399)。

第三类是关于“好”的对外汉语教学研究，从对外汉语教学角度来看，在习得研究上结果较为丰富，主要有《汉语应答语“好+语气词”及其教学策略研究》一文中主要针对汉语应答语“好的、好啊、好吧、好了”进行了研究，以调查问卷的方式获取学习者的应答语使用情况 (Liu, 2016, p. 1)；《汉语高频词“好”的对外汉语教学语法及教材编写研究》一文中主要对三套教材中出现的“好”的编写进行了归纳整理，对三套教材中的“好”的义项编写顺序、注释和例句情况进行了概括和对比分析，讨论教材编写的优劣情况 (Zhen, 2020, p. 1)。

2. 泰语 “ดี” 的研究现状

关于泰语 “ดี” 的研究，笔者以“泰语中的 “ดี” 为关键词在 Thaijo 搜索后并没有找到和本研究相关的文献。

从目前的汉语“好”和泰语“ดี”的研究现状来看，结合教材中的语料来对汉语“好”和泰语“ดี”进行对比分析的研究还没有，因此，笔者希望自己的研究能比较清晰地区分汉泰语中这对词语在义项方面的异同，帮助泰国学生能够在日常生活中正确的使用汉语“好”这个词。

本文的研究范围和方法

本文的研究范围主要是《汉语教程》系列教材中的语料，《现代汉语大词典》(2009 版)中关于“好”的义项以及《Royal Institute Dictionary》(5th)中关于“ดี”的义项。

1. 汉语“好”在《现代汉语大词典》(2009 版)中共有十二个义项，具体义项分类为：(1) 优良；良好。(2) 交好；友爱。(3) 善。(4) 表示程度深。(5) 完成；完毕。(6) 健康。(7) 表示同意，赞许或结束等语气。(8) 宜于；便于。(9) 反话。表示责备或不满的语气。(10) 容易。(11) 用在某些动词前表效果。(12) 用在数量词或时间词前，表示多或少。好(读作去声)作为动词：(1) 喜爱；爱好。(2) 表示物性或事理的倾向。(Modern Chinese Dictionary, 2009, p. 504)

2. 泰语 “ดี” 在《Royal Institute Dictionary》(5th)中共有六个义项，具体义项分类为：(1) น้ำขึ้นสี่เหลี่ยมมีรสออกมาจากตับบรรจุในถุงร่างคนหรือสัตว์ 胆是一个有弹性的梨形囊袋：胆。(2) เลิศ, ยอดเยี่ยม 好；优点多的；使人满意。(3) งาม, งดงาม, ดีงาม

良好，美好；善；善良。(4) สุขภาพดี, อาการป่วยหาย 健康，痊愈；好。(5) จิตใจสบาย 安；安好；愉快。(6) เป็นมิตรกันเหมือนเดิมหลังจากที่ผิดใจ 和好；和睦。(Royal Institute Dictionary, 1999, p. 233)

本文主要采用的研究方法有三种：

1.文献法。使用文献法来获得相关资料，了解汉语“好”和泰语“ดี”的相关义项以及前人做过的相关研究，为文章奠定一定的理论基础。

2.统计法。笔者对《汉语教程》（共六本）教材中有关“好”字的所有语料进行筛选、整理。

3.定性研究法。采用定性研究法，认真分析《汉语教程》系列教材中出现的有“好”这个字的语料，结合汉语“好”和泰语“ดี”的相关义项来对这组词语进行对比分析。

研究结果

1. 汉语“好”和泰语“ดี”目前的义项比较

词的固定意在词典中一般以义项的形式被记录下来。义项是词或语素在词典中的意义单位。一个词一般有多个义项，这是根据这个词在运用中意义的共同点来确定的。

以上两个词的义项分别来自于《现代汉语大词典》（2009 版）和《Royal Institute Dictionary 》(5th)，它们都分别把自己语言里常用的“好”的义项列举出来。

对比后我们很容易就发现它们在语义上都带有褒义，意义都是积极向上的。泰语“ดี”的意义按其表达的倾向大体上可以分成四类。第一类，用来形容事物本身的性质好，形容人时多表示这人品行善良，心地好。第二类，主要是用来描述身体健康或痊愈。第三类，主要是表现人与人之间的关系融洽和表示内心安宁，愉快。第四类，它的唯一名词用法，表示“胆”。在汉语里“好”的义项分类较多，在表示“良好、优良、善、健康”的意义时与泰语前两类相同，但在后两类汉语用其他的词来表示，而且“好”别的意思“ดี”就没有。从上面的简单的对比我们发现它们的用法在许多方面存在着不同，不过它们毕竟是不同的语言，存在不同并没有什么奇怪。当另一种语言想翻译别的语言里的词汇，这时自己语言里又无法找到一模一样的词汇来对应，多数情况下都是把这个词的意义翻译出来或者用自己语言里别的词来表达。因为义项的差别在汉语里很多词组会带有“好”，但泰语里很少会带有“ดี”。

2. “好”和“ดี”作为形容词、副词的比较

为了研究的全面性，接下来有必要介绍一下汉语“好”和泰语“ดี”的常见词类用法。

2.1 汉语“好”作为形容词的意义和用法

(1) 优良；使人满意的。①修饰名词。如：好姑娘。②作谓语和补语。作谓语可带‘了、过、起来’等表状态。如：这课本很好。| 质量明显的好了起来。| 成绩重来没有这么好过。③好+在。说明为什么好。如：这首歌好在什么地方？

(2) 健康；病愈。可带“过、了、起来”等。如：他身体好起来了。

(3) 亲爱；友好；相好。如：他俩从小就好。

(4) 完成。有时动词可以省略。如：衣服洗好了。| 晚饭好了没。

(5) 容易。用在动词前面，“好”的作用类似助动词。如：这次考试还算好考。

(6) 表示效果好（形象、声音、气味、味道、感觉）好。用在“看、听、闻、受、使”等动词前面。如：这部电影很好看。

(7) 表示同意、结束或者反语。如：好，考虑到大多数人民的诉求，我们决定把“十一黄金周”取消了。| 好，今天的课就上到这里。| 这下子好了，火车票掉了吧！

2.2 汉语“好”作为副词的意义和用法

(1) 强调多或久。用在数量词、时间词或形容词数词限于“一、几”。如：外头来了好几个外国人。

(2) 表示程度深。如：好黑的屋子。

2.3 泰语“ดี”作为形容词的意义和用法

(1) ดี (เลิศ, ยอดเยี่ยม) 好；优点多的，使人满意。①“ดี”充当宾语。如：ทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว 好有好报，恶有恶报。(ทำ 为动词) ②“ดี”充当定语通常位于被修饰词后面。如：เรามีอาจารย์หลายคน อาจารย์ของเราทุกคนดีมาก 我们有许多老师，他们都很好。

(2) ดี+ค่ะ 表示开始、结束话题。如：ดีค่ะ ก่อนไปครูจะติวเข้มให้อีกทีนะคะ 好的。去之前，老师还要对你们进行强化训练。

2.4 泰语“ดี”作为副词的意义和用法

(1) “ดี”作状语，通常放在表示意义积极的、好的方面的副词后，含有满意、赞赏的意思。如：ห้องเรียนของเราใหญ่ดี 我们的屋子好大啊！

(2) 泰语中征求别人意见时常用句型：动词+ อะไร (或其他的疑问代词)+ดี。如：ผมจะพูดอะไรดี 我说什么好呢？

(3) ดี+กว่า 用于句末，提出建议，意思是“最好……、还是……”。如：วันนี้รถติดมาก คุณไปพรุ่งนี้ดีกว่า 今天车很堵，你还是明天去吧。

(4) ให้+ดี 是泰语中常见句型，放在谓语动词之后，修饰动词，意思是“好好地……”。如：เราจะต้องทำงานให้ดี 我们要好好地工作。

(5) ได้+ดี 对前面的动词进行补充说明。如 ทำได้ดี 做得好。

(6) ดี 重叠做状语位于修饰词后面 ดีๆ。如: ปากกาด้ามหนึ่งที่ดีๆอยู่นี้ ถูกเขาหักเสียแล้ว 好好的一支笔，被他给折断了。

2.5 小结

(1) 相似点小结

当它们都表示“优良；使人满意的”意思时，它们都做形容词，可以修饰名词，感情色彩都带有褒义和赞扬的语气；我们都知道在汉语里部分形容词可以作谓语，“好”在这里也具备这个特点；泰语“ดี”也同样能充当谓语。在表示“健康、痊愈”时它们的用法也相似。在泰语里“ดี”在重叠后修饰名词时和汉语的重叠形式一样，当“好”在汉语句子里作为可能补语和状态补语修饰前面的动词时都需要助词“得”，如：“写得好”。在泰语中“ดี”要作为补语修饰前面的动词同样需要一个助词“ได้”，如上文举的例句，“ทำได้ดี 做得好”。现代汉语里副词作状语都放在被修饰词前，在泰语状语通常放在修饰词后面，所以当“ดี”单独作为副词修饰前面的动词时，又要表示“好好地”这样的意思时，通常要加上助动词“ให้”。我们再来看当“好”和“ดี”单独成句表示征求对方意见时汉语和泰语用法相似，表示的语义也相同，在句子里排列的顺序也一样。

(2) 不同点小结

汉语“好”做形容词表示“容易、完成”时泰语“ดี”不具有这类用法，在泰语里这类意思用别的词语来表示。在强调多或久时，“好”会和有限的数量词或时间词相搭配，但“ดี”不具备这样的用法。“好”能够作为助动词译成“可以”，用于后一小句，表示前一小句中的动作目的，这时的“好”只用于肯定和否定，没有“好不好”的说法。这样的用法泰语“ดี”不具备，从它们的表达习惯看它也不适合这样用。

3. 《汉语教程》系列教材中含有“好”字的语料分析

在选择所要研究的教材时，笔者发现前人有对泰国法政大学、蓝康恒大学、博仁大学、华侨崇圣大学、皇太后大学、碧武里皇家大学等 30 余所公立或私立大学所用的课堂通用教材进行了初步调查。统计得出：泰国大学主要使用的对外汉语教材有：《汉语教程》、《体验汉语》、《实用汉语课本》等。

(Wu, 2012, p. 2) 同时在笔者在泰国八年的汉语教学过程中也常常用到《汉语教程》系列教材，因此选择结合汉语“好”和泰语“ดี”相关义项来分析《汉语教程》系列教材中含有“好”字的语料，以期帮助泰国学生解决学习“好”字时所遇到的一些问题，使他们能够在日常生活中正确的使用这个词。

经过阅读、整理和统计，笔者发现在《汉语教程》第一册（上）—第三册（下）这一整套教材当中，出现“好”的句子共有 153 句。接下来笔者将以表格的形式来对这一系列教材中的语料进行分析，表格中的例句都来源于《汉语

教程》这一整套教材当中，笔者选出的例句是教材中第一次出现“好”的对应义项的句子，为了方便分析这些义项出现的顺序。

表 1 《汉语教程》系列教材中含有“好”字的语料分析

顺序	“好”的义项	出现次数	出现频率	例句	对应的泰语“ดี”的义项
1	优良；良好	68	44.4%	我很好。（《汉语教程》第一册（上），P18）	งาม, งดงาม, ดีงาม
2	健康	11	7.2%	身体好吗？（《汉语教程》第一册（上），P42）	สุขภาพดี, อาการป่วยหาย
3	表示同意，赞许或结束等语气	12	7.8%	好。给你钱。（《汉语教程》第一册（上），P71）	无对应义项，通常可译为“ได้/โอเค”
4	交好；友爱	15	9.8%	我们都是好朋友。（《汉语教程》第一册（上），P106）	งาม, งดงาม, ดีงาม
5	用在某些动词前表效果	13	8.5%	这辆车不好看，但是很轻，很好骑，我每天骑车来学校。（《汉语教程》第一册（上），P149）	无对应义项，通常可译为“น่า”
6	用在数量词或时间词前，表示多或少	11	7.2%	以前我有好几种慢性病呢，高血压、失眠，坚持练了几年，我的这些病差不多都好了。（《汉语教程》第二册（上），P70）	无对应义项，通常可译为“หลายๆ”

表 1 《汉语教程》系列教材中含有“好”字的语料分析（续）

顺序	“好”的义项	出现次数	出现频率	例句	对应的泰语“ดี”的义项
7	容易	3	1.9%	“好借好还，再借不难”嘛。 （《汉语教程》第二册（上），P163）	无对应义项，通常可译为“ง่าย”
8	完成；完毕	9	5.8%	我们在长城照的照片选好了吗？ （《汉语教程》第二册（下），P1）	无对应义项，通常可译为“เสร็จ”
9	表示程度深	9	5.8%	只要有钱就能买好多东西。 （《汉语教程》第二册（下），P203）	无对应义项，通常可译为“มาก”
10	喜爱；爱好	2	1.3%	古时候，祝家有个女儿叫祝英台，小名九妹，不仅长得美丽，而且聪明好（读作去声）学。 （《汉语教程》第三册（下），P211）	无对应义项，通常可译为“ชอบ”

结合上表来看，在《汉语教程》系列教材中涉及到的“好”的义项就有 10 个之多，其中单在第一册（上）当中涉及到义项就有 5 个，第一册（下）中没有出现新的义项，主要是对在第一册（上）中出现的义项进行复习巩固；在第二册（上）当中出现的新义项有 2 个，接着在第二册（下）当中又涉及到 2 个新的义项；至于在第三册（上）当中也没有再出现新的义项，然后就到第三册（下）中出现第 10 个新的义项。这 10 个义项在这一整套教材中出现频率最高的是“优良，良好”这一义项，而且这一义项也是学生最开始接触到的“好”的义项，出现频率次之的是“交好，友爱”这一义项，这两个高频出现的义项都能够跟泰语“ดี”的义项形成对应，这也是为什么很多会泰语的教师遇到这个词时就直接把“好”翻译成“ดี”的原因。但是从表格中我们也可以看出，在这整

套教材中，出现频率排名第三和第四的义项分别是“用在某些动词前表示效果”和“表示同意，赞许或结束等语气”，这个在泰语“ดี”中是无法找到对应的义项的，而且其他的5个义项同样在泰语“ดี”中找不到对应的义项。

除此之外，汉语“好”和泰语“ดี”还有一些翻译时可以对应，但又没有完全对应起来的用法，比如在《汉语教程》系列教材中常常出现的“你好吗？”这个句子当中的“好”，就值得我们在教学过程中给学生进行深入的专门讲解。首先“你好吗？”这个句子是汉语中出现频率极高的句子，一般情况下教师在遇到这个句子时都会认为这是一个非常基本的简单句，只要简单翻译为“คุณสบายดีไหมคะ/ครับ”就可以了，“好”和“ดี”这样乍一看是对应起来了，但是事实上汉语中的“你好吗？”这个句子当中的“好”可以泛指问的是我们的谈话对象的生活（包括工作、家庭、学习等）、心理和身体方面好吗，换言之就是从这个句子当中可以看出单单一个“好”就可以和工作、家庭、学习、心理和身体等词用到一起，这里的“工作好”就可以翻译成“งานดี”，“学习好”可译为“เรียนดี”，“家庭好”指的是家庭幸福，可以翻译为“ครอบครัวมีความสุข”，“心理和身体好”指的是心理和身体健康，就可以译为“สุขภาพร่างกายและจิตใจแข็งแรง”。由此可见，只是一个常见的句子当中的“好”就已经可以对应泰语当中的几个词语了。

综上所述，如果在对泰国学生进行汉语教学的过程当中遇到“好”这个词就只是简单的把它翻译成“ดี”的话，那么学生在之后的学习过程中再遇到“好”这个词就肯定会出现错用错译的情况了。因此，教师在教学之前先了解学生学习过程中会遇到的“好”的义项情况，以及汉语“好”和泰语“ดี”的对应情况是十分必要的。

总结与讨论

本文在比较汉语“好”和泰语“ดี”的过程中发现了它们的相似点和不同点，作为一名对外汉语教师来说，这样的比较在教授泰国学生时对拓展思路有很大的帮助。它们都属于词，这就涉及到词汇的教学。下面笔者将从词汇教学的角度去说说在对外汉语教学的过程中应该如何把握汉语“好”的教学。

1. 词义解释与语境强化相结合

汉语中的词汇多数都是多义词，如：本文中的“好”它的义项就有14个之多，笔者所研究的教材中涉及到的义项就多达10个。要想准确的掌握不仅需要进行词义的学习，同时也需要与语境相结合，在语境中体会它们各个意义间的细微差别。词义解释是很灵活的，具体的事物更是这样，我们一般只需用非语言的形式（实物、图画、模型）就可向学习者展示清楚，可是当我们遇到像

“好”这样的抽象意义的词汇时，我们就需要从语言角度来进行解释即用目的语解释目的语这样的方法，如：同义法、反义法、定义法、列举法、举例法。

2. 灵活运用“好”和“ดี”进行比较教学

教师还可以灵活运用“好”和“ดี”来进行比较教学。当然，这种方法只适用于泰国学生。我们在教学的过程中难免都会遇到一时无法向学生解释清楚的词，如果在这时候我们正解释的这个词正好与泰语中的某个词意义对等，那我们直接把它替用过来，这对他们理解生词是一个不错的选择；不过这毕竟是两种不同的语言，在比较教学的时候一定要清楚的知道它们间的差异，尤其是意义比较抽象的词义。

教学的过程往往会随着不同国籍或不同水平的学生而改变，各种各样的问题也会随之发生，这就要求我们用灵活的策略来应对，在具体的情况下解决具体的问题。本文仅仅是对比了一组词，面很窄，对于类似的词汇教学仅仅是提供一种角度或者方法，教学者还得根据具体的情况而灵活运用其他的方法加以辅助方能不惑。

本文的创新之处

目前在学术界中单独研究“好”的文章已经有不少了，但是把汉语的“好”和泰语的“ดี”结合起来进行比较研究方面还是相对空白的。因此，本文的创新之处就在于结合目前泰国很多大学流行使用的对外汉语教材来对汉语的“好”和泰语的“ดี”在义项、常见词类用法和语法功能方面进行比较，并提出了相应的教学建议。

建议

在对外汉语的教学过程中会出现的问题往往会随着不同国籍或不同水平的学生而参差不齐，所以我们还是要根据自己教学的实际情况来采取相应的策略解决发生的问题。本文仅仅是对比了汉语的“好”和泰语的“ดี”这一组词，面还很窄，事实上还有很多类似的词汇值得我们去深入地进行比较研究，这样不仅能够扩充学生的知识，也能使在泰的对外汉语教师在教学的过程中更加得心应手。因此如果有其他学者也对汉泰词汇的比较研究感兴趣的话，不妨可以研究更多的词语，甚至可以把值得研究的词汇进行分类，一类类逐一研究，相信能够更好地丰富对外汉语词汇教学这个领域。

References

- Ba, Y. (2019). **Analysis of the Usage Bias of "hao" Based on HSK Dynamic Composition Corpus**. Master's Thesis, Anhui Normal University.
- Jiang, Q. (2015). **A Study of Subjective Quantity Markers "hao", "da", "bu" and "mei"**. Master's Thesis, Shanghai Normal University.
- Kong, X. (2018, June-December). Exploring the Core Semantics and Lexical System of "hao". **Chinese Character Chinese Studies**, 2018(2), 103-112.
- Liu, C. (2016). **Research on Chinese Respondent "hao + tone words" and Its Teaching Strategies**. Master's Thesis, Jilin University.
- Ruan, Zh. (2009). **Modern Chinese Dictionary**. Shanghai: Shanghai Dictionary Press.
- Shao, J. (2005, June-December). The Discourse Function of "hao" and Its Fictionalized Trace. **Chinese Language**, 2005(5), 399-407.
- The Royal of Thai Institute. (1999). **The Royal Institute Dictionary**. Bangkok: Nanmee Book.
- Wu, L. (2012). **A study of Chinese Language Textbooks in Thai Universities from The Perspective of Communication Science: Three Comprehensive Textbooks as An Example**. Master's Thesis, Shandong University.
- Yang, J. (2016). **HanYu JiaoCheng** (Book 1, Upper). Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- _____. (2016). **HanYu JiaoCheng** (Book 1, Lower). Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- _____. (2016). **HanYu JiaoCheng** (Book 2, Upper). Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- _____. (2016). **HanYu JiaoCheng** (Book 2, Lower). Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- _____. (2016). **HanYu JiaoCheng** (Book 3, Upper). Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- _____. (2016). **HanYu JiaoCheng** (Book 3, Lower). Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- Yu, F. (2008). **A study of the Semantics of "hao"**. Master's Thesis, Nanjing Normal University.
- Zhen, Zh. (2020). **Research on The Grammar of Chinese High-frequency Word "hao" for Teaching Chinese as a Foreign Language and The Development of Teaching Materials**. Master's Thesis, Guangxi University for Nationalities.

A Study of Online Learning Management's Achievement by Using Think-Pair-Share Method in the 21st Century Skills for Life and Career Subject for Physical Education Students

Yanyong Lanlod

Lecturer of Education Faculty, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: 999yanyong@gmail.com

Received: July 27, 2022 Revised: August 26, 2022 Accepted: September 15, 2022

Abstract

This research aimed to: 1) study the efficiency of online learning management using the Think-Pair-Share Method in the 21st-Century Skills for Life and Career Course with the criteria of 80/80; 2) study the effectiveness of online learning management using the method; 3) study the students' learning achievement by using online learning management and 4) study the students' attitudes on online learning management. The samples were the second year-students majoring in Physical Education in the second semester of the academic year of 2021. They were selected by the simple random sampling drawing lots method. The research instruments were lesson plans of the 21st Century Skills for Life and Career subject, a learning achievement test, and a questionnaire on students' attitudes toward learning. The data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test.

The results revealed that: 1. the efficiency of the online learning management using Think-Pair-Share method was at 80.49/90.19 which was higher than the 80/80 criteria; 2. the effectiveness index of the online learning management was at 0.7682 that the students gained more knowledge on the subject by 76.81 percent; 3. the students' learning achievement using the online learning management was higher than before with the statistical significance at .05 and 4. the student's attitudes on the online learning management were at a high level.

Keywords: Think-Pair-Share, Online Learning, 21st Century Skills for Life and Career

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา

ยรรยง ลั่นลอด

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: 999yanyong@gmail.com

ได้รับบทความ: 27 กรกฎาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 26 สิงหาคม 2565 ตอรับตีพิมพ์: 15 กันยายน 2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ และ 4) ศึกษาเจตคติของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลากห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดเจตคติทางการเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 80.49/90.19 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ เท่ากับ 0.7682 โดยนักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 76.81 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: เพื่อนคู่คิด, การเรียนรู้ทางออนไลน์, ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ

บทนำ

การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เป็นเทคนิคซึ่งพัฒนาขึ้นในปี ค.ศ. 1981 โดยศาสตราจารย์แฟรงค์ ลีแมน (Lyman Frank) จากมหาวิทยาลัยแมริแลนด์ ในเมืองคอลเลจพาร์ก รัฐแมริแลนด์สหรัฐอเมริกา ได้รับการยอมรับจากนักวิชาการหลายคนในด้านการศึกษาดังนั้นเป็นต้นมา การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดเป็นเทคนิคที่ออกแบบมาเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แบ่งปันและหารือเกี่ยวกับปัญหาหัวข้อ หรือแนวคิดในเรื่องต่าง ๆ เป็นเทคนิคที่ง่ายต่อการนำมาใช้ เนื่องจากถูกออกแบบมาเพื่อให้เข้ากับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน เทคนิคนี้สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่กำหนด เพราะมีการกรองข้อมูลเป็นระดับขั้น หาข้อสรุปเป็นขั้นตอน และที่สำคัญยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทำงานเป็นกลุ่มและได้สร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างเพื่อนร่วมชั้นอีกด้วย (Mazur, 1997, p.26)

การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิดหรือเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) จึงเป็นเทคนิคการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน 2 คนที่จับคู่กัน แล้วช่วยกันแบ่งปันความคิดในประเด็นปัญหา หลังจากที่ยุบรวมกันคิดเป็นคู่แล้ว จึงนำความรู้ที่ได้ไปเสนอให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้รับฟัง เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์วิจารณ์ผลร่วมกันทั้งชั้น เทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังต่อไปนี้ (มนต์ชัย เทียนทอง, 2551, หน้า 99)

1. Think เป็นขั้นตอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดในประเด็นปัญหาต่าง ๆ การกล่าวนำถึงสาระสำคัญของบทเรียน รวมทั้งการแนะนำให้ผู้เรียนได้คิดถึงเรื่องที่จะต้องศึกษาในขั้นตอนต่อไป ในขั้นนี้จะต้องดำเนินการทั้งชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนทั้งหมดเกิดความคิดร่วมและประสานความคิดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. Pair เป็นขั้นตอนที่จัดให้ผู้เรียนจับคู่กันเป็นคู่ ๆ เพื่อให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาบทเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันให้สามารถศึกษาบทเรียนได้สำเร็จลุล่วง และสามารถค้นหาคำตอบของประเด็นปัญหาที่ต้องการได้ การเรียนรู้ในขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. Share เป็นขั้นตอนสุดท้าย หลังจากการศึกษบทเรียนแล้ว โดยการสลายกลุ่มผู้เรียนที่จับกันเป็นคู่แล้วสรุปผลการค้นหาคำตอบร่วมกันทั้งชั้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สรุปผล และอภิปรายผลการค้นพบจากการศึกษาบทเรียนในขั้นตอนที่ผ่านมา รวมทั้งให้ข้อสรุปหรือเสนอแนะใด ๆ ต่อผู้สอนได้

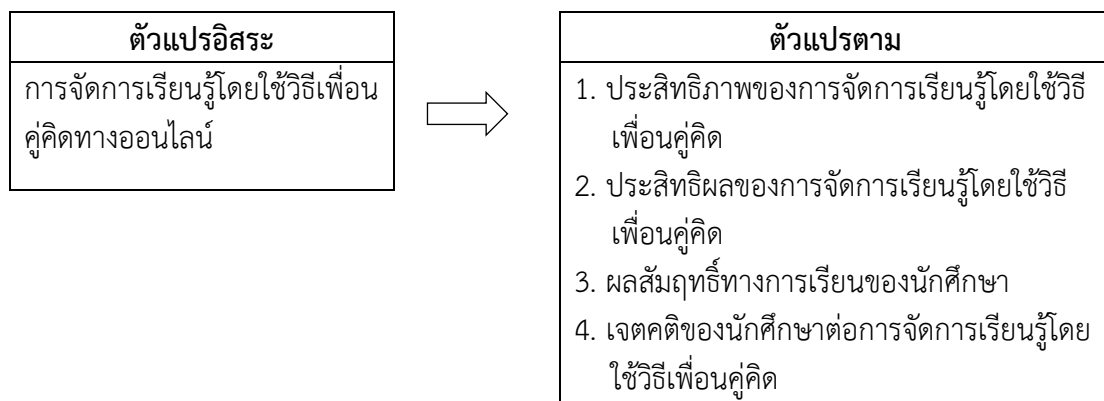
นับตั้งแต่กลางเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา มีรายงานว่า พบผู้ป่วยโควิด-19 ในประเทศไทยเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมากและหลายภาคส่วน รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ออกประกาศให้มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ จากประสบการณ์ของผู้วิจัย แม้การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจะมีประโยชน์มาก โดยเฉพาะการไม่ต้องเสี่ยงกับการติดเชื้อโควิด-19 และสามารถเรียนได้ในทุกที่ทุกเวลาขอเพียงมีคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ และสัญญาณอินเทอร์เน็ต แต่ข้อด้อยของการเรียนออนไลน์คือผู้สอนมักใช้วิธีบรรยายให้ผู้เรียนฟังอย่างเดียว หรืออาจใช้วิธีแบ่งกลุ่มผู้เรียนให้นำเสนอรายงาน ซึ่งทั้งสองวิธีนี้อาจรับประกันได้ว่าผู้เรียนทั้งห้องยังติดตามฟังผู้สอนหรือเพื่อนที่กำลังรายงานอยู่หรือไม่ เพราะโดยส่วนใหญ่นักศึกษาจะชอบปิดกล้องและปิดเสียงหรืออาจใช้ภาพนิ่งแทน แต่ถ้าหากใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดจะเป็นการบังคับในตัวให้ผู้เรียนฟังและติดตามตลอด เพราะไม่เช่นนั้นจะไม่เข้าใจและไม่สามารถนำเสนองานที่ได้รับมอบหมายได้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดยังมีผลให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสในการเรียนแต่ละครั้งในการนำเสนอความคิดเห็นตนเองไม่มากนัก

ทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะต้องสนใจการเรียนมากขึ้นและหาข้ออ้างที่จะไม่อยู่ในห้องเรียนได้ยาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดมาปรับประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ซึ่งเป็นโจทย์ที่ท้าทายกับการเรียนการสอนวิถีใหม่บนบริบทที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ห่างไกลกัน ทั้งนี้เพื่อต้องการให้ผู้เรียนกลับมามีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น และจะเป็นการเติมเต็มการเรียนรู้ให้มีคุณภาพมากขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ
4. เพื่อศึกษาเจตคติของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น
3. ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. เจตคติของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สาขาวิชาพลศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว และสาขาวิชาการประถมศึกษา ชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 175 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนในรายวิชา คศ. 0022305 ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้องเรียน ทั้งหมด 52 คน ได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีจับสลากห้องเรียน

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2564 - มีนาคม 2565 จำนวน 9 แผน ๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 27 ชั่วโมง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิด
- 3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียน 9 แผนการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ละ 10 ข้อ
- 3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ
- 3.4 แบบสอบถามวัดเจตคติ จำนวน 15 ข้อ ของผู้เรียนรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิด

4. วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียน รายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ จำนวน 9 แผน ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.1.1 ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ เอกสารการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิด

4.1.2 ร่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิด จำนวน 9 แผน พร้อมทั้งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียนหน่วยการเรียนรู้ละ 10 ข้อ รวม 90 ข้อ

4.1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิด พร้อมทั้งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียน ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ดำเนินการประเมิน และปรับปรุงตามคำแนะนำ โดยแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือมากที่สุดได้ 5 คะแนน มากได้ 4 คะแนน ปานกลางได้ 3 คะแนน น้อยได้ 2 คะแนน น้อยที่สุดได้ 1 คะแนน ผลการ

ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 แปลความหมายได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิด พร้อมทั้งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองสอน (Try Out) กับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

4.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดที่ผ่านการทดลองสอนแล้วมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังบกพร่องเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดฉบับสมบูรณ์

4.2 ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษารายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ เป็นข้อสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.2.1 ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา เอกสารประกอบการสอนรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ และเอกสารการสร้างข้อสอบปรนัย

4.2.2 ร่างข้อสอบปรนัยเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษารายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ จำนวน 30 ข้อ (ก่อนเรียนและหลังเรียน)

4.2.3 นำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง คำถาม คำตอบ ความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ความยากง่ายและตัวเลือก (ข้อลวง) ของคำถามแล้วนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) แล้วเลือกข้อสอบที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีความสอดคล้องในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดสัมฤทธิ์ที่หาได้อยู่ระหว่าง 0.6-1.00 แสดงว่าข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเที่ยงตรง

4.2.4 ปรับปรุงแบบวัดผลสัมฤทธิ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4.2.5 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วโดยพิมพ์ผ่านโปรแกรม Google Form เพื่อไปทดลอง (Try Out) ใช้กับนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

4.2.6 นำผลการทดลองมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบและปรับปรุงแก้ไข

4.2.7 จัดทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษารายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพฉบับสมบูรณ์ โดยพิมพ์ผ่านโปรแกรม Google Form ไว้ใช้สำหรับการวิจัย

4.3 แบบสอบถามวัดเจตคติของผู้เรียนรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพที่มีต่อการเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.3.1 ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดฉบับสมบูรณ์ เอกสารเกี่ยวกับการวัดเจตคติ

4.3.2 ร่างแบบวัดเจตคติตามแบบ Likert คือ มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ให้ครอบคลุมขั้นตอนต่าง ๆ ของการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน เห็นด้วยมากให้ 4 คะแนน เห็นด้วยปานกลางให้ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วยให้ 2 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน ส่วนการแปลความหมายค่าเฉลี่ยรายข้อ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ระดับ	4.51 - 5.00	หมายถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง
ระดับ	3.51 - 4.50	หมายถึงเห็นด้วย
ระดับ	2.51 - 3.50	หมายถึงไม่แน่ใจ
ระดับ	1.51 - 2.50	หมายถึงไม่เห็นด้วย
ระดับ	1.00 - 1.50	หมายถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.3.3 นำแบบวัดเจตคติที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน เพื่อดำเนินการประเมิน และปรับปรุงตามคำแนะนำ

4.3.4 จัดทำแบบวัดเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิด ผ่านโปรแกรม Google Form เพื่อส่งให้นักศึกษาทำการประเมินต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ชี้แจงผู้เรียนผ่านการสอนระบบออนไลน์เกี่ยวกับรายละเอียดการจัดการเรียนรู้ แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ เกณฑ์การวัดและประเมินผล

5.2 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เก็บข้อมูลไว้สำหรับการวิเคราะห์

5.3 ดำเนินการสอนตามแผน เก็บข้อมูลไว้สำหรับการวิเคราะห์

5.4 เมื่อสอนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้วให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน และแบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อการเรียน เก็บข้อมูลไว้สำหรับการวิเคราะห์

5.5 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำข้อมูลไปวิเคราะห์

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและเพื่อสรุปการทดลอง ดังนี้

6.1 วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

6.2 วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) และหาค่าดัชนีประสิทธิผล E.I. ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิด

6.3 วิเคราะห์คะแนนจากข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชา พลศึกษา ชั้นปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.), และค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (T-test Dependent)

6.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามวัดเจตคติของผู้เรียนรายวิชาทักษะในศตวรรษ ที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลข้อมูล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ตามเกณฑ์ 80/80 ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์

การประเมิน	N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	$\bar{X}$	ร้อยละ
ระหว่างเรียน	52	90	3,767	72.44	80.49
หลังเรียน	52	30	1,407	27.06	90.19

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 80.49 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 90.19 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ มีประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

2. ศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 2 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์

ผลคูณของจำนวนนักศึกษา กับคะแนนเต็ม	คะแนนรวม		E.I.
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	
1,560	900	1,407	0.7682

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนโดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิด มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้เท่ากับ 0.7682 แสดงว่านักศึกษาสาขาดังกล่าวมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.7682 หรือคิดเป็นร้อยละ 76.81 เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2

3. ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 3 ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวน นักศึกษา	คะแนน เต็ม	($\bar{X}$)	(S.D.)	t-test	Sig. (2 tailed)
ทดสอบก่อนเรียน	52	30	17.31	1.80	-52.42	.000
ทดสอบหลังเรียน	52	30	27.06	1.09		

จากตาราง 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้หลังเรียน ($\bar{X}$ = 27.06, S.D. = 1.09) สูงกว่า คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 17.31, S.D. = 1.80) แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ ของนักศึกษารายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพที่เรียนโดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 3

4. เจตคติของนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อน คู่คิดทางออนไลน์ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 4 เจตคติของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ข้าพเจ้าชอบวิธีการสอนของอาจารย์ในวิชา ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ เพราะทำให้ข้าพเจ้ากล้าแสดงออกมากขึ้น	4.50	0.54	เห็นด้วยมาก	2
2. กิจกรรมการเรียนวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ในชั้นเรียนสนุกและน่าสนใจ ทำให้ข้าพเจ้าอยากร่วมกิจกรรม	4.38	0.66	เห็นด้วยมาก	4
3. หลังจากที่ได้เรียนวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกอยาก แสดงความคิดเห็นมากขึ้นกว่าเดิม	3.96	0.63	เห็นด้วยมาก	10
4. ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในการทำรายงาน หรือใบงานวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิต และอาชีพ ที่อาจารย์มอบหมาย	3.77	0.78	เห็นด้วยมาก	14
5. วิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ มีความสำคัญและจำเป็นกับการใช้ชีวิตและการ ทำงานในยุคปัจจุบัน	4.73	0.53	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	1
6. ข้าพเจ้าไม่รู้สึกกังวลถ้าต้องทำกิจกรรมเกี่ยวกับ วิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ	3.90	0.80	เห็นด้วยมาก	12
7. วิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ เป็นวิชาที่ข้าพเจ้าชอบเรียนและพร้อมให้ความ ร่วมมือเป็นอย่างดี	4.29	0.67	เห็นด้วยมาก	5
8. ข้าพเจ้าไม่รู้สึกเบื่อหน่ายหรืออึดอัดเมื่อนึกถึง ชั่วโมงเรียนวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิต และอาชีพ	4.02	0.78	เห็นด้วยมาก	9
9. กิจกรรมเพื่อนคู่คิดไม่ได้เป็นปัญหาหรือ อุปสรรคกับการเรียนออนไลน์	2.65	0.76	เห็นด้วย ปานกลาง	15

ตาราง 4 เจตคติของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ (ต่อ)

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
10. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการจัดการเรียนรู้เพื่อนคู่คิดเป็นแนวการสอนออนไลน์ที่แปลกใหม่และได้ผล ควรนำมาใช้อีก	4.25	0.81	เห็นด้วยมาก	6
11. วิธีการสอนที่อาจารย์ใช้ ช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจเนื้อหาและรู้สึกกระตือรือร้นในการเรียน	3.83	0.90	เห็นด้วยมาก	13
12. ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจกับวิธีการสอนของอาจารย์ และต้องการให้วิชาอื่นนำไปปรับใช้ด้วย	4.23	0.78	เห็นด้วยมาก	7
13. ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจกับประเด็นปัญหาของอาจารย์ เพื่อให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นกับเพื่อน แล้วนำมาเสนอหน้าชั้นเรียน	3.94	0.94	เห็นด้วยมาก	11
14. การวัดและประเมินผลของอาจารย์ มีความเหมาะสมและครอบคลุมกับเนื้อหาที่สอน	4.06	0.78	เห็นด้วยมาก	8
15. ข้าพเจ้าจะนำองค์ความรู้หลังจากที่ได้เรียนวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ไปใช้ในอนาคต	4.46	0.67	เห็นด้วยมาก	3
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.07	0.20	เห็นด้วยมาก	

จากตาราง 4 พบว่า เจตคติของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.20)

เมื่อพิจารณารายข้อของเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ มีความสำคัญและจำเป็นกับการใช้ชีวิตและการทำงานในยุคปัจจุบัน ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ ข้าพเจ้าชอบวิธีการสอนของอาจารย์ในวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ เพราะทำให้ข้าพเจ้ากล้าแสดงออกมากขึ้น ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.54) รองลงมาคือ ข้าพเจ้าจะนำองค์ความรู้หลังจากที่ได้เรียนวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ไปใช้ในอนาคต ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.67) และรองลงมาคือ กิจกรรมการเรียนรู้วิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ในชั้นเรียนสนุกและน่าสนใจ ทำให้ข้าพเจ้าอยากร่วมกิจกรรม ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.66) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ กิจกรรมเพื่อนคู่คิด ไม่ได้เป็นปัญหาหรืออุปสรรคกับการเรียนออนไลน์ ($\bar{X}$ = 2.65, S.D. = 0.76)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้อที่ 1 ที่พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.49/90.19 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 เนื่องมาจากผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการและขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยได้ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา แนวคิดทฤษฎี จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจำนวน 9 แผน แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ดำเนินการประเมิน และนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ หลังจากนั้นนำไปทดลองสอนกับกลุ่ม Try Out ก่อน เมื่อได้คุณภาพแล้วจึงนำไปใช้จัดการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง แม้ตัวเลขระหว่างเรียนกับหลังเรียนค่อนข้างจะต่างกันมาก อาจเนื่องมาจากกระหว่างการเรียนออนไลน์ผู้สอนไม่สามารถตรวจตราผู้เรียนว่ากำลังฟังอยู่ทุกคนหรือไม่ แม้ผู้สอนจะกำชับหนักแน่นแล้วก็ตาม นักศึกษาบางคนเข้ามาห้องเรียนออนไลน์จริงแต่ตนเองกลับไปทำภารกิจอย่างอื่นไปด้วย บางคนมีปัญหาเรื่องอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือหรือสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่พร้อม บางคนแบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือหมดก่อนทำข้อสอบวัดผลระหว่างเรียน แม้จะมาสอบภายหลังก็ลืมเนื้อหาแล้ว เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ทำให้การทดสอบระหว่างเรียนมีคะแนนน้อยกว่าหลังเรียน และก่อนสอบหลังเรียนผู้วิจัยได้ทบทวนเนื้อหา และทิ้งระยะเวลาก่อนสอบช่วงหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาเตรียมตัวมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้คะแนนระหว่างเรียนผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ แก้วไพไล (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด รายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดไผ่ล้อม จำนวนนักเรียน 35 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดมีคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก คุณภาพด้านเทคนิคการผลิตอยู่ในระดับดีมาก และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.00/83.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

จากผลการวิจัยข้อที่ 2 ที่พบว่า นักศึกษามีค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพเพิ่มมากขึ้น โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้เท่ากับ 0.7682 โดยนักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 76.81 เนื่องมาจากวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ต้องใช้ความจำในบางบทเรียนโดยเฉพาะบทเรียนที่ว่าด้วยเรื่องทักษะ 5Cs 3R และ 4C แต่เมื่อนักศึกษาได้ทำความเข้าใจในเนื้อหาแล้ว ทั้งการได้สืบค้น การได้นำเสนอต่อเพื่อนร่วมห้อง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีเพื่อนคู่คิดยิ่งทำให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ประกอบกับผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจและความทรงจำกับผู้เรียนในระยะยาว จึงทำให้นักศึกษาสามารถทำข้อสอบให้มีคะแนนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวิสา ยศระवास (2561) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบทเรียนบนเว็บโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมมือแบบเพื่อนคู่คิดรายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกมลาลัย จำนวน 70 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนบนเว็บโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมมือแบบเพื่อนคู่คิดที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเมื่อเรียนด้วยบทเรียนที่พัฒนาขึ้น โดยมีคะแนนหลังเรียน (858) มากกว่าคะแนนก่อนเรียน (475) คิดเป็นค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6661 หมายความว่า ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นหรือมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 66.61 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพงษ์ พร่องพรมราช (2562) ได้ศึกษารายการ

พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปรายวิชาสุขศึกษาเรื่องการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่สร้าง (Think Pair Share) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปึกธงชัยประชานิรมิต จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนสำเร็จรูปรายวิชาสุขศึกษาเรื่องการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่สร้างที่พัฒนาขึ้น มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.728 แสดงว่านักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 72.80

จากผลการวิจัยข้อที่ 3 ที่พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนนั้น เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหา หาทางออก โดยมีการแลกเปลี่ยนหารือและแบ่งปันกับคนอื่น ๆ ในกลุ่มย่อยจนไปถึงขนาดกลุ่มใหญ่ในชั้นเรียน เทคนิคนี้สามารถใช้ได้ในกระบวนการเรียนการสอนตอนใดตอนหนึ่งก็ได้ เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกทักษะการคิด ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกตื่นตัวอยู่เสมอ ตามธรรมชาติของผู้เรียนที่ต้องการแสดงทักษะแนวคิดและวิสัยทัศน์ของตนเอง ส่วนผู้เรียนที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออกเมื่อได้รับฟังทัศนคติจากเพื่อนแล้วย่อมกล้านำเสนอความเห็นของตน เนื่องจากกลุ่มมีขนาดเล็กมาก และวิธีการสอนนี้ได้บังคับให้แต่ละคนได้นำเสนอและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แล้วค่อยสรุปเป็นความคิดรวบยอดออกมา ยิ่งนักศึกษายู่ห่างไกลกันไม่ค่อยได้สนทนาระหว่างเพื่อน เมื่อผู้สอนเปิดโอกาสให้จึงให้ความร่วมมือด้วยดี การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจึงเข้าลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อนบนบริบทที่ผ่อนคลายไม่ต้องแข่งขันกัน ดังที่ Lyman (1987) ผู้พัฒนาเทคนิคนี้ได้กล่าวไว้ว่า “การเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เป็นรูปแบบการอภิปรายหลายชั้น (Multi-Mode) ที่พัฒนาขึ้นเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในห้องเรียน” สอดคล้องกับ นวกานต์ วิชาสชิน (2564) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด เรื่องสถิติที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จำนวนนักเรียน 50 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องสถิติหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสถิติหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยข้อที่ 4 ที่พบว่าเจตคติของนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดทางออนไลน์ ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวให้ความสำคัญกับผู้เรียน ขับเคลื่อนโดยผู้เรียน ส่วนผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกเท่านั้น องค์ความรู้เกิดจากการคิดวิเคราะห์ โดยเฉพาะการคิดแบบมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ซึ่งเข้ากับธรรมชาติของวิชา ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญกับสิ่งที่ได้เรียนไป เพราะสามารถนำไปปรับใช้กับทั้งในชีวิตประจำวันและในอนาคตได้ เนื้อหาไม่ได้ยากหรือเน้นความจำมากเกินไป แต่เน้นที่การมองให้ออก มองให้เห็น และใช้ชีวิตเป็น วิเคราะห์วิจารณ์ได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดี เกิดความสุขและความพอใจที่จะเรียนรู้ จึงทำให้เกิดเจตคติที่ดี สอดคล้องกับ จิระประภา คำภาเกะ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่องปริซึมและทรงกระบอก โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราษฎร์บำรุงธรรม จังหวัดกาญจนบุรี จำนวนนักเรียน 23 คน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัด

การเรียนรู้เรื่องปริซึมและทรงกระบอก โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับเกมคณิตศาสตร์อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ พิศมร ชูเอม (2561) ที่ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการพูดของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

1. ทำให้ได้รับองค์ความรู้แนวทางวิธีการในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริง การสร้างข้อสอบวัดผลประเมินผล กระบวนการวิจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะเทคนิคการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดโดยผ่านกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ 1) Think กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดในประเด็นปัญหาต่าง ๆ 2) Pair จัดให้ผู้เรียนจับคู่กันเป็นคู่ ๆ เพื่อให้ร่วมกันศึกษาบทเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และ 3) Share การสรุปผลการค้นหาคำตอบร่วมกันทั้งชั้นอีกครั้ง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หรือสอดคล้องกับการเรียนการสอนแบบปกติได้

2. ทำให้ทราบการบริหารจัดการห้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งจะมีปัญหาบางอย่างมากกว่าในชั้นเรียนปกติ เช่น การกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจมากยิ่งขึ้น การทำให้ผู้สอนได้เรียนรู้เทคนิคกลวิธีประกอบอื่น ๆ เช่น Google Classroom, Google Form, เกม Kahoot, การทำแบบวัดผลหรือแบบสอบถามทางออนไลน์ เป็นต้น สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยและการนำไปใช้

1. การจัดการเรียนการสอนทางออนไลน์โดยใช้โปรแกรม Zoom สามารถแยกห้องประชุมย่อยของนักศึกษาได้ ส่วนโปรแกรม Google meet ยังไม่สามารถทำได้ แต่ถ้าไม่สะดวกทางโปรแกรม Zoom เนื่องจากต้องจ่ายค่าโปรแกรมก็สามารถให้นักศึกษาพูดคุยแบบวิดีโอคอลกันผ่านทางโปรแกรม Line ได้ เมื่อเสร็จจากการประชุมย่อยค่อยให้นักศึกษาเข้าห้องเรียนใหญ่อีกทีหนึ่ง แต่ควรจะให้ นักศึกษาบันทึกหน้าจอไว้ด้วยเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน ผู้สอนควรให้ผู้เรียนเปิดกล้องหรือเปิดเป็นระยะและสอบถามผู้เรียนคนอื่น ๆ เป็นระยะ ๆ ด้วย เพื่อเป็นการกระตุ้นและติดตามผู้เรียน

2. ผู้สอนควรสอดแทรกกิจกรรมอย่างอื่นเข้ามาด้วยเพื่อเป็นการสร้างสีสันให้กับ การเรียนรู้ออนไลน์ เช่น กิจกรรมเล่นเกมผ่าน Application Kahoot หรือนำคลิปวิดีโอหรือเพลงที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา มาให้ผู้เรียนได้รับชมหรือรับฟังแล้วปรับเนื้อหาให้เข้ากับธรรมชาติของวิชา

3. เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิด จะต้องใช้เวลานานในการทำกิจกรรมแต่ละอย่าง ผู้สอนจึงควรมีการแบ่งหัวข้อที่จะมอบหมายผู้เรียนและกำหนดเวลาอย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักบริหารเวลาและทำงานร่วมกัน อีกอย่างหนึ่งการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถช่วยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง แต่ครูผู้สอนต้องมีส่วนช่วยในการตั้งประเด็นนำด้วย จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น

4. ผู้สอนควรจะเน้นประเด็นปัญหาแบบปลายเปิดที่ท้าทายการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ไม่ควรเน้นการวัดผลหรือประเด็นปัญหาที่ได้คำตอบเพียงว่าถูกหรือผิด เพื่อเป็นการเปิดช่องทางให้ผู้เรียนได้คิด

โดยไร้ขอบเขต และข้อสอบควรจะเน้นเป็นแนวอัตนัยมากกว่าปรนัยเพื่อฝึกฝนการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

5. ผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนแต่ละคนทั้งในคู่ และกลุ่มให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดกระบวนการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และนำไปสู่การร่วมกันทำงานและพัฒนาผลงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และควรมีการสับเปลี่ยนกลุ่มในเนื้อหาใหม่เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากนักศึกษาคนอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหรือนักศึกษาระหว่างการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดกับวิธีการสอนแบบอื่น

2. ควรทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเพื่อนคู่คิดของนักเรียนหรือนักศึกษาในห้องเรียนปกติเพื่อให้ทราบถึงความเหมือนหรือความแตกต่างของคะแนน รวมถึงศึกษากับรายวิชาอื่น ๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จักรพงษ์ พร่องพรหมราช. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). รายงานพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ บทเรียนสำเร็จรูป รายวิชาสุขศึกษา เรื่องการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่สร้าง (Think Pair Share) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. **วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ**, 45(2), 33-45.
- จิระประภา คำภาเกะ. (2563). การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องปริซึม และทรงกระบอกโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- นวกานต์ วิภาสชีวิน. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เรื่องสถิติ ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิสมร ชูเฒ. (2561). การพัฒนาความสามารถในการพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2551, มกราคม-เมษายน). เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ Mentor Coached Think-Pair-Share เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนรู้ออนไลน์. **วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ**, 18(1), 99-105.
- วรรณวิสา ยศระวาส. (2561). การพัฒนาบทเรียนบนเว็บโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมมือแบบเพื่อนคู่คิด รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วรารณ แก้วไพล. (2563, พฤษภาคม-สิงหาคม). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด รายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดไผ่ล้อม. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 19(2), 432-442.
- Lyman, F. (1987). Think-Pair-Share: An Ending Teaching Technique. **MAA-CIE Cooperative News**, 1, 1-2.
- Mazur, E. (1997). **Peer Instruction: A User's Manual**. New Jersey: Prentice Hall.

A Study on the Metaphor of the Chinese Zodiac Rabbit Four-character Idiom and the Meaning of Teaching Chinese as a Foreign Language*

Shen Ye

Ph.D. Candidate, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

First Author: ye.s@ku.th

Nathakarn Thaveewatanaseth

Lecturer, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Corresponding Author: nathakarn.th@ku.th

Warisa Asavaratana

Assistant Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Corresponding Author: warisa.as@ku.th

Received: August 28, 2022 Revised: October 10, 2022 Accepted: October 25, 2022

Abstract

There are currently studies on the cultural connotation, semantics, and metaphors of the Chinese zodiac idioms both at home and abroad, but there are few studies on the connotation and metaphors of the idioms of each animal, and there is no study on the metaphors of the idiom of "rabbit." Because the rabbit is a significant animal in Chinese culture, it is worthwhile to investigate the metaphors and idioms associated with the rabbit in the Chinese zodiac.

This paper uses the examples of "rabbit" idioms in Chinese idiom dictionaries as a corpus to first summarize and analyze the semantic meanings of rabbit, and then analyze the metaphorical source and target domains of Chinese "rabbit" idioms from the perspective of conceptual metaphors, as well as the metaphorical types. We then analyze the metaphorical source and target domains, as well as the metaphorical types of the Chinese idioms, in order to investigate the metaphorical situation and cultural meaning, and to understand the metaphorical mechanism and characteristics of the Chinese idioms.

* This article is part of the thesis entitled "Research on Metaphors of Chinese Zodiac Four-character Idioms and the Significance of Teaching Chinese as a Foreign Language" for the Doctor of Philosophy (Eastern Languages), Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University. Dr. Nathakarn Thaveewatanaseth is the principal advisor and Asst. Prof. Dr. Warisa Asavaratana is the co-advisor.

Through the study, the author has come to the following conclusions: 1.The idioms related to rabbit in Chinese zodiac use "rabbit" as a mammal that can be eaten and made into clothes, the mythical animal "moon rabbit", the appearance and physique of rabbit, the behavior and actions of rabbit, and the character and habits of rabbit as the main semantics of the idioms; 2.The above semantics are used as the source domain of metaphors and mapped to the target domain of "people, things and events"; 3.The abstract concepts of people's behavior, actions, life style, appearance, character and psychology, as well as time and events are vividly reflected through metaphors; 4.The main types of idiom metaphors in Chinese zodiac Rabbit are structural metaphors and entity metaphors, and also orientation metaphors; 5. The rabbit has a unique metaphorical meaning when it co-occurs with other animals in the same idiom, and most of the idioms in the same phrase form have basically the same metaphorical approach; 6.The metaphorical analysis helps us understand the image and connotation of the Chinese zodiac rabbit in Chinese culture deeply. Finally, based on the results of the study, we propose suggestions for teaching idioms in Chinese international education from the perspectives of metaphor analysis and cultural meaning.

Keywords: Chinese Zodiac Rabbit, Idiomatic Semantics, Metaphor, Cultural Images, Chinese Teaching

汉语生肖兔四字成语隐喻研究及汉语教学意义**

申烨

农业大学人文科学学院东方语言学系在读博士

Frist Author: ye.s@ku.th

陈玉琳

农业大学人文科学学院东方语言学系中文教师

Corresponding Author: nathakarn.th@ku.th

马春霖

农业大学人文科学学院东方语言学系中文教师，助理教授

Corresponding Author: warisa.as@ku.th

文章收到日期：2022年8月28日 修订日期：2022年10月10日 发表回复：2022年10月25日

摘要

目前，国内外已有对十二生肖成语文化内涵、语义、隐喻等的研究，但专门针对每个动物生肖的成语内涵及隐喻的研究还不多，且还没有对“兔”成语隐喻的研究。兔是中国文化中一个重要的动物形象，因此，关于生肖兔相关成语的隐喻情况值得我们深入研究。

本文整理汉语成语词典中的“兔”成语用例并以此为语料，先对兔的各项语义进行归纳和分析，然后从概念隐喻的角度出发，对汉语“兔”成语的隐喻源域和目标域，以及隐喻类型进行深入剖析，从而探究其隐喻情况及文化意义，了解汉语“兔”成语的隐喻工作机制及特点。通过研究笔者得出生肖兔成语隐喻映射情况、具体隐喻类型及隐喻内涵等结论，即：1. 生肖兔相关成语使用了“兔”作为哺乳动物本身可食用可制作衣物、神话动物“月兔”、兔的外貌体态、兔的行为动作、兔的性格习性等特征作为成语主要语义；2. 生肖兔成语以上述语义为隐喻源域，映射到目标域“人、事物、事理”中；3. 通过隐喻生动体现了人的行为动作、处世方式、外貌、性格、心理，以及时间、事理等抽象概念；4. 生肖兔成语隐喻以结构隐喻和实体隐喻为主要类型，同时兼具方位隐喻；5. 当生肖兔与其它动物共现于同一成语形式中时具有独特的隐喻义，且大部分同一词组形式的成语其隐喻方式基本相同；6. 通过隐喻分析帮助我们了解了生肖兔在中国文化中的形象与内涵。最终根据研究结果从隐喻分析和文化意义的角度为汉语国际教育中成语的教学提出建议。

关键词： 生肖兔；成语语义；隐喻；文化形象；汉语教学

**本文属于博士毕业论文内容的一部分。博士论文题目《汉语十二生肖四字成语隐喻研究及汉语教学意义》，论文主导师陈玉琳博士，论文副导师助理教授马春霖博士。

引言

中国成语形式规则、内涵深刻，是中国几千年语言文化的结晶之一。成语中包括了人体部位、饮食、水果蔬菜、动物等类别，其中动物成语是极具代表性的类。十二生肖是中国传统文化代表之一，其概念及相关习俗被中国人民和各地华人广泛运用。十二生肖成语来源于中国人民与十二个生肖动物的密切关系，并被用于日常生活或工作学习中，包括书面语和口语表达。对动物成语的研究则成为了当代语言学、文化、汉语教学的流行趋势。

通过总结前人研究，笔者发现：从上世纪八十年代开始，国内外对汉语成语的研究已不再局限于语义，而是更深入地从认知语言学及其隐喻学的理论入手。学者们通过概念隐喻理论，在分析动物成语时，将十二生肖的某种特征从动物领域映射到其他领域的个别对象上，也就是将动物生肖的外貌、神态、习性、品性、动作等作为表达认知的手段之一，隐喻到人或事物等其它方面，使得该对象的特征更突出，学习者对成语的理解也更具体形象。在中国，十二生肖成语受到中国人语言表达特点的影响，逐渐被赋予了另外的含义，使其形成了具有文化特色的隐喻。因此，十二生肖、隐喻、文化三者是互相联系不可分割的。从隐喻视角认知十二生肖成语，不仅可以帮助我们对中国人民的思维方式及文化的内在达到更深入的理解，还可以帮助我们了解相关成语及其蕴含的隐喻内涵，这对解读中国语言及文化有着极其重要的意义。

然而通过对研究文献的分析，笔者发现，目前学术界尚无针对生肖动物成语隐喻的专门研究，更没有对成语词典中所有生肖动物成语用例进行统计并分析其隐喻具体情况的研究。以生肖兔成语为例，目前专门针对“兔”成语的研究非常少，笔者只在知网检索到一篇写“兔”成语隐喻范畴的研究。而对其他生肖成语的研究，要么还停留在语义研究及成语结构基础上；要么以个别生肖成语为例来说明某一类生肖成语的隐喻，以少论多、笼统地说明某一类生肖成语的隐喻情况。这样的研究不够全面和系统，甚至还会出现研究误差。

因此笔者以全新视角，借鉴概念隐喻理论对生肖兔成语进行分析。本文在前人研究基础上，全面整理了汉语中的兔成语，分析兔的不同义项，探讨这些成语的语义，并了解“兔”在成语中的真实涵义和真正用途；同时，结合现代认知语言学关于概念隐喻的相关理论，对汉语“兔”成语从隐喻源域和目标域，以及实体隐喻、结构隐喻和方位隐喻等两个不同的分类方式进行划分。并分析了汉语“兔”成语隐喻的工作机制及特点，阐述其隐喻意义的成因；并探讨生肖兔在中国文化中的形象，从而从隐喻分析和文化意义的角度为汉语国际教育中成语的教学提出建议。

笔者旨在从更新更全面的视角探讨汉语生肖兔的成语，从而达到加深对十二生肖成语及隐喻理论的认识，更深入地探察中国人的认知思维特点，进一步了解中国的语言魅力、传统文化、风俗习惯与感情认知。此外，站在海外汉语教学的角度，研究还有助于找到成语的内在规律和特点，帮助外国学生更好地理解汉语成语，帮助对外汉语教师找到特色教学方法，促进海外汉语教学在语言和文化共处的环境下发展。

研究目标

1. 通过对所整理的兔字成语的本义和比喻义进行比较归纳，从语义角度探讨并确定生肖兔在成语中所属的义项范畴和具体义项内容，以深入了解生肖兔在成语中的真实含义，生肖兔所有成语的语义特征，及其反映的文化特色。
2. 运用隐喻知识相关理论，从源域和目标域两个方面讨论分析生肖兔成语中与本义相关的隐喻源域内容和与比喻义相关的隐喻目标域内容，从而给出具体每个成语的隐喻源域和隐喻目标域所指。
3. 从概念隐喻理论角度分析这些成语概念隐喻的隐喻类型。根据生肖兔内部每个成语的隐喻类型，将生肖兔的成语按结构隐喻、实体隐喻和方位隐喻的隐喻类型进行分类，探讨各隐喻类型生肖兔成语的隐喻工作机制及映射模式。
4. 归纳总结每个隐喻类型成语的特点及认知机制，提出对汉语教学的指导意义。

文献综述

笔者通过阅读书籍文献以及中国知网检索，找到研究概念隐喻、汉语成语、汉语成语隐喻或与汉语成语隐喻相关的诸多文献。

（一）国内外概念隐喻的研究

国外最著名的隐喻观点是“概念隐喻”理论 (Lakoff, & Johnson, 1980)，即隐喻不仅存在于语言中，而且存在于人类的思维行动和日常生活中，隐喻是人类的认知思维方式和认知工具。还提出了“隐喻映射”理论，即隐喻是从一个较为具体的概念域到较为抽象的概念域的映射，每一个隐喻都有一个源域、一个目标域、一个源域到目标域的映射。隐喻一般是从熟悉、有形、具体、常见的源域来认知生疏、无形、抽象、罕见的目标域，从而建立起不同概念系统之间的联系。

之后，国内外学者相继就概念隐喻做出了大量研究，这些理论指导着我们在当代对成语隐喻的系统研究。

Shu (1988, pp. 15-22) 提出判别词语是否存在隐喻需在语境中实现，语言环境对隐喻具有极其重要的意义。这验证了隐喻的基础是人类经验。Zhao (1995, pp. 67-72) 介绍了莱考夫和约翰逊的认知隐喻研究成果。这为我国的认知隐喻学的研究奠定了理论基础。Shu (2000) 还提出了隐喻的工作机制三个关键点，即：互动性、相似形和双重影像。其中，互动性是一个主词的主要特征被映射到另一个主词上；相似性是隐喻中本体和喻体的相似性，包括二者在形状和功能上的物理相似性；二者物理基础及心理体验的心理相似性，比如人在高兴情绪高昂时是直立，在悲伤或情绪低落时身体弯曲，所以幸福向上，伤心向下。Shu (2002, pp. 98-106) 指出本体和喻体之间的相似性是隐喻存在的基础。还有研究提到在外语教学中隐喻能力的培养不容忽视，隐喻能开拓学生的创新思维，有助于学生语言习得，隐喻被看做是语言运用的更高层次的标准 (Wang, & Li, 2004, pp. 140-143)。

继而，Goatly (2006, pp. 15-37) 论述了“人是动物”的隐喻命题，运用隐喻的工作机制，阐释了动物与人之间密切的社会关系。

以上理论为本文进行生肖成语的隐喻研究提供了重要理论依据，也为本文研究动物生肖成语隐喻人的特征或事理提供了理论基础和经验。

（二）国内汉语成语隐喻的研究

1. 汉语成语隐喻的研究

选取成语最多的研究使用了 308 条成语，阐述成语形式产生的类型及认知原因，说明成语的语义结构及其特征，揭示成语隐喻认知的民族文化特色，并探讨了隐喻认知在对外汉语教学中的启示。特别是本文通过概念描述及分析的方式，解读了成语与概念隐喻的内涵，同时将成语隐喻从空间方位、实体、结构等三个隐喻类型进行分析 (Liu, 2010)。这改进了目前成语隐喻多以源域和目标域的方式进行分类的研究方法。

2. 汉语动物成语隐喻的研究

笔者搜集了几篇国内近几年从不同方面历时分析动物隐喻的文章。有研究使用了 30 条带“兔”的成语，得出隐喻人的有 26 条，隐喻月出日落的有 4 条；并且表明“兔”成语的源域映射来源于兔的外貌、行为、习性、智力，具体特征包括头像鼠、动作敏捷、善于跳跃、跑得很快、胆小、可观赏灯，以此隐喻目标域——人的不同方面。其中褒义的方面表现人灵活、敏捷、行动迅速、攻击速度快、及时补救、性情温和；贬义的方面表现人胆小怯懦、狡猾、弱小，以及被他人利用、因同类死亡而悲伤、面貌猥琐、被挟制，还隐喻不合情理的事、有名无实的人或事等 (Li, 2011, p.104)。这为本文进行隐喻源域义项范畴的划分提供了经验，但该研究侧重于“兔”字成语隐喻源域和目标域的异同，以说明范畴化是隐喻得以实现的基础，没有对隐喻的深层内涵和机制进行分析。笔者汲取其隐喻源域的划分经验，将本文中所有的“兔”成语进行义项范畴的划分，并深入探讨每个“兔”成语的隐喻源域义项范畴和目标域概念，以找出“兔”成语的隐喻特征、隐喻机制、隐喻内涵、隐喻规律，以为汉语教学找到可行性建议。

有研究运用隐喻理论，分析动物隐喻产生的两种机制和格特力动物隐喻模型，具体分析了“牛、狗、猿、鸟、鱼”的隐喻及相关成语的隐喻意义，印证了“人是动物”这一隐喻，提出了动物隐喻在对外汉语教学中的使用和注意问题，如注意文化的“负迁移”，根据文化圈差异选择不同的教学方法等 (Gao, 2012)。有研究明确指出汉语隐喻动物成语中，源域是动物，目标域分为人、事、物三类；同时还指出汉语动物成语的隐喻具有普遍性、规律性和对称性的特点 (Yu, & Piao, 2014, pp. 109-111)。该类研究为本研究提供了经验，但几乎都是从宏观理论知识角度出发进行研究，并没有利用具体成语用例开展深入分析。且虽然用到了前沿的隐喻理论但基本上是对成语本身的溯源述流，没有从汉语教学者或学习者的角度来分析隐喻的深层内涵和特征。

3. 汉外成语隐喻对比研究

在汉外成语隐喻对比的研究方面，学术界也有一定数量的研究成果。有对汉蒙人体成语给出了明确的定义，并对其语义、结构进行分析，归纳所有汉蒙人体成语，并从隐喻角度对其语义范畴等进行了详细分析 (Solongo, 2013)。有对比分析了汉英成语中狗、猫、猪、牛、马、羊六种动物的隐喻意义，发现大多数动物隐喻都是贬义，且基于“人是动物”的隐喻机制之上 (Pan, 2014)。

有对中泰两种语言中出现频率较高的动物形象及其隐喻意义进行对比，用个别用例证明了兔的成语隐喻意义在中泰语言中有相同的项和不同的项 (Khemcharoen, 2015)。有将成语分成了十二生肖类、昆虫类、鱼类、兽类和鸟类，从成语的喻体和喻义异同、隐喻生成机制和类型的异同等角度对中韩两国动物成语进行对比 (Li, 2018)。有将汉泰饮食词语分为食物、器具、烹饪手法、饮食动作、饮食需求、味道等六大类，并以此为源域进行两种语言饮食隐喻异同的探讨 (Suksomboonwong, 2018)。

本文借鉴以上研究分类思路，从生肖动物各方面的属性对生肖兔成语进行语义划分。但该类研究在选取成语用例的时候，普遍只选取了个别动物及个别成语，成语用例非常少，有的甚至只有两三个用例，没有分析所有成语。并且没有深入分析具体的隐喻内涵，以更客观地研究动物成语的规律和特征。

4. 汉语其他事物类成语隐喻的研究

该类研究中，有对含有人体器官名称的四字成语隐喻和转喻的研究，结果表明在与其他词搭配产生新词汇的过程中，隐喻和转喻广泛渗透到语言使用当中，并进一步说明了它们是成语的认知机制，也是人们创造新范畴的认知工具 (Xie, 2011, pp. 84, &109)。有对女性类成语的研究，指出可以按源域分为植物类、动物类、非生命事物类、史实传说类和观念等物类；说明其特点是目标域分为容貌、年龄、装扮、感情等十二类；并得出女性成语隐喻概念类型有结构、方位、本体三类，且本体隐喻比重较大的结论 (Zhu, 2012)。有全面整理汉语植物成语的研究，对汉语植物成语隐喻进行源域和目标域的划分，并分析汉语植物成语隐喻的工作机制及特点，阐述了汉语植物成语隐喻表达的修辞功能与文化功能 (Wang, 2012)。这几篇文献作为隐喻是成语认知机制这一理论的依据，都详细对汉语某类成语的隐喻进行了深入分析和研究，但却没有专门的针对动物成语或十二生肖成语的研究。

5. 对外汉语教学角度的成语隐喻研究

从对外汉语教学的角度，有用概念隐喻理论来论述隐喻与汉语成语之间关系的研究，该研究还分析了结构隐喻类、实体隐喻类、空间隐喻类成语和数字隐喻类成语的隐喻认知机制及意义解读 (Tang, 2014)。有学者提出从概念隐喻角度探讨分析成语的认知理据及隐喻认知机制，认为成语隐喻认知具有民族性，隐喻类型有结构隐喻、方位隐喻、实体隐喻三类；并就对外汉语教学提出建议，即教师在教学中可以运用对比分析法、语境分析法帮助留学生理解成语语义 (Liu, &Fan, 2015, pp. 53 - 55)。学者们还从动物隐喻的基本理论、生成机制、认知机制等角度探讨对成语语义的影响，并且用成语个例对比狗、马、鱼在汉、日、英三种语言中的情况，得出地理环境、价值观念、历史典故、神话宗教对成语隐喻有影响，最后提出成语教学的策略 (Liu, &Fan, 2015)。第一个研究主要是针对留学生对隐喻认知的调查，并没有采用具体一类成语来分析成语的具体隐喻内涵。第二、第三个研究从宏观理论角度对成语隐喻进行了详细分析，但没有分析具体的成语用例。

（三）国内动物隐喻类的研究

一部分是关于动物隐喻的语义研究。动物隐喻是在一定的文化中形成的系统性的体系、是源域向目标域一系列的映射系统，在动物范畴向人的范畴映射过程中形成了纵横有序的动物隐喻的语义系统。有研究介绍了动物认知模式下，某种动物突显的属性与人的多种属性之间建立联系后，通过映射产生了相应的文化意义 (Yue, &Li, 2006, pp. 304-306)。

另一类是关于动物隐喻的文化研究。其中一个研究指出汉英两种语言中有大量以动物隐喻人的语言，但二者的隐喻表达和意义因中西方文化差异而不同 (Li, 2006, pp.117-119)。另一个提出动物隐喻是以动物行为和特征的拟人化为基础，反映了人类的文化模式，人对动物隐喻的理解常常是基于其自身的经验 (Xiang, &Wang, 2009, p.6)。

（四）国内成语语义类的研究

Chen (2020) 从动物成语的语义、文化特征和动物形象的象征意义来考察动物成语，并且进行了中韩两种语言在这三个方面的对比，研究了马、虎、鱼、牛、狗、鼠、鸡、龙等动物在文化中的形象。Liu (2014) 从十二生肖动物类成语的象征意义、来源、结构及变化、文化现象及修辞等方面对十二生肖成语的本体进行了详细的研究。这对笔者研究生肖成语的语义义项提供了依据。

综上所述，目前已有的文献研究主要体现为：专门研究成语本体的只注重语义和结构的研究，忽略了认知理论隐喻对成语的影响；专门研究某类成语隐喻内涵的研究，对那类成语的隐喻研究详细，却还没出现针对动物类成语或十二生肖类成语的研究，学术尚有空缺；其余从汉外对比、汉语教学等角度开展的成语隐喻研究，多是以某几个动物中的某几个成语作为例证来开展研究，成语用例不够全面。因为成语的语义义项具有多元化特征，且在不同语境和历史背景下，同一个事物或同一种动物可以体现不同的含义，因此以个别用例来证明一类成语并不客观。

此外，本文根据前人研究对成语和十二生肖成语进行了界定。成语是人们长期以来习用的、简洁精辟的定型词或短句。汉语的成语大多由四个字组成，一般都有出处 (Institute of Linguistics, CASS, 2002)。成语是一种相沿习用、含义丰富、具有书面语色彩的固定语 (Huang &Liao, 1991)。因此，我们将成语界定总结为：人们长期习用；结构完整稳定；表达简洁生动；意义丰富精辟；使用定性词组，大多由四个音节组成，常见为四字型式。本文在搜集语料的过程中找到不少非四字生肖兔的成语，字数有三个字或超过四个字的，但根据以上界定，非四字成语本文不作考虑。根据前人关于动物成语的研究，动物成语中的动物成分，有的为构成成分中含动物名称；有的为形式中不含动物成分，但语义的形成与动物密切相关。根据实际语料情况，本文选择第一种类型。即：生肖兔成语是成语构成中包含有生肖兔的动物名称或别称的四字成语。

研究方法

根据上述文献综述情况，笔者查缺补漏、借鉴前人优秀经验、发现前人研究不足，提出了新的思路和方法。

1. 语料材料统计法和调查法。针对前人研究语料不足的现象,笔者选取《中华成语大辞典(第2版)》(2019)为语料库,统计该词典所收录的约45000个成语用例,笔者通过检索得出数十例生肖“兔”的动物成语,其中既包括了成语形式中含有生肖“兔”词语的用例,也包括了成语中没有出现生肖“兔”词语但意义指向生肖“兔”的用例。对所收集的用例,以下三种情况不在本文研究范围:一是根据本文研究设定为四字成语,故排除三字或非四字的多字成语;二是排除虽然使用了生肖“兔”词汇,但其来源于典故或文学作品中的人名、地名、官名、山名、书名、中药名、植物名、物理术语、玩具品名、通假字等与生肖“兔”动物属性无关的成语;三是有一部分成语同样的意思和用词,却有多重表达形式,这主要是因为历史上不同时期不同文学家在使用中发生了改变,这样的成语我们视为重复项,只选取最常用的形式进行研究。最终确定“生肖兔”34项用例作为本文的研究语料和对象,逐个研究。

2. 文献研究法。本文通过文献检索,综合查询《新华成语大词典(2013版)》(2013)、《成语大词典(最新修订版 双色本)》(2013)、《中华成语大辞典(第2版)》(2019),整理所有成语用例的出处、来源、本义和比喻义。如遇到三本词典信息缺失的情况,笔者将使用网络检索法,在线检索《汉语大辞典》官方网站“汉辞网”及其“成语词典”栏目、中国知名学习网站“精品学习吧”及其“成语大全”栏目。通过文献检索和网络检索相结合的方式,对成语项目及其解释进行系统的统计并确认,以保证本文研究的科学性和客观性。

3. 归纳法及描写分析法。本文根据所整理的成语出处、来源、本义和比喻义等,对这些成语的本义和比喻义进行比较归纳,从语义角度对其进行详细分析,以探讨生肖“兔”在成语中所属的义项范畴和具体义项,从而达到深入了解生肖“兔”在成语中真实含义和表现意义的目的。分析生肖“兔”内部所有成语的语义特征,及其反映的文化特色。

4. 对比分析法。根据生肖“兔”在成语中其本义所表现的义项内容和所属义项范畴,对比其比喻义,运用隐喻知识,从源域和目标域两个方面讨论分析各个成语中与本义相关的隐喻源域内容和与比喻义相关的隐喻目标域内容,并给出具体每个成语的隐喻源域和隐喻目标域所指。

5. 定性分析法。从概念隐喻理论角度分析这些成语与其概念隐喻,分析每个成语概念隐喻的隐喻类型。根据生肖“兔”内部每个成语的隐喻类型,将生肖“兔”成语按隐喻类型分类,探讨各隐喻类型生肖“兔”成语的隐喻工作机制及映射模式。归纳总结每一个隐喻类型成语的特点及认知机制,说明隐喻的相关性和相似性。并根据隐喻内涵的分析结果,发现生肖“兔”在中国文化中的特点,从而探讨其在中国文化中的形象,提出其对汉语教学的指导意义。

研究结果

一、汉语生肖兔四字成语语义分析

要想从认知角度了解生肖兔四字成语的隐喻内涵,首先必须了解生肖兔成语的语义内容,其语义所属的义项范畴,以及这些成语在使用中的语义特点。

很多成语，一个成语结构中会同时出现两个生肖动物，本文以生肖兔为核心，在分析成语意义的时候，主要看整个成语的意思，但分析具体的语义及语义范畴的时候，重点分析生肖兔。

本文将确定的 34 个生肖兔成语按照成语项目、出处、来源、本义、比喻义的情况进行整理统计。得出下表：

表一 生肖兔成语基本释义表

序号	成语	出处	来源	本义	比喻义
1	白兔赤乌	唐·《劝酒》	神话传说	月亮和太阳的代称。	借指时间的流转。
2	赤脚撵兔（穿鞋吃肉）	现代·《太行风云》	历史故事	赤脚的穷人捕捉兔子,穿鞋的富人吃兔肉。	形容贫富不均。
3	得兔忘蹄	战国·《庄子·外物》	文人作品	得到了兔子，就忘了绊住兽蹄的狩猎工具。	比喻达到目的后就忘了原来的凭借。
4	东兔西乌	宋·《瑞鹤仙·小亭山半枕》	神话传说	月亮里有玉兔,太阳里有三足金乌。月亮东升太阳西下。	指时间流逝。
5	动如脱兔	春秋·《孙子·九地》	历史故事	行动起来像个逃跑的兔子。	比喻行动迅速、敏捷。
6	龟毛兔角	东晋·《搜神记》	文人作品	龟身上生毛，兔子头上长角。	旧时指战乱的征兆。后比喻不可能存在或有名无实的东西。
7	狐死兔泣	元·《宋史·李全传下》	历史故事	狐死了，兔子泣。	比喻因同类的死亡而感到悲伤。
8	获兔烹狗	近代·《论中国之将强》	文人作品	得到了兔子就把狗杀了煮了。	比喻事成之后排斥以至杀害有功之臣。
9	急兔反噬	清·《聊斋志异·胭脂》	文人作品	发急的兔子也会反咬人一口。	后用以比喻人被逼得没办法的时候回头进行反击。
10	见兔放鹰	明·《石点头》	文人作品	看到兔子就放出猎鹰去抓它。	后比喻抓住机会行事。
11	见兔顾犬	西汉·《战国策·楚策四》	历史故事	看到兔子，回头唤狗去捕捉。	比喻事情虽已急迫,但立即采取措施还来得及。
12	狡兔三窟	西汉·《战国策·齐策四》	历史故事	狡猾的兔子有很多藏身的洞穴。	比喻用以避祸藏身的地方多。
13	金乌玉兔	宋·《阮郎归·咏夏十首》	神话传说	传说太阳里边有三足的乌鸦,月亮中有白兔。	现多用于贬义。借指光阴、时光。

表一 生肖兔成语基本释义表（续）

序号	成语	出处	来源	本义	比喻义
14	惊猿脱兔	清·《儒林外史》	文人作品	好似猿猴和兔子一样, 迅速逃跑。	形容反应灵敏, 行动起来特别快。
15	（静若处子）动若脱兔	春秋·《孙子·九地》	历史故事	指军队未行动时就像未出嫁的女子那样静, 一行动就像逃脱的兔子那样敏捷	形容行动有章法。
16	狼奔兔脱	清·《冷眼观》	文人作品	狼和兔子仓皇逃窜的样子。	形容仓皇逃窜、狼狈逃跑的样子。
17	目兔顾犬	西汉·《战国策·楚策四》	历史故事	看见兔子而呼猎犬。	比喻及时补救。
18	犬兔俱毙	西汉·《战国策·齐第三》	历史故事	狗和兔子都死了。	比喻双方同归于尽。
19	三窟狡兔	唐·《雕赋》	文人诗歌	狡兔有三个洞穴, 反复逃窜, 以为避祸之计。	比喻提前做好多种避祸的准备。
20	狮子搏兔（亦用全力）	现代·《谨严第一》	文人作品	狮子与兔子搏斗也会用尽全力。	比喻对小事情也拿出全部力量认真对付。
21	势若脱兔	宋·《杂讽》	文人作品	情势像脱逃的兔子奔跑。	对敌人攻击的速度极快, 就像脱逃的兔子奔跑那样。
22	守株待兔	战国·《韩非子·五蠹》	寓言故事	守在树旁, 坐等兔子。	比喻固守以往的经验而不懂变通, 或心存侥幸, 希望不劳而获, 坐享其成。
23	兔角牛翼	现代·《国故论衡·明见》	文人作品	兔不生角, 牛不长翼。	比喻不合情理之事。
24	兔起凫举	先秦·《吕氏春秋·论威》	文人作品	像兔子飞奔, 像野鸭飞起。	形容行动极迅速。
25	兔起鹞落	北宋·《文与可画云当谷偃竹记》	文人诗歌	兔子刚一跳起来, 鹞就迅猛地扑过去。	形容动作迅速、准确。也比喻写字、作画、写文章时下笔敏捷, 气势充沛。
26	兔犬俱敝	西汉·《战国策·齐策三》	历史故事	犬和兔子都伤亡。	比喻两败俱伤, 第三方获利。

表一 生肖兔成语基本释义表（续）

序号	成语	出处	来源	本义	比喻义
27	兔缺乌沉	唐·《冬日寄献庾员外》	文人诗歌	月缺日落。	形容光阴迅速流逝。
28	兔死狗烹	明·《飞丸记·盟寻泉石》	文人作品	兔子死了，猎狗也就可以煮着吃了。	比喻事成之后，把处理效劳的人抛弃或杀害。
29	兔死狐悲	元·《苏幕遮·看送孝》	文人作品	兔子死了，狐狸感到悲伤。	比喻因同类的不幸而感到悲伤。
30	兔死犬饥	明·《答两广刘凝斋言贼情军情民情》	文人作品	兔子死了，犬饥饿。	比喻敌人灭亡后，功臣不受重用。
31	兔头獐脑	近代·《上海小刀会起事本末》	文人作品	-	形容人的面貌猥琐。多指坏人。
32	兔走乌飞	唐·《秋日早行》	文人诗歌	古代神话说月亮里有玉兔，太阳里有金乌，故月称玉兔，日称金乌。	比喻时光飞速地过去。
33	乌踰兔走	明·《瀛洲仙会图》	文人诗歌	指日月运行。兔，传说中的月中玉兔。借指月亮。	形容日月周期运转迅速。
34	一雕双兔	北宋·《新唐书·李林甫传》	历史故事	唐李林甫、张九龄、裴耀卿并为相，李抑扬张、裴自得，张裴二人龁折卑逊，时人窃言“一雕挟两兔”。	指三人并列显位，一人势盛而两人受其挟制。

根据《现代汉语词典》（中国社会科学院语言研究所版本）的释义，“兔”指“哺乳动物，头部略像鼠，耳大，上唇中间分裂，尾短而向上翘，前肢比后肢短，善于跳跃，跑得很快。有家兔和野兔等种类。肉可以吃，毛可供纺织，毛皮可以制衣物”。我们可将“兔”的特征归纳为以下几个方面：动物本身的是“哺乳动物，有家兔和野兔等种类。肉可以吃，毛可供纺织，毛皮可以制衣物”；外貌体态方面的是“头部略像鼠，耳大，上唇中间分裂，尾短而向上翘，前肢比后肢短”；行为动作方面的是“善于跳跃，跑得很快”。除此之外，我们根据前人对“兔”基本特征的研究发现，“兔”还具有性格习性方面的特征，即“胆小、性情温和、怯懦”。而在中国文化历史中，“兔”不仅有常规意义上作为哺乳动物的兔子，还有中国古代神话传说故事“嫦娥奔月”中的“玉兔”也称“月兔”，因其居住在月球上，在月宫负责捣药而得名。根据以上分析，本文将兔子的具体含义归纳为：动物本身属性（普通兔子）、动物本身属性（神话月兔）、动物外貌体态、动物行为动作、动物性格习性等五个语义内容范畴，并对生肖兔成语的基本情况进行分析。

1. 从生肖兔成语的来源来看，其成语来源广泛，主要来源于神话传说、历史故事、寓言故事、文人作品、文人诗歌等。这些都离不开当时的社会认知、政治国情、人民生活等时代背景。由此，我们可以推断生肖兔成语本身存在于当时人民或创作者的认知中，即生肖兔的成语来源于创作者对社会、政治、人民生活等的认知，以及对当时文化的习惯思维。这充分说明，生肖兔在中国语言文化历史长河中存在于人民生活及精神层面的方方面面，从而印证了生肖兔在中国语言文化中不可或缺的地位。

34 个用例中，来自文人作品的最多有 15 个用例，其次为来源于历史故事的有 10 例，来源于文人诗歌的 5 例、神话故事的 3 例、寓言故事的 1 例。从各个成语用例来看，生肖兔的成语来源以历史故事和文人作品两个出处为主，这也印证了生肖兔成语的可靠性。

2. 从各个生肖兔成语的本义来看，34 个成语主要表现了其动物本身、性格、行为、外貌等方面特点。①“白兔赤乌、东兔西乌、金乌玉兔、兔缺乌沉、兔走乌飞、乌踰兔走”等 6 个成语中的“兔”指的是中国古代神话故事“嫦娥奔月”中的月兔本身。月兔生活在月球上，月球不停转动、代表晚上的时间。而成语中的“乌”指的是太阳，太阳不停转动、代表白天的时间。因此，“兔”在这 6 个成语中作为“月兔”代表月球的语义，属于动物本身属性（神话月兔）的语义范畴。

②“动如脱兔、惊猿脱兔、（静若处子）动若脱兔、狼奔兔脱、势若脱兔、兔起凫举、兔起鹘落”等 7 个成语表达了兔“善于跳跃，跑得很快”即行动迅速的语义，属于动物行为动作属性的语义范畴。

③“得兔忘蹄、获兔烹狗、犬兔俱毙、兔犬俱敝、兔死狗烹、兔死犬饥”等 6 个成语表达了兔子“肉可以吃，毛可供纺织，毛皮可以制衣物”的语义，作为猎物与狩猎的人、猎犬对立，属于动物本身属性（普通兔子）的语义范畴。

④“急兔反噬、狮子搏兔（亦用全力）、一雕双兔”等 3 个成语，前两个表达了兔子即使性情温和胆小，但遇到危机和绝境时也会用尽全力反击；后一个表达了兔子性格上胆小弱小的语义。总体来说，这三个成语都表达了兔子性格习性方面“胆小、性情温和、怯懦”的语义，属于动物性格习性属性的语义范畴。

⑤“见兔放鹰、见兔顾犬、目兔顾犬”等 3 个成语表达了兔子行为动作上跑得快、迅速敏捷的语义，属于动物行为动作属性的语义范畴。

⑥“龟毛兔角、兔角牛翼”2 个成语中的兔子在外貌体态方面本无生长犄角的特征，因此在成语所表达的语义中生长了犄角则是超乎寻常不合规律的事情，以此作为成语所表达的重要语义内容，属于动物外貌体态属性的语义范畴。

⑦“狐死兔泣、兔死狐悲”2 个成语表达了兔子作为动物本身，与同类感同身受的情感，在此表达的是兔子作为动物本身的语义，属于动物本身属性（普通兔子）的语义范畴。

⑧“狡兔三窟、三窟狡兔”2 个成语表达了兔子在性格上敏锐和机警的语义，属于动物性格习性属性的语义范畴。

⑨“赤脚撵兔（穿鞋吃肉）”这个成语本意为穷人捕捉兔子，富人吃兔肉；“守株待兔”本意为守在树旁坐等兔子。从成语意思来看，这两个成语表达了兔子作为动物本身的语义，属于动物本身属性（普通兔子）的语义范畴。

⑩“兔头獐脑”表达了兔子在外貌上“头部略像鼠，上唇中间分裂”的面部特征，兔子面貌上像老鼠的语义，属于动物外貌体态属性的语义范畴。

生肖兔成语的语义包括了兔作为动物或生肖的基本含义，兔作为神话形象的含义，以及引申的生肖兔的性格习性、外貌体态、行为动作的语义含义，具体指向需要就隐喻进一步分析才可得知。

3. 从生肖兔成语的比喻义来看，其比喻义不止有动物的含义，还比喻了其他三个方面的内容：一是，表现了人物的特征，如人的行为动作、性格品性、外貌等，以及人的心理情感、处事方式等；二是，表现了事物，生肖兔成语特指时间；三是，表现了不同的事理。这些特征和事理，是通过生肖兔成语含义中兔的本义义项和比喻义义项综合比较得出。且这些特征与生肖兔在中国文化大众认知中形象特征一致，符合生肖兔在人类认知中的特征与含义。从以上 10 组“生肖兔”相同语义的成语出处及时代来看，①组从上古神话中而来，在唐、宋、明均有体现；②组在先秦及春秋、宋、清均有体现；③组在战国、西汉、明、近代有体现；④组在北宋、清、现代有体现；⑤组在西汉和明有体现；⑥组在东晋和现代有体现；⑦组出现在元代；⑧组在西汉和唐代有体现；⑨组在战国和现代有体现；⑩组出现在近代文人作品中。总的说来，第一，几乎每一组生肖兔成语的语义都是从古至今传承下来的，体现不同朝代有着共同的文化认知；第二，①②③⑤⑥⑨组成语在各种文学作品中的体现，其时代跨度非常大，其语义是生肖兔成语的主要语义体现，即以“月兔、迅速敏捷、有实用性、跑的快、样貌、哺乳动物”为主要语义体现。第三，随时历史发展，人民认知的进步，在历史中后期出现了新的语义，如第④组表示兔子弱小怯懦的新语义，出现在北宋；第四，第⑦组兔子作为哺乳动物与狐狸是同类的语义，只出现在元代，但同时存在于历史故事和文人作品中，同一时期，人们对生肖兔有着共同的认知；第五，第⑧组出现在西汉的历史故事，到了唐朝的文人诗歌，仍然出现该语义的内容；第六，第⑩组是到了近代才出现的新语义，并且到现在仍然被大众所认知并使用到生活中，它即体现了生肖兔的语义是在历史文化发展过程中，中国人民对它的普遍认知，同时也体现了语义会随着人们的认知和态度发生变化。由此，我们可以推断生肖兔在中国历史文化发展长河中，中国人民对它的认知和态度影响着生肖兔成语的本义及比喻义的发展变化，并且体现在了有记录的书籍作品等的成语表达中。

4. 从词义的具体内容来看，上述 34 个生肖兔成语所表达的语义内容既有兔好的方面，即人们赞许的方面；也有坏的方面，即根据人类自然经验中认为属于兔子自身缺点的方面。但根据上表分析，兔的正面或负面两个方面的语义内容并不局限于某一个语义范畴之中，而是存在于多个语义范畴中。如：同属于动物行为动作语义内容的两个成语“动如脱兔”和“狼奔兔脱”，前者是行动迅速敏捷的意义，后者是仓皇逃窜的意义。因此，我们不能只看成语本义和比喻义的语义内容就断定成语中兔的各方面特征的真实含义。而需深入对每个成语进行隐喻分析，才能准确理解生肖兔成语的深层内涵。

5. 从上表的比喻义我们还可以看出，所有生肖兔成语中，兔的比喻义既有表达正面积极向上的语义内容，也有表达负面的语义内容，还有一部分没有明确的表示其语义指向的好坏。因此，我们可以看出，生肖兔的比喻义包含了好的、不好的、中性的各个方面，都是历史上人们对兔的主流认识，主要体现在好的方面有兔子行动迅速、温和，以及作为动物本身无害的内涵；坏的方面有兔子胆小畏惧、面容猥琐的内涵；中性的方面则体现在兔子作为动物本身、性格、行为等方面。这也再次印证了，在历史发展过程中，人们对兔的认识是全面的多角度的，依据古代生活水平、人们日常习惯等，都将兔子作为捕捉的对象，因此在认知中更侧重于兔子逃跑速度快、性格温顺、没有攻击性、弱小等语义特征。但是也有一些成语比喻义体现的是生肖兔成语的值得称赞的方面，主要体现在行为动作的速度方面。究竟如何把握其意义，我们具体研究生肖兔的隐喻，理解生肖兔成语的深层构造，以帮助学习者达到准确理解正确使用之目的。

二、汉语生肖兔四字成语隐喻分析

通常意义的隐喻主要涉及两个概念的对比，用一个概念来解释另一个概念，实际上就是将源域的经验映射到目标领域。在隐喻理论中被描述为源域和目标域，源域一般是人们用来描述经验的方法，目标域是隐喻所描述的经验。一般情况下，源域的有关特征被转移到目标域上。源域往往是人们较为熟知的事物，而目标域较为抽象、复杂。人们通过隐喻这个方式将复杂、抽象、不熟悉的事物用已知、熟悉的事物表达出来。生肖兔成语的形成过程也是如此，人们可以根据它们的外貌、形态、习性、品性、性格等赋予其一定的隐喻义。通过日常接触，人们会悟出许多道理，并加以提炼升华，用浓缩的成语表达出来并相沿习用。因此，在汉语隐喻生肖兔成语中，源域是动物兔子，目标域分为人、事理、事物三类。

以往的研究动物成语的源域都是动物本身，根据上述词典的释义归纳，并根据 Goatly (2006, pp. 15–37) 《Humans, Animals, and Metaphors》中将动物隐喻的源域扩展到除了动物本身，还包括动物的性格、动作、外貌等，我们可以判定动物成语的实际语义义项不止有动物本身，还可以是动物的习惯习性、性格品性、外貌体态、行为动作、活动状态、动物地位等。依照上述对兔语义范畴的讨论，我们可以得知，兔成语的实际语义义项体现在动物本身、行为动作、性格习性、外貌特征等方面。

2.1 汉语生肖兔四字成语源域及目标域

我们将生肖兔成语列表进行分析，具体如下：

表二 生肖兔成语隐喻情况分析表

序号	成语	本义	比喻义	所属义项范畴	隐喻源域	隐喻目标域	隐喻类型
1	白兔赤乌	月亮和太阳的代称。	借指时间的流转。	动物本身	玉兔本身和月亮	事物：时间流转	实体：用玉兔指代月亮，以实体及物质隐喻抽象时间和经验，量化时间流转的抽象概念。
2	赤脚撵兔（穿鞋吃肉）	赤脚的穷人捕捉兔子，穿鞋的富人吃兔肉。	形容贫富不均。	动物本身	普通兔子	事理：穷人捕捉兔子。	实体：具体事件隐喻事理，定义贫穷。
3	得兔忘蹄	得到了兔子，就忘了绊住兽蹄的狩猎工具。	比喻达到目的后就忘了原来的凭借。	动物本身	普通兔子	人的目标/敌对者	结构：兔子作为猎物，隐喻人捕猎的目标，或捕猎工具敌对的方面，人的目标是兔子。
4	东兔西乌	月亮里有玉兔, 太阳里有三足金乌。月亮东升太阳西下。	指时间流逝。	动物本身	玉兔本身和月亮	事物：时间流转	实体：用玉兔指代月亮，以实体及物质隐喻抽象时间和经验，量化时间流转的抽象概念。
5	动如脱兔	行动起来像个逃跑的兔子。	比喻行动迅速、敏捷。	动物行为动作	跑得快的兔子	行动迅速的人	结构：行动迅速的人是飞奔的兔子。
6	龟毛兔角	龟身上生毛，兔子头上长角。	旧时指战乱的征兆。后比喻不可能存在或有名无实的东西。	动物外貌体态	兔子不生角	事理：不可能存在、不合情理的事情	实体：兔子长角隐喻不可能发生或存在的事物，量化不合情理的事情的程度。
7	狐死兔泣	狐死了，兔子泣。	比喻因同类的死亡而感到悲伤。	动物本身	普通兔子	人或动物的同类/同盟者	实体：兔子和狐狸同属动物，同样被人类视为猎物并经常躲藏，隐喻同类或同盟者，识别具有同类或同盟者特征的方面。

表二 生肖兔成语隐喻情况分析表（续）

序号	成语	本义	比喻义	所属义项范畴	隐喻源域	隐喻目标域	隐喻类型
8	获兔烹狗	得到了兔子就把狗杀了煮了。	比喻事成之后排斥以至杀害有功之臣。	动物本身	普通兔子	人的目标/敌对者	结构：人的目标是兔子。 方位：兔在前跑，狗在后追，隐喻敌对者。
9	急兔反噬	发急的兔子也会反咬人一口。	后用以比喻人被逼得没有办法的时候回头进行反击。	动物性格品性	温顺、柔弱、弱小怯懦	温顺的人、弱小怯懦的人	结构：温顺怯懦的人是兔子。
10	见兔放鹰	看到兔子就放出猎鹰去抓它。	后比喻抓住机会行事。	动物行为动作	动作敏捷的兔子	机会、机遇	结构：转瞬即逝的机会是奔跑的兔子。 方位：兔在地上跑，鹰在天上追，隐喻敌对者。
11	见兔顾犬	看到兔子，回头唤狗去捕捉。	比喻事情虽已急迫，但立即采取措施还来得及。	动物行为动作	动作敏捷的兔子	事理：事情紧急	实体：用动作敏捷的兔子突然出现，隐喻紧急的事情。 方位：兔在地上跑，鹰在天上追，隐喻敌对者。
12	狡兔三窟	狡猾的兔子有很多藏身的洞穴。	比喻用以避祸藏身的地方多。现多用于贬义。	动物性格品性	兔子敏锐、机警的性格	敏锐、机警的人	结构：机警的人是兔子。
13	金乌玉兔	传说太阳里边有三足的乌鸦，月亮中有白兔。	借指光阴、时光。	动物本身	月兔	事物：时间流转	实体：用玉兔指代月亮，以实体及物质隐喻抽象时间和经验，量化时间流转的抽象概念。
14	惊猿脱兔	好似猿猴和兔子一样，迅速逃跑。	形容反应灵敏，行动起来特别快。	动物行为动作	跑得快的兔子	行动迅速的人	结构：行动迅速的人是飞奔的兔子。

表二 生肖兔成语隐喻情况分析表（续）

序号	成语	本义	比喻义	所属义项范畴	隐喻源域	隐喻目标域	隐喻类型
15	（静若处子） 动若脱兔	指军队未行动时就像未出嫁的女子那样静，一行动就像脱逃的兔子那样敏捷	形容行动有章法。	动物行为动作	跑得快的兔子	行动迅速的人	结构：行动迅速的人是飞奔的兔子。
16	狼奔兔脱	狼和兔子仓皇逃窜的样子。	形容仓皇逃窜、狼狽逃跑的样子。	动物行为动作	跑得快的兔子	行动迅速的人	结构：行动迅速的人是飞奔的兔子。
17	目兔顾犬	看见兔子而呼猎犬。	比喻及时补救。	动物行为动作	动作迅速敏捷的兔子	事理：事情紧急	实体：用动作敏捷的兔子突然出现，隐喻紧急的事情。 方位：兔在地上跑，鹰在天上追，隐喻敌对者。
18	犬兔俱毙	狗和兔子都死了。	比喻双方同归于尽。	动物本身	普通兔子	人的目标/敌对者	结构：人的目标是兔子。 方位：兔在前跑，狗在后追，隐喻敌对者。
19	三窟狡兔	狡兔有三个洞穴,反复逃窜,以为避祸之计。	比喻提前做好多种避祸的准备。	动物性格品性	兔子敏锐、机警的性格	敏锐、机警的人	结构：机警的人是兔子。
20	狮子搏兔（亦用全力）	狮子与兔子搏斗也会用尽全力。	比喻对小事情也拿出全部力量认真对付。	动物性格品性	温顺柔顺	温顺的人、弱小怯懦的人	结构：温顺怯懦的人是兔子。 方位：兔在前跑，狮子在后追，隐喻敌对者。
21	势若脱兔	情势像脱逃的兔子奔跑。	对敌人攻击的速度极快,就像脱逃的兔子奔跑那样。	动物行为动作	跑得快的兔子	行动迅速的人	结构：行动迅速的人是飞奔的兔子。

表二 生肖兔成语隐喻情况分析表（续）

序号	成语	本义	比喻义	所属义项范畴	隐喻源域	隐喻目标域	隐喻类型
22	守株待兔	守在树旁，坐等兔子。	比喻固守以往的经验而不懂变通，或心存侥幸，希望不劳而获，坐享其成。	动物本身	普通兔子	收获/猎物	结构：人的目标是兔子。
23	兔角牛翼	兔不生角，牛不长翼。	比喻不合情理之事。	动物外貌体态	兔子不生角	事理：不合情理的事情。	实体：兔子长角 隐喻不可能发生或存在的事物，量化不合情理的事情的程度。
24	兔起凫举	像兔子飞奔，像野鸭飞起。	形容行动极迅速。	动物行为动作	跑得快的兔子	行动迅速的人	结构：行动迅速的人是飞奔的兔子。
25	兔起鹘落	兔子刚一跳起来，鹘就迅猛地扑过去。	形容动作迅速、准确。也比喻写字、作画、写文章时下笔敏捷，气势充沛。	动物行为动作	跑得快的兔子	行动迅速的人	结构：行动迅速的人是飞奔的兔子。
26	兔犬俱敝	犬和兔子都伤亡。	比喻两败俱伤，第三方获利。	动物本身	普通兔子	人的目标/敌对者	结构：人的目标是兔子。 方位：兔在前跑，狗在后追，隐喻敌对者。
27	兔缺乌沉	月缺日落。	形容光阴迅速流逝。	动物本身	月兔	事物：时间流转	实体：用玉兔指代月亮，以实体及物质隐喻抽象时间和经验，量化时间流转的抽象概念。
28	兔死狗烹	兔子死了，猎狗也就可以煮着吃了。	比喻事成之后，把处理效劳的人抛弃或杀害。	动物本身	普通兔子	人的目标/敌对者	结构：人的目标是兔子。 方位：兔在前跑，狗在后追，隐喻敌对者。

表二 生肖兔成语隐喻情况分析表（续）

序号	成语	本义	比喻义	所属义项范畴	隐喻源域	隐喻目标域	隐喻类型
29	兔死狐悲	兔子死了，狐狸感到悲伤。	比喻因同类的不幸而感到悲伤。	动物本身	普通兔子	人或动物的同类/同盟者	实体：兔子和狐狸同属动物，同样被人类视为猎物并经常躲藏，隐喻同类或同盟者，识别具有同类或同盟者特征的方面。
30	兔死犬饥	兔子死了，犬饥饿。	比喻敌人灭亡后，功臣不受重用。	动物本身	普通兔子	人的目标/敌对者	结构：人的目标是兔子。 方位：兔在前跑，狗在后追，隐喻敌对者。
31	兔头獐脑	—	形容人的面貌猥琐。多指坏人。	动物外貌体态	兔子面部像老鼠	人面貌猥琐	结构：兔子面部特征如鼠，与贼眉鼠眼猥琐的人面像特征一致，面貌猥琐的人是兔子。
32	兔走乌飞	古代神话说月亮里有玉兔，太阳里有金乌，故月称玉兔，日称金乌。	比喻时光飞速地过去。	动物本身	月兔	事物：时间流转	实体：用玉兔指代月亮，以实体及物质隐喻抽象时间和经验，量化时间流转的抽象概念。
33	乌骏兔走	指日月运行。兔，传说中的月中玉兔。借指月亮。	形容日月周期运转迅速。	动物本身	月兔	事物：时间流转	实体：用玉兔指代月亮，以实体及物质隐喻抽象时间和经验，量化时间流转的抽象概念。
34	一雕双兔	唐李林甫、张九龄、裴耀卿并为相，李抑扬张、裴自得，张裴二人罄折卑逊，时人窃言“一雕挟两兔”。	指三人并列显位，一人势盛而两人受其挟制。	动物性格品性	温顺柔顺	温顺的人、弱小怯懦的人	结构：温顺怯懦的人是兔子。 方位：雕在天上飞，位居高位，兔子被雕抓着在其之下，位居低位。兔子低位低。

2.1.1 汉语生肖兔四字成语的隐喻源域

根据以上分析，我们可以将汉语生肖兔四字成语的隐喻源域分为五大类：

(1) 隐喻源域来自于语义范畴“动物本身（神话月兔）”的成语有：“白兔赤乌、东兔西乌、金乌玉兔、兔缺乌沉、兔走乌飞、乌踰兔走”等 6 个。这些成语的隐喻源域采用的是月兔的及其生活在月球上的特点。该语义在隐喻中以具体的“月兔”形式出现去映射目标域抽象的概念，形成了这一类成语的隐喻源域。并通过成语结构中其他语素“乌”的修饰和限定（“乌”指的是太阳），来映射其目标域真实含义。

(2) 隐喻源域来自于语义范畴“动物本身（普通兔子）”的成语有：“得兔忘蹄、获兔烹狗、犬兔俱毙、兔犬俱敝、兔死狗烹、兔死犬饥、狐死兔泣、兔死狐悲、赤脚撵兔（穿鞋吃肉）、守株待兔”等 10 个。这些成语的隐喻源域使用的是兔子作为动物哺乳动物的本义，具体为：“得兔忘蹄、获兔烹狗、犬兔俱毙、兔犬俱敝、兔死狗烹、兔死犬饥”采用了兔子“肉可以吃，毛可供纺织，毛皮可以制衣物”的本义，中国文化中通常将兔子作为古时打猎的猎物，获猎后肉可以食用、皮毛作为御冬衣物；“狐死兔泣、兔死狐悲”采用了兔子与狐狸同作为动物，其中一个被狩猎，另一个则会同感流泪的语义；“赤脚撵兔（穿鞋吃肉）”采用的是兔子作为可食用的动物之语义；“守株待兔”采用的是兔子作为哺乳动物，通常被人类捕猎的语义。以上皆是人类通过自然经验得到的普遍认知，形成了这一类成语的隐喻源域，即兔子作为动物本身可食用、皮毛可制作衣物等语义为其隐喻源域。

(3) 隐喻源域来自于语义范畴“动物行为动作”的成语有：“动如脱兔、惊猿脱兔、（静若处子）动若脱兔、狼奔兔脱、势若脱兔、兔起凫举、兔起鹳落、见兔放鹰、见兔顾犬、目兔顾犬”等 10 个。其隐喻源域使用了兔子行动时“善于跳跃，跑得很快”，即动作迅速、快速敏捷的动作特点。这类生肖兔成语的隐喻源域使用了兔子跳跃、奔跑、逃窜等动作行为，具体形象的展现了目标域所要表达的抽象概念。简而言之，就是将速度快、动作快等抽象概念用兔子的具体动作，让读者感受更真切。

(4) 隐喻源域来自于语义范畴“动物性格习性”的成语有：“急兔反噬、狮子搏兔（亦用全力）、一雕双兔、狡兔三窟、三窟狡兔”等 5 个。其中前三个成语隐喻源域使用了兔子在性格习性方面性情温和胆小、弱小怯懦的特点；后两个成语隐喻源域使用了兔子性格习性上敏锐机警的特点。

(5) 隐喻源域来自于语义范畴“动物外貌”的成语有：“龟毛兔角、兔角牛翼、兔头獐脑”等 3 个。其隐喻源域使用了兔子外貌体态特征方面的语义，其中前两个成语采用了兔子耳大、尾短而向上翘的外形特点，以说明兔子没有犄角，若长出犄角则不合常理；后一个成语采用了兔子上唇中间分裂、头部略像鼠等外形特点，指明了长相不好或有缺欠。

从生肖兔成语的源域类别可以看出，凡是人们在生活中能直接了解到的兔子的方方面面，都被用来组成了生肖兔成语，涉及到了兔子及其性格习性、外貌特点、动作行为的各个方面。从兔子作为动物本身的含义，到兔子迅速快捷的动作、温和胆小的性格、稍有缺陷的外貌等，无不具体生动地展示了成语所要表达的抽象概念。作为自然界的生命物象之一，人们日常熟识的动物或家禽，兔子的速度和弱小等，无一不存在于人们的共识，并作为组成成语的材

料。兔子的各方面特征在隐喻中属于具体的有形的物质、是人类通过自然经验得到的普遍认知，即用人们熟知的兔的特征去映射目标域抽象的概念。

2.1.2 汉语生肖兔四字成语的隐喻目标域

隐喻是源域向目标域的投射。根据上表分析，我们将汉语生肖兔四字成语的隐喻目标域分为三个大类：

(1) 隐喻目标域为“人或与人相关”一类的生肖兔成语：得兔忘蹄、动如脱兔、狐死兔泣、获兔烹狗、急兔反噬、狡兔三窟、惊猿脱兔、（静若处子）动若脱兔、狼奔兔脱、犬兔俱毙、三窟狡兔、狮子搏兔（亦用全力）、势若脱兔、守株待兔、兔起凫举、兔起鹳落、兔犬俱敝、兔死狗烹、兔死狐悲、兔死犬饥、兔头獐脑、一雕双兔。

具体目标域如下：

“得兔忘蹄、获兔烹狗、犬兔俱毙、兔犬俱敝、兔死狗烹、兔死犬饥”等成语的隐喻目标域为人的目标或人的敌对者。这里的隐喻源域都是“兔子是哺乳动物”的动物本身属性。在该类成语中皆与另一成分“蹄”或“犬”组合，构成了捕与被捕的对立方，根据人民经验，捕猎工具和犬类较兔子而言更强大，兔子较为弱小则成为了猎物或目标，二者相互敌对。因此，映射的目标域为人的目标或敌对者。

“动如脱兔、惊猿脱兔、（静若处子）动若脱兔、狼奔兔脱、势若脱兔、兔起凫举、兔起鹳落”等成语的隐喻目标域为行动迅速的人。这里的隐喻源域为“兔子善于跳跃、跑得迅速”的行为动作属性。在该类成语中“兔”与另一修饰成分“脱”或“起”组合，构成了兔子跳跃或奔跑时迅速敏捷的生动形象，这也是人们长期狩猎中观察所得的经验。因此，映射的目标域为行动迅速、动作敏捷的人。

“狐死兔泣、兔死狐悲”的隐喻目标域为人的同盟者或动物的同类。这里的隐喻源域为兔子作为哺乳动物本身的属性。在该类成语中“兔”与另一成分“狐”组合，隐喻了二者皆为哺乳动物且都因毛皮可制衣物而成为了人们捕猎的对象，其中一个被捕失去生命，则另一个也会感到害怕或悲伤。因此，映射的目标域为人的同盟者或动物的同类。

“急兔反噬、狮子搏兔（亦用全力）、一雕双兔”的隐喻目标域为温顺或弱小怯懦的人。这里的隐喻源域是“兔子温顺胆小弱小”的性格习性属性。在该类成语中与“急、反”、“搏”或“雕”组合，这几个词无论词性为形容词、动词或名词，语义上都是兔子弱小温顺的对立面。依据人民经验，温顺的兔子在遇到危机或强敌的时候也会拼尽全力逃脱或反击，正如弱小的人被逼急了也会使尽全身解数。因此，映射的目标域为温顺、弱小、怯懦的人。

“狡兔三窟、三窟狡兔”的隐喻目标域为敏锐机警的人。这里的隐喻源域是“兔子敏锐、机警”的性格习性属性。在该类成语中与其他成分“狡”、“三窟”组合，揭示了依据人民经验，机警的兔子在躲藏方面也有狡猾的一面，有多个藏身处，方便遇到危险时躲避。以此隐喻映射目标域为敏锐机警的人，或是现代狡猾的人。

“守株待兔”的隐喻目标域为人的猎物或收获。这里的隐喻源域是兔子作为哺乳动物本身的属性。古人用寓言故事揭示了人固守以往经验、心存侥幸，想不劳而获。而这里就是以兔子隐喻目标域人的猎物或收获。

“兔头獐脑”的隐喻目标域为面貌猥琐的人。这个成语的隐喻源域是“兔子头部略像鼠，上唇中间分裂”的样貌特征属性。根据人们经验，长得像鼠的样貌是不好的样貌、上唇中间分裂是先天缺陷。因此，该成语映射的目标域是面貌猥琐的人。

从上述分析来看，我们可以确定隐喻目标域为“人或与人相关”一类的生肖兔成语，其映射的目标域范围包括了人本身、人的想法目标、人的性格习性、人的样貌、人的动作行为等与人相关的多个方面。

(2)隐喻目标域为“事情、事理”一类的生肖兔成语有：赤脚撵兔（穿鞋吃肉）、龟毛兔角、见兔顾犬、狼奔兔脱、兔角牛翼。这些成语的结构有动宾结构或名词补语结构皆为描述性成语，其目标域的确定要从整个成语描述的具体含义来看。

赤脚撵兔（穿鞋吃肉）中的兔，其源域使用的事是哺乳动物本身的含义，与前面成语中另一结构“穿鞋吃肉”组合，其寓意反映了古代穷人只有捕捉兔子的份儿，而富人才可以吃到兔肉。因此，其目标域是贫穷的人捕捉兔子这一事理。

龟毛兔角、兔角牛翼中的兔，其源域使用的是兔子不生角的外貌特征，与成语中另一结构“龟毛、牛翼”组合，整个成语的目标域就是不可能存在及不合情理的事情。

见兔顾犬、目兔顾犬中的兔，其源域使用的是兔子在跑跳时迅速敏捷的动作特征，与成语中另一结构“顾犬”组合，则表示了看到兔子立刻放出捕猎兔子的犬，整个成语的目标域是事情紧急这一事理和情况。

从上述分析来看，我们可以确定隐喻目标域为“事情、事理”一类的生肖兔成语，其映射的目标域范围包括了具有时代特征的人民认知、生活经验、人生经历或经验道理等抽象的实践经验。

(3)隐喻目标域为“事物、物体”一类的生肖兔成语有：白兔赤乌、东兔西乌、金乌玉兔、兔缺乌沉、兔走乌飞、乌踰兔走；见兔放鹰。这 7 个成语，前 6 个中的兔指的都是生活在月球上的月兔，而月球运行则表示时间变化和流转，映射的目标域是“时间流转”或“时间流逝”；后一个的兔使用的隐喻是兔子跑得飞快、会躲藏的语义，映射的目标域是转瞬即逝的机会或机遇。

这七个成语虽然源域和目标域不一样，但是都有强调时间瞬间变化的语义。从上述分析来看，我们可以确定隐喻目标域为“事物、物体”一类的生肖兔成语，其映射的目标域范围主要时间及时间流转等。

2.2 汉语生肖兔四字成语概念隐喻类型特征及隐喻机制

20 世纪末兴起的概念隐喻，提出了新的隐喻分类方法，即将隐喻分为实体隐喻、结构隐喻和空间（方位）隐喻三类。

结构隐喻是一个概念对另一个概念进行隐喻建构，关键是目标域的一切规则来源于源域，且目标域的结构与源域一致。诸如前人研究的“争辩是战争”、“时间是金钱”、“人生是旅行”、“感情态度是温度”等，这几个隐喻中，前者是我们所要隐喻的抽象内容，即隐喻目标域；后者是我们用来隐喻的具体内容，即隐喻源域；后者的含义主体被一一对应到了前者上，形成了前者的真实系统的概念。

实体隐喻是人类用具体有形的经验谈论抽象模糊的事件、行为、情感、思想、心理活动等，即把事件、行为、状态、情感、思想等抽象概念变成有形的实体。目的是为了量化人类情感、心理活动的变化、事件的状态等概念；指称或定义抽象的概念和事件；识别这些事件中具体有形的某个方面；识别这些事件或活动的原因；为抽象概念中的事件树立目标激发行动。实体隐喻的具体形式包括拟人隐喻和容器隐喻。拟人隐喻就是将动物、事物、物体等比作人。本文主要涉及的就是将动物比作人，即将动物的源域概念性格习性、动机、行为等投射到人身上，借以描述人的品行、动机、行为。容器隐喻是人将自身看作是一个容器，身体外的一切也都看作是一个容器。容器隐喻主要指的是：陆地区域，根据所容纳物体的数量对这些物体进行量化；视野，体现视野与物理空间相互联系的自然关系；事件、行为、活动状态等，行为活动时容纳行为构成其他活动的容器。

方位隐喻是参照空间方位来组建一个个互相关联的概念的完整系统，其主要依赖人类对生存空间中方位基本概念的身体及文化的经验。人类通过认识自然和与自然相互作用后产生了对上下、高低、前后、里外、深浅、中心和边缘概念的感知，为抽象的目标域组建一个具体可理解的概念系统。

根据上述表格的分析，生肖兔的成语包含了所有概念隐喻的隐喻类型，其中结构隐喻的数量最多，其次是实体隐喻，方位隐喻穿插其中。

2.2.1 汉语生肖兔四字成语结构隐喻解析

本文将属于结构隐喻类型的所有生肖兔成语按照其源域构建目标域概念的规则进行分析，得出以下几个结构隐喻概念：

A. “目标是兔子”。属于该结构的成语有：得兔忘蹄、获兔烹狗、犬兔俱毙、守株待兔、兔犬俱敝、兔死狗烹、兔死犬饥。

在这个结构中，虽然最终整个成语的意义多偏向于批评或者描述事实不好的方面，但该组所有成语都使用了生肖兔作为哺乳动物本身具有食用和物用价值的特点作为隐喻源域。并且通过整齐统一的对应模式将这些特点构建为目标域与人相关的概念，专指人期待的目标或人想要达到的目的等，从而使语义宽泛的目标有了限定的具体语义。在成语的隐喻映射过程中，将兔的价值一一映射给了抽象的目的目标，目的目标的规则符合有价值的兔的规则，其结构特点与兔一致。

B. “行动迅速的人是兔子”。属于该结构的成语有：动如脱兔、惊猿脱兔、（静若处子）动若脱兔、狼奔兔脱、势若脱兔、兔起凫举、兔起鹳落。

在该结构中，使用了兔跳跃或奔跑时速度非常快、身体非常敏捷等特点作为隐喻源域，并将兔迅速敏捷的这些规则一一用来构建目标域行动迅速的人的概念，即人的快的语义结构特点与兔的快一致。

C. “温顺怯懦的人是兔子”。属于该结构的成语有：急兔反噬、狮子搏兔（亦用全力）、一雕双兔。

在该结构中，使用了兔性格温顺、怯懦弱小等语义特点作为隐喻源域，将这些规则逐一用于构建目标域人的胆小懦弱等概念，使温顺弱小的人这些抽象无形的目标域概念得到了具体的隐喻形象。

此外，该结构中所有成语都不是兔一个形象单独存在的，而是有一个与兔实力悬殊较大的形象存在，明说或暗指，如“狮兔”、“雕兔”等两个动物形象共现的情况，二者必定是一强一弱，以此来凸显兔温顺弱小的隐喻源域。

D. “机警的人是兔子”。属于该结构的成语有：狡兔三窟、三窟狡兔。

在该结构中，使用了兔敏锐机警等性格方面的语义特点作为隐喻源域，将这些规则逐一用来构建目标域警惕性高、机警的人等概念，使机警这一语义宽泛的目标域概念得到了具体的隐喻形象。

E. “面貌猥琐的人是兔子”。属于该结构的成语有：兔头獐脑。

在该结构中，使用了兔在外貌上长得像鼠、嘴唇有裂痕等语义特点作为隐喻源域，将这些规则逐一用来构建目标域面貌猥琐之人的概念，使“猥琐”这一抽象的目标域概念更生动具体形象。

F. “机会是兔子”。属于该结构的成语有：见兔放鹰。

在该结构中，使用了兔在行为动作方面动作敏捷等语义特点作为隐喻源域，将这些规则逐一构建到目标域机会和机遇上，使人类机会转瞬即逝、很快流逝的目标域概念得到了具体有形的形象构建。

总的说来，生肖兔的结构隐喻类型总共有六个隐喻概念，其中属于人的范畴的有四个，即：“行动迅速的人是兔”、“温顺怯懦的人是兔”、“机警的人是兔”、“面貌猥琐的人是兔”；属于事物范畴且与人相关的有两个，即：“目标是兔”、“机会是兔”。其中部分结构隐喻中存在两种动物形象共现的情况，通过以上分析我们发现，这些动物形象两两共现的成语，语义与生肖兔相反，生肖兔隐喻源域的概念在对比和比较之下尤为突出，也就是体现了隐喻凸显的特征。

2.2.2 汉语生肖兔四字成语实体隐喻解析

根据上述表格分析，生肖兔的实体隐喻包括了实体隐喻本身的大类，还包括了容器隐喻和拟人两个小类。拟人：本文主要探讨的是使用动物隐喻人的思考方式、行为方式、习惯特性、性格特征等。本文将属于实体隐喻类型的所有生肖兔成语按照其源域构建目标域概念的规则进行分析，得出以下几个实体隐喻概念：

A. 属于实体隐喻宏观概念范畴的实体隐喻，成语有：白兔赤乌、东兔西乌、金乌玉兔、兔缺乌沉、兔走乌飞、乌踰兔走。

以上成语隐喻源域是社会历史文化中，人们对生肖兔作为神话故事中动物形象概念各个方面认知的具体经验，即月兔在月球上生活并每天捣药。而成语所要表达的具体的事情发展程度、活动状态，即时间流转是抽象模糊的概念，是无形的看不见抓不到的。这些成语正式运用了实体隐喻的方式，将月兔的活动等特性映射到了事物当中，让“时间流转”这一抽象无形的概念更加具体形象。同时成语中用“日月交替”这个具体的人类经验来让“时间流转”这个事件状态得以量化。具体包括了将事件量化为具体物质、量化势态的程度。

B. 属于实体隐喻的容器范畴、归为事件行为活动状态类型的成语有：赤脚撵兔（穿鞋吃肉）、龟毛兔角、兔角牛翼。

以上成语通过兔作为动物本身及外貌等方面特性作为源域，对事件、行为、活动和状态作了隐喻。以上成语的隐喻方式都是通过将整个事件看作容器，容器中的事物或行为动作看作物质，用这些物质来量化事件的程度——

撵兔的为贫、吃兔肉的味富、识别事件的原因和个性方面——兔子不长角，长角则不合情理，以将事物的状态具体化、将事件具体化。

C. 属于实体隐喻的容器范畴、归为视野一类的有：见兔顾犬、目兔顾犬。

该成语使用兔行为动作上迅速敏捷的特征作为隐喻源域，并将这个源域映射到事的目标域上，量化事情紧急的程度，并且将其用人类可以遇见的经验进行描写。

D. 属于实体隐喻的拟人范畴的有：狐死兔泣、兔死狐悲。

该类成语用动物的思考方式、行为方式、性格特征来隐喻人的思考方式、行为方式、性格特征等，将兔把与自己有共性的其他动物看作同类，并且当同类受到危害时会感到悲伤等行为活动作为有形经验，以将人的思考和行为方式具体化，达到了无形到有形。

2.2.3 汉语生肖兔四字成语方位隐喻解析

根据上述表格分析，生肖兔的成语中没有专门的方位隐喻的体现，但成语形式中同时出现了一强一弱或不同种类的两个动物形象时，则存在第二层隐喻的情况，主要体现为方位隐喻，以显示动物实力的强弱和地位的高低。本文生肖兔成语中包含有第二层方位隐喻类型的成语有：获兔烹狗、见兔放鹰、见兔顾犬、目兔顾犬、犬兔俱毙、兔犬俱敝、兔死狗烹、兔死犬饥、一雕双兔。

这些成语都使用了“上下”方位这一类型概念。根据前人理论，身体挺直积极为上；人和动物醒时站立为上；控制或强迫为上、被控制或被强迫为下；地位高为上、地位低为下。

属于该类型的成语用例，普遍使用了兔弱势、被强迫控制、地位低等特征，以及兔在前面跑、鹰或犬在追赶的行为动作作为隐喻源域，并将人弱势、被其他人欺凌和强迫等目标域关联在一起，组合成了一个完整的隐喻系统，即：弱势、被强迫、被控制、地位低为下，反之则为上；处于下位的总是被处于上位的欺负。从而更直观形象地体现了人的情绪、心理活动及地位等。

此外，该类型隐喻中所有成语都不是兔一个形象单独存在，而是兔犬、兔鹰、兔雕等两两动物形象共现的情况，二者属于实力一强一弱，以此来凸显兔弱势、弱小、地位低的隐喻源域。在这些成语中，“犬”或“鹰”是强势、压迫、地位较高的象征，而“兔”则是弱势、被压迫、地位低的一方。

2.3 汉语生肖兔四字成语的隐喻特点

(1) 同一个词组形式的成语隐喻方式基本相同。如：“龟毛兔角、兔角牛翼”、“见兔放鹰、见兔顾犬、目兔顾犬”各组成语构词形式一致、词序相似，在隐喻的时候隐喻方式和隐喻类型也相似。二者都是以兔子的本身及附加特征为隐喻源域，去具体化人的某种特征或行为方式，以及某个事理的目标域；并且都是以实体隐喻为隐喻类型，以拟人隐喻的形式将兔子的各方面特征运用到人身上，用具体有形的人类经验来谈论人的思想感情、活动、行为方式，或是人类的认知等。类似的还有“动如脱兔”、“狐死兔泣”、“兔死狐悲”等。

(2) 个别成语，虽然属于同一个词组形式，但由于其成语内部词类搭配及其语义的不同，隐喻方式则不相同；且受整个成语语法结构的影响，隐喻类型也会不同。如“V1 兔 V2 + N2”这类成语，“见兔放鹰”，以兔子动作迅速敏

捷为隐喻源域，人的机会或机遇为目标域，属于结构隐喻；而“见兔顾犬”隐喻源域与其相似，但却以事情或情况紧急为目标域，属实体隐喻。

(3) 使用同一词组的成语，其隐喻类型的不同，与原出处的原文意思有关。上述用例其隐喻方式和类型的不同，取决于其本义和比喻义的含义。究其根本，是因为这些成语在其出处的文学作品中，作者使用的语境不一样，阐述的故事也不一样。

(4) 当兔子弱小或低下的地位作为隐喻源域，用于映射人在社会中的底层地位该目标域的时候，除了最基本的结构或实体隐喻类型，还具有第二层方位隐喻的类型为表现形式。如：“获兔烹狗”、“犬兔俱毙”，隐喻源域是兔子作为猎物，目标域为人的目标，这是该类成语中，兔子最基本的隐喻含义。此外，兔子的弱势，以及逃跑时在前方奔跑，而猎狗作为猎手在后面追，一前一后，一逃一追，当狗追上兔子时，会把兔子咬在嘴里，压在身下，则体现了兔子低下的低位，属于方位隐喻的“上下”隐喻。

(5) 当兔和狐狸共现于同一成语形式中时，其隐喻源域是哺乳动物本身、有食用和肉用价值等特点作为隐喻义，目标域则要形象生动地展现互视为同类的情况。

(6) 当兔狼、兔鳧、兔鹑共现与同一成语形式中时，其隐喻源域是兔与其它几个动物在跳和跑方面速度非常快的共同特征作为隐喻义，目标域则指行动迅速的人。

(7) 当兔鹰、兔犬、兔狮共现于同一成语形式中时，其隐喻源域基本以无权势、地位低、弱小等语义为隐喻义，目标域则具体形象地展现了人温顺、怯懦等。该结构中所有成语中的兔必定与另一个实力悬殊较大的形象共同存在，可以是明说也可是暗指，如“狮兔”、“雕兔”等两个动物形象共现的情况，二者必定是一强一弱，以此来凸显兔温顺弱小的隐喻源域。

(8) 兔的概念隐喻类型以结构隐喻和实体隐喻为主，以兔动物本身、行为动作、外貌特征、性格习性等方面的特征为隐喻源域，来映射人、与人相关的事物、事理的方方面面。

(9) 兔的概念隐喻类型中没有单独的方位隐喻出现，而是在与另一个地位悬殊的动物合用时，才出现方位隐喻的蕴涵；且方位隐喻并不是生肖兔成语的主要类型，而是在结构隐喻和实体隐喻为基础隐喻类型的基础上衍生出来的更深层次的隐喻情况。

三、汉语生肖兔在中国文化中的形象

根据上述对生肖兔成语的隐喻分析，并结合生肖兔成语的出处，我们可以了解到生肖兔在中国文化历史长河中的形象和地位。具体如下：

1. 生肖兔的成语数量并不多，但主要出现在神话传说、历史故事、文人作品、文学诗歌、寓言故事等重要的语言文化载体中。由此可以看出，兔在中国文化中有着举足轻重的地位，更是十二生肖中不可或缺的动物形象之一。

2. 在中国文化中，人们更关注兔与其它动物有差异的各个方面的特征，而相似的特征并不是人们重视的部分。如：兔的样貌，人们只关注头像鼠、上唇分裂的特征，而尾巴、牙齿、毛色等特征其他动物也有，则不被关注；兔的性

格习性，只关注其敏锐、胆小的方面，而大脑不发达、食草等特征在猪身上也有，因此并不受关注。这也是隐喻凸显结果的表现。

3. 兔在中国文化中作为有食用价值和物用价值的动物，人们希望得到，因此象征着收获和目标。

4. 兔在中国文化中，是动作迅速敏捷的象征，因此人们喜欢说生肖兔的人做事很迅速，偶尔也会着急；

5. 兔在中国文化中还是性格温顺、性情温和、胆小怯懦、弱小的象征。因此，我们常常听到家长喜欢买兔子给孩子驯养；常听到人们说兔子可爱；兔子还会引起人们对它的怜悯，很多人反对吃兔肉等。当然，生肖属兔的人，我们也会自然而然的认为其性格一定很温和。

6. 根据人们的生活经验，兔子经常会迅速跳跃或奔跑离开原地，这是因为兔子非常警觉，一旦周围有任何变化，其为了保护自身，就会立刻跳开或跑开。因此，生肖属兔的人还有机警的一面。

7. 在中国文化中，兔子上唇裂开这一外貌特征被认为是面貌缺陷。因此，社会中我们经常听到新生儿因为先天缺陷而导致上颚裂开，就被称之为“兔唇”。

8. 在中国古代神话中，嫦娥奔月后独处月宫，唯一相伴的就是月兔。人们常说看到月亮上有嫦娥、有一颗桂花树，树下有一只月兔。因此，除了嫦娥，月兔也可以指代月球。月缺的时候，人们无法看到月球上的阴影、看不到月兔；月圆的时候，人们可以清晰看到月球上的阴影、能看到月兔。因此，月兔也常常被人们用来指代时间；月缺月圆、能看到或看不到月兔，都被人们感叹为时间流逝。

四、汉语生肖兔四字成语隐喻对外国学生汉语教学的启示

1. 汉语成语不仅是留学生教学的难点，本身母语者在中小学阶段学习也有难度；且成语数量众多，中国人都不能完全学会和记住。但是成语因其结构精炼、寓意丰富，又是书面语表达或高级写作等的加分项，不得不学。所以这就为本研究对教学的意义提供了依据。

2. 根据兔的成语分析，同一个生肖的成语在语义方面是有一定的规律的。如兔在几千年历史文化长河中主要形象是猎物、行动迅速敏捷、温顺弱小的，所以大部分成语的语义就基于这个意义，让我们看到兔就想到目标目的、迅速、温和怯懦等；同时在一些历史故事或文学作品中，兔有表现出了机警、敏锐等语义，那么这一部分语义也是兔成语的表现形式。

3. 在隐喻方面，生肖兔成语的隐喻具有一定的规律和特征。这可以帮助教师在成语教学中，利用其规律和特性，有针对性地引导学生理解其意义；还可以帮助学生在学习后对兔的成语进行有效的归纳，系统的理解。

4. 可以利用隐喻具体分析结果，改进成语教学方法。如：讲解生肖成语或动物成语，不需要再逐字解释，然后合并起来解释成语的比喻义，这需要学生拥有大量的汉语词汇和中国文化背景。我们可根据隐喻分析的已有结果，帮助学生分析某一个生肖成语的特性，比如：“兔犬”同时出现在一个成语形式中就是一弱一强的表现，“兔狐”同时出现在一个成语形式中就表示同类的意思，“兔乌”同时出现在一个成语形式中就表示月球和太阳则指时间。以此为

基础，让学生更快速更准确地把握整个成语的意义。同样的方法，我们还可以推广到其他类的成语教学中。

5. 针对中高级汉语学习水平阶段的外国学生，在有一定的语言基础后，如果对生肖成语的隐喻方式有一定的了解，则还可以将这样的分析方法作为阅读过程中快速理解成语语义、猜测新成语意思的可行性途径，从而帮助学生更好地理解全文意思。

6. 成语、隐喻、文化是密不可分的。我们可以通过对成语隐喻的分析或借鉴已有结果，在成语教学中增强文化性教学，从而增加成语教学的趣味性，达到提高学生学习成语兴趣及学习效果的目的。

创新点

本文的创新之处：在内容上，以往的研究尚无研究将所有十二生肖涉及的成语统计出来进行分析，而本文针对生肖兔统计了其所有成语进行分析，以达到研究更全面、更客观的目的；以往的成语隐喻研究大多只分析了某类成语的源域和目标域隐喻类别，却忽略了实体、结构和方位隐喻等概念隐喻理论对成语认知的重要性，本文补充该部分的研究，从概念隐喻得全新角度对生肖成语进行深入分析，以弥补学术界的空缺，以能达到深入分析生肖成语的隐喻内涵；本文对生肖兔成语的隐喻特点进行了系统的分析合归纳，得出了生肖兔成语的隐喻特征和文化表现，这是以往研究尚未讨论的内容。本研究为未来外国学生学习成语提供认知方法，为对外汉语教师的教学提供依据并提出建议。

References

- Chen, Ch. (2020). **Comparison of Chinese and Korean Animal Idioms**. Master's thesis, Nanjing Normal University.
- Gao, W. (2012). **Teaching Strategies of Animal Metaphors in Foreign Language Teaching**. Master's thesis, Northwest University.
- Goatly, A. (2006, February). Humans, Animals, and Metaphors. **Society & Animals: Journal of Human-Animal Studies**, 14(1), 15-37.
- Huang, B., & Liao, X. (2002). **Xiandai Hanyu**. China: Higher Education Press.
- Institute of Linguistics, CASS. (2002). **The Contemporary Chinese Dictionary** (Chinese-English Edition). China: Foreign Language Teaching and Research Press.
- Khemcharoen, C. (2015). **A Contrastive Study on Images of Animal in Chinese and Thai Idioms**. Master's thesis, Dalian University of Technology.
- Lakoff, G., & Johnsen, M. (1980). **Metaphors We Live By**. London: The University of Chicago press.
- Li, Sh. (2011, March). The Metaphorical Scope of "Rabbit" Idiom. **MODERN COMMUNICATION**, 2011(03), 104.
- Li, X. (2006, December). A Cultural Perspective on Chinese-English Animal Metaphors. **Journal of Hunan University of Science and Engineering**, 2006(12), 117-119.
- _____. (2018). **The Comparison of Animal Idioms between China and South Korea in Metaphorical Perspective**. Master's thesis, Shanxi Normal University.
- Liu, Sh. (2014). **A Study of Idioms of Chinese Zodiac Animals**. Master's thesis, Nanjing Normal University.
- Liu, T. (2010). **Cognitive Metaphor of Chinese Idioms**. Master's thesis, Inner Mongolia Normal University.
- Liu, Y., & Fan, R. (2015, June). Exploring the Teaching of Idioms in Chinese as a Foreign Language from a Metaphorical Cognitive Perspective. **Survey of Education**, 2015(06), 53-55.

- _____. (2015). **The Advanced Stage in Idiom Teaching for Chinese as The Second Language Based on The Metaphor Cognitive**. Master's thesis, Northeast Normal University.
- Pan, R. (2014). **A Comparative Study of Animal Metaphors in Chinese and English Idioms**. Master's thesis, Yunnan Normal University.
- Shu, D. (1998, December). On the Nature and Semantic Characteristics of Metaphors. **Journal of Foreign Languages**, 1998(12), 10-19.
- _____. (2000). **Studies in Metaphor**. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press.
- _____. (2002, March). On the Operation Mechanism of Metaphor. **Foreign Language Teaching and Research(bimonthly)**, 2002(3), 98-106.
- Solongo, L. (2013). **Comparison of Human Body Phraseology's in Chinese and Mongolian**. Doctoral dissertation, Northeast Normal University.
- Suksomboonwong, W. (2018). **The Comparative Study of Metaphor in Chinese and Thai Diet Words**. Doctoral dissertation, Central China Normal University.
- Tang, T. (2014). **Study on Idiom Teaching in TCSL Based on Metaphor Theory—Take Spatial Metaphorical Idioms for Example**. Master's thesis, East China Normal University.
- The Commercial Press. (2013). **Chengyu Da Cidian**. Beijing: The Commercial Press.
- _____. (2019). **Zhonghua Chengyu Da Cidian** (2nd ed.). Beijing: The Commercial Press.
- _____. (2013). **XINHUA CHENGYU DA CIDIAN**. Beijing: The Commercial Press.
- Wang, J. (2012). **Study on Plant Idioms in Chinese – from the Perspective of Metaphor**. Master's thesis, Shanghai Jiao Tong University.
- Wang, Y., & Li, H. (2004, November). “Three-in-one” Teaching view of language ability, communicative ability and metaphor ability——The application of metaphorical cognitive theory in foreign language teaching. **Journal of Sichuan International Studies University**, 2004(11), 140-143.
- Xiang, Ch., & Wang, M. (2009, March). A Cross-Cultural Study of Animal Metaphors in English and Chinese. **Modern Foreign Languages**, 2009(3), 6.

- Xie, L. (2011, January). Cognitive Mechanisms of Metaphor and Metonymy in Chinese four-character Idioms. **Journal of Language and Literature Studies**, **2011(01)**, 84 & 109.
- Xu, R. (2015). **Teaching Idioms in Teaching Chinese as a Foreign Language: An Animal Metaphors Perspective**. Master's thesis, Harbin Normal University.
- Yu, J., & Piao, M. (2014, April). A Study on the Perception of Animal Idiom Metaphors. **Journal of Shenyang Normal University (Social Science Edition)**, **2014(04)**, 109-111.
- Yue, H., & Li, L. (2006, January). An Analysis of The Linguistic Expression and Semantic System of Animal Metaphor Words. **Social Science Front**, **2006(01)**, 304-306.
- Zhao, Y. (1995, July). The Metaphorical Cognitive Structure of Language - Review on "The Metaphors We Live By". **Foreign Language Teaching and Research**, **1995(07)**, 67-72.
- Zhu, X. (2012). **Metaphor Study for the Female Idioms of Chinese**. Master's thesis, Northeast Normal University.

Research Competency: Routine to Research (R2R)

Wirote Yimklib

Doctoral student Educational Administration Program,

College of Management, University of Phayao

Vipaporn Poovatanakul, Achara Whattananarong, and Sakchai Nirunthawee

Lecturer of Educational Administration Program, College of Management,

University of Phayao

Corresponding Author: 60160496@up.ac.th

Received: August 4, 2022 Revised: September 21, 2022 Accepted: September 29, 2022

Abstract

This research titled “Research Competency: Routine to Research (R2R)” presents the material definitions and the importance of research competencies in order to develop routine works based on research which is Routine to Research (R2R) of support staffs in higher education institutions. The research functions as guidelines for R2R research development or staffs who wish to conduct effective R2R research study. In addition, the research provides guidelines to relevant people in terms of developing research competencies for staff in higher education institutions so as to conduct research effectively.

Keywords: Research Competency, Routine to Research, R2R

สมรรถนะการวิจัย: การวิจัยจากงานประจำ (Routine to Research: R2R)

วิโรจน์ ยิ้มขลิบ

นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

วิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล, อัจฉรา วัฒนารงค์, และศักดิ์ชัย นิรัญทวี

อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Corresponding Author: 60160496@up.ac.th

ได้รับบทความ: 4 สิงหาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 21 กันยายน 2565 ตอรับตีพิมพ์: 29 กันยายน 2565

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่อง สมรรถนะการวิจัย: การวิจัยจากงานประจำ (Routine to Research: R2R) นำเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับความหมาย และความสำคัญของสมรรถนะของการทำวิจัย เพื่อพัฒนา งานประจำโดยใช้การวิจัย ซึ่งเป็นเป็นการวิจัยจากงานประจำหรืองานประจำสู่งานวิจัยของบุคลากรสาย สนับสนุนในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการทำวิจัย R2R หรือผู้ที่ต้องการทำวิจัย R2R มีกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัย ให้บุคลากรสายสนับสนุนในสถาบันการศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: สมรรถนะการวิจัย, งานประจำสู่งานวิจัย, R2R

บทนำ

ปัจจุบันการพัฒนาประเทศมีปัจจัยหลายด้านที่ช่วยให้มีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับ ได้แก่ ปัจจัย เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง กล่าวได้ว่าการวิจัยเป็นอีกปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ส่งเสริมให้นำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ซึ่งการพัฒนาประเทศได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติในแต่ละช่วงระยะเวลาของการดำเนินการ โดยที่การวิจัยจะมีความเกี่ยวข้องกับการความเจริญก้าวหน้าของประเทศ นอกจากนี้ ทิศทางการพัฒนา ด้านการวิจัยของประเทศอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง โดยมีจำนวนของค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2554– 2562 มีค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาในแต่ละปีเพิ่มขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน จำนวนทั้งสิ้น 826,707,510,748 บาท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562, หน้า 1 - 4) ซึ่งการพัฒนาด้านการวิจัยของประเทศได้กำหนดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สามารถแข่งขันด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การลงทุนวิจัย การพัฒนาและสร้างนวัตกรรม และบูรณาการกับหน่วยวิจัย การบริหารจัดการ และการสร้างองค์ความรู้จากงานวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, หน้า 1) ในส่วนของการวิจัยจะเป็นลักษณะของการศึกษา การค้นคว้า และการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ค้นพบ เพื่อนำไปสู่องค์ความรู้ใหม่ การวิจัยมีบทบาทในการพัฒนามนุษย์ และแหล่งความรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคนในอันดับแรกเป็นสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งรวบรวมองค์ความรู้ของศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ ไว้ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยมีนโยบายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะนโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายในทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุน เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับตำแหน่ง รวมถึงการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องด้วยการสำรวจจากความต้องการของบุคลากรในแต่ละตำแหน่งงานที่ต้องพัฒนา (ธีรวิ ทองเจือ, และปรีดี พุมเมฆ, 2560, หน้า 397)

นอกจากนี้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องมีการวางแผนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี, และจินตกานต์ สุธรรมดี, 2560, หน้า 265) สำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วยสายวิชาการ มีหน้าที่หลักเป็นผู้สอน และสายสนับสนุนมีหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านของการตอบสนองนโยบายของหน่วยงาน (พรพรรณ โปรเทียรณ์, วรกฤต เกื่อนช้าง, และพระมหาอุดร อุตโตโร (มากติ), 2563, หน้า 106) ซึ่งบุคลากรสายสนับสนุนมีส่วนช่วยให้มหาวิทยาลัยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน และบทบาทหน้าที่เป็นการปฏิบัติตามขอบเขตหน้าที่ของแต่ละงานที่รับผิดชอบ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในของการทำงาน และการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ของหน่วยงาน (วิไล โพธิ์เตมิ และทศวน ชูเพ็ญ, 2558, หน้า 609) บุคลากรสายสนับสนุนยังได้แสดงบทบาทการอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัย โดยมีลักษณะของการแก้ไข ปรับปรุง การพัฒนางานประจำ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือนำองค์ความรู้จากงานวิจัย นำเสนอข้อดีข้อเสีย พร้อมข้อเสนอแนะแนวทางการตัดสินใจเสนอไปยังผู้บริหาร ซึ่งบุคลากรสายสนับสนุนจะต้องมีความชำนาญในหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ (จรงค์ศักดิ์ พุ่มนวน, 2562, หน้า 1-13) โดยมีการทำวิจัยของสายสนับสนุนในลักษณะ R2R (Routine to Research) เป็นคำที่ได้บัญญัติจาก ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งมีความหมายว่า “งานประจำสู่งานวิจัย” โดยมีแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของการทำงานวิจัยในการสร้างองค์ความรู้จากการทำงานประจำไปสู่คำถามการวิจัยเพื่อตรวจสอบหรือการต่อยอดงานวิจัย

เพื่อนำปัญหาจากการปฏิบัติที่ของภาระงานต่าง ๆ มาทำงานวิจัยและสร้างเป็นองค์ความรู้นำไปสู่การปฏิบัติงานที่ดีขึ้น และเป็นการสร้างความรู้ที่เกิดความภาคภูมิใจของการทำงานประจำเป็นงานวิจัย R2R จึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทุนมนุษย์และพัฒนางานขับเคลื่อนองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมั่นคงและยั่งยืน (สมชาติ โตรักษา, 2558, หน้า 142-155)

ดังนั้น บทความนี้มุ่งเน้นเพื่อเสนอองค์ประกอบของสมรรถนะการวิจัยในงานประจำที่สำคัญ อันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุน ซึ่งควรส่งเสริมและสนับสนุน การสร้างผลงานวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนในสถาบันอุดมศึกษา สำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานต่อไป

ความหมายและลักษณะของงานประจำสู่งานวิจัย

งานวิจัยจากงานประจำ หรือ งานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research: R2R) หมายถึง การพัฒนางานประจำที่ทำทุกวันให้เป็นผลงานวิจัย และการเปลี่ยนปัญหาหน้างานให้เป็นผลงานวิจัย โดยที่ R2R จึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เพื่อพัฒนางานขับเคลื่อนองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (ปริญญ ชัยกองเกียรติ, และมาลี คำคง, 2560 หน้า 250-270) และความหมายของ R2R มาจากคำในภาษาอังกฤษ คือ Routine to Research โดยใช้ตัวย่อ R2R “การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย” หมายถึง การใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือสร้างความรู้ เพื่อนำมาพัฒนางานประจำ และทำให้คนทำงานประจำมีโอกาสดัดแปลง ตั้งโจทย์ให้มีความชัดเจนขึ้น แล้วทำการทดลองเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล (กลุ่มคลินิก วิชาการและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสายสนับสนุน, ม.ป.ป., หน้า 4) เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ อย่างเป็นระบบแก้ปัญหาหรือพัฒนางานประจำของผู้ปฏิบัติงาน ด้วยผลลัพธ์:พัฒนาตนเองและหน่วยงาน (ชูศักดิ์ เอกเพชร, 2561, หน้า 2) และเป็นการทำวิจัยที่มีลักษณะพัฒนาจากงานประจำของแต่ละงาน หรือ การเปลี่ยนปัญหาจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ ให้เป็นผลงานวิจัย โดยการคิดโจทย์งานวิจัยให้มีความชัดเจนในการทำวิจัย ต่อจากนั้นเป็นขั้นตอนของการทดลองเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล เพื่อนำผลงานวิจัยไปพัฒนาตนเอง พัฒนางาน หรือหน่วยงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของงานประจำสู่งานวิจัย (R2R) เป็นการทำวิจัยเพื่อเป็นเครื่องมือทำให้เกิดการสร้างความรู้และนำมาซึ่งการพัฒนางานประจำ โดยเป็นการนำผลงานวิจัยที่แล้วเสร็จนำมาป้อนกลับเพื่อไปพัฒนางานประจำให้ดีขึ้น จึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน พัฒนางาน และเป็นการขับเคลื่อนองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ (อุฬาริน เถยศิริ, และนิลุบล โรจน์สัตตรัตน์, 2564, หน้า 6)

1. โจทย์วิจัย: ต้องมาจากปัญหาของงาน มาจากงานประจำที่ทำอยู่และต้องการพัฒนางานให้ดีขึ้น
2. ผู้วิจัย: ต้องเป็นผู้ทำงานประจำนั่นเอง และต้องทำหน้าที่หลักในการวิจัยนั้นด้วย
3. ผลลัพธ์ของงานวิจัย: ต้องวัดผลได้จากตัวผู้ใช้บริการ เช่น ในด้านการบริการช่วยลดขั้นตอนการทำงาน การบริการดีขึ้น แก้ปัญหาภาระงานที่ทำอยู่ได้ และ
4. การนำผลการวิจัยไปใช้: สามารถนำไปปรับปรุงการทำงานและการบริการให้ดีขึ้นในบริบทขององค์กร

นอกจากนี้ การทำวิจัย R2R ยังมีลักษณะสำคัญในการทำวิจัยที่นำผลวิจัยไปพัฒนาตนเอง พัฒนางาน หรือหน่วยงาน ซึ่งเป็นการทำวิจัยจากงานประจำสู่งานวิจัย (นฤกฤต วันตะเมธ, 2564, หน้า 7) ได้แก่

1. เป็นงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์จริงในบริบทนั้น ๆ (Specific) เพื่อให้เกิดการพัฒนา
2. ไม่จำเป็นต้องใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่ซับซ้อน
3. ไม่จำเป็นต้องใช้สถิติขั้นสูง
4. ผลลัพธ์ของ R2R จะต้องมีความชัดเจน เช่น การบริการที่ดีขึ้น รวดเร็วขึ้น
5. ค่าใช้จ่ายลดลง ภาระการทำงานลดลง การทำงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น และ
6. ขอเพียง "ใจ" ที่อยากพัฒนางานประจำที่ทำให้ดีขึ้น

ดังนั้น การทำวิจัย R2R เป็นการวิจัยที่ทำให้เกิดการสร้างความรู้และนำพัฒนางานประจำและนำผลงานวิจัยที่แล้วเสร็จนำไปพัฒนางานประจำให้ดีขึ้น ด้วยหลักขององค์ประกอบ ได้แก่ ใจหทัยวิจัย ผู้วิจัย ผลลัพธ์ของงานวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ ซึ่งงานวิจัยนี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามบริบทของแต่ละหน่วยงาน โดยการวิจัยไม่ต้องใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่ซับซ้อน ไม่มีความจำเป็นต้องใช้สถิติขั้นสูง ผลลัพธ์จากงานวิจัยมีความชัดเจน ลดภาระการทำงาน และผู้วิจัยมีความตั้งใจพัฒนางานประจำที่ตนเองทำอยู่

การทำงานประจำสู่งานวิจัยในมหาวิทยาลัย

สายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มีบทบาทในการพัฒนางานในสถาบันอุดมศึกษา (วิไล โพธิ์เตมิ, และหจวน ชูเพ็ญ, 2558, หน้า 609) และถือได้ว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญ เพราะจะช่วยผลักดันกลไกการทำงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปรีดิตร สระทองฮ่อม, 2560, หน้า 86) สายสนับสนุนนอกจากทำหน้าที่หลักในการสนับสนุนภารกิจต่าง ๆ ของสายวิชาการแล้ว ยังสามารถทำงานวิจัย เพื่อพัฒนางานประจำสู่การวิจัย R2R โดยไม่ได้มุ่งหวังเป็นเพียงผลงานวิจัยเท่านั้น แต่ยังมีเป้าหมายที่นำผลงานวิจัย R2R ไปใช้พัฒนางานประจำนั้น ๆ ในแต่ละหน่วยงาน โดยมีวัตถุประสงค์หลักของ R2R คือ พัฒนางานประจำที่ทำทุกวันให้เป็นผลงานวิจัย และเปลี่ยนปัญหานางานให้เป็นผลงานวิจัย จึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เพื่อพัฒนางานขับเคลื่อนองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ การทำวิจัยในลักษณะนี้ต้องเริ่มต้นด้วยการพัฒนางานประจำของเรา สิ่งที่มีหวังที่จะให้เกิดก็คือ ทำงานสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่หน่วยงาน และผลงานนั้นจะสะท้อนกลับมาสู่ตัวเอง ด้วยการทำงานอย่างมีระบบ โดยมีการแก้ไขปัญหา พัฒนา ปรับปรุง และเก็บข้อมูล วิธีการต่าง ๆ ไว้เพื่อพัฒนางานประจำและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ พร้อมทั้งมีการสะสมผลงาน และพัฒนาให้เกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่อง สำหรับการพัฒนางานประจำโดยจะเป็นผลงานในลักษณะต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น งานวิเคราะห์ งานสังเคราะห์คู่มือ งานวิจัย บทความทางวิชาการ ตำรา หนังสือ หรืองานสร้างสรรค์อื่น ๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นผลงานเพื่อสร้างความก้าวหน้าในสายอาชีพได้ (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2560, หน้า 2) ดังนั้น ในสถาบันอุดมศึกษาจะมีวิธีการพัฒนาให้บุคลากรสายสนับสนุนมีความรู้ มีการพัฒนาตนเอง เพื่อความก้าวหน้า ทำให้บุคลากรมีประสิทธิภาพเป็นที่ต้องการของหน่วยงาน และทำให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาศักยภาพนั้นต้องใช้วิธีการต่าง ๆ มาช่วยพัฒนาตนเอง การทำวิจัย R2R เป็นการพัฒนาผู้วิจัยให้มีความก้าวหน้าและมีแรงจูงใจให้เกิดความกระตือรือร้นต่อการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

สมรรถนะการทำวิจัยประเภทงานประจำสู่งานวิจัย

สมรรถนะในการทำงานของแต่ละหน้าที่ในแต่ละองค์กร ล้วนต้องใช้ความสามารถที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานแต่ละหน้าที่ ดังนั้น การทำงานวิจัยต้องอาศัยสมรรถนะที่ส่งผลในความรู้ความสามารถที่ส่งผลที่ดีต่อการทำงานวิจัยให้บรรลุตามเป้าประสงค์ สมรรถนะการทำวิจัย ตามความหมายของนักวิจัยในมหาวิทยาลัยแห่งชาติ เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลที่สะสมในตนเอง ความสามารถหรือทักษะที่ตนได้จากประสบการณ์และปฏิบัติมาด้วยความเชี่ยวชาญ คุณลักษณะและความสามารถจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลสามารถนำออกมาใช้ต่อยอดงานวิจัยในสาขาของตน หรือสาขาที่ตนเองรับผิดชอบจนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย อีกทั้งผลงานสามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือเพิ่มพูนความรู้เกิดผลกระทบต่สังคมได้ โดยสามารถแบ่งสมรรถนะออกเป็น (ปิยวรรณ บุญเพ็ญ, ยุทธนา ไชยจุลกุล, และดุขฎิ โยเหลา, 2561, หน้า 73-88) ดังนี้

1. ความรู้ในการทำวิจัย (Knowledge) เป็นความสามารถของผู้วิจัยที่แสดงถึงความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาที่ทำวิจัยอย่างถ่องแท้ สามารถนำองค์ความรู้ตามแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการทำวิจัย เพื่อนำไปต่อยอดผลงานวิจัยด้านอื่น และมีความคิดสร้างสรรค์ในการหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง ความรู้นั้นเป็นความรู้ในศาสตร์ที่ตนเองมีความเชี่ยวชาญ เพื่อเป็นสิ่งที่นักวิจัยต้องพึงมีและสร้างความน่าเชื่อถือในการทำวิจัย และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย ซึ่งเป็นความรู้ในขั้นตอนการทำวิจัยจะเป็นความรู้ที่ขั้นแรกที่คุณทำวิจัยวิจัยควรให้ความสำคัญและมีความจำเป็นในการศึกษาวิจัย โดยที่ผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจก่อนที่จะเริ่มดำเนินการทำวิจัย (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2562, หน้า 1 - 5)

ความรู้ในการทำวิจัย R2R ผู้ทำวิจัยต้องมีความรู้ในศาสตร์ของสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของตนเอง รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความรู้ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัย (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2560, หน้า 22) ได้แก่ 1) การระบุหัวข้อ หรือปัญหาการวิจัยและทบทวนวรรณกรรม 2) การกำหนดตัวแปรของการวิจัยและวิธีวัดตัวแปร 3) การกำหนดระเบียบวิธีวิจัย 4) การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 5) การดำเนินการเก็บข้อมูล 6) การวิเคราะห์ข้อมูล 7) การเขียนรายงานการวิจัย และ 8) การเผยแพร่งานวิจัย

ดังนั้น นักวิจัยควรมีความสามารถในการทำวิจัยซึ่งต้องมีความรู้ ได้แก่ มีความรู้ในสาขาของตนเองที่ทำวิจัยอย่างลึกซึ้ง มีความรู้ในกระบวนการและระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง มีความรู้ว่ามีช่องว่างของความรู้ในงานที่สนใจของตนเองอยู่ในระดับใดและต้องการเสริมในประเด็นใดที่ขาดไป มีความรู้และเข้าใจในแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้อย่างดี และมีความรู้ว่าจะนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการหาคำตอบได้อย่างไร (ปิยวรรณ บุญเพ็ญ, ยุทธนา ไชยจุลกุล, และดุขฎิ โยเหลา, 2561, หน้า 80) และมีความรู้ที่จำเป็นในการทำวิจัยหรือความรู้ในสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง (นันทมน ธีระกุล, 2556, หน้า 13) แนวทางในการพัฒนาความสามารถในด้านความรู้ในการทำวิจัย ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การฝึกอบรม และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำวิจัย เพื่อเรียนรู้กระบวนการวิจัยในระยะต่าง ๆ ได้แก่ ก่อนการวิจัย ระหว่างการวิจัย และสิ้นสุดการวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2561, หน้า 73)

2. ทักษะและความสามารถในการทำวิจัย (Skills) เป็นความสามารถของผู้วิจัยที่แสดงถึงการปฏิบัติตามกระบวนการทำวิจัยอย่างถูกต้องเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะในปัจจุบัน ได้แก่ การสืบค้นหาข้อมูล การกำหนดปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ และการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาเอกสาร ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ และความหมายของ ความชำนาญ หมายถึง ความเชี่ยวชาญ ดังนั้น ความหมายทั้งสามคำนี้มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งลักษณะของการใช้ คำแต่ละคำต้องใช้ตามความเหมาะสมของประโยคต่าง ๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 558) ในส่วน ของทักษะและความสามารถในการทำวิจัย (Skills) หมายถึง การมีพื้นฐานอยู่ในตัวนักวิจัยและต้องรู้ กระบวนการ วิจัยที่ถูกต้อง และความก้าวหน้าในปัจจุบัน ได้แก่ การสืบค้นหาข้อมูล การกำหนดปัญหาการ วิจัย วัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การเลือกใช้สถิติ การสืบค้นและการคัดเลือกข้อมูล รวมถึงทักษะการใช้ภาษาอังกฤษทั้งการอ่านและเขียน ทักษะจากประสบการณ์ในการทำงานวิจัยรูปแบบ ต่าง ๆ และทักษะในการเรียนรู้และใช้ระเบียบวิธีวิจัยใหม่ ๆ (ปิยวรรณ บุญเพ็ญ, ยุทธนา ไชยจุลกุล, และศุภวิ โยเหลา, 2561, หน้า 73) โดยรวมถึงความสามารถในสาขาใดสาขาหนึ่งที่ปฏิบัติได้ในระดับดีมากมีความโดดเด่น หรือเป็นที่ยอมรับในศาสตร์วิชา หรือมีทักษะในระดับสูงทางด้านสาขาใดสาขาหนึ่ง (พีระ พนาสุกร, 2556, ย่อหน้า 1)

ดังนั้น ทักษะหรือความสามารถในการทำวิจัย เป็นการทำงานวิจัยด้วยความชำนาญและ ความโดดเด่นเป็นที่ยอมรับในศาสตร์และสาขาวิชา ซึ่งจะประกอบด้วยทักษะทางการวิจัยเบื้องต้น ดังนี้ การสืบค้นหาข้อมูล การกำหนดปัญหาการวิจัย การกำหนดวัตถุประสงค์ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การเลือกใช้สถิติ การใช้ภาษาอังกฤษ การสืบค้นข้อมูล และการคัดเลือกข้อมูล

3. คุณลักษณะส่วนบุคคลในการทำวิจัย (Personal Attribute) เป็นลักษณะที่มีอยู่ภายใน ตัวบุคคลที่จะช่วยส่งเสริมและทำให้งานวิจัยได้สำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมาย ได้แก่ ทศนคติความอดทนทุ่มเท และความมุ่งมั่นในการทำวิจัย ความสามารถในการประสานงาน ติดต่อและประสานความสัมพันธ์กับ บุคคลอื่น ความสามารถในการทำงานเป็นทีมกับผู้ร่วมงาน และจัดสรร หรือบริหารเวลาในการทำงาน วิจัย

ทัศนคติ หมายถึง แนวความคิดเห็น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 562) ส่วนคำว่า เจตคติ หมายถึง การแสดงท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 332) ซึ่งความหมายของเจตคติ หมายถึง คุณสมบัติในความรู้ที่จำเป็นและส่งผลกระทบให้ผู้ที่ได้รับการพัฒนา มีประสิทธิภาพต่อการทำงาน และเจตคติเป็นการเรียนรู้สำหรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงาน และเป็นการปรับให้บุคคลนั้นมีเหตุผลในความรู้สึกของตน ได้แก่ การมีเป้าหมายในการทำงาน การวางแผน การทำงาน การยอมรับฟังความคิดเห็น ความเอื้ออาทรต่อเพื่อร่วมงาน ตามความหมายของ John Elliot Kemp, &Graham Williams (1982 อ้างถึงใน หริรักษ์ จันทิมะ, 2561, หน้า 91)

ในการทำงานวิจัยนั้นนักวิจัยควรมีลักษณะนักวิจัยที่ดี โดยมีแนวความคิดเห็นที่สำคัญในการทำงาน วิจัย ซึ่งจะส่งผลให้ทำงานวิจัยสำเร็จ และทำวิจัยอย่างมีความสุข (วิโรจน์ หมั่นเทพ, 2564, หน้า 223-232) ดังนี้

1. การมีความสงสัย เป็นความสงสัยที่นำไปสู่การตั้งปัญหาในการวิจัยหรือคำถามในการวิจัย ที่ต้องการค้นหาคำตอบหรือความรู้ หรือคำตอบในงานวิจัยเป็นองค์ประกอบที่ทำให้นักวิจัยต้องการที่จะค้นหาคำตอบหรือค้นหาคำความจริงที่เกิดขึ้นด้วยการวิจัยจากความสงสัย

2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดและการไตร่ตรองของผู้วิจัย การนำข้อมูล หลักฐาน ทฤษฎี หรือองค์ความรู้ ด้วยการคิดหลาย ๆ คำตอบ ทบทวนหาเหตุผลซ้ำ ๆ หรือคิดในทุกแง่มุมและเพื่อนำมา ประกอบเป็นองค์ความรู้หรือเป็นคำตอบของปัญหาที่เกิดขึ้น

3. การมีความใจกว้าง เป็นการเปิดกว้างในการยอมรับการติชมหรือความคิดเห็นที่แตกต่างของนักวิจัย ซึ่งเป็นผู้ที่ค้นหาคำถามหรือความรู้ที่จำเป็นต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของนักวิชาการหรือนักวิจัยท่านอื่น พร้อมทั้งจะตอบคำถามหรือพร้อมที่จะปรับปรุง แก้ไข และพัฒนางานวิจัยของตนเองให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4. การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะทำให้ผลงานวิจัยที่ออกมานั้นเป็นผลงานวิจัยที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้จริง และเป็นการการพัฒนาองค์ความรู้

5. การมีความซื่อสัตย์ เป็นการเสนอข้อค้นพบ องค์ความรู้ หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ โดยรายงานองค์ความรู้ หรือข้อค้นพบตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นโดยไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงหรือองค์ความรู้ให้ผลแห่งการวิจัยเป็นไปตามที่ผู้วิจัยต้องการ

6. การมีความขยันหมั่นเพียร เป็นความขยันหมั่นเพียร ความละเอียด และรอบคอบ ด้วยการใช้เวลาและความทุ่มเทในการทำงานวิจัย เพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ มีความถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

7. การมีความสุขกับการทำงาน เป็นความสุขในการทำงานวิจัยให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ ซึ่งแนวทางที่จะทำให้ผู้วิจัยมีความสุขกับการทำวิจัย ได้แก่ การมีสังคมแห่งการวิจัย หรือการมีเพื่อนร่วมงานที่เป็นนักวิจัยที่มีความสุข การมีเพื่อนร่วมงานที่เป็นเพื่อนคู่คิดของทีมงานวิจัย ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยทำงานวิจัยได้อย่างมีความสุข และปรับมุมมองการวิจัยเป็นเรื่องไม่ยุ่งยากสามารถทำได้

ทัศนคติ เป็นความคิดที่มีความรู้สึกแฝงอยู่ในตัวบุคคล โดยจะกระตุ้นให้เกิดการกระทำต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในสถานการณ์นั้น ประกอบด้วย ความรับรู้หรือความคิด (Cognitive) ความรู้สึก (Affective) ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดพฤติกรรมนั้น และความพร้อมที่จะกระทำ (Predisposition to Act) โดยมีลักษณะที่แสดงถึงความคิด ความรู้สึก และความพร้อมที่จะกระทำ ซึ่งทำให้มีผลต่อการทำวิจัย ซึ่งทัศนคติเหล่านั้น ได้แก่ งานวิจัยช่วยให้เกิดความภาคภูมิใจ งานวิจัยนำมาใช้พัฒนางานที่ทำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น งานวิจัยเป็นสิ่งที่ฝึกหัดกันได้ งานวิจัยเป็นเรื่องง่ายใครก็ทำได้ คนที่ทำวิจัยเป็นคนที่ทำความสุขใส่ตัว การทำวิจัยช่วยให้ผู้ทำเป็นคนมีเหตุผล การทำวิจัยทำให้มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ การทำวิจัยทำให้มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน การทำวิจัยทำให้ได้รับประสบการณ์และความรู้เพิ่มขึ้น การทำวิจัยเกิดประโยชน์คุ้มค่า และความก้าวหน้าทางวิชาการได้มาจากการทำวิจัย (Triandis, 1971; อ้างถึงใน ประรณ อเนกปัญญากุล, และศศิณีภา ศรีกลยานิวัต, 2557, หน้า 277)

ดังนั้น ทัศนคติที่ดีในการทำวิจัย หมายถึง การที่บุคคลแสดงออกมาในทางบวกที่มีต่อการทำงานวิจัย เพื่อแสดงออกตามแนวความคิด การแสดงท่าทีในความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำวิจัย และเป็นการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานวิจัย เพื่อปรับให้บุคคลมีเหตุผลในความรู้สึกที่มีต่อการทำงานวิจัย

นอกจากสมรรถนะทั้ง 3 ด้านแล้วนักวิจัยควรมีลักษณะตามพฤติกรรมที่องค์กรคาดหวัง (Behavior Desirable) เป็นพฤติกรรมตามความคาดหวังขององค์กรหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่ต้องการให้เป็นผู้ทำวิจัยเป็นอย่างที่ต้องการ กล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมสามารถกำหนดได้ว่าแนวทางการทำวิจัยจะเป็นอย่างไร ผู้วิจัยจะทำวิจัยสำเร็จได้เพราะความต้องการของตนเอง จะต้องสนับสนุนทุนวิจัย อุปกรณ์ที่เอื้อต่อการทำวิจัย เพื่อให้ผู้ทำวิจัยได้นำมาศึกษาและหาคำตอบในปัญหาตามที่องค์กรมีความหวังตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า สมรรถนะการทำวิจัยเป็นลักษณะของบุคคลด้วยการแสดงออกทางพฤติกรรม เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพของการทำงานวิจัย และส่งผลให้บุคคลผู้นั้นแสดงออกในการทำวิจัยด้วยการแสดงออกทางพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ ประกอบด้วย ความรู้ในการทำวิจัย ทักษะหรือความสามารถในการทำวิจัย และทัศนคติในการทำวิจัย และคุณลักษณะตามหน้าที่ที่รับผิดชอบในองค์กร

ขั้นตอนการทำวิจัยประเภทงานประจำสำนักงานวิจัย

การทำงานวิจัยประเภทงานประจำสำนักงานวิจัย (R2R) ของบุคลากรสายสนับสนุนเป็นการพัฒนาหรือการแก้ปัญหาจากงานประจำที่ตนเองปฏิบัติ มีขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดหัวข้อหรือปัญหา การวิจัยและทบทวนวรรณกรรม 2) การกำหนดตัวแปรของการวิจัยและวิธีวัดตัวแปร 3) การกำหนดระเบียบวิธีวิจัย 4) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 5) การดำเนินการเก็บข้อมูล 6) การวิเคราะห์ข้อมูล 7) การเขียนรายงานการวิจัย และ 8) การเผยแพร่งานวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (เทียมจันทร์พานิชย์ผลินชัย, 2560, หน้า 27) ดังนั้น ผู้วิจัยต้องตระหนักถึงการทำงานในแต่ละขั้นตอนในการทำวิจัย ควรศึกษาหาความรู้ ควรทำความเข้าใจอย่างละเอียด หรือควรสอบถามผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อเป็นการวางแผนการวิจัยของการดำเนินงานได้อย่างไม่มีอุปสรรค ซึ่งมีรายละเอียดของขั้นตอนการทำงานวิจัย ดังนี้

การกำหนดหัวข้อหรือปัญหาการวิจัยและทบทวนวรรณกรรม

ขั้นตอนนี้เป็นส่วนของการพิจารณาเลือกเรื่องที่จะทำวิจัย ซึ่งได้มาจากตัวนักวิจัยหรือหน่วยงานที่สนับสนุนทุนวิจัย และการวิเคราะห์ปัญหาสำหรับการวิจัยสามารถวิจัยจากปัญหาของงานประจำ และข้อมูลที่ต้องการของหน่วยงานนำไปสู่ปัญหาการวิจัยในหัวข้อต่างที่ต้องการทำวิจัย โดยที่ผู้วิจัยสามารถพิจารณาได้จากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, 2556, หน้า 5)

1. ความสนใจของผู้วิจัย เป็นหัวข้อวิจัยที่ได้จากความสนใจ ประสบการณ์ส่วนตัว และปัญหาในการทำงานของผู้วิจัย ซึ่งเป็นงานวิจัยเกิดขึ้นมาจากที่มาจากผู้วิจัยโดยตรง

2. การศึกษาเอกสารและวรรณกรรม เป็นการศึกษาเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น วารสารวิจัย ตำรา ปริญญานิพนธ์ บทความที่เกี่ยวข้อง รายงานการวิจัยโดยการอ่านทบทวนและการวิเคราะห์จากวรรณกรรมต่าง ๆ จะทำให้ผู้วิจัยได้ทราบโอกาสที่จะต่อยอดงานวิจัย หรือเรื่องที่เสนอแนะนำไปทำวิจัยต่อ ซึ่งหลังจากการได้อ่านผลงานวิจัยที่ได้เผยแพร่เรียบร้อยแล้ว จะได้นำข้อค้นพบจากการทำวิจัยและข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยให้ไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการต่อยอดความคิดหรือเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำวิจัย

3. แหล่งทุนอุดหนุนการวิจัย เป็นการกำหนดหัวข้องานวิจัย โดยนำมาจากหัวข้อที่แหล่งสนับสนุนทุนกำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ โดยแหล่งทุนจะแจ้งให้ทราบว่าแหล่งทุนกำลังเปิดรับข้อเสนอการวิจัย และมีกำหนดหัวข้องานวิจัยให้ ซึ่งผู้วิจัยจะสนใจจะรับทุนสามารถปรับชื่อเรื่องงานวิจัยให้เป็นตามที่แหล่งทุนระบุไว้ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, 2556, หน้า 4) อย่างไรก็ตาม การระบุปัญหาการวิจัยต้องเป็นปัญหาที่สามารถทำได้ไม่กว้างเกินไป ตัวแปรที่ศึกษาสามารถวัดได้ เป็นปัญหาที่ทำให้ได้ความรู้แนวทางแก้ปัญหา หรือสามารถนำไปใช้ในการพัฒนางานได้ การตั้งคำถามวิจัยและตอบให้ได้ ต้องคำนึงว่าปัญหาคืออะไร สำคัญมากน้อยเพียงใด ศึกษาปัญหานี้ได้อย่างไร ขอบเขตการวิจัยมีเพียงใด

การทบทวนวรรณกรรม การประมวลเอกสาร เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษา ค้นคว้าข้อมูล และผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยให้ครอบคลุม ซึ่งแหล่งค้นคว้าอาจจะอยู่ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ เอกสาร หรือข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งการศึกษาค้นคว้ารวบรวมแนวคิดและทฤษฎีนี้ มีเป้าหมายของการศึกษาค้นคว้าเพื่อ 1) ทบทวนสภาพขององค์ความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ให้คำนิยามตัวแปรที่สำคัญที่สนใจศึกษาได้ 3) กำหนดตัวแปรและวิธีการวัดตัวแปร 4) กำหนดสมมติฐานการวิจัย 5) สร้างกรอบแนวคิดการวิจัย 6) แสวงหาแนวคิดการวิจัย ประสพการณ์ และเพื่อออกแบบงานวิจัยเรื่องนั้น ทั้งนี้ การทบทวนวรรณกรรมทำให้เกิดประโยชน์ในการวิจัย ได้แก่ 1) เป็นการทบทวนความรู้เดิมและติดตามความรู้ใหม่ ทำให้รู้ว่าสิ่งที่เราสนใจอยากรู้มีใครเคยทำมาแล้วบ้างและป้องกันการทำวิจัยที่ซ้ำซ้อน 2) ทำให้ทราบถึงแนววิธีการของผู้วิจัยอื่นว่ามีแนวทางอย่างไร สามารถใช้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย กำหนดขอบเขตของการทำวิจัยที่ชัดเจน 3) ทำให้ทราบถึงอุปสรรคหรือข้อบกพร่องในการทำวิจัยเรื่องนั้น และ 4) ทำให้สามารถต่อยอดงานวิจัย ที่ทำแล้วเสร็จได้ (สาริณี แก้วสว่าง, 2560, หน้า 4)

การกำหนดตัวแปรของการวิจัยและวิธีการวัดตัวแปร

ตัวแปร เป็นลักษณะหรือคุณสมบัติของหน่วยตัวอย่างที่สามารถแปรค่าหรือแปรเปลี่ยนได้ตามคุณสมบัติหรือตามค่าที่ผู้วิจัยกำหนด เช่น ความคิดเห็นสามารถแปรเปลี่ยนค่าได้ เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ขึ้นอยู่กับผู้แสดงความคิดเห็นส่วนระดับของการวัดตัวแปร หมายถึง ลักษณะของตัวแปรที่ทำการศึกษาวิจัยจะเป็นค่าที่สามารถวัดออกมาได้ ซึ่งค่าต่าง ๆ ที่วัดได้จากการวัดจะอยู่ในระดับที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับลักษณะของตัวแปร ทั้งนี้ ผู้วิจัยต้องเข้าใจถึงระดับของการวัดตัวแปร (Level of Measurement) เพื่อประกอบการตัดสินใจการใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

นอกจากนี้ ประเภทของตัวแปร ได้มีการแบ่งประเภทของตัวแปรเป็นหลายแบบ และมีการเรียกชื่อแตกต่างกันไป โดยส่วนใหญ่แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งตัวแปรที่กล่าวถึงนี้เป็นตัวแปรที่ใช้ในวิจัยในโดยทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยสามารถศึกษา และนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัย R2R โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (วรจกณา จันทรคง, 2556, หน้า 1-2)

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) หรือตัวแปรต้น เป็นตัวแปรที่อิสระไม่ขึ้นอยู่กับตัวแปรอื่น เป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นก่อน เป็นตัวเหตุทำให้เกิดผลตามมา และมักเป็นตัวที่สามารถเปลี่ยนแปลงค่ายาก หรือไม่สามารเปลี่ยนแปลงได้

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) เป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นหรือแปรผันไปตามตัวแปรอิสระ คือเป็นตัวแปรที่เป็นผลเมื่อตัวแปรอิสระเป็นเหตุ ตัวแปรตามอาจเรียกว่า ตัวแปรผลหรือตัวแปรที่ถูกกำหนด (Output Variable หรือ Assigned Variable) คือ เป็นผลที่ถูกกำหนดเนื่องจากตัวแปรที่จัดกระทำหรือทดลองนั่นเองสำหรับในการวิจัยเชิงทดลอง ตัวแปรอิสระ อาจเรียกว่าตัวแปรทดลองหรือตัวแปรจัดกระทำ (Treatment Variable or Manipulated Variable)

3. ตัวแปรแทรกซ้อนหรือตัวแปรเกิน (Extraneous Variable) มีลักษณะเหมือนตัวแปรอิสระ แต่เป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยไม่ได้มุ่งศึกษา ซึ่งอาจจะมึผลหรือมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามทำให้ข้อสรุปของการวิจัยขาดความถูกต้องเที่ยงตรง หรือเกิดความคลาดเคลื่อนเพราะผลการวิจัยไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพียงอย่างเดียว ส่วนหนึ่งอาจจะเป็ผลมาจากตัวแปรแทรกซ้อนด้วยก็ได้

4. ตัวแปรสอดแทรก (Intervening Variable) เป็นตัวแปรที่จะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามคล้ายกับตัวแปรแทรกซ้อน แต่มีลักษณะต่างกันตรงที่ว่าตัวแปรชนิดนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่า มีอะไรบางอย่างที่จะมีผลต่อตัวแปรตามและจะเกิดขึ้นเมื่อใด หรือแม้จะรู้ก็ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น นโยบายของรัฐบาล ภาวะเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงาน

วิธีการวัดตัวแปร

การวัดตัวแปรผู้วิจัยจะต้องรู้ว่าตัวแปรเป็นตัวแปรในลักษณะใด และต้องอธิบายได้ว่าตัวแปรมีลักษณะหรือความหมายว่าอะไร ซึ่งจำแนกตัวแปรออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ตัวแปรเชิงรูปธรรม เป็นตัวแปรที่สามารถสังเกตวัดได้โดยตรง (Manifest Variable) ซึ่งลักษณะการวัดทางกายภาพ เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา เป็นต้น และ 2) ตัวแปรเชิงนามธรรม เป็นตัวแปรที่ไม่สามารถสังเกตวัดได้โดยตรง (Latent Variable) ซึ่งเป็นการวัดทางจิตวิทยา เช่น ภาวะผู้นำ ความคิดเห็น เป็นต้น โดยจะต้องอาศัยแนวคิดและทฤษฎีการวัดผลเข้ามาใช้ร่วมด้วย การวัดตัวแปรทั้งสองประเภท โดยเฉพาะตัวแปรประเภทนามธรรมต้องอาศัยการให้นิยามที่ชัดเจนตัวแปรที่มุ่งวัด ซึ่งการนิยามตัวแปรสามารถทำได้ 2 ระดับ (ศิริชัย กาญจนวาสี, และชัยสิทธิ์ สร้อยเพชรเกษม, 2557, หน้า 9-37) ได้แก่

1. นิยามเชิงมโนทัศน์ หรือทฤษฎี (Conceptual Definition) เป็นการอธิบายความหมายของตัวแปรในเชิงนามธรรม หรือเชิงมโนภาพ หรือทางทฤษฎี โดย เพลโต นักปรัชญาจิตนิยม เรียกว่า "แบบ" (Form) นิยามจึงมีลักษณะเป็นนามธรรม คือ คุณลักษณะของธรรมชาติอันสังเกตไม่ได้ ซึ่งยังไม่สามารถทำการวัดหรือสังเกตได้ โดยนิยมเป็นการให้นิยามตัวแปรตามพจนานุกรม

2. นิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition) เป็นการอธิบายความหมายของตัวแปรในเชิงรูปธรรม ด้วยการกำหนดเงื่อนไขที่นำไปปฏิบัติการหรือสังเกตได้ จึงเป็นนิยามที่ประกอบด้วยลักษณะเฉพาะต่อการบ่งชี้ภาวะหรือลักษณะของตัวแปรที่มุ่งวัด

ดังนั้น ผู้วิจัยต้องรู้ว่าตัวแปรเป็นตัวแปรในลักษณะใด อธิบายได้ว่าตัวแปรมีลักษณะหรือความหมายว่าอะไร และการทำวิจัยต้องสามารถจำแนกตัวแปรเชิงรูปธรรม และตัวแปรเชิงนามธรรม ซึ่งการนิยามตัวแปรเชิงทฤษฎีและการนิยามเชิงปฏิบัติการ มีความสำคัญเช่นกัน โดยผู้วิจัยต้องมีความชัดเจนในตัวแปรแต่ละตัวผลทำให้การวัดตัวแปรได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมาก ซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี

การกำหนดระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยที่เหมาะสมกับการทำวิจัยประเภทงานประจำสูงงานวิจัย ซึ่งสามารถแบ่งประเภทงานวิจัยออกเป็น การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่มีความเหมาะสม ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ (โครงการสนับสนุนการพัฒนางานประจำสูงงานวิจัยระดับประเทศ, 2563, ย่อหน้า 2)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่มีการดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และเป็นการอธิบายพฤติกรรมความสัมพันธ์ของคนกับสังคม อีกทั้งอาจดำเนินการไปโดยอิสระไม่ต้องประกอบไปกับการวิจัยเชิงปริมาณก็ได้ เพราะถือว่าการวิจัยอย่างหนึ่งที่เน้นการรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณลักษณะ (โกศล จิตวิรัตน์, 2560, หน้า 4)

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยชนิดหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ด้วยการเชิงสำรวจหรือความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระเบียบวิธีวิจัย เน้นการวัดข้อมูลที่

รูปธรรมงานการวิจัยเชิงปริมาณที่ดีต้องเป็นของใหม่ สำคัญ ถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย และต้องตรวจสอบสรุปผลด้วยข้อมูลทางสถิติ (สุทัศน์ โขตะพันธ์, ม.ป.ป., หน้า 5)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการวิจัยที่พัฒนางานด้วยการใช้กระบวนการประเมินผลและนำมาปรับปรุง ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan: P) 2) การปฏิบัติตามแผน (Act: A) 3) การสังเกตตรวจสอบผลจากการปฏิบัติ (Observe: O) และ 4) การสะท้อนผล (Reflect: R) โดยเรียกอย่างย่อว่า PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis, & McTaggart (1988, อ้างถึงใน บุญรอด โชติวชิรา, 2564, หน้า 251-263)

กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากร คือ กลุ่มคนทั้งหมดที่ต้องการศึกษามีตารางจำนวนที่ชัดเจน ซึ่งจะไม่นิยมเก็บข้อมูลจากประชากร กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มคนที่เป็นตัวแทนที่ดีจากประชากรทุกกลุ่มตามจำนวนที่กำหนด ทั้งนี้ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง อาจจะใช้สูตรการคำนวณ หรือใช้ตารางสำเร็จรูป ซึ่งทั้งสองวิธีจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนใกล้เคียงกัน แต่การใช้สูตรคำนวณจะมีความซับซ้อนและดยากกว่าการเปิดตารางสำเร็จรูป และเมื่อคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้ว จะกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มตัวอย่างย่อย โดยอาจกำหนดตามสัดส่วนโดยการเทียบบัญญัติไตรยางค์ และนำเสนอจำนวนกลุ่มตัวอย่างในรูปตารางซึ่งจะสอดคล้องกับประชากร (กลุ่มคลินิกวิชาการและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสายสนับสนุน, ม.ป.ป.)

การดำเนินการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัย โดยการทำหนังสือจากส่วนงานเพื่อขออนุญาตทั้งทดลองเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อเก็บรวบรวมเสร็จสิ้น ควรมีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง หากไม่ครบถ้วนควรเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ก็จะสู่ขั้นการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อมีการใส่ข้อมูลผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือการสรุปความ ซึ่งการจัดกระทำข้อมูลควรแบ่งออกเป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยสามารถแบ่งออกเป็นตอน ๆ ตามแบบสอบถาม เช่น ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ใช้การแจกแจงความถี่ ตอนที่ 2 การเลือกตอบข้อมูลทั่วไป ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และการพรรณนาวิเคราะห์ ตอนที่ 3 ข้อความถาม Rating Scale ใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ 5 4 3 2 และ 1 หมายถึง ระดับอะไรบ้าง) และ ตอนที่ 4 อื่น ๆ ใช้การสรุปความ

สำหรับการทดสอบสมมุติฐาน กรณีที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์ หรือหาผลกระทบของข้อมูล สามารถใช้สถิติที่มีความซับซ้อน ซึ่งผู้วิจัยจะต้องตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติที่เลือกใช้ เพื่อให้มีความถูกต้องตามหลักทางวิชาการ สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ T-test, F-test (One-way หรือ Two-way ANOVA หรือ MANOVA หรือ MANCOVA) Part Analysis, Discrimination, Correlation เป็นต้น (กลุ่มคลินิกวิชาการและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสายสนับสนุน, 2563, ย่อหน้า 2)

การเขียนรายงานการวิจัย

ส่วนประกอบของรายงานวิจัย ประกอบด้วย 3 ส่วน (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2560, หน้า 46) ดังนี้

1. ส่วนประกอบตอนต้น ประกอบด้วย ปกใน (Title Page) กิตติกรรมประกาศ /คำนิยม (Acknowledgement) บทคัดย่อ (Abstract) สารบัญ (Table of Contents) บัญชีตาราง (List of Tables) และ บัญชีภาพประกอบ (List of Figures)

2. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 ความเป็นมาของปัญหา ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น นิยามศัพท์เฉพาะ

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ประกอบด้วย การนำเข้าสู่ปัญหาการวิจัย ทฤษฎีหรือหลักวิชาที่เกี่ยวข้อง ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อสรุปที่จะนำไปสู่ปัญหาการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/วิธีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ/วิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ระบุถึงวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย นำเสนอในรูปตาราง กราฟ คำอธิบายประกอบตาราง

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย 1) สรุปย่อสาระสำคัญซึ่งครอบคลุม วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล 2) ระบุผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ 3) อภิปรายผล นำแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยมาสนับสนุนผลการอภิปราย 4) ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ ข้อเสนอการวิจัยครั้งต่อไป

3. ส่วนประกอบตอนท้าย ประกอบด้วย บรรณานุกรม (Bibliography) ภาคผนวก (Appendix) และประวัติย่อของผู้วิจัย (Vista)

การเผยแพร่งานวิจัย

เมื่อผู้วิจัยได้เขียนรายงานวิจัยเรียบร้อยแล้ว สามารถส่งตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ และในงานวิจัยหนึ่งเรื่อง ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสร้างผลงานได้หลากหลาย เช่น บทความวิจัย บทความวิชาการ ตำรา หรือคู่มือการปฏิบัติงาน งานวิเคราะห์ งานสังเคราะห์ โดยส่งผลงานไปยังแหล่งตีพิมพ์เผยแพร่ต่าง ๆ เช่น วารสาร การประชุมวิชาการ และสำนักพิมพ์ เป็นต้น

บทสรุปสมรรถนะการวิจัย: การวิจัยจากงานประจำ

การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัย เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้ที่ต้องการทำงานวิจัยในสายสนับสนุนให้มีความเข้าใจในขั้นตอนการทำงานวิจัยในแต่ละขั้น โดยมีแนวคิดในการสร้างสมรรถนะให้กับผู้ที่มีความประสงค์ในการทำงานวิจัยในลักษณะ R2R เพื่อพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย โดยเฉพาะหน่วยงานที่กำลังดูแลบุคลากรในสายสนับสนุน เพื่อเป็นการสร้างความรู้ โดยเป็นการศึกษาทางวิชาการ การหาความรู้ การค้นคว้า การได้ฟัง และการฝึกอบรมความรู้ในสาขาของสายสนับสนุนที่ทำวิจัย ด้วยการเข้าไปเป็นส่วนร่วมในการทำวิจัยในสาขาวิชาที่ตนเองถนัด การศึกษากระบวนการและระเบียบวิธีวิจัยอย่างถูกต้อง สามารถแบ่งความรู้ในการทำวิจัยในระยะต่าง ๆ ได้แก่ ก่อนการวิจัย ระหว่างการวิจัยและสิ้นสุดการวิจัย เพื่อเป็นการสร้างทักษะ หรือความสามารถในการทำวิจัย เป็นการทำงานวิจัยด้วยความชำนาญและความโดดเด่นเป็น

ที่ยอมรับในศาสตร์และสาขาวิชา และมีทักษะทางการวิจัย ได้แก่ การสืบค้นหาข้อมูล การกำหนดปัญหา การวิจัย การกำหนดวัตถุประสงค์ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การเลือกใช้สถิติ การใช้ภาษาอังกฤษ การสืบค้นข้อมูล การคัดเลือกข้อมูล เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติ ที่บุคคลแสดงออกมา ในทางบวกหรือทางลบที่มีต่อการทำงานวิจัย เพื่อแสดงออกตามแนวความคิด การแสดงท่าทีในความรู้สึก ของบุคคลที่มีต่อการทำงานวิจัย และเป็นการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานวิจัย เพื่อปรับให้ บุคคลมีเหตุผลในความรู้สึกที่มีต่อการทำงานวิจัย ดังนั้น การทำวิจัยของสายสนับสนุนเป็นงานวิจัย ที่พัฒนางานประจำสู่งานวิจัย โดยมุ่งผลสำเร็จของงานมิได้หวังเพียงได้ผลงานวิจัยเพียงอย่างเดียว แต่ยังมี เป้าหมายเพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนางานประจำซึ่งการทำวิจัยในลักษณะนี้กล่าวได้ว่าเป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาคน และพัฒนางานของการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

หน่วยงานควรยึดหลักของการทำวิจัย R2R ได้แก่ หัวข้อการวิจัย ผู้ทำวิจัย ผลลัพธ์ของงานวิจัย และการนำผลงานวิจัยไปใช้ ดังนั้น สมรรถนะการทำวิจัยจึงเป็นสิ่งสำคัญในการทำวิจัย เพื่อช่วยให้การทำ วิจัยให้บรรลุผลสำเร็จเป็นประโยชน์ต่อตนเองและหน่วยงาน ดังคำในภาษาบาลีได้กล่าวไว้ “ควสนาปรมา วิชชา” แปลว่า “การวิจัยนำมาซึ่งยอดแห่งความรู้” (สุชาติ โสมประยูร, และวรรณิ โสมประยูร, 2547, หน้า 81; อ้างถึงใน สมชาย วรภิเษมสกุล, 2554, หน้า 1)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาสู่การปฏิบัติของหน่วยงาน

การศึกษาเรื่องสมรรถนะการทำวิจัยสำหรับการวิจัยประเภทงานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research: R2R) ซึ่งจะทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ที่จำเป็นในการทำวิจัย R2R ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้ทำวิจัย หน่วยงานวิจัย การบริหารงานวิจัย รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัย โรงเรียน สถาบันการศึกษา เป็นต้น โดยใช้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับเพิ่มศักยภาพให้กับ บุคคลโดยตรงในด้านการทำวิจัยและส่งผลต่อไปยังหน่วยงานที่กำกับดูแล ดังนี้

1. นโยบายด้านการวิจัยที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยของบุคลากร เพื่อให้ตระหนักถึง บทบาทหน้าที่ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจต่อการทำวิจัย เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปต่อยอด การใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ
2. นโยบายด้านระบบสนับสนุน ส่งเสริม และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเอง อย่างมีประสิทธิภาพตามที่ควรได้รับการพัฒนา
3. แนวทางการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยรัฐ/เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในรูปแบบ การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มคลินิกวิชาการและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสายสนับสนุน. (ม.ป.ป.). **R2R การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย**. สืบค้น มิถุนายน 25, 2565, จาก <https://shorturl.asia/WtLnF>.
- โกศล จิตวิรัตน์. (2560). **การวิจัยเชิงคุณภาพ**. สืบค้น มิถุนายน 17, 2565, จาก http://www.anantakul.net/learning/Qualitative_Research.pdf.
- โครงการสนับสนุนการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยระดับประเทศ. (2563). **R2R ใช้ระเบียบวิธีวิจัยอะไรก็ได้**. สืบค้น มิถุนายน 20, 2565, จาก <http://www.r2rthailand.org/>.
- จรงค์ศักดิ์ พุมนวน. (2562, มกราคม - มิถุนายน). การสร้างแรงบันดาลใจเพื่อพัฒนางานประจำของบุคลากรสายสนับสนุนในสถาบันอุดมศึกษา. **วารสาร Mahidol R2R E-Journal มหาวิทยาลัยมหิดล**, 6(1), 1-13.
- ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี, และจินตกานต์ สุธรรมดี. (2560, มกราคม - มิถุนายน). การประยุกต์ใช้สมรรถนะเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด**, 11(1), 262-269.
- ชูศักดิ์ เอกเพชร. (2561). **ความรู้พื้นฐานการจัดทำงานวิจัยพัฒนา (Routine to Research: R2R)**. สืบค้น มิถุนายน 30, 2565, จาก <https://graduate.sru.ac.th/wpcontent/uploads/2018/11/R2R.pdf>.
- เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2560). **การวิจัยสถาบัน R2R (Routine to Research)**. สืบค้น มิถุนายน 17, 2565, จาก <https://www.personnel.nu.ac.th/home/images/datafile/hrm/2560/04/06.pdf>.
- ธีรวิ ทองเจือ, และปรีดี ทูมเมฆ. (2560, กันยายน - ธันวาคม). แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 มิติด้านการศึกษา. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.**, 5(3), 389-403.
- นชกฤต วันตะเมธ. (2564). **เทคนิคการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนางานประจำ**. สืบค้น มิถุนายน 30, 2566, จาก http://www.person.ku.ac.th/personnel_v1/training_project/rtor.
- นัทธมน ธีระกุล. (2556). **ระเบียบวิธีการวิจัย ความรู้เบื้องต้นและขั้นตอนการทำวิจัย**. สืบค้น กันยายน 21, 2565, จาก http://fuangfah.econ.cmu.ac.th/files/research%20method_751408%20part%201_Nuttamon.pdf.
- บุญรอด โชติวชิรา. (2564, พฤษภาคม - สิงหาคม). การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิชาภาษาไทยในการพัฒนาอภิปญญาของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย. **วารสารปัญญาภิวัฒน์**, 13(2), 251-263.
- ปรารธนา อนเนกปัญญากุล, และศศิณีภา ศรีกลยานิวัต. (2557, กันยายน - ธันวาคม). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำวิจัยของบุคลากรคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. **วารสารนเรศวรพะเยา**, 7(3), 275-285.

- ปรีฉัตร สระทองฮ่วม. (2560, มกราคม - มิถุนายน). การพัฒนาตนเองของพนักงานสายสนับสนุน
วิชาการมหาวิทยาลัยศิลปากร. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**,
4(1), 84-96.
- ปริญญ ชัยกองเกียรติ, และมาลี คำคง. (2560, กันยายน - ธันวาคม). งานวิจัยจากงานประจำ:
การขับเคลื่อนสู่การใช้ประโยชน์. **วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้**.
4(3), 250-270.
- ปิยวรรณ บุญเพ็ญ, ยุทธนา ไชยจุล, และดุสิต โยเหลา. (2561, มกราคม - มิถุนายน). สมรรถนะวิจัย
และตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยให้ประสบความสำเร็จ: กรณีศึกษานักวิจัย
ในมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ. **วารสารเกษมบัณฑิต**, **19(10)**, 73-88.
- พรพรรณ โปรเพียรณ์, วรกฤต เกื้อนช้าง, และพระมหาอุดร อุตตโร (มากดี). (2563, กันยายน -
ธันวาคม). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานตามหลักภาวะ 4 ของบุคลากรสาย
สนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **วารสารบัณฑิตศึกษา
ปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์**, **8(3)**, 105-120.
- พีระ พนาสุกร. (2556). **เข้าใจใช้เป็นทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะ**. สืบค้น เมษายน 26,
2565, จาก <http://www.peerapanasupon.com/?p=874>.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. (2556). **เทคนิคการหาหัวข้อวิจัย**. สืบค้น มิถุนายน 16,
2565, จาก <http://rdi2.rmutk.ac.th/Download/sar/2556/RDI7.2-4-05%20Research.pdf>.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). **การจัดทำผลงานเพื่อยื่นขอตำแหน่งที่สูงขึ้นของบุคลากรสาย
สนับสนุน**. สืบค้น มิถุนายน 30, 2565, จาก <https://mb.mahidol.ac.th/wp-content/uploads/2021/11/r2r-1.pdf>.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2557). **ขั้นตอนการทำวิจัยในองค์กร R2R**. สืบค้น มิถุนายน 3, 2565,
จาก [http://fofa.swu.ac.th/th/images/FOFA/PR/R2R\(1\).pdf](http://fofa.swu.ac.th/th/images/FOFA/PR/R2R(1).pdf).
- _____. (2562). **ขั้นตอนการทำวิจัย 10 ขั้นตอน**. สืบค้น เมษายน 20, 2565,
จาก <http://pharmacy.swu.ac.th/wp-content/uploads/2021/07/km2.pdf>.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ:
ราชบัณฑิตยสถาน.
- หริรักษ์ จันทิมะ. (2561, กันยายน - ธันวาคม). ศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงาน
แม่บ้านโรงแรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย. **วารสารการจัดการ
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์**, **7(3)**, 90-98.
- วางคณา จันทรงค์. (2556). **ตัวแปรการวิจัย**. สืบค้น เมษายน 23, 2565,
จาก https://www.stou.ac.th/schools/shs/booklet/book56_3/research.html.
- วิโรจน์ หมั่นเทพ. (2564, มกราคม - มีนาคม). มุมมองใหม่เรียนรู้วิจัยอย่างมีความสุข.
วารสารวิจัยวิชาการ, **4(1)**, 223-232.

- วิไล โพธิ์เตมิ, และทวณ ชูเพ็ญ. (2558). **บทบาทของบุคลากรสายสนับสนุนในการพัฒนางาน**
อุดมศึกษา: วิเคราะห์กรณีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2558 วันที่ 24 เมษายน 2558.
1(1), 604-610.
- ศิริชัย กาญจนวาสี, และชัยสิทธิ์ สร้อยเพชรเกษม. (2557, มกราคม-มิถุนายน). **ตัวแปรสำหรับ**
การวิจัย: ความหมาย ประเภท การคัดเลือก การวัด และการควบคุม.
วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ, 14(1), 9-37.
- สมชาติ โตรักษา. (2558, กรกฎาคม - ธันวาคม). R2R: การพัฒนางานตามภารกิจหลักสู่งานวิจัย.
Rajabhat Journal of Sciences, Humanities and Social Sciences, 16(2),
142-155.
- สมชาย วรภิเษมสกุล. (2554). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**
(พิมพ์ครั้งที่ 2). อุดรธานี: อักษรศิลป์การพิมพ์.
- สารินี แก้วสว่าง. (2560). **การทบทวนและการเขียนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.**
สืบค้น มิถุนายน 16, 2565,
จาก <http://irem.ddc.moph.go.th/uploads/downloads/5a421302bce03.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ**
พ.ศ. 2561-2580 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2561). **คู่มือการตรวจสอบและประเมินผลข้อเสนอการวิจัย**
ของหน่วยงานภาครัฐที่เสนอของบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561
ตามมติคณะรัฐมนตรี. สืบค้น มิถุนายน 30, 2564,
จาก <http://www.rsc.lpru.ac.th/newweb/post2561.html>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). **สารสนเทศทางสถิติ. สืบค้น พฤษภาคม 18, 2564,**
จาก <http://www.nic.go.th/>.
- สุทัศน์ โชตนะพันธ์. (ม.ป.ป.). **การวิจัยเชิงปริมาณ. สืบค้น มิถุนายน 17, 2565,**
จาก <http://irem.ddc.moph.go.th/uploads/downloads/5ab9aa0e7f87b.pdf>.
- อุฬาริน เอยศิริ, และนิลุบล โรจน์สัตตรัตน์. (2564). **การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย.**
สืบค้น มิถุนายน 30, 2565, จาก <https://www.lib.buu.ac.th/KM/wp-content/uploads/2022/01/R-to-R-Routine-to-Research.pdf>.

Local Government Organizations Management Toward a High Performance Organization

Phitchaya Charoensuksai

Student, Management Innovation Faculty of Innovation Management College
Rajamangala University of Technology Rattanakosin primary Rajamangala
University of Technology Rattanakosin

Chaowarit Chaowsangrat, Rachaya Pakdeejit and Suphattra Yodsurang
Teacher, Management Innovation Faculty of Innovation Management College
Rajamangala University of Technology Rattanakosin primary Rajamangala
University of Technology Rattanakosin

Corresponding Author: keng9273@gmail.com

Received: August 5, 2022 Revised: September 19, 2022 Accepted: September 29, 2022

Abstract

This academic article aims to study the management of local government organizations to become a high-performance organization. This article also aims to propose the concepts, methods, and guidelines for local organization management to become a high-performance organization through the perspective of a high-performance organization concept. Local government organizations needed to apply the concept as it is a compliance with the notion of “Government of people for people and the public interest”. This is the support for a decentralization of power and the role of local communities which means to promote the local government organizations to be the high-performance organizations with the idea of a good governance in order to provide adequate public services and activities for people.

The results showed that to become the high-performance organizations, local government organizations should adopt the concept of a high-performance organization in their organization management. They need to continually develop their core competencies, and need to adapt themselves, and respond to the changing world and circumstances spontaneously. From the results, there were five factors affecting both public and government high-performance organizations included: quality of management, information accessibility, and services, long-term operation period, continuity of improvement, and quality of personnel. The concept of a high-performance organization is an integrated management in organization with

a long-term development that aims to facilitate people who use the government services. With this concept, people and all groups of service recipients can access to the services easily, conveniently, quickly, and transparently through a variety of channels. The services should be opened for anyone to access to with no limitation of time, areas, and a specific group of people. They also need to apply the use of digital technology innovations to increase efficiency of the services as well as reduce people's expenses.

Keywords: Management, High Performance Organization, Local Government Organizations

การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

พิชยา เจริญสุขใส

นักศึกษา, สาขานวัตกรรมการจัดการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

เชาวฤทธิ์ เชาวแสงรัตน์, รัชยา ภักดีจิตต์ และ สุพัตรา ยอดสุรางค์

อาจารย์, สาขานวัตกรรมการจัดการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Corresponding Author: keng9273@gmail.com

ได้รับบทความ: 5 สิงหาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 19 กันยายน 2565 ตอรับตีพิมพ์: 29 กันยายน 2565

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง พร้อมนำเสนอแนวคิด วิธีการ และการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ผ่านมุมมองตามแนวคิดองค์กรสมรรถนะสูง เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการที่จะจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความเหมาะสม รวมทั้งเป็นการพัฒนาที่สำคัญโดยยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” การส่งเสริมการกระจายอำนาจและสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล ในการที่จะจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ

จากการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ควรอาศัยแนวคิดองค์กรสมรรถนะสูง โดยการปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถหลักขององค์กรอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ คุณภาพการบริหารจัดการ เปิดเผยและเน้นการปฏิบัติ เน้นความยาวนาน พัฒนาต่อเนื่อง และคุณภาพบุคลากร เนื่องจากแนวคิดองค์กรสมรรถนะสูง เป็นการพัฒนาการบริหารจัดการแบบบูรณาการในระยะยาว โดยการอำนวยความสะดวกในการบริการภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนและผู้รับบริการทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส หลากหลายช่องทาง ตรวจสอบได้ไม่มีข้อจำกัดของเวลา พื้นที่ และกลุ่มคน รวมทั้งนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพลดค่าใช้จ่ายของประชาชน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, องค์กรสมรรถนะสูง, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทนำ

สภาพการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน พบว่า สังคมไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งปัจจัยภายในและภายนอกอันเกิดจากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนโยบายการพัฒนาประเทศ ตามนโยบาย Thailand 4.0 ส่งผลให้องค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ ต้องมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงการพัฒนาองค์การให้เกิดความยั่งยืนสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานในรูปแบบใหม่ มีการมอบความรับผิดชอบให้กับพนักงานแต่ละคนให้มีส่วนร่วมในแต่ละงานทั้งกระบวนการตั้งแต่ต้นจนกระทั่งสิ้นสุด (ธนกิจ ยงยุทธ, พนมพัทธ์ สมิตานนท์, และนพพล อัครชาติ, 2564, หน้า 479) การพัฒนาองค์การทั้งหลายเหล่านี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องผลักดันตนเองให้เป็นองค์การที่ยึดยุทธศาสตร์เป็นสำคัญและขับเคลื่อนโดยยุทธศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ทำให้องค์การต่าง ๆ ต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ ทั้งนี้้องค์การต่าง ๆ ต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ ทุกระดับ โดยจำแนกได้เป็น 3 ระดับ คือ ปัจจัยระดับโลก ระดับชาติ ระดับวิชาชีพ เพื่อมุ่งไปสู่การเป็นองค์การที่มีสมรรถนะสูง (HPO) (ศรีสมบัติ นวนพรัตน์สกุล, 2554, หน้า 54) ในปัจจุบันจึงได้มีการกล่าวถึงองค์การสมรรถนะสูง (High Performance Organization) กันอย่างแพร่หลายมากขึ้น เนื่องจากสภาพแวดล้อมในปัจจุบันมีลักษณะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วขึ้นมีความสลับซับซ้อนขึ้น และคาดการณ์ล่วงหน้าได้ยาก ดังนั้น การที่จะอยู่รอดภายใต้สภาพแวดล้อมเช่นนี้ องค์การจำเป็นต้องมีความสามารถในการปรับตัว และสามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน กล่าวอีกนัยหนึ่งองค์การจะต้องมีความสามารถทั้งในการอยู่รอดและประสบความสำเร็จด้วย (Survive and Thrive) ซึ่งเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาสำหรับทุกองค์การ (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2551, หน้า 11-35)

หน่วยงานภาครัฐเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศโดยมีรัฐบาลเป็นผู้กำหนดกลไกดังกล่าว และระบบการบริหารราชการเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ ซึ่งบุคลากรภาครัฐเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารเพื่อให้องค์การไปสู่เป้าหมาย โดยคำนึงถึงกระบวนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การลดข้อจำกัดในการดำเนินงานแบบดั้งเดิม การพัฒนาบุคลากรภายในองค์การอย่างต่อเนื่อง มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาพัฒนากระบวนการงานและใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า และคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับส่วนรวมและสังคม รวมถึงเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การ ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำและสามารถให้ผลลัพธ์การดำเนินการ (Feedback) เพื่อพัฒนาต่อยอดการดำเนินงานขององค์การเพื่อให้องค์การเป็นองค์การสมรรถนะสูงในอนาคต (เพียว อินทอง, 2560, หน้า 2)

องค์การที่มีสมรรถนะสูงเป็นองค์การที่ประสบผลสำเร็จทางการเงินในระยะยาว เมื่อเทียบกับองค์การอื่น มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในระยะยาวในลักษณะการบูรณาการโครงสร้างในการจัดการให้มีความสอดคล้อง โดยการปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถหลักขององค์การอย่างต่อเนื่องและให้ความสำคัญกับคนในองค์กรอย่างแท้จริง (De Waal, 2007, p.180) ซึ่ง De Waal (2012, pp. 23-27) ได้เสนอกรอบแนวคิดองค์การสมรรถนะสูง ประกอบด้วยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงทั้งภาครัฐและภาคเอกชน 5 ประการที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ 1) คุณภาพการบริหารจัดการ (Management Quality) ผู้บริหารขององค์กรสมรรถนะสูงจะสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรในรูปแบบการไว้วางใจ สร้างความเชื่อมั่น เป็นแบบอย่างที่ดี ยุติธรรม มุ่งเน้นที่

ผลลัพธ์ ตัดสินใจรวดเร็ว ให้คุณค่ากับความจงรักภักดีของบุคลากร ค้นหาช่องทางใหม่ ๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา 2) เปิดเผยและเน้นการปฏิบัติ (Openness and Action Orientation) องค์กรสมรรถนะสูงจะสร้างวัฒนธรรมการเปิดเผย เปิดโอกาสให้บุคลากรพูดคุยกัน ให้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ให้มีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญ ๆ ให้โอกาสบุคลากรได้ทดลองการปฏิบัติใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนและได้ใช้ความผิดพลาดที่ผ่านมาเป็นบทเรียน 3) เน้นความยาวนาน (Long-Term Orientation) เป็นองค์กรที่มุ่งเน้นความยั่งยืนแบบระยะยาว โดยการให้ความสำคัญกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วน ทั้งในส่วนของบุคลากร ในส่วนของบริษัทผู้ผลิต ในส่วนของลูกค้า รวมทั้งในส่วนของสังคม โดยรวมจะทำการค้นหาและหาหนทางในการที่จะตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วน ส่งผลให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรทุกคนมีความก้าวหน้าและมีความมั่นคงในงาน 4) พัฒนาต่อเนื่อง (Continuous Improvement) มีกลยุทธ์ขององค์กรที่บุคลากรทุกคนมุ่งมั่นในทิศทางเดียวกัน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการวัดผลและรายงานผลลัพธ์ให้ทุกส่วนในองค์กรได้รับรู้ และ 5) คุณภาพบุคลากร (Employee Quality) บุคลากรในองค์กรสมรรถนะสูง ต้องการแรงบันดาลใจ และแรงผลักดันที่จะช่วยให้ได้ผลลัพธ์ที่เป็นเลิศ บุคลากรที่มีคุณภาพจะรับผิดชอบกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น มีความยืดหยุ่น ไม่ย่อท้อ ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย เป็นเพื่อนร่วมงานที่ดีเยี่ยม

ในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) พยายามผลักดันแนวคิด องค์กรสมรรถนะสูงไปใช้ในองค์กรภาครัฐของไทย ปัจจุบันส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ บางแห่งได้นำแนวคิดนี้มาใช้ อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า เอกสารส่วนใหญ่ ที่เกี่ยวกับองค์กรสมรรถนะสูงจะเป็นแนวความคิดจากบริษัทที่ปรึกษาต่างประเทศ รวมไปถึงนักวิชาการ ต่าง ๆ อีกเช่นกัน ในส่วนของราชการนั้นได้มีการปรับตัวและนำวิธีเทคนิคทางการบริหารต่าง ๆ เข้ามาใช้ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในสังคมปัจจุบัน (วิษณุ เทพสินธพ, 2561, หน้า 13-32) จากข้อมูล ข้างต้นที่มีการได้เริ่มพัฒนาองค์กรเป็นองค์กรสมรรถนะสูง จากองค์กรภาครัฐในส่วนกลางหรือที่มีขนาดใหญ่ แต่แนวความคิดในการจัดทำพัฒนาองค์กรเป็นองค์กรสมรรถนะสูงนั้นมิสามารถกระทำได้ ในแค่เพียงส่วนนั้น เพราะองค์กรของภาครัฐยังประกอบได้อีกหลายภาคส่วน ในส่วนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอาจจะเป็นองค์กรขนาดเล็กแต่ถือว่ามีสำคัญมากพอสมควรเพราะมีความใกล้ชิดกับ ประชาชนมากที่สุดองค์กรหนึ่ง เพราะมีจำนวนมากประกอบกับงบประมาณที่ได้โดยรวมเป็นจำนวนมาก เปรียบเสมือนฟันเฟืองเล็ก ๆ ที่มีจำนวนมากที่ช่วยในการขับเคลื่อนประเทศให้เกิดการพัฒนาที่เข้าถึง ประชนได้อย่างแท้จริง (วิษณุ เทพสินธพ, 2560, หน้า 13-32) ซึ่งการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยมุมมองจากแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ ในการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงเพื่อรองรับสภาพการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง

ในการนำเสนอบทความครั้งนี้ ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง จากเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แล้วนำเสนอเชิงพรรณนา เกี่ยวกับแนวทางในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง โดยใช้ มุมมองตามแนวคิดองค์กรสมรรถนะสูง ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดเพื่อบริหารจัดการองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงที่ประสบผลสำเร็จในระยะยาว สามารถปรับตัวให้ เข้ากับสิ่งแวดล้อม และมีแผนรองรับสภาพการณ์ต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในระยะยาว

ในลักษณะการบูรณาการโครงสร้างในการจัดการให้มีความสอดคล้องกัน รวมทั้งมีการปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถหลักขององค์กรอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับคนในองค์กร โดยมีการปฏิบัติต่อคนในองค์กรเสมือนเป็นทรัพย์สินหรือทุนมนุษย์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล

แนวคิดองค์การสมรรถนะสูง

แนวคิดขององค์การสมรรถนะสูง คือ องค์การที่บรรลุผลทางการเงินที่ดีกว่ากลุ่มที่เปรียบเทียบกับโดยการจัดโครงสร้าง การจัดการที่รวมกันและวางแผนทางโดยการพัฒนาความสามารถหลักอย่างต่อเนื่อง และปฏิบัติต่อลูกจ้างเหมือนเป็นทรัพย์สินหลักอย่างแท้จริง จำแนกหลักของ HPO ที่มีผลต่อพฤติกรรมของคนในองค์กรออกเป็น 4 ปัจจัย คือ (1) วัฒนธรรมองค์การ (2) โครงสร้างองค์การ (โครงสร้างที่เป็นทางการ ระบบกระบวนการนโยบาย กลยุทธ์ การออกแบบองค์การเทคโนโลยี) (3) ความเป็นผู้นำขององค์การ (4) สิ่งแวดล้อมภายนอก (องค์การคู่แข่ง องค์การเปรียบเทียบ องค์การสาธารณะและทางกฎหมาย ลูกค้า ผู้ผลิต ผู้ร่วมงาน) และได้ศึกษาเรื่ององค์การสมรรถนะสูงอย่างต่อเนื่อง จนได้ข้อสรุปคุณลักษณะขององค์การสมรรถนะสูงไว้ 5 องค์ประกอบ 35 คุณลักษณะ ประกอบด้วย (De Waa, 2007, pp. 180-185)

1. การนำองค์การเพื่อบริหารจัดการที่มีคุณภาพ (Quality Management) เป็นปัจจัยแรกที่มีความสำคัญที่สุดต่อการคงไว้ซึ่งสมรรถนะขององค์การ ซึ่งบทบาทผู้นำในการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ 12 ประการ ดังต่อไปนี้

1.1 ผู้บริหารต้องสร้างความเชื่อมั่นในองค์การให้กับบุคลากรทุกระดับ (Build a Strong Relationship of Trust with Employees at All Levels of the Organization) โดยการรับฟังความคิดเห็นให้การสนับสนุน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ผู้บริหารและบุคลากรในองค์การสื่อสารกันอย่างเปิดเผยและจริงใจ

1.2 ผู้บริหารแสดงความซื่อสัตย์และจริงใจ (Integrity) มีมาตรฐาน คุณธรรมและคุณค่าในระดับสูงและสอดแทรกคุณธรรมและคุณค่าดังกล่าวให้กับบุคลากรทุกระดับ ผู้บริหารสร้างศรัทธาแก่บุคลากรด้วยการทำตนเป็นตัวอย่างในการรักษาคำพูดและการกระทำ

1.3 ผู้บริหารทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี (Have a Strong Exemplary Role) ผู้บริหารแสดงความใส่ใจในธุรกิจขององค์การ ความกระตือรือร้น สนใจและเคารพในความคิดและเหตุผลของผู้อื่น รวมทั้งการทำงานหนักและอดทนต่อสภาพการณ์ที่กดดัน

1.4 ผู้บริหารมีการตัดสินใจที่แน่นอน (Decisive) มีการตัดสินใจที่ดีสามารถแก้ปัญหาอย่างทันการ ใฝ่ใจกับผลที่จะตามมาจากการตัดสินใจในเรื่องสำคัญทั้งระยะสั้นและระยะยาวและสามารถคิดอย่างสร้างสรรค์

1.5 ผู้บริหารมุ่งเน้นการปฏิบัติ (Action-oriented) มีการติดตามการปฏิบัติหน้าที่และประเมินผลงานรวมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานด้วย

1.6 ผู้บริหารเป็นผู้ชี้แนะและผู้อำนวยความสะดวก (Coach and Facilitate) ให้กับบุคลากรในองค์การ โดยให้การสนับสนุน กระตุ้น ช่วยเหลือ และ พกป้องบุคลากรจากความเสี่ยง

ภายนอก ทั้งนี้ผู้บริหารต้องอยู่ในสภาพที่พร้อมตลอดเวลา เป็นผู้ชี้แนะแนวทางการสร้างความสำเร็จของงานตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

1.7 ผู้บริหารต้องมุ่งมั่นต่อผลสำเร็จขององค์การ (Strongly Focused on Achieving Results) โดยการปฏิบัติหน้าที่ในทิศทางที่นำไปสู่เป้าประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ ค้นหาและใช้โอกาสที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน หรือสร้างประสิทธิผลของงานเพื่อการพัฒนาองค์การ

1.8 ผู้บริหารต้องสร้างผลงานที่ดี (Effective) โดยค้นหาวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุด จัดข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ และใช้การป้องกันมากกว่าการแก้ไข

1.9 ผู้บริหารมีรูปแบบการนำองค์การที่เข้มแข็ง (Develop a Strong Leadership Style) โดยการถ่ายทอดคุณค่าขององค์การอย่างสม่ำเสมอ ตรวจสอบความเข้าใจในยุทธศาสตร์องค์การของบุคลากร แบ่งปันความเข้าใจในวิสัยทัศน์กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและเป็นผู้นำที่เข้มแข็งในภาวะที่ต้องเผชิญความยุ่งยาก

1.10 ผู้บริหารต้องมีความมั่นใจในตนเอง (Self-confident) มีความสมดุลระหว่างความเรียบง่ายกับความเป็นมืออาชีพ แสดงตนเป็นผู้ให้การช่วยเหลือบริการผู้อื่นมากกว่าการเป็นเจ้านาย รู้จักและเข้าใจตนเอง ยอมรับในจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง ใฝ่ใจในการเรียนรู้ มีหลักการและมีอารมณ์ที่มั่นคง

1.11 ผู้บริหารต้องทำให้บุคลากรแสดงความรับผิดชอบในผลงานของตนเอง (Hold Members of the Organization Accountable for Their Results) โดยการแจ้งบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ ผลงานเป้าหมายอย่างชัดเจน รวมทั้งผลที่ตามมาจากการที่ไม่สามารถปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งบุคลากรจะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อผลงานที่ปฏิบัติด้วย

1.12 ผู้บริหารต้องมีการตัดสินใจที่ดีในการพิจารณาผลงานของบุคลากรที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (Decisive as Regards Non-performers) เช่น ใช้การปรับเปลี่ยนหน้าที่ที่เหมาะสม

2. การเป็นองค์การเปิดที่พร้อมในการทำงานร่วมกับองค์การอื่นและยึดการปฏิบัติเป็นหลัก (Openness and Action Orientation) องค์การสมรรถนะสูงเป็นองค์การที่มีวัฒนธรรมเปิดมีเครือข่ายการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์การเพื่อให้ได้แนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาปรับปรุงงานเพื่อประสิทธิภาพที่สูงขึ้นขององค์การ ดังนั้น ลักษณะขององค์การเปิดและยึดการปฏิบัติเป็นหลักมี 6 ประการ ดังต่อไปนี้

2.1 การสื่อสารระหว่างบุคลากร (Stimulate Interactive Internal Communication an Open Dialog) ที่เปิดเผยเพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพิ่มช่องทางการสื่อสารให้มีความสำคัญกับการติดต่อที่ไม่เป็นทางการจนเป็นองค์การแนวราบ (Flat Organization)

2.2 การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และแนวปฏิบัติที่ดีภายในองค์การ (Devote a Lot of Time to Sharing Information, Knowledge and Best Practices with in Then Tire Organization) ดังนั้น ในองค์การจะเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องและโดยอิสระ มีวัฒนธรรมของความโปร่งใส เปิดเผย และ ไว้วางใจกัน เพื่อความเข้าใจเป็นหนึ่งเดียว

2.3 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในงานสำคัญ (Involve Members of the Organization in Important Business Processes) เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์ และการสร้างคุณค่าให้กับองค์การ

การอภิปรายเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และการตัดสินใจทางธุรกิจ และการกำหนดทิศทางอนาคตขององค์การ ซึ่งก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บริหารและบุคลากร

2.4 การยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้น (Allow for the Making of Mistakes) โดยมองเห็นความเสี่ยงและโอกาสของการทดลองสิ่งใหม่ว่าเป็นการเรียนรู้ ความอดทนต่อความล้มเหลว และความเสื่อมถอย ไม่ลงโทษผู้ที่ค้นพบความผิดพลาดแต่กลับให้รางวัลแทน

2.5 การยอมรับการเปลี่ยนแปลงและการปรับปรุงงาน (Stimulate and Welcome Change and Improvement) โดยผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการปรับปรุงงานทั้งโดยส่วนตัวและเพื่อองค์การ

2.6 ผลการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนองค์การ โดยผู้นำจะต้องสนับสนุนและดำเนินการขับเคลื่อนองค์การให้ไปในทิศทางที่เหมาะสม

3. การรักษาและคงไว้ซึ่งลูกค้าและบุคลากร (Long-Term Orientation) องค์การสมรรถนะสูงเป็นองค์การที่ตั้งเป้าหมายในระยะยาว ซึ่งความยั่งยืนของเป้าหมายระยะยาวนั้นจะมาก่อนกำไรในระยะสั้นของการเป็นองค์การสมรรถนะสูง การตั้งเป้าหมายในระยะยาว ให้ความสำคัญกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ลูกค้า สังคม ผู้ส่งสินค้า บุคลากร รัฐบาล กลุ่มสังคม ในฐานะผู้รับผลประโยชน์ ดังนั้นลักษณะขององค์การที่รักษาและคงไว้ซึ่งลูกค้าและบุคลากรมี 6 ประการ ดังต่อไปนี้

3.1 การให้ความสำคัญกับความต้องการของลูกค้าเพื่อความสำเร็จระยะยาวขององค์การ (Commit Themselves to the Organization for the Long Term) โดยสร้างความสมดุลระหว่างความสนใจส่วนตนกับความก้าวหน้าขององค์การ กระตุ้นและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างให้บุคลากรปฏิบัติเช่นเดียวกัน เพื่อโอกาสในการพัฒนาองค์การในระยะยาวและความอยู่รอดขององค์การ

3.2 การสนับสนุนความก้าวหน้าของบุคลากรที่มีอยู่เดิมในองค์การ (Promotes New Management from Within) โดยเปิดโอกาสให้กับบุคลากรผู้มีความสามารถ กระตุ้นและท้าทายบุคลากรในการก้าวไปสู่ตำแหน่งผู้นำ การหมุนเวียนหน้าที่ การค้นหาศักยภาพของบุคลากร

3.3 การสร้างสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่มั่นคงปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (Creates a Safe and Stable Work Environment) สร้างความมั่นใจในความมั่นคงในงานอาชีพ ทั้งเมื่อบุคลากรอยู่ในงานและต้องออกจากงานเพื่อสร้างความภักดีต่อองค์การ

3.4 การสร้างความก้าวหน้าขององค์การด้วยการสร้างความร่วมมือกับองค์การอื่น (Creates Growth Through Cooperation with Other Organizations) โดยเฉพาะการสร้างเครือข่ายกับองค์การนานาชาติ

3.5 การรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เกี่ยวข้องในระยะยาว (Maintains Good Long Term Relationships with All Stakeholders) โดยการขยายเครือข่าย สร้างความสัมพันธ์กับธุรกิจ คู่ค้าที่มีโอกาสได้ทั้งคู่ (Win-win Relationships) ให้ความสำคัญกับองค์การที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยความเข้าใจใน ความปรารถนา และความต้องการขององค์การเหล่านั้น

3.6 การแสวงหาแนวทางในการเพิ่มคุณค่าของธุรกิจให้กับลูกค้า (Continuously Strives to Increase Added Value for Its Customers) โดยการให้ความสำคัญกับความต้องการของลูกค้า เข้าใจลูกค้า รักษาสัมพันธภาพที่ดีกับลูกค้า มีการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าโดยตรงเพื่อขอทราบความคิดเห็น

และข้อเสนอแนะ ให้ลูกคามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์การ การพัฒนาองค์การเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าเพื่อรักษาลูกค้าให้ยึดมั่นอยู่กับองค์การ

4. การพัฒนาคุณภาพกระบวนการทำงาน บริการ และผลผลิตอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement and Renewal) องค์ประกอบนี้จะแสดงถึงความสามารถของการเป็นองค์การสมรรถนะสูงอย่างยั่งยืนที่มาจากการพัฒนาปรับปรุงงานและการสร้างสรรค์นวัตกรรม ในองค์การสมรรถนะสูงนั้น บุคลากรจะมุ่งมั่นต่อการสร้างผลลัพธ์ในระดับสูงสุด ด้วยการปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อตนเอง เพื่อนร่วมงาน และองค์การโดยรวม ประกอบด้วยคุณลักษณะ 8 ประการ ดังต่อไปนี้

4.1 การสร้างความแตกต่างจากองค์การคู่แข่งและองค์การที่ใกล้เคียงกัน (Clearly Distinguishes the Organization from the Competition) โดยการสร้างสรรค์งานวิจัยและนวัตกรรม เพื่อหาแนวทางใหม่ หรือทางเลือกใหม่ที่ทำให้ลูกค้ำหรือพนักงานมองเห็นความแตกต่าง

4.2 การปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง (Continuously Improves Processes) โดยการลดทอนขั้นตอนหรือแบบฟอร์มที่ไม่จำเป็น เพื่อให้ได้ผลงานตามกำหนดและมีคุณภาพ

4.3 การกำหนดมาตรฐานงานและขั้นตอนการดำเนินงานที่กระชับชัดเจนอย่างต่อเนื่อง (Continuously Simplifies Processes) รวมทั้งแสวงหาหนทางที่จะรื้อปรับระบบอย่างสร้างสรรค์

4.4 การปรับกระบวนการทำงานเข้าหากัน (Attunes Processes to Each Other) เพื่อลดระยะห่างและขั้นตอนของแต่ละงานลงรวมทั้งการใช้ข้อมูลร่วมกัน

4.5 การวัดและรายงานในสิ่งที่เป็นข้อมูลสำคัญขององค์การ (Measures and Reports on That Which is Important for the Organization) เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผลงานถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่ผู้ปฏิบัติในทุกระดับและประเมินผลการปฏิบัติงานกับเป้าประสงค์ขององค์การค้นหาความเสี่ยง และสร้างวัฒนธรรมของการยึดมั่นในผลปฏิบัติการณ์ที่เน้นผลลัพธ์มากกว่ากระบวนการและปัจจัยนำเข้า

4.6 การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและผลประกอบการด้านอื่นแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการพัฒนา (Reports Information to Members in Order to Improve) โดยการพิจารณาและเรียนรู้จากผลงานที่เคยทำมาก่อนและการเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงานด้วยตนเอง

4.7 การพัฒนาสมรรถนะหลักที่ดีเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ (Excels in Its Core Competencies and Continuously Renews) โดยการวิเคราะห์หาปฏิบัติการที่เป็นเลิศในองค์การและพัฒนาสมรรถนะหลักในเรื่องนั้น ๆ สำหรับในส่วนของสมรรถนะด้านที่ไม่เชี่ยวชาญจะส่งให้หน่วยงานภายนอกมารับดำเนินการแทน ดังนั้น องค์การจะมุ่งมั่นพัฒนาด้านที่เป็นสมรรถนะหลัก โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากร

4.8 การพัฒนาคุณภาพสินค้า บริการ และกระบวนการปฏิบัติงานเสมอ (Continuously Renews Products, Services and Processes) โดยการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งองค์การจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงการสร้างนวัตกรรม การให้บริการ และกระบวนการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ บุคลากรในองค์การจะต้องมีการเพิ่มศักยภาพตนเอง เพื่อให้สามารถสร้างนวัตกรรมที่เป็นสมรรถนะหลักขององค์การได้

5. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งการทำให้บุคลากรยึดมั่นในการสร้างผลผลิตตรงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ปัจจัยนี้สอดคล้องกับปัจจัยแรก เพราะการพัฒนาคุณภาพองค์การเกิดขึ้นได้จากคุณภาพของบุคลากร ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

5.1 บุคลากรในองค์การสมรรถนะสูง มีความรับผิดชอบต่อผลงานตน (Accountable for Results) โดยทำงานอย่างเต็มความสามารถ และด้วยความรับผิดชอบ

5.2 บุคลากรในองค์การสมรรถนะสูงมีแรงจูงใจต่อการสร้างงานให้สำเร็จผล (Inspired on Achieve) โดยได้รับแรงกระตุ้นและการได้รับการสนับสนุนในการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ จากผู้บริหาร มีการชื่นชมต่อผลสำเร็จของงานทั้งในระดับบุคคลและองค์การ ทำให้เกิดความมั่นใจในความสามารถและการเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งขององค์การ

5.3 ทีมผู้บริหารจัดการและกลุ่มของบุคลากรที่มีความหลากหลายรวมอยู่ด้วยกัน (Diverse Management Team and Group of Employees) เพื่อร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อนหรือต้องใช้สหวิทยาการ ด้วยความเชื่อว่า บุคลากรในองค์การมีความแตกต่างกันในความสามารถ ประสบการณ์ ภูมิหลัง บุคลิกภาพและทักษะ การกระตุ้นและให้รางวัลในความคิดสร้างสรรค์ ใช้วิธีการจ้างงานหลายรูปแบบเพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความแตกต่างกัน และเพื่อให้ได้ทีมงานที่มีความหลากหลายของประสบการณ์ ความรู้ และ ทักษะในแต่ละทีม

5.4 บุคลากรได้รับการฝึกอบรมเพื่อให้มีความยืดหยุ่นสูง และมีทักษะในการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่คงที่และเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้ (Training in Increasing Flexibility and Resilience) บุคลากรพร้อมที่จะสนองต่อการเปลี่ยนแปลง อดทนต่อความล้มเหลวและพร้อมที่จะค้นหาหนทางใหม่เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ องค์การควรค้นหาผู้ที่มีความสามารถในการจัดการกับความไม่แน่นอน และสามารถมองเห็นโอกาสและความเป็นไปได้จากความไม่แน่นอนเหล่านั้น รวมทั้งสามารถเรียนรู้จากบทเรียนในอดีตเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลง

De Waal (2012, pp. 23 - 27) ได้เสนอกรอบแนวคิดประกอบด้วย 5 ประการที่เป็นพื้นฐานของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้แก่

1. คุณภาพการบริหารจัดการ (Management Quality) ผู้บริหารขององค์กรสมรรถนะสูงจะสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรในรูปแบบการไว้วางใจ สร้างความเชื่อมั่น เป็นแบบอย่างที่ดี ยุติธรรม มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ ตัดสินใจรวดเร็ว ให้คุณค่ากับความจงรักภักดีของบุคลากร ค้นหาช่องทางใหม่ ๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา

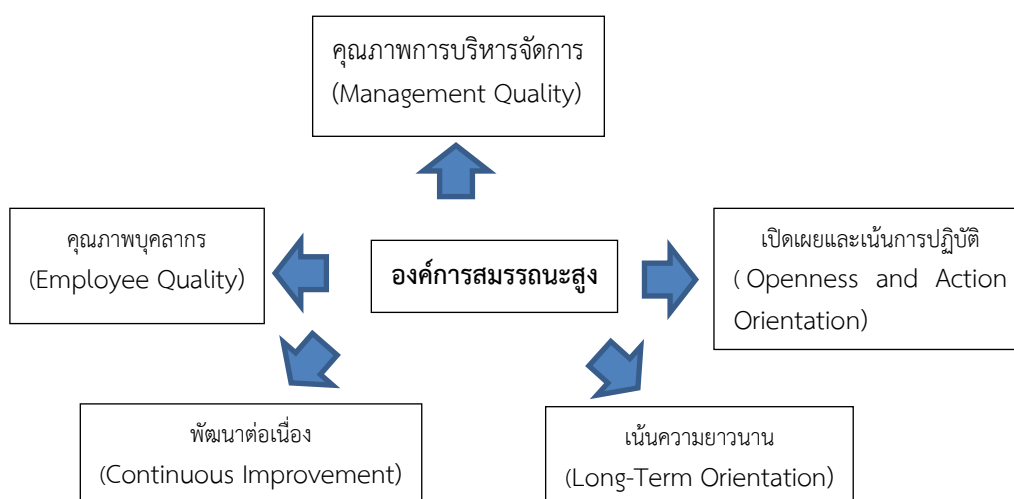
2. เปิดเผยและเน้นการปฏิบัติ (Openness and Action Orientation) องค์กรสมรรถนะสูงจะสร้างวัฒนธรรมการเปิดเผย เปิดโอกาสให้บุคลากรพูดคุยกัน ให้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ให้มีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญ ๆ ให้โอกาสบุคลากรได้ทดลองการปฏิบัติใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนและได้ใช้ความผิดพลาดที่ผ่านมาเป็นบทเรียน

3. เน้นความยาวนาน (Long-Term Orientation) เป็นองค์กรที่มุ่งเน้นความยั่งยืนแบบระยะยาว โดยให้ความสำคัญกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วน ทั้งในส่วนของบุคลากร ในส่วนของบริษัทผู้ผลิต ในส่วนของลูกค้า รวมทั้งในส่วนของสังคม โดยรวมจะทำการค้นหาและหาหนทางในการที่จะตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วน ส่งผลให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรทุกคนมีความก้าวหน้าและมีความมั่นคงในงาน

4. พัฒนาต่อเนื่อง (Continuous Improvement) มีกลยุทธ์ขององค์กรที่บุคลากรทุกคนมุ่งมั่นในทิศทางเดียวกัน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการวัดผลและรายงานผลลัพธ์ให้ทุกส่วนในองค์กรได้รับรู้

5. คุณภาพบุคลากร (Employee Quality) บุคลากรในองค์กรสมรรถนะสูง ต้องการแรงบันดาลใจและแรงผลักดันที่จะช่วยให้ได้ผลลัพธ์ที่เป็นเลิศ บุคลากรที่มีคุณภาพจะรับผิดชอบกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น มีความยืดหยุ่น ไม่ย่อท้อ ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย เป็นเพื่อนร่วมงานที่ดีเยี่ยม

องค์การสมรรถนะสูงเป็นองค์การที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในระยะยาวในลักษณะการบูรณาการโครงสร้างในการจัดการให้มีความสอดคล้อง โดยการปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถหลักขององค์กรอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ คุณภาพการบริหารจัดการ เปิดเผยและเน้นการปฏิบัติ เน้นความยาวนาน พัฒนาต่อเนื่อง และคุณภาพบุคลากร ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 องค์การสมรรถนะสูง (ที่มา: ผู้แต่ง, 2565)

จากภาพ 1 สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ คุณภาพการบริหารจัดการ เปิดเผยและเน้นการปฏิบัติ เน้นความยาวนาน พัฒนาต่อเนื่อง และคุณภาพบุคลากร

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมองค์การสมรรถนะสูงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2580) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาลปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า

และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากลมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561, หน้า 9) และได้มีการกล่าวถึงการส่งเสริมการกระจายอำนาจและสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล ในการที่จะจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ มีบทบาทเชิงยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้มีรูปแบบการจัดบริการสาธารณะที่หลากหลาย มีระบบภาษีและรายได้ของท้องถิ่นอย่างเหมาะสม สามารถพัฒนารายได้และทุนเพื่อดำเนินกิจกรรมในการตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ร่วมกับชุมชนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศ ประชาชน และความต้องการของคนทุกกลุ่ม ทุกวัย และทุกเพศสภาวะในท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561, หน้า 58)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ กล่าวถึง การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐเป็นทั้งเป้าหมายและเครื่องมือกลไกในการรองรับการขับเคลื่อนของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่วางไว้ ดังนั้นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ จึงมุ่งเน้นพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้มีความทันสมัย ภาครัฐมีขนาดเหมาะสมกับภารกิจ มีสมรรถนะสูงตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชนและสนับสนุนให้เป็นประเทศไทย 4.0 ที่สามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ด้วยหลักการ “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” เพื่อให้เป้าหมายข้างต้นเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ จึงมุ่งเน้นพัฒนาการให้บริการของรัฐให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ และเป็นการพัฒนาแบบครอบคลุมทั่วถึง บูรณาการไร้รอยต่อ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบริการดิจิทัล ดำเนินการพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในการบริการภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนและผู้รับบริการทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส หลากหลายช่องทาง ตรวจสอบได้ไม่มีข้อจำกัดของเวลา พื้นที่ และกลุ่มคน รวมทั้งนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพลดค่าใช้จ่ายของประชาชน ประกอบไปด้วย 5 แผนย่อย ได้แก่ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

1. การพัฒนาบริการประชาชน เน้นการให้บริการภาครัฐที่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างรวดเร็ว โปร่งใส ให้เป็นภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน ซึ่งจะทำให้เกิดการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการประชาชน

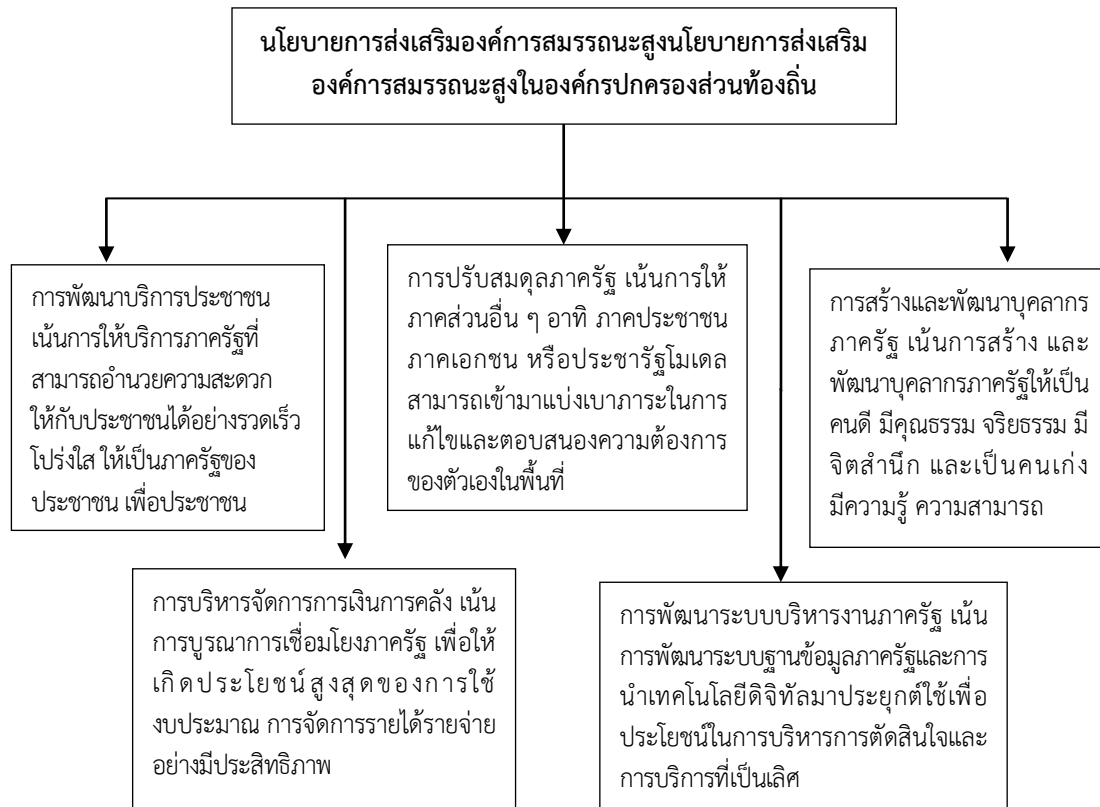
2. การบริหารจัดการการเงินการคลัง เน้นการบูรณาการเชื่อมโยงภาครัฐ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของการใช้งบประมาณ การจัดการรายได้รายจ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและประหยัด ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย

3. การปรับสมดุลภาครัฐ เน้นการให้ภาคส่วนอื่น ๆ อาทิ ภาคประชาชน ภาคเอกชน หรือประชารัฐ โมเดลสามารถเข้ามาแบ่งเบาภาระในการแก้ไขและตอบสนองความต้องการของตัวเองในพื้นที่ ส่งผลให้ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อก่อให้เกิดบริการสาธารณะเพื่อประชาชน

4. การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ เน้นการพัฒนาระบบฐานข้อมูลภาครัฐและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ในการบริหารการตัดสินใจและการบริการที่เป็นเลิศ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เอกชน ประชาชน เข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ เพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันและประโยชน์ในการใช้ชีวิตให้วิธีการทำงานของหน่วยงานราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ เน้นการสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก และเป็นคนเก่ง มีความรู้ความสามารถในการทำงานรับใช้ประเทศชาติและประชาชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหนึ่งในหน่วยงานของภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญโดยยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” และได้รับการส่งเสริมการกระจายอำนาจและสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล ในการที่จะจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ โดยอาศัยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้มีความทันสมัย ภาครัฐมีขนาดเหมาะสมกับภารกิจมีสมรรถนะสูงตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชนและพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในการบริการภาครัฐเพื่อให้ประชาชนและผู้รับบริการทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส หลากหลายช่องทาง ตรวจสอบได้ไม่มีข้อจำกัดของเวลา พื้นที่ และกลุ่มคน รวมทั้งนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพลดค่าใช้จ่ายของประชาชน ประกอบไปด้วย 5 แผนย่อย คือ การพัฒนาบริการประชาชน การบริหารจัดการการเงินการคลัง การปรับสมดุลภาครัฐ เน้นการให้ภาคส่วนอื่น ๆ การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ ดังแสดงในภาพ 2

ภาพ 2 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมองค์การสมรรถนะสูงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(ที่มา: ผู้แต่ง, 2565)

จากภาพ 2 สรุปได้ว่า นโยบายการส่งเสริมองค์การสมรรถนะสูงนโยบายการส่งเสริมองค์การสมรรถนะสูงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบไปด้วย 5 แผนย่อย คือ การพัฒนาบริการประชาชน การบริหารจัดการการเงินการคลัง การปรับสมดุลภาครัฐ เน้นการให้ภาคส่วนอื่น ๆ การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ

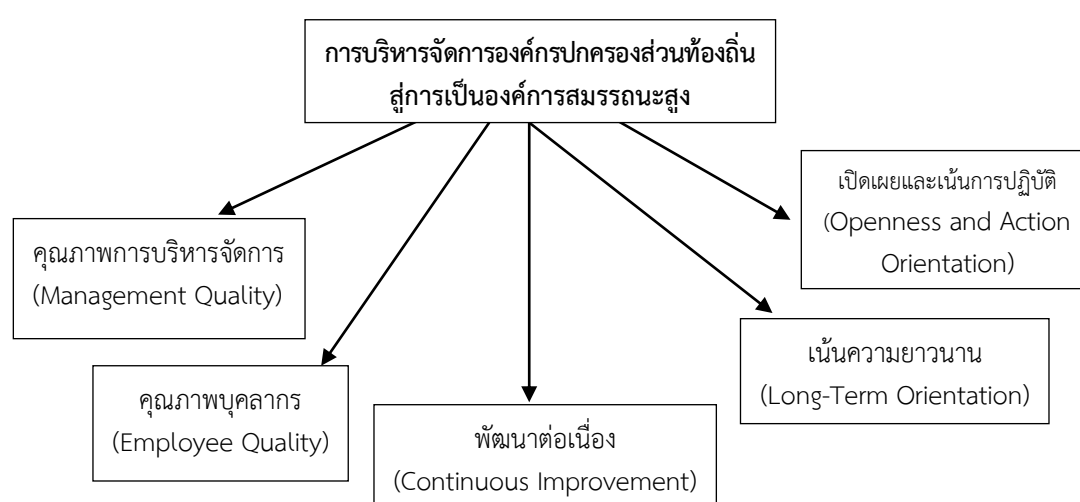
บทสรุป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหนึ่งในหน่วยงานของภาครัฐที่ได้รับการส่งเสริมการกระจายอำนาจและสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่นให้เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล ในการที่จะจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศ ประชาชน และความต้องการของคนทุกกลุ่ม ทุกวัย และทุกเพศสภาวะในท้องถิ่นได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาพื้นที่โดยอาศัยหลักการพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงตามแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” อำนาจความสะดวกในการบริการภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนและผู้รับบริการทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส หลากหลายช่องทาง ตรวจสอบได้ไม่มีข้อจำกัดของเวลา พื้นที่ และกลุ่มคน รวมทั้งนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพลดค่าใช้จ่ายของประชาชน ประกอบไปด้วย 5 แผนย่อย ได้แก่ การพัฒนาบริการประชาชน การบริหารจัดการการเงินการคลัง

การปรับสมดุลภาครัฐ เน้นการให้ภาคส่วนอื่น ๆ การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ สอดคล้องกับแนวคิดแนวคิดองค์การสมรรถนะสูงของ De Waal (2012, pp. 23-27) ที่ได้เสนอกรอบแนวคิดองค์การสมรรถนะสูง โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในระยะยาวในลักษณะการบูรณาการโครงสร้างในการจัดการให้มีความสอดคล้อง โดยการปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถหลักขององค์กรอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ คุณภาพการบริหารจัดการ เปิดเผยและเน้นการปฏิบัติ เน้นความยาวนาน พัฒนาต่อเนื่อง และคุณภาพบุคลากร

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา

เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง ตามแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2580) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” อำนาจความสะดวกในการบริการภาครัฐ นำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพลดค่าใช้จ่ายของประชาชน และควรนำแนวคิดองค์การสมรรถนะสูงของ De Waal (2012, pp. 23-27) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล ตามกรอบแนวคิดองค์การสมรรถนะสูง โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในระยะยาวในลักษณะการบูรณาการโครงสร้างในการจัดการให้มีความสอดคล้อง โดยการปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถหลักขององค์กรอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ คุณภาพการบริหารจัดการ เปิดเผยและเน้นการปฏิบัติ เน้นความยาวนาน พัฒนาต่อเนื่อง และคุณภาพบุคลากร ดังแสดงในภาพ 3

ภาพ 3 การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง
(ที่มา: ผู้แต่ง, 2565)

เอกสารอ้างอิง

- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2551, พฤษภาคม - สิงหาคม). องค์การสมรรถนะสูงกับความรับผิดชอบต่อสังคม. **วารสารการจัดการภาครัฐและเอกชน**, 12(2), 11-35.
- ธนกิจ ยงยุทธ, พนมพัทธ์ สมิตานนท์, และนพพล อัครชาติ. (2564, มกราคม – มิถุนายน). การพัฒนาเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของเรือนจำ อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี. **วารสารการบริหารปกครอง**, 10(1), 474-497.
- พเยาว์ อินทอง. (2560). การพัฒนาหน่วยงานภาครัฐสู่องค์การสมรรถนะสูง กรณีศึกษา กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน. สืบค้น มิถุนายน 22, 2565, จาก <http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/index.php/abstractData/viewIndex/65>.
- วิษณุ เทพสินธพ. (2561, กรกฎาคม - ธันวาคม). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนล่าง. **วารสาร มจร นครน่านปริทรรศน์**, 2(2), 13-32.
- ศรีสมบัติ นวนพรัตน์สกุล. (2554). แนวทางการพัฒนาเพื่อเป็นองค์การสมรรถนะสูง กรณีศึกษา คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (20) ประเด็น การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (พ.ศ.2561-2580). สืบค้น กรกฎาคม 6, 2565 จาก <http://nscr.nesdc.go.th/master-plans/>.
- De Waal, A. A. (2007 March). The Characteristics of High Performance Organization. **Business Strategy Series**, 8(3), 179-185.
- _____, A. A. (2012). **What Makes a High-Performance Organizations**. Seminar on HPO. London: Global Professional.

ภาคผนวก

แนะนำผู้เขียน

วรพร วรณสว่าง

หน่วยงานสังกัด นักศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐกิจดิจิทัล
มหาวิทยาลัยรังสิต
ความสนใจทางวิชาการ เศรษฐศาสตร์, เศรษฐกิจดิจิทัล
E-mail woraporn.w@rsu.ac.th

สุรัตดา ตาเสือ

หน่วยงานสังกัด นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ความสนใจทางวิชาการ รัฐประศาสนศาสตร์
E-mail suratda123@gmail.com

สุวรรณา คุณติลภณัฐวสา

หน่วยงานสังกัด อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ความสนใจทางวิชาการ รัฐประศาสนศาสตร์, รัฐศาสตร์
E-mail suwanna6605@gmail.com

อภิวัฒน์ สุริยศ

หน่วยงานสังกัด อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ ดนตรีศึกษา
E-mail Apiwat.s@lawasri.tru.ac.th

ลลิตา วิษณุวงศ์

หน่วยงานสังกัด สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ความสนใจทางวิชาการ ภาษาจีน
E-mail lalida.wis@ku.th

ภาคภูมิ เชื้อสวຍ

หน่วยงานสังกัด หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ บริหารการศึกษา
E-mail Phakphum.ch@gmail.com

Chen Yuanyuan

หน่วยงานสังกัด Department of Modern Eastern Languages, Faculty of Arts,
Silpakorn University
ความสนใจทางวิชาการ Chinese Language
E-mail 573467190@qq.com

ยรรยง ถิ่นลวด

หน่วยงานสังกัด อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ หลักสูตรและการสอน, การศึกษา
E-mail 999yanyong@gmail.com

Shen Ye

หน่วยงานสังกัด Ph.D. Candidate, Department of Eastern Languages, Faculty of
Humanities, Kasetsart University
ความสนใจทางวิชาการ Chinese Language
E-mail ye.s@ku.th

วิโรจน์ ยิ้มชลธิ์

หน่วยงานสังกัด นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุซุญบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
ความสนใจทางวิชาการ บริหารการศึกษา
E-mail 60160496@up.ac.th

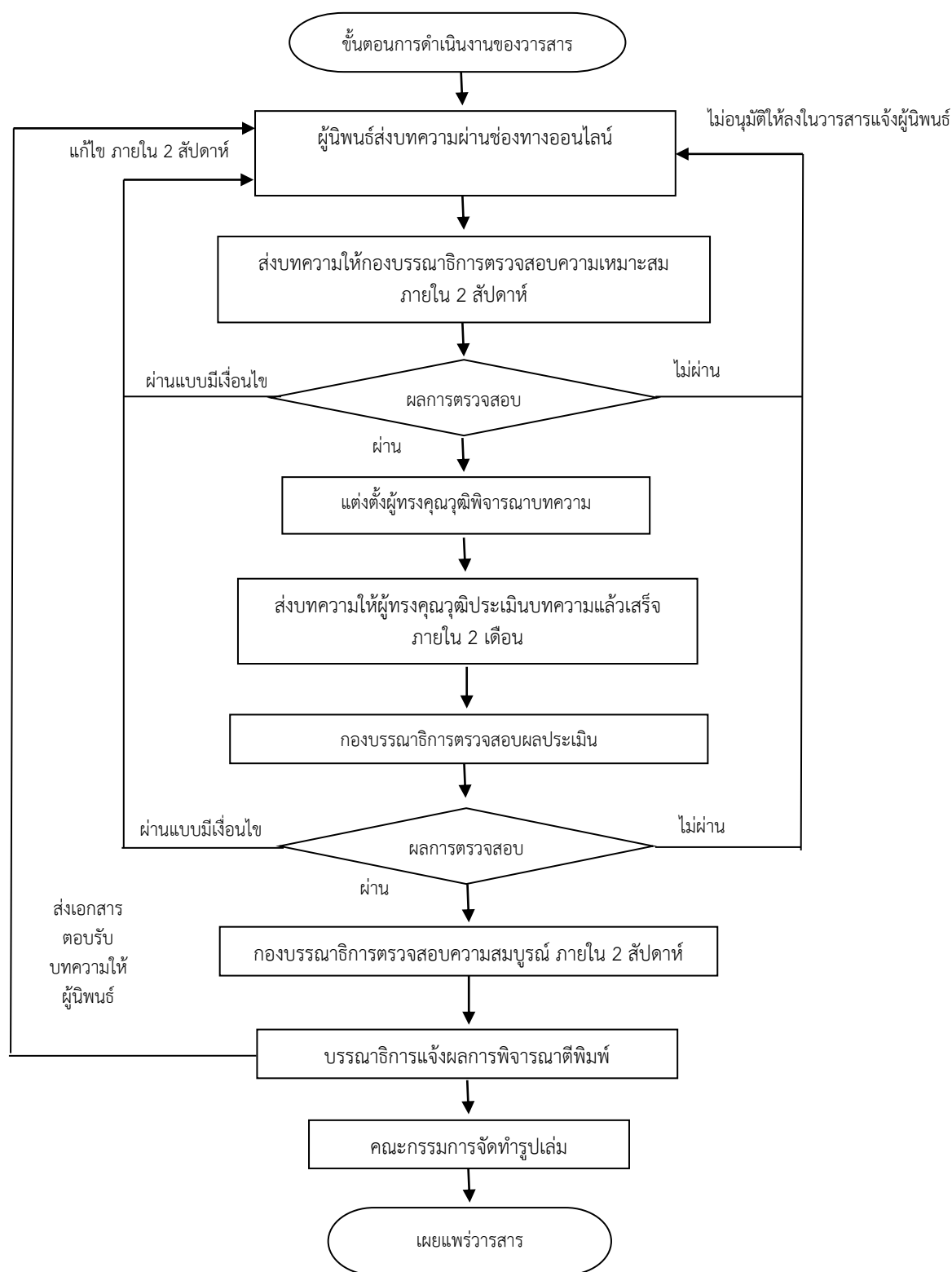
พิชยา เจริญสุขใส

หน่วยงานสังกัด นักศึกษา สาขานวัตกรรมการจัดการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ความสนใจทางวิชาการ นวัตกรรมการจัดการ
E-mail keng9273@gmail.com

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพบทความวารสาร Lawarath Social E-Journal
ของภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน พ.ศ. 2566

รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เต๊ะชั้นหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
รองศาสตราจารย์ ดร.นลินี ทองประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ ศรีสมถวิล	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพร ตันณีกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.ยาใจ พงษ์บริบูรณ์	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.เมฆม เมธจิรนนท์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนชนก พรหมณศิริ	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ เหลือบุญชู	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา คุณติลภณัฐวสา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญใจ กิจชาลรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นริศ วศินานนท์	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศธร มหาวิจิตร	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริวรรณ วรรณสาสน์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สัญญาลักษณ์ ศุภนาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
พลตำรวจโท ดร.อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
อาจารย์ ดร.เกวลิณ งามพิริยกร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.เพ็ญผกา ปัญจนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อาจารย์ ดร.ภัทรพร โชคไพบุลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
อาจารย์ ดร.วศิน สุขสมบูรณ์วงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ ดร.สาคร มหาหิงค์	วิทยาลัยพิษณุพนธ์ิต หนองบัวลำภู
อาจารย์ ดร.สุภาพร พงศ์ปัญญาโอภาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสาร Lawarath Social E-Journal ของภาควิชาสังคมศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

สถานที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

Lawarath Social E – Journal

ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000

โทร. 036-411150

โทรศัพท์มือถือ. 064-332-7383

E-mail: lawarath.sej@yahoo.com

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสาร Lawarath Social E-Journal ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีนโยบายรับตีพิมพ์บทความประเภทต่างๆ ดังนี้

1.1 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

1.2 บทความวิชาการ (Academic Article) ที่เสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิต นักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป

1.3 บทวิจารณ์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้นิพนธ์

วารสาร Lawarath Social E-Journal ยินดีรับบทความภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศ ที่วารสาร Lawarath Social E-Journal สามารถจัดหาผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาคุณภาพบทความได้ โดยมีขอบเขตเนื้อหาของบทความ 5 ด้าน ดังนี้

1. General Social Sciences สังคมศาสตร์ (คติชนวิทยา ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นศึกษา)

2. Education การศึกษา

3. Linguistics and Language ภาษาศาสตร์ (ภาษา วรรณคดีและการแปล)

4. Political Science and International Relations รัฐศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

5. Public Administration รัฐประศาสนศาสตร์

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จำนวน 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้นิพนธ์บทความ และผู้นิพนธ์ไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-Blind Peer Review)

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสาร Lawarath Social E-Journal ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจะต้องส่งการตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้นิพนธ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) ขนาดอักษร 16 จัดกั้นหลังตรง และมีระยะห่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double Spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สี่ขนาดเอสี่ (A4) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษด้านซ้ายกับด้านขวา 1.25 นิ้ว, ด้านบน 1.5 นิ้ว และด้านล่าง 1 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขกำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความควรมีความยาวประมาณ 8-12 หน้ากระดาษเอสี่ (A4) โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

2. ส่วนบทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาว 250–300 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทความวิจัยและบทความปริทรรศน์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งบทคัดย่อควรเขียนให้ได้ใจความทั้งหมดของเรื่อง ไม่ต้องอ้างอิงเอกสาร รูปภาพ หรือตาราง และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) สรุป (Conclusion) และคำสำคัญ (Key Words) ซึ่งควรเรียบเรียงตามลำดับและแยกหัวข้อให้ชัดเจน ดังนี้

- วัตถุประสงค์ ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- วิธีการศึกษา ควรกล่าวถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูล ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาศึกษา สถิติที่นำมาใช้
- ผลการศึกษา ควรประกอบด้วยผลที่ได้รับจากการค้นคว้า ศึกษา และผลของค่าสถิติ (ในกรณีมีการวิเคราะห์)
- สรุป ควรกล่าวถึงผลสรุปของการค้นคว้าและศึกษา
- คำสำคัญ ควรมีคำสำคัญ 3-6 คำ ที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา และจะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

3. ส่วนเนื้อเรื่อง ควรประกอบด้วย

3.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (Review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้ และหลักฐานต่างๆ จากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานของการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน

3.2 วิธีการศึกษา (Methods) กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.3 ผลการศึกษา (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อ 3.2 ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

3.4 อภิปรายผล (Discussion) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ของผู้มีพหุปัญญา มาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

3.5 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย (Originality and body of Knowledge) ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน

3.6 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) การแนะแนวการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.7 กิตติกรรมประกาศ (acknowledgements) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัยในบทความจะมีส่วนนี้หรือไม่ก็ได้

3.8 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text) เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิงแตกต่างกันตามประเภทของเอกสารหรือแหล่งที่ใช้อ้างอิง ดังนี้

การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสาร Lawarath Social E-Journal
ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ระยะขอบ บน 1.5”

ตั้งค่าน้ำกระดาษ ขนาด A4 (21×29.7 cm)

ภายนอก 1.25”

ภายใน 1.25”

ล่าง 1”

บทความวิจัย

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาอังกฤษ

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาอังกฤษ)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

ABSTRACT (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250 - 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง
กับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นคำภาษาอังกฤษและต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร
TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ชื่อบทความภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาไทย

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาไทย)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

หมายเหตุ: กรณีบทความเป็นบทความภาษาต่างประเทศภาษาอื่นให้ผู้นิพนธ์ใช้ขนาดและรูปแบบ
ตัวอักษรที่นิยมใช้อย่างเป็นทางการของภาษานั้น ทั้งนี้ต้องให้กองบรรณาธิการเป็นผู้พิจารณาถึงความ
เหมาะสม ถูกต้องในขั้นตอนแรกก่อนส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความต่อไป

บทคัดย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อหาของบทความ ควรมีความยาวของบทคัดย่อภาษาไทย 250-300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทนำ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงความเป็นมาของเรื่องที่วิจัย ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษาวิจัย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน การใช้คำย่อ ต้องมีคำสมบรูณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน เนื้อหาของตัวเรื่องควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ควรระบุเป็นข้อๆ) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

1. (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)
- 2.

กรอบแนวคิด/ทฤษฎี (ถ้ามี) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อความ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

วิธีดำเนินการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายขั้นตอนการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล ดังนี้ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

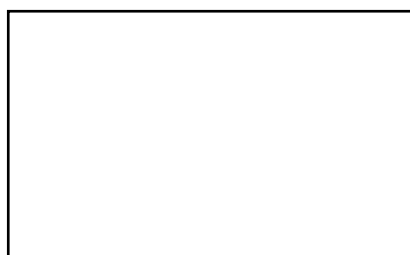
อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน และการวิจารณ์ผลการวิจัย ซึ่งการรายงานผลการวิจัยและการวิจารณ์นั้น ควรยึดวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้างและสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้หรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

(กรณีมีตาราง)

ตาราง 1 (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) เนื้อหาที่เป็นตารางและคำอธิบายสามารถใช้เป็นรูปแบบ 1 คอลัมน์ ได้ตามความเหมาะสม (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

	(n=จำนวน)
หัวข้อ	ขีดเส้น 2 เส้น
	ขีดเส้น 1 เส้น
รวม	ขีดเส้น 1 เส้น
	ขีดเส้น 2 เส้น

(กรณีมีภาพ)

ภาพ 1 ชื่อภาพ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ที่มา: ✓)

อภิปรายผล (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ข้อเสนอแนะ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เอกสารอ้างอิง

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ดูรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทความวิชาการ

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาอังกฤษ

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาอังกฤษ)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

ABSTRACT (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250 - 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง
กับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นคำภาษาอังกฤษและต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร
TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ชื่อบทความภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาไทย

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาไทย)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

หมายเหตุ: กรณีบทความเป็นบทความภาษาต่างประเทศภาษาอื่นให้ผู้นิพนธ์ใช้ขนาดและรูปแบบ
ตัวอักษรที่นิยมใช้อย่างเป็นทางการของภาษานั้น ทั้งนี้ต้องให้กองบรรณาธิการเป็นผู้พิจารณาถึงความ
เหมาะสม ถูกต้องในขั้นตอนแรกก่อนส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความต่อไป

บทคัดย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อหาของบทความ ควรมีความยาวของบทคัดย่อภาษาไทย 250-300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทนำ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่หลักการและเหตุผล (Rationale) หรือความเป็นมาหรือภูมิหลัง (Background) หรือความสำคัญของเรื่องที่เขียน (Justification) วัตถุประสงค์ ขอบเขตของเรื่องและคำจำกัดความหรือนิยามต่างๆ และสรุปของบทคำ (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เนื้อเรื่อง (Body) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่เนื้อหาของบทความวิชาการที่จัดทำและสรุปของเนื้อหา (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ส่วนสรุป (Conclusions) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่ส่วนสรุปของบทความวิชาการที่จัดทำและสรุปของส่วนสรุป (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เอกสารอ้างอิง

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

***หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสาร Lawarath Social e-Journal

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี 15000

โทรศัพท์ 036-411150 โทรศัพท์มือถือ. 064-3327383

E-mail: lawarath.scj@yahoo.com

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง

วิธีการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text)

1. ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาแบบ APA Style (The Publication Manual of the American Psychological Association) การลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ในรูปแบบดังนี้

หมายเหตุ: เครื่องหมาย √ แสดงถึงการเคาะ 1 ครั้ง เวลาลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและรายการเอกสารอ้างอิงไม่ต้องใส่ลงไป

2. การลงรายการผู้แต่งทั่วไป

- ผู้แต่งที่เป็นคนไทย ใส่ ชื่อ-ชื่อสกุล โดยไม่ต้องใส่คำนำหน้านาม ยศ หรือ ตำแหน่งทางวิชาการ

- ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ใส่เฉพาะนามสกุลและตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

ผู้แต่งคนไทย

(ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง, √ปีที่พิมพ์, √หน้าที่ใช้อ้างอิง)

ผู้แต่งชาวต่างชาติ

(นามสกุล, √ปีที่พิมพ์, √หน้าที่ใช้อ้างอิง)

3. ถ้ามีการกล่าวถึงชื่อผู้แต่งไว้เป็นการเริ่มต้นประโยค ให้ใส่วงเล็บปีพิมพ์และเลขหน้าต่อจากชื่อผู้แต่ง โดยในวงเล็บไม่ต้องระบุชื่อผู้แต่งซ้ำอีก สำหรับชื่อชาวต่างประเทศให้ใส่นามสกุลของผู้แต่ง

ลมูล/รัตนกร(2540, √หน้า√105)

Watson(1992, √p.89)

4. การระบุเลขหน้าของเอกสารภาษาต่างประเทศที่นำมาอ้างอิง เอกสารหน้าเดียว ใช้อักษรย่อ p. เอกสารมากกว่า 1 หน้า ใช้อักษรย่อ pp.

(Jensen, √1991, √p.8)

(Jensen, √1991, √pp.8-15)

5. ถ้ามีผู้แต่ง 2 คน และไม่เกิน 5 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งทั้งหมดตามลำดับรายการที่ปรากฏ คั่นคนที่ 1-5 ด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และคนรองสุดท้ายกับคนสุดท้าย คั่นด้วยคำว่า “และ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้เครื่องหมาย “&”

(นวลจันทร์ รัตนกร, ฐิติมา วัจจามันท์, และมารศรี ศิวรักษ์, 2539, หน้า 75)
(William, Kates, & Devies, 1995, p.61)

6. ถ้ามีผู้แต่ง เกิน 5 คนหรือตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ให้ใส่เฉพาะผู้แต่งคนแรก และตามด้วยคำว่า “และคนอื่น ๆ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้คำว่า “et al.”

(อุบล บุญชู, และคนอื่น ๆ, 2539, หน้า 37)
(Heggs, et al., 1999, pp. 4-7)

7. ผู้แต่งที่เป็นผู้มีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ สมณศักดิ์

(ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2528, หน้า 17)
(คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต, 2521, หน้า 53)
(พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2540, หน้า 70)

8. สิ่งพิมพ์ที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ใช้ชื่อเรื่องแทนชื่อผู้แต่ง

(การพัฒนาสุขนิสัย, 2548, หน้า 77)
(Organization Management, 2011, pp.53-54)

9. ข้อความที่นำมาอ้างอิง พบแหล่งที่ใช้อ้างอิงมากกว่า 1 แหล่ง สามารถเขียนไว้ในวงเล็บเดียวกันได้ โดยใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นแต่ละงานและเรียงตามลำดับของชื่อผู้แต่ง

(นวลจันทร์ รัตนกร, 2539, หน้า 37; มารศรี ศิวรักษ์, 2552, หน้า 75; เยาวภา โตทรัพย์, 2554, หน้า 2)
(Heggs, 1999, p.7; Kates, & Devies, 2004, pp.23-26)

10. การอ้างอิงเอกสารจากอินเทอร์เน็ต ใช้คำว่า ย่อหน้า สำหรับข้อมูลภาษาไทย และคำว่า para. สำหรับข้อมูลภาษาอังกฤษ

(ชื่อผู้แต่ง,√ปีพิมพ์,√ย่อหน้า)
(สุดแดน√วิสุทธิลักษณ์,√2548,√ย่อหน้า√3)
(Gorman,√2000,√para.3)

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อสกุลผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ

(Yamada, 2020, p.3)

(Xiao, 2021, pp.85-105)

วิธีการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (บรรณานุกรม)

1. พิมพ์ขีดขอบซ้าย โดยไม่ต้องจัดหน้าแบบกระจายตัวอักษร (เครื่องหมาย "v " แสดงถึงการเว้นระยะ 1 เคาะ ให้ผู้เขียนเคาะเป็น Space bar 1 เคาะ)

2. หากรายการใดไม่มี ไม่ต้องลงรายละเอียดในบรรณานุกรม ให้ลงรายการถัดมาได้เลย

3. การลงรายการผู้แต่ง ผู้แต่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลหรือสถาบัน

- **บุคคลสามัญชน** >> ตัดคำนำหน้านาม นาย, นาง, นางสาว ดร. นายแพทย์ พล.อ. ผศ. รศ.

- **ชาวต่างประเทศ** >> เขียนชื่อสกุลขึ้นก่อน ค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ตามด้วยชื่อต้น (First name) และ ชื่อกลาง (ถ้ามี)

Potter, James W.

Pane, John.

- **ผู้มีบรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์หรือสมณศักดิ์** >> กลับเอาบรรดาศักดิ์ไว้หลังชื่อกับนามสกุล ค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

คึกฤทธิ์/ปราโมช, หม่อมราชวงศ์.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต).

- **สถาบัน** >> ให้บันทึกชื่อสถาบันนั้น ๆ โดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหาหน่วยงานย่อย ค้นด้วยชื่อหน่วยงานด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

4. ผู้แต่งที่มีฐานะเป็น**บรรณาธิการ** ให้ลงชื่อผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และวงเล็บ อักษรย่อ (บก.) สำหรับหนังสือภาษาไทย หรือ (Ed.) หรือ (Eds.) สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ

ประวิทย์/สุวณิชย์.ว(บก.).

เอี่ยมพร/สกุลแก้ว, วและวสุนธรา/ทับทิมแท้.ว(บก.).

Ford,วGeorgeวS.ว(Ed.).

Jordan,วRobertsวJ,ว&วPeter,วTaylor,วA.ว(Eds.).

5. การลงรายการชื่อหนังสือ

- ชื่อหนังสือให้พิมพ์ด้วยตัวหนาและไม่ขีดเส้นใต้

- ชื่อหนังสือที่เป็นภาษาต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นอักษรตัวแรกของทุกคำด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และกรณีมีชื่อเรื่องรอง ให้พิมพ์ตามหลังเครื่องหมายมหัพภาค (:) โดยพิมพ์ขีดอักษรตัวท้าย เช่น

New Jersey: A Guide to Its Past and Present.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

6. การลงรายการครั้งที่พิมพ์ ให้ลงรายการตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป แล้วใส่ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

(พิมพ์ครั้งที่ 2). (พิมพ์ครั้งที่ 3). (พิมพ์ครั้งที่ 4). (2nd ed). (3rd ed). (4th ed).

ตัวอย่างการใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) หลังชื่อหนังสือ

ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่). กรณีมีพิมพ์ครั้งที่ในวงเล็บต่อท้าย ไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ต่อท้ายชื่อหนังสือ

บันทึกถึงดวงดาว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

ชื่อหนังสือ. ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) กรณีไม่มี (พิมพ์ครั้งที่). ต่อท้าย

บันทึกถึงดวงดาว. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

7. หนังสือไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ ใช้อักษรย่อในกรณีต่อไปนี้

	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	(ม.ป.ป.)	(n.d.)
ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์	(ม.ป.ท.)	(n.p.)

นำอักษรย่อมาใส่ในตามตำแหน่ง

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).√สำนักพิมพ์.
 ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์√(ม.ป.ท.).
 ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์√สำนักพิมพ์.
 ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).

8. หากไม่สามารถพิมพ์จบได้ภายใน 1 บรรทัด ให้ขึ้นบรรทัดใหม่โดยย่อหน้าเข้ามา 7 ตัวอักษร (7 เคาะ)

หัตยา กองจันทิก. (ม.ป.ป.). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2543, จาก
 http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product

9. การจัดเรียง ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่ง โดยเรียงตามอักษร ก-ฮ A-Z และแยกภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศออกจากกัน

10. กรณีที่ผู้แต่งมีชื่อ-สกุลซ้ำกัน ให้เรียงตามปีพิมพ์จากน้อยไปมาก และในบรรทัดต่อไปให้พิมพ์ชิตล่าง 7 ครั้ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และใส่รายละเอียดชื่อเรื่องและอื่นๆ ตามปกติ

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักวิชาการมาตรฐาน
 การศึกษา. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้
 ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**
 กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
 _____ . (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตาม
 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ และแปลข้อมูลส่วนอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ

12. กรณีที่ผู้แต่งเป็นสถาบัน องค์กร หน่วยงาน และจัดพิมพ์เผยแพร่เอกสารในคราวเดียวกัน ให้ใช้คำว่า ผู้แต่ง. ใส่ในตำแหน่งของสำนักพิมพ์ (ตามตัวอย่างข้อ 10)

รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแทรกในเนื้อหา และการอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สำเนา ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม ธีรวณิชย์กุล, 2541, หน้า 34-36)

(Jones, 2002, p. 24)

อ้างอิงท้ายบทความ

สำเนา ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม ธีรวณิชย์กุล. (2541). **การพัฒนาแบบค่ายอาสาพัฒนาของนักศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

Jones, M. (2002). *Social Psychology of Prejudice*. New Jersey: Prentice Hall.

2. บทความจากวารสาร

ผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์, เดือน). **ชื่อบทความ**. **ชื่อวารสาร**, ปีที่ (ฉบับที่), หน้าที่ดีพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(วิกุล แพทย์พาณิชย์, 2545, หน้า 175-188)

(Bowen, 2005, pp. 175-188)

อ้างอิงท้ายบทความ

วิกุล แพทย์พาณิชย์. (2545, มีนาคม-เมษายน). ธุรกิจแฟรนไชส์. **เนชั่นสุดสัปดาห์**, 4(8), 8-11.

Bowen, J. (2005, April). FRBR coming soon to your library?. *Library Resources & Technical Services*, 49(3), 175-188.

3. บทความจากหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์, เดือน/วันที่). **ชื่อบทความ**. **ชื่อหนังสือพิมพ์**, ปีที่ (ฉบับที่), หน้าที่ดีพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2544, หน้า 6)

(Schwatz, 1993, p. 9)

อ้างอิงท้ายบทความ

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2544, มีนาคม 23). พม่ากับยาเสพติด. **มติชน**, 20(121), หน้า 6.

ปัญหาขยะในเมืองเชียงใหม่. (2546, 15 สิงหาคม). **ไทยนิวส์**, 12(23), หน้า 8.

Schwatz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status.

The Washington Post, 30(134), p. 9.

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง.ว(ปีที่พิมพ์).ชื่อวิทยานิพนธ์.ระดับวิทยานิพนธ์/มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน.

การเขียนระดับวิทยานิพนธ์ ในรูปแบบภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ปริญญาโท ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หรือ Master's thesis

ปริญญาเอก ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral Dissertation

สำหรับวิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ หลังระดับวิทยานิพนธ์ให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,) แล้วจึงตามด้วยชื่อมหาวิทยาลัย

อ้างอิงในเนื้อหา

(กิ่งแก้ว จันโสมศึก, 2547, หน้า 6-10)

(McKenna, 1999, pp. 9-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

กิ่งแก้ว จันโสมศึก. (2547). ผลการเรียนรู้เชิงพุทธิพิสัยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยใช้สื่อ
ประสมประกอบการดำเนินเรื่องผ่านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

McKenna, J. C. (1999). Sustainable Ethnic Tourism in Northern Thailand. Master's
thesis, University of Alberta.

5. รายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง.ว (ปีที่พิมพ์). ชื่อรายงานการวิจัย (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สุชุม พรหมเมืองคุณ, 2546, หน้า 6-10)

(สุชุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ, 2546, หน้า 6-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

สุชุม พรหมเมืองคุณ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สุชุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.

6. การสัมภาษณ์

6.1 บทสัมภาษณ์โดยตรง

ผู้ให้สัมภาษณ์.✓ (ปี,✓เดือน✓วันที่ที่สัมภาษณ์).✓ตำแหน่งหรือที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้.✓สัมภาษณ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(มา มั่งมุล, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

มา มั่งมุล. (2557, กรกฎาคม 11). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.

6.2 บทสัมภาษณ์ที่นำมาตีพิมพ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.✓ (ปี,✓เดือน✓วันที่ที่สัมภาษณ์).✓ตำแหน่ง✓(ถ้ามี).✓สัมภาษณ์.✓ชื่อวารสาร,✓
✓✓✓✓✓✓ปี✓(ฉบับที่),✓หน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ทฤษฎี ชาวสวนเจริญ, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

ทฤษฎี ชาวสวนเจริญ. (2557, กรกฎาคม 7). อธิปไตยกรรมปศุสัตว์. สัมภาษณ์. **ไทยรัฐ**, 50(1254), หน้า 5.

7. สารสนเทศจากเว็บไซต์

7.1 สารสนเทศจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน.✓(ปีที่พิมพ์).✓ชื่อเรื่อง.✓สืบค้น✓เดือน✓วัน,ปี,✓จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(หทัยา กองจันทิก, 2552, ย่อหน้า 2-3)

(Chiang Mai University, n.d, para. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

หทัยา กองจันทิก. (2552). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2553,

จาก <http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product/food/label.html>

Chiang Mai University. (n.d.). **Academic Support and Services Units**.

Retrieved September 1, 1999, from <http://www.erin.gor.au>

7.2 บทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์

ผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้า. สืบค้น เดือน/วันที่, ปี, จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(กณิกกร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ, 2561, หน้า 125-136)

อ้างอิงท้ายบทความ

กณิกกร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ. (2561). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ. วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 4(1), 125-136. สืบค้น พฤษภาคม 16, 2564, จาก <http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/2357.ru>

8. เอกสารการประชุมสัมมนา

8.1 เอกสารการประชุมที่ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่องานประชุม วันที่ เดือน ปี (หน้า). สถานที่พิมพ์. สืบค้นจาก สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(อุมาพร สุทธิวงศ์, 2545, หน้า 38-48)

อ้างอิงท้ายบทความ

อุมาพร สุทธิวงศ์. (2545). มาตรฐานแรงงานกับการค้า. ใน การประชุมระดับชาติมาตรฐานแรงงานเพื่อการส่งออก วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2545 (หน้า 38-48). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนามาตรฐานแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.

8.2 เอกสารการประชุมที่ไม่ได้ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. เอกสารเสนอต่อที่ประชุม ครั้งที่/วันที่, สถานที่พิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์, 2540, หน้า 12)

(O'Neill, & Chan, 2003, p. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2540). การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. เอกสารเสนอต่อที่ประชุมสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 15 วันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2540, ขอนแก่น.

O'Neill, Edward T., & Chan, Lois Mai. (2003). **FAST (Faceted application of subject terminology): A simplified LCSH-based vocabulary**. Paper presented at World Library and Information Congress, 69th IFLA General Conference and Council, 1-9 August 2003, Berlin.

9. เอกสารรอง (อ้างอิงใน)

กรณีที่น่าแนวคิดหรือทฤษฎีของผู้อื่นที่เคยอ้างอิงไว้ในสารสนเทศมาใช้ ให้เขียนรูปแบบการอ้างอิงในบทความและอ้างอิงท้ายบทความดังนี้

หมายเหตุ เอกสารภาษาไทยใช้คำว่า อ้างถึงใน เอกสารภาษาต่างประเทศใช้คำว่า cited by

อ้างอิงในเนื้อหา

(จรรุวรรณ สันธุโสภณ, 2560, หน้า 16-25 อ้างถึงใน จินดารัตน์ เบอร์ดันท์, 2561, หน้า 23)

(Bates, 2010, p. 16 cited by Taylor, 2012, pp. 401-411)

อ้างอิงท้ายบทความ

จินดารัตน์ เบอร์ดันท์. (2561). **การประมวลผลสารสนเทศสำเร็จรูป**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Taylor, A. (2012). Rethinking Subject Cataloging in Online Environment. **Library Resources & Technical Service**, 33(4), 401-411.

10. ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อประกาศ.ว(ปีพ.ศ., วันที่/เดือน).วราชกิจจานุเบกษา.วเล่มวตอนที่.วหน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. 2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20

อ้างอิงท้ายบทความ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. (2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20.

พิสูจน์อักษรภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

1. อาจารย์ ดร.สุธินี วงศ์วัฒนากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. อาจารย์ปรียาภรณ์ ใจสอาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. อาจารย์เบญจพร นวลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภาศิริ แจ่มแสงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. อาจารย์วรรณวิษา ปั่นคุ้ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. อาจารย์พิจิตรา เอี่ยมสมัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7. อาจารย์ชนากานต์ บุญแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
8. อาจารย์ชญาณุตม์ บุญพระเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
9. อาจารย์สุภาสินี คุ้มไพร่	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
10. อาจารย์ปริญญา เงินพลอย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
11. Mr.Keith Shippen	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทความทุกบทความได้รับการตรวจความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งข้อความและบทความเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการวารสารและมิใช่ความรับผิดชอบของวารสาร Lawarath Social E-Journal บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาลงตีพิมพ์วารสารอื่นๆ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มาให้ถูกต้องครบถ้วน